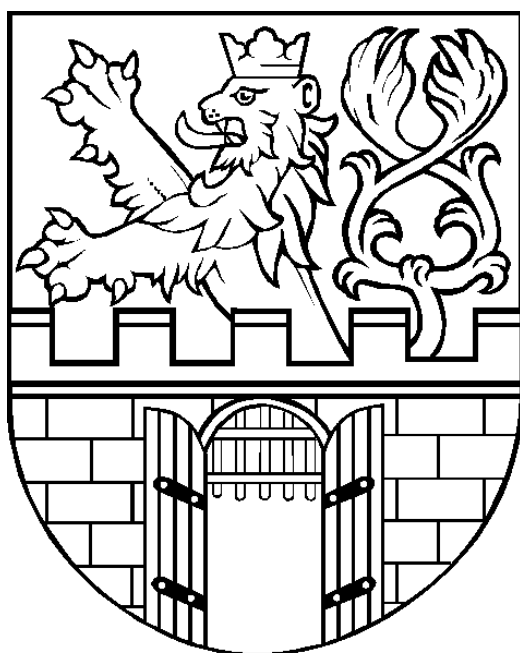

K r o n i k a m ě s t a

L i t o m ě ř i c

2 0 0 3

Kronikář

Oldřich DOSKOČIL

První dítě roku 2003 na Litoměřicku:

Jako první se v letošním roce v litoměřickém regionu narodila v Roudnické porodnici paní Vladimíře Soukupové dcera Terežka (3,7 kg, 51 cm) Přišla na svět 1. ledna 2003 v 17:27 hodin. Druhý nový občanek přišel na svět v litoměřické porodnici také 1. ledna 2003. Malý Jakoubek se narodil v 21:45 hodin (3,95 kg, 51 cm) paní Ireně Schusterové.

LE DEN

Ze světa:

Zemětřesení zabilo desítky Mexičanů: Nejméně 25 Mexičanů si vyžádalo ničivé zemětřesení, které v úterý večer 21. ledna místního času (ve středu 22. ledna v jednu hodinu v noci našeho času) postihlo tichomořské pobřeží středního Mexika ve státě Colima. Otřesy o síle až 7,6 stupně Richterovy škály vyvolaly paniku až mezi obyvateli mexické metropole vzdálené 500 km. Nejvíce postižené město Ciudad de Mexico začali stavět Cortézovi dobyvatelé počátkem 16. století, když zasypali jezero, rozkládající se kolem dobyté aztécké metropole Tenochtitlánu ve vulkanicky aktivním středu Mexika. Jezerní dno má však tendenci přenášet a násobit otřesy.

Z České republiky:

Prezident nezvolen ani ve třetím kole první volby: Ve středu 15. ledna se konala první volba nástupce prezidenta V. Havla. Skončila fiaskem. Kandidát vládní sociální demokracie Jaroslav Bureš vypadl s nejmenším počtem hlasů hned v 1. kole spolu s Miroslavem Kříženeckým navrženým KSČM. Jako nejsilnější se překvapivě ukázal kandidát ODS Václav Klaus, zatímco Petr Pithart za lidovce a US-DEU zažil nakonec debakl. V klíčové souboji obou soupeřů ve 3. kole, kdy se hlasy sčítaly, získal Klaus ve Sněmovně 80 hlasů a v Senátu 33. Pitharta podpořilo v dolní komoře 44 poslanců, v horní 40 senátorů. V Klausův prospěch se tak přelily hlasy i členů z jiných stran, neboť ve Sněmovně má ODS jen 58 křesel a v Senátu 26.

Prezident nezvolen ani v druhém kole. Potupený Zeman prchl z Hradu: V pátek 24. ledna se konalo druhé kolo volby prezidenta, ale i toto dopadlo fiaskem. Největší potupy se dočkal Miloš Zeman, který vypadl už v prvním kole. Nevyčkal ani oficiálního vyhlášení výsledků, bez podání ruky opustil tajně Hrad a zmizel. Zemanův debakl způsobil roztržku mezi sociálními demokraty, jejichž část spolu s komunisty dala hlasy raději Václavu Klausovi, aby zabránila návratu Zemana do politiky. Zeman obdržel ve Sněmovně 78 hlasů, což je 2x tolik než v minulé volbě kandidát ČSSD Jaroslav Bureš, ale v Senátu expremiér získal jen 5 hlasů (Bureš 7). Blízko měl ke zvolení Klaus, který po prvním rozstřelu postoupil s Jaroslavou Moserovou, favoritkou lidovců a US-DEU. Klaus po zběsilém lobování získal ve třetím kole v obou komorách celkem 127 hlasů, takže ke zvolení mu chybělo při stoprocentní účasti jen 14 hlasů. Moserovou ve finále podpořilo celkem 65 poslanců a senátorů. Kandidátka ve všech kolech dostala většinu v senátu, zatímco Klaus bodoval pouze v dolní komoře.

Z Litoměřicka:

Povodně, i když menšího rozsahu, jsou opět zde. Půda nepřijímá vodu, sníh prudce roztál po Novém roce a v neděli večer 5. ledna Labe kulminovalo na 7,6 metru

v oblastech pod přítokem Ohře, nad ním pak 6,03 metru. Ohře kulminovala již v sobotu 4. ledna při průtoku 270 krychlových metrů za vteřinu. Střelecký ostrov v Litoměřicích byl opět celý pod vodou. Povodeň značně poškodila i obnovovaný přívoz mezi Malými a Velkými Žernosekami. Srpnové záplavy v loňském roce ho zničily úplně. Podařilo se sice tehdy zachránit loď a nástupní můstky našťastí uvízly pod Benešovým mostem v Ústí nad Labem, ale Labe strhlo domek pro převozníky. Koncem minulého roku tak začala výstavba nového domku. Po nynější povodni z něho zbyly jen základy.

Ú N O R

Ze světa:

Sobota 1. února se zapsala černým písmem do dějin kosmonautiky. Šestnáctidenní mise nejstaršího amerického raketoplánu Columbia skončila ten den tragédií, při nichž zahynulo všech sedm členů posádky, z toho dvě ženy: Rick Husband, Kalpana Chawlaová, William McCool, David Brown, Laurel Clarková, Michael Anderson a izraelský kosmonaut Ilan Ramon - 48letý plukovník izraelského letectva a syn ženy, jež přežila holocaust. Do kosmu Ramon vezl kresbu dítěte, které přežilo holocaust v Terezíně. Columbia se rozpadla ve výšce 62 100 metrů nad Zemí. Za pravděpodobnou příčinu tragédie experti NASA i další odborníci pokládají selhání tepelného štítu.

Z České republiky:

Karel Kosík (26. 6. 1926 - 21. 2. 2003), český filosof a ve světě uznávaný kritický intelektuál, zemřel v pátek 21. února v pražské nemocnici v Motole. Hlásil se k Janu Husovi i ke Karlu Havlíčku Borovskému, v ironii Jaroslava Haška viděl génia, který zachytil celou tragédii nastupující epochy. Haškův Švejk pro něho byl špatným svědomím zbohatlíků, kariéristů, šplhavců. Karel Kosík je nejpřekládanějším českým filosofem 20. století (jeho práce vyšly italsky, anglicky, francouzsky, japonsky, katalánsky, německy, portugalsky, řecky, slovinsky, srbochorvatsky, španělsky). Prvním počinem, kterým předznamenal, o co se bude po celý život zajímat, byl jím uspořádaný výbor politických statí z let 1848 - 1870 *Čeští radikální demokraté*, k němuž napsal také předmluvu. *Místo a význam radikálních demokratů v dějinách pokrokové české politiky a ideologie* (1953). Jeho první vlastní knihou byla velká studie *Čeští radikální demokraté. Příspěvek k dějinám názorových sporů v české společnosti 19. století* (1958) a po ní následovalo jeho nejznámější a do desítky jazyků přeložené dílo *Dialektika konkrétního* (1963). Dalšího českého knižního vydání se dočkal až po více než třiceti letech ve výboru filosofických studií *Století Markéty Samsové* (1993), následovaly eseje *Jinoc a smrt* (1996) a *Předpotopní úvahy* (1997). Poznámka kronikáře: *Smrt K. Kosíka je pro litoměřického kronikáře o to bolestnější, že měl k tomuto velkému českému filosofovi osobní vztah, a to přes akademickou malířku - restaurátorku J. Kremanovou. Byl to K. Kosík a jeho syn A. Kosík, kdo této malířce v dobách totality, kdy nemohla vystavovat v oficiálních výstavních sáňkách, zprostředkoval výstavu v Italské knihovně Italského velvyslanectví v Praze. O Kosících také píše v monografii o J. Kremanové, která zatím leží v rukopise.*

Novým prezidentem byl po Václavu Havlovi v pátek 28. února v třetím kole třetí

volby zvolen **Václav Klaus**. V tomto posledním kole získal Klaus celkem 142 hlasů. Ke zvolení potřeboval o hlas méně. Volby se zúčastnilo 199 poslanců a 81 senátorů, jen poslanec Robert Kopecký (ČSSD) se nedostavil. Vzhledem k tomu, že ODS má jen 26 senátorů a 58 poslanců, muselo Klause podpořit ještě 58 zákonodárců z jiných stran.

Z Litoměřicka:

Za oběť řetězové pile padlo počátkem února devět vzrostlých lip v lázeňském parku ve Mšeném - lázních. Kácení nařídil ředitel lázní, starosta obce Josef Bíža označil kácení za nehoráznost, protože kácení proběhlo z větší části na pozemku obce. Podle starosty tak došlo k poškození cizí věci. Investor rekonstrukce parku, v jejímž rámci kácení proběhlo, chybu uznávají, ale co je to platné, když se zdravé vzrostlé lípy nahradit nedají.

BŘEZEN

Ze světa:

Atentát na srbského premiéra Zorana Djindjiče: Těžkým zraněním, které utrpěl při středečním atentátu (12. března) krátce po poledni před budovou srbské vlády v centru Bělehradu, podlehl po převozu do nemocnice srbský premiér Zoran Djindjič (50). Z. Djindjič byl po svržení režimu Slobodana Miloševiče na podzim roku 2000 klíčovou postavou reformního hnutí v Srbsku. V rámci ekonomických a politických změn podnikl mnoho nepopulárních opatření a nadělal si tak mnoho nepřátel.

Ve čtvrtek 20. března vstoupily oficiálně americko - britské jednotky na území Iráku a začala válka. První intenzivní bombardování zažilo hlavní město Bagdád, pak následovala další města. V neděli 23. března však postupující vojska narazila na nečekaný odpor hned na několika místech, který postup spojenců zpomalil 100 km před Bagdádem. Stejně tuhé boje jsou před obklíčenou miliónovou Basrou. Nejtěžší osmihodinová bitva se odehrála u města Násiríja, strategickém bodě s mosty přes řeku Eufrat. Sestřeleno bylo první americké letadlo nad Bagdádem. Oba američtí piloti byli zajati. Protesty proti válce probíhají po celém světě, i v USA.

Válka v Iráku se každým dnem stupňuje, iránská armáda klade větší odpor než se předpokládalo. Bombardování Bagdádu přineslo ve středu 26. března první velkou tragédii. Dvě zbloudilé americké rakety vybuchly krátce po jedenácté hodině místního času na tržišti a zabily 15 lidí a 30 jich zranily. Náčelník generálního štábu armády České republiky Pavel Štefka tvrdí, že USA a Britové si nechali vnutit iránský způsob boje.

Z České republiky:

Poslanecká sněmovna odhlasovala v úterý 11. března důvěru Špidlově vládě a to 101 hlasy oproti 99. Pro byli všichni poslanci vládní koalice, proti ODS a KSČM. Hlasování bylo veřejné.

Přes kritiku mnoha delegátů 31. sjezdu ČSSD obhájil v sobotu 29. března Vladimír Špidla (rovněž premiér ČR) na dva roky křeslo šéfa ČSSD. Získal celkem

299 hlasů z 541, zatímco jeho jediný protikandidát Jiří Rusnok (odvolaný ministr Špidlovy vlády den po vyslovení důvěry vládě parlamentem) získal pouze 147 hlasů.

Z Litoměřicka:

Liščí populace je letos oproti normálu pětinasobná. To trápí myslivce i ostatní lidi, protože jim ryšaví čtvernožci loupí drobné domácí zvířectvo. Již pátým rokem se bude provádět vakcinace lišek formou návnad obsahujících vakcínu. Ta je obvykle rozprostírána v přírodě letecky. Celý program zajišťuje Okresní veterinární správa. Vakcinace probíhá 2x ročně, na jaře a na podzim, rozhazuje se 25 návnad na čtvereční kilometr. Liška vrhne v průměru asi pět mláďat, loví především bažanty a zajíce.

V důsledku loňských srpnových povodní se v mnohých zatopených obcích nekonaly na podzim komunální volby. Až v sobotu 29. března se konaly dodatečně na Litoměřicku v obcích Lukavec, Keblice a Račice. V Lukavci se do zastupitelstva nedostali komunisté. Vítěznou stranou se stala ODS ve spojení s nezávislími, která v sedmičlenném zastupitelstvu obsadila čtyři místa, dvě získali nezávislí a jedno místo patří ČSSD. V Keblicích se vítězem voleb stala kandidátka ČSSD, která v sedmičlenném zastupitelstvu získala 5 mandátů, druhé dvě křesla pak obsadili lidé ze Sdružení nezávislých kandidátů. V Račicích zasedli do zastupitelstva zástupci dvou volebních uskupení - vítězné Sdružení nezávislých kandidátů Račice získalo 4 křesla, doplní je lidé z druhého Sdružení nezávislých kandidátů.

DUBEN

Ze světa:

Ve středu 9. dubna, tři týdny poté, co americká a britská armáda zahájila invazi do Iráku, nastal v hlavní metropoli Bagdádu přelom - Saddámův režim se zhroutil a spojenecká vojska obsadila střed města.

Z České republiky:

Počet obyvatel Česka už osmý rok klesá:

rok:	sňatky:	rozvody:	živě narození:	zemřelí:
1996:	53 896	33 113	90 446	112 782
1997	57 804	32 465	90 657	112 744
1998	58 027	32 363	90 535	109 527
1999	53 523	23 657	89 471	109 768
2000	55 321	29 704	90 910	109 001
2001	52 374	31 586	90 715	107 755
2002	52 732	31 758	92 786	108 243

Zdroj: Český statistický úřad

Volební preference:

ODS si i v dubnu udržela výrazný náskok ve volebních preferencích. Sociální demokracii podle jednoho dále ztrácela, podle druhého se však již mírně odrazila ode dna a pozici si mírně zlepšila. ODS podle STEM by volila třetina lidí (32 procent). Sociální demokracii zatím nepomohlo určité uklidnění rozbourěných stranických vod po březnovém sjezdu a nyní by podle STEM dostala hlasy pětiny respondentů (20,6),

což je proti březnu pokles o dva body. Komunisté by získaly 15,4 procenta. Křesťanští demokraté by prošli do sněmovny těsně s 6,1 procenta hlasů. Unie svobody - DEU by s téměř třemi procenty byla z dolní komory parlamentu vymazána. ODS si od prosince polepšila téměř o sedm procent, preference sociálních demokratů naopak o sedm procent klesly. Podle průzkumu agentury FACTUM sociální demokraté i komunisté dopadli lépe. ODS by v dubnu volilo 31,8 procenta lidí (-2,6), sociální demokracie by získala 24,1 procenta, což znamená dvoubodový přírůstek proti březnu, komunisté by získali 23,2 procenta (+ 0,9). Lidovci by dostali 8,5 procenta. Úspěšnější než US-DEU s 2,3 procenty by ve volbách bylo Sdružení nezávislých s 4,4 procenty, Strana zelných získala 2,2 procenta.

Z Litoměřicka:

Obecně prospěšná činnost *Práce a učení* z Hamburku zorganizovala v Německu pomoc městu Terezín. Jejím výsledkem je v těchto dubnových dnech přítomnost čtrnácti dlouhodobě nezaměstnaných Němců z Hamburku, kteří začali pomáhat při obnově srpnovou povodní poničeného Národního hřbitova. Jejich posláním je vytrhat všechny vodou poničené keříky růží a připravit půdu pro výsadbu tří tisíc nových. Jde o bezplatnou pomoc. Vedoucím skupiny je Lothar Luckmann.

Obecní úřad Děčany si objednal u kronikáře O. Doskočila knihu o obci Děčany a její části Solany, Lukohořany a Semeč. Kniha by měla být představena před Vánocemi roku 2004. První setkání se zastupiteli obce, představiteli spolků, podniků a podnikatelů se konalo v hospodě v Děčanech v úterý 15. dubna od 18.00 hodin. Přítomni byli také oba zástupci nakladatelství Oswald Helena a Petr Osvaldovi, vše řídil starosta obce Karel Klupák.

K V Ě T E N

Ze světa:

Ve středu 30. dubna postihlo Turecko poblíž města Bingöl ničivé zemětřesení. Největší tragédií bylo zřícení internátní školy v obci Celtiksuyu asi 10 km od Bingölu. Záchranářské práce tu skončily v neděli 4. května. Tento den bylo oficiálně oznámeno, že o život přišlo 167 lidí a 520 jich bylo zraněno. Při ničivých zemětřeseních, která v srpnu a listopadu 1999 postihla západ Turecka a která dosáhla intenzity 7,2 RichtEROVY stupnice, přišlo o život více jak 20 tisíc lidí.

Budoucnost Iráku patří islámu, prohlásil v sobotu 9. května při triumfálním návratu z iránského exilu do vlasti ájatolláh Muhammad Bakir Hakím, vůdce Nejvyššího shromáždění islámské revoluce v Iráku (SCIRI). Označil se za vojáka islámské revoluce a neskrýval své ambice prosazovat v zemi iránský model. Na hlavě měl černý turban, který značil, že je potomkem proroka Muhammada. Poznamenal, že nová vláda by měla být demokratická a reprezentovat celý irácký národ.

Z České republiky:

Zatímco popularita prezidenta Václava Klause od jeho zvolení roste, obliba premiéra Vladimíra Špidly u veřejnosti zaznamenává prudký pád. Vyplývá to z dubnového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění. Klaus se podle něj zařadil hned na druhé místo žebříčku popularity. Jeho nynější 60procentní přízeň znamená

proti lednu nárůst o celých 25 bodů. Před Klause se dostal pouze ministr vnitra Stanislav Gross (66 procent). Špidla měl ještě v lednu 54 procentní popularitu, ale v dubnu už jen 38 procent. Bývalý prezident Václav Havel má 52 procent obliby.

Z Litoměřicka:

Dvě pamětní desky na domě s pečovatelskou službou odhalil na 1. Máje starosta města Terezína Jan Horníček. Stalo se tak za účasti mnoha hostů, např. velvyslance USA v České republice Craiga Stapletona a zemského rabína Karola Sidona. První pamětní deska vzpomíná na Židy z Dánska, kteří byli v Terezíně internováni v letech 1943 - 1945, a to především právě v tomto domě, který nyní slouží seniorům. Ta druhá deska připomíná pomoc, která došla z několika zemí, aby tento dům mohl být zrekonstruován pro potřeby seniorů.

V úterý 6. května se v Solanech konala beseda s občany s kronikářem Města Litoměřice O. Doskočilem o jeho knize o obcích Děčany, Solany, Lukohořany a Semeč. Kniha by měla spatřit světlo světa před Vánocemi 2004. Beseda se konala ve staré škole v zasedací místnosti v 1. patře. V přízemí je modlitebna Církve československé husitské. Zájem přítomných byl obrovský. Dokonce, když starosta Klupák prohlásil, že knihu by měla dostat každá v obci usedlá rodina (trvalé bydliště), došlo ke vzpouře. Prý takovou knihu by se každý měl zaplatit. Národní probuzení v 19. století také začalo na vesnici!

Č E R V E N

Ze světa:

Před 40 lety, 16. června 1963, se tehdejší ruská tkadlena Valentina Těreškovová vznesla na palubě sovětské lodi Vostok 6 do vesmíru. Stala se první kosmonautkou světa. Za tři dny obletěla zeměkouli 48x. Dva měsíce po přistání navštívila i Československo. Nyní pracuje šestašedesátiletá Těreškovová ve Středisku přípravy kosmonautů. Napsala knihu o vesmíru a také libreto k opeře.

Z České republiky:

Historické první referendum (všelidové hlasování) v České republice proběhlo v pátek 13. a v sobotu 14. června. Týkalo se vstupu České republiky do Evropské unie (EU). Svě ANO řeklo 77,33 procenta voličů, kteří přišli k urnám. K největším odpůrcům vstupu patřili severočeši, z nich nejpesimističtější byli voliči v Libereckém kraji (i v celé republice), ale i zde řekli své ANO - 73,83, NE 26,18. V Ústeckém kraji bylo pro 75,65 procenta voličů, proti 24,35 procenta.

Z Litoměřicka:

Na Litoměřicku se pro vstup do Evropské unie (EU) vyjádřilo 37.882 občanů Litoměřicka. K volebním urnám jich přišlo 56,24 procenta. Odpůrci EU zvítězili na Litoměřicku jen v Rochově, kde NE vyslovilo 32 hlasů, ANO 30 hlasů.

Č E R V E N E C

Ze světa:

Za *odsouzeníhodnou akci* označila v pondělí 28. července víkendovou vzpouru tří stovek vojáků v Manile prezidentka Gloria Macapagalová - Arroyová. Zároveň oznámila, že vláda jmenuje nezávislou komisi. Arroyová slíbila, že prošetřeny budou i motivy, jimiž operovali rebelující vojáci. Ti hovořili o zkorumpovanosti současné filipínské vlády. Následovaly protivládní demonstrace. Arroyová dala najevo, že o prezidentský mandát v příštích volbách usilovat nebude.

Z České republiky:

Česku hrozí nejhorší neúroda za čtvrt století. Podle ministra zemědělství Jaroslava Palase bude sklizeň obilí nejnižší od roku 1979. Údaje Českého statistického úřadu, doplněné o aktuální čísla ministerstva zemědělství o sklizni kukuřice a ostatních obilovin, naznačují, že by se ho mělo sklidit pouze okolo šesti miliónu tun.

Z Litoměřicka:

V roce 2002 v podstatě přestaly existovat příspěvky na památkovou péči z rozpočtu Okresního úřadu v Litoměřicích (zrušení okresů). Také financování přímé - bez využití státních podpůrných programů - stojí na okraji celkového objemu prací. Hlavním zdrojem financí pro obnovu kulturních památek tak zůstávají programy ministerstva kultury České republiky.

Ke zcela mimořádným událostem je třeba přiřadit povodně v srpnu 2002, které zasáhly okres Litoměřice s plnou intenzitou. Z fondu movitých kulturních památek byly přímo zasaženy mobiliáře těchto kostelů: Křešice - kostel Panny Marie (výška vody v interiéru 370 cm) a kostel sv. Matouše (60 cm), Štětí - kostel sv. Šimona a Judy (150 cm), Počápley - kostel sv. Vojtěcha (170 cm), Prosmky - kaple sv. Františka Serafinského (150 cm). Z mobiliárního fondu těchto kostelů došlo k poškození především architektury oltářů, kazatelen, zpodobnic, většinou byly zaplaveny kostelní lavice. Snadno přemístitelné věci (sochy, obrazy) byly včas deponovány a nebyly poškozeny. Přímo záplavovou vlnou došlo k poškození iluzivních oltářů ve Štětí a v Počáplech, díky stoupající vlhkosti byly poškozeny nástropní malby v kostele Panny Marie v Křešicích.

Téměř ihned po opadnutí záplavové vody začaly práce na odstraňování povodňových škod. Je třeba poděkovat osobám a firmám, které pomáhaly zabezpečovat ochranu movitých kulturních památek bezprostředně po povodních: Brandl s.r.o. (RNDr. M. Nečásková), pan F. Kratochvíl (Praha), pan B. Kafka (Červený Kostelec), akademický malíř E. Kolmanová, Institut restaurování a konzervačních technik Litomyšl, o.p.s. (PhDr. J. Vojta).

Většinu poškozených mobiliárních fondů a nástěnných maleb se podařilo po povodních alespoň minimálně zakonzervovat. Díky podpoře ministerstva kultury České republiky, nadace VIA a soukromé sbírce je také v podstatě zajištěno finanční krytí konzervování a restaurování poškozených kulturních památek pro rok 2003.

Z některých významných restaurátorských prací:

Doksany - kostel Narození Panny Marie, hlavní oltář (počátek 18. století, P.

Preiss) - II. etapa kompletního restaurátorského zásahu se soustředila na dokončení restaurování části sochařské výzdoby oltáře. Restaurováno díky

Programu restaurování movitých kulturních památek.
Doksany - klášter premonstrátek, refektář (2. pol. 18. stol.) - kompletní restaurátorský zásah na štukové výzdobě, restaurovány také omítky.
Lovosice - kostel sv. Václava - pískovcový znak markrabat z Badenu (2. pol. 18. stol.) - zahájen komplexní restaurátorský a rekonstrukční zásah.
Roudnice n. L. - kostel Narození Panny Marie (barokní přestavba v první polovině 18. století, O. Broggio; vitráže z konce 19. století) - výměna a osazení nových malovaných vitráží v presbytáři kostela.
Roudnice n. L. - předmostí (počátek 20. století) - restaurování kamenného zábradlí.
Ústěk - židovská synagoga (konec 18. st.) - restaurování a rekonstrukce sochařské a malířské výzdoby.

SRPEN

Ze světa:

V Itálii, Německu a Velké Británii padly 6. srpna teplotní rekordy. V severoitalském Miláně vystoupila rtuť teploměru až na 42 stupně, což je teplota, která za 200 let nebyla zaznamenána. Rovných 39 stupňů Celsia, tedy nejvyšší teplotu naměřenou v tomto roce na území Německa, 6. srpna ohlásilo sárské městečko Perl-Nenning. Nový letošní teplotní rekord zaznamenala také Velká Británie, když se v Londýně rtuťový sloupec zastavil na hodnotě 35,4 stupně Celsia. Letošní léto je přímo vražedné, v Portugalsku, Francii a Kanadě zuří těžko zvládnutelné požáry, jsou hlášeny oběti na lidských životech.

Z České republiky:

Černou středou (6. srpna) bude moci nazývat prezident Václav Klaus, když mu Senát zamítl tři ze čtyř kandidátů na členy Ústavního soudu. Zcela otevřeně se tak rozhořel boj mezi Hradem a horní komorou parlamentu. Klaus se vůbec začíná dostávat do izolace. Např. USA (prezident) ho nejdříve přijme až v příštím roce.

V ČR vyvrcholila dlouhodobá úmorná vedra ve středu 13. srpna. V Praze v Klementinu naměřili v 15 hodin 36,8 stupňů, což je nejvíce za 142 let. Taková teplota v záznamech v Klementinu není zaznamenána od roku 1775. Dosavadní rekord v Praze z roku 1861 měl hodnotu 34,8 stupňů. Vůbec nejtepleji bylo ve středu 13. srpna v Kopistech na Mostecku: 39,9 stupňů, kde meteorologové sledují teplotu od roku 1970. Dosud nejvyšší srpnová teplota tu byla zaznamenána 1. srpna 1994, a to 37,3 stupně. .

Z Litoměřicka:

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) prostřednictvím pracoviště v Litoměřicích obnovil odklízecí a stabilizační práce na torzu historické zvonice na hřbitově v Mukařově na Litoměřicku. Zvonice pocházející ze 13. století se zřítíla 1. prosince loňského roku.

Zdivo tehdy zavalilo část hrobů, jádro zvoničky - historicky cenný zvon putoval do úschovy Obecního úřadu v Lovečkovcích a část kamenných stavebních prvků přešla do správy skanzenu v Zubrnících. V mezičase byl proveden statický a

památkářský průzkum a uskutečnilo se výběrové řízení na dodavatelskou firmu. Finanční prostředky na první etapu prací opravy zvonice bude hradit Územní pracoviště Ústí n. L. a bude se jednat o částku přibližně 1 a půl miliónu korun. Na konečné řešení podoby zvoničky bude mít vliv také jednání s památkovým úřadem.

Do středy 13. srpna mělo zatím potvrzeno jedno onemocnění klíšťovou encefalitidou litoměřické pracoviště Krajské hygienické stanice v Ústí n. L. Žena z Lovosic udala, že se pohybovala v Opárenském údolí, které tak i letos patří mezi místa největšího výskytu infikovaných klíšťat. U ženy z Lovosic neměla encefalitida dramatický průběh, podobala se spíše chřipce. Borreliózou zatím onemocněli tři lidé. Zatímco dříve se infikovaná klíšťata vyskytovala nejvíce na Úštěcku a v Opárenském údolí, nyní k těmto oblastem patří i okolí Litoměřic, Terezína, celé Roudnicko, okolí Poplze, dalo by se říci, že prakticky celé Litoměřicko. Nejvíce onemocnění klíšťovou encefalitidou v nedávné minulosti bylo zaznamenáno v roce 1999, kdy na Litoměřicku bylo zaznamenáno 10 onemocnění. O rok později to bylo 8 nemocných, 2001 jich bylo pět, 2002 čtyři.

Z Á Ř Í

Ze světa:

Ve středu 10. září byl spáchán atentát v nákupním středisku ve Stockholmu na švédskou ministryni zahraničních věcí Annu Lindhovou (46 let). Navzdory deseti hodinové operaci v univerzitní klinice Karolinska lékaři nedokázali političce zachránit život. Vrah nebyl prozatím dopaden.

Z České republiky:

Minulost v česko-německých vztazích nesmí překážet rozvoji styků a budoucnosti, prohlásil německý kancléř Gerhard Schröder (SPD) v pátek 5. září v Praze při jednodenní oficiální návštěvě České republiky na pozvání svého partnera Vladimíra Špidly (ČSSD). Přijal ho rovněž prezident republiky Václav Klaus a setkal se i se šéfem Senátu Petrem Pithartem a šéfem Sněmovny Lubomírem Zaorálkem.

Z Litoměřicka:

Náročná rekonstrukce synagogy v Úštěku v letech 1994 až 2003 byla dokončena. Na rekonstrukci přispěly Mezinárodní fond pomoci obětem holocaustu za předsednictví Francouzské republiky, Okresní úřad v Litoměřicích, Ministerstvo kultury ČR, Židovská obec v Praze, Nadace Židovského muzea v Praze, Město Úštěk, MUDr. Jan Grebler, pan Tomáš Hlaváček a Památkový ústav v Ústí nad Labem. Slavnostně otevřena byla 5. září, v liturgické a hudební části programu vystoupili rabi Jehošua Ješarim a kytarista Rudolf Dašek. Od 10. září pak byla synagoga přístupna veřejnosti. Objekt byl postaven v roce 1794, je to synagoga tzv. věžového typu. Jde o stavbu velmi netradiční dispozice a jednoduchého klasicistního tvarosloví pro jakou nemáme v domácí synagogální architektuře téměř žádné srovnání. Expozice zahrnuje obnovu původního zařízení a výzdoby, historii úštěcké židovské obce a rekonstrukci původního prostředí židovské školy s příbytkem učitele - kantora. Záchraně stavební a restaurátorské práce probíhají i na asi 1 km vzdáleném židovském hřbitově, který je situován v lese.

Na Litoměřicku bylo v srpnu evidováno více než 7 tisíc nezaměstnaných, což je

téměř stejný počet jako byl v srpnu. Se svými 13,3 procenty nezaměstnaných je tak Litoměřicko 14tým okresem s největší nezaměstnaností v zemi.

Ř Í J E N

Ze světa:

V nejlidnatějším státě USA Kalifornie se stal guvernérem Arnold Schwarzeneger, známý americký herec především z akčních komerčních filmů v duchu supermana. Nový guvernér je původem Rakušan.

Nobelovy ceny pro rok 2003. Cena míru: Šírín Ebadiová (56 let), Íránka. Za úsilí o demokratizaci Íránu a boj za práva žen a dětí; Literatura: John Maxwell Coetzee (63 let), Jihoafričan. Za překvapivou angažovanost a zájem o problematiku lidí, stojících v ústraní. Hlavním tématem jeho alegorických a symbolických románů jsou hodnoty a chování lidí, vycházející z Jižní Afriky zmítané rasovou nenávistí, které mají v jistém smyslu univerzální platnost; Lékařství a fyziologie: Sir Peter Mansfield (70 let), Brit - Paul C. Lauterbur (74 let), Američan. Za objevy v oblasti magnetické rezonance, považované za průlom v lékařské diagnostice i výzkumu. Oceněna byla zejména možnost *přesného a neinvazního zobrazování vnitřních lidských orgánů, kterou tato metoda umožňuje a která přispívá velmi významně k diagnostice, léčení i následné rehabilitaci*; Fyzika: Alexej A. Abrikosov (75 let), Rus, žije v USA - Vitalij L. Ginzburg (897 let), Rus - Anthony J. Legget (65 let), Brit, žije v USA. Za průkopnické práce v oboru supravodivosti a supratekutosti. Teorie, které vytvořili, umožnily porozumět chování a vlastnostem látek za velmi nízkých teplot; Chemie: Roderick Mac Kinnon (47 let), Američan - Peter Arge (54 let), Američan. Za objevy týkající se kanálků v buněčné membráně, jejich poznatky přispěly k pochopení příčin mnoha onemocnění; Ekonomie: Robert F. Engle (61 let), Američan - Clive W. J. Granger (69 let), Brit, žije v USA. Za aplikaci statistických metod na ekonomické časové řady. Tyto metody se používají při shromažďování dat pro časové řady, kdy se chronologicky pozoruje určitý jev, například hrubý domácí produkt, ceny, úrokové sazby, kurzy akcií.

Ve středu 15. října úspěšně odstartoval do kosmu první čínský kosmonaut, podplukovník Jang Li-wej (38 let). Na oběžnou dráhu ho v modulu Šen-čou-5 vynesla raketa Čchang-čeng-2F (Dlouhý pochod).

Z České republiky:

Dvě třetiny občanů České republiky berou podprůměrnou mzdu. Polovina zaměstnanců vydělá méně než 15,5 tisíce korun. Je to paradox, protože průměrná mzda rok od roku stoupá a loni dosáhla 18.133 korun hrubého, což je téměř o dva tisíce více než v roce 2001, přičemž příjem dvou třetin Čechů, kteří žijí z pravidelného měsíčního platu je daleko nižší. Polovina Čechů bere měsíčně dokonce méně než 15.542 korun. Největší počet lidí bere plat v rozmezí 12 až 16 tisíc korun. Větší příjem než průměrný měsíčně pobírá pouze 34 procenta zaměstnanců. Příjem 150 tisíc až milion korun měsíčně má v České republice 7 až 8 tisíc lidí. Naopak s minimální mzdou musí měsíčně vyjít přes 20 tisíc lidí.

Z Litoměřicka:

Jedna z mála divadelních přehlídek, které se na Litoměřicku konají, proběhla v

pátek 10. a v sobotu 11. října v Klapém. Na tamním třetím ročníku *Rádobyfestu* si mohli návštěvníci vychutnat hned pěti představení. Festival otevřela hned v pátek 10. října *Scéna Libochovice* s hrou *Manžel na inzerát*. Sobotní program zahájil soubor *De Facto Mimo* z Jihlavy, který hrál pohádku *Modrej drahokam anobrž zelená gizela a mrkvajzníci*. Odpoledne pak patřilo souboru *Tyl Dačice* s hrou Zoltána Ergessyho *Portugalie*. Spolek *Zmatkaři z Dobronína* přijel s hrou Miloše Stránského *Parohy na objednávku*. Večer patřil studentům pražské DAMU s tanečním představením *Jak se dělá flamenco*.

Z tisku: Dnešní Litoměřicko, pondělí 27. října 2003, s. 17: Obec Děčany vyvolala u historika mírný šok; Eva Břeňová.

Děčany / Solany - Oblastí, která nejvíce doplácí na ekonomické problémy měst a obcí, je kultura. Přesto se však našla obec, která považuje za nutné zajistit současné i budoucí generaci informace, z nichž se lidé dozví, kým jsou a odkud vlastně pochází.

"*Obcí, která takto uvažuje, jsou Děčany. Její představitelé si objednali zpracování knihy mapující historii zdejší oblasti s pracovním názvem Aglomerace Děčany v proměnách času a současnosti. Dokončena bude koncem příštího roku,*" uvedl pracovník Oblastního vlastivědného muzea v Litoměřicích Oldřich Doskočil. Podle něj rozsah dochovaných historických materiálů a obecních kronik je tak veliký, že mu dá hodně práce vybrat opravdu to nejzajímavější. Zdejší kroniky vnášejí například jiný úhel pohledu do problematiky odsunu Němců po skončení druhé světové války.

Knihy mapující historii však nebude zahrnovat pouze Děčany, ale i Solany, Semeč a Lukohořany. Podle Doskočila jsou historicky nejzajímavější Solany. V této obci se totiž nachází zajímavý kostel se středověkými základy, který získal dnešní podobu v roce 1846. Obec má uchován dokonce dobový plánek přestavby, což je unikum, stejně jako kresba kostela, která je důkazem jeho podoby původní. Stejně tak se uchovala celá řada fotografií v meziválečných kronikách.

"*Pro mě je tato objednávka Obecního úřadu v Děčanech příjemným šokem, protože místem, kde se v době ekonomických potíží nejprve začíná šetřit, je kultura a vzdělávací programy vůbec. Příkladem je i edice Malíři Litoměřicka, kdy vyšly první publikace, ale další již město v rámci úspor financovat nehodlá,*" konstatoval hořce historik Doskočil.

L I S T O P A D

Ze světa:

Nespokojené Slovensko: Kdyby se parlamentní volby na Slovensku konaly v listopadu, jejich suverénním vítězem by se podle průzkumu agentury Focus stala opoziční strana *Smer* Roberta Fica, které by dalo hlas 28,5 procenta Slováků. *Smer* získal téměř tolik hlasů jako celá současná vládní koalice dohromady. Na druhé místě by se umístila *Lidová strana - HZDS* (Hnutí za demokratické Slovensko) expremiéra Vladimíra Mečiara (16 procent) a na 3. místě vládní *Strana maďarské koalice* (10,7 procenta). Do parlamentu by se dostala ještě *Komunistická strana Slovenska* (9,1), *Křesťanskodemokratické hnutí* (8), *Slovenská demokratická a křesťanská unie* současného premiéra Mikuláše Dzurindy (7,3), *Slovenská národní strana* (6,1) a vládní *Aliance nového občana* (5).

Z České republiky:

O víkendu 8. a 9. listopadu se konal sjezd Křesťansko demokratické unie - České strany lidové (KDU-ČSL). Dosavadní předseda a ministr zahraničních věcí Cyril Svoboda (46) na něm utrpěl porážku. Stal se pouze řadovým místopředsedou. Do čela strany se postavil Miroslav Kalousek (43), předseda rozpočtového výboru sněmovny.

Preference politických stran při volbách do parlamentu: ODS 31,9 %, ČSSD 19,6 %, KSČM 18,1 %, KDU-ČSL 9,0 % a US-DU 4,0 %. Zdroj: Agentura STEM.

Čeští paleontologové dostali hmatatelný důkaz, že v České kotlině žili před 95 milióny let dinosaurů. V lomu poblíž Kutné Hory našel MUDr. Michal Moučka stehenní kost. V těchto místech byl ostrov, který tehdy omývalo mělké moře (těch ostrovů bylo několik větších a mnoho menších, moře se rozlévalo po celé dnešní střední Evropě). Tento dinosaur žil v malých stádech (8 - 10 kusů), byl býložravec a byl to dospělý jedinec starý asi 20 let, vážil asi 400 kg, měřil dva a půl až tři metry na délku a vysoký byl přibližně dva metry. Chodil po čtyřech, občas se zvedl na zadní končetiny, aby dosáhl na výhonky ve výšce.

Z Litoměřicka:

Historický úspěch zaznamenal libochovický ochotnický soubor *Scéna Libochovice*, když se poprvé dostane na nejprestižnější ochotnickou přehlídku v ČR *Jiráskův Hronov*. Postupu předcházela úspěch na přehlídce venkovských ochotnických souborů ve Vysokém nad Jizerou (od 10. do 18. října), kde na prknech *Krakonošova divadla* libochovičtí sehráli komedii *Manžel na inzerát*, kterou si členové souboru sami upravili podle několika amerických her. Z osmi soutěžících souborů zvítězili a byli tak nominováni do Hronova. Čestné uznání za roli Růženky dostala Dagmar Králová, cenu za režii za roli Pavly přičkla porota Evě Andělové a Zdeněk Zvěřina (bývalý režisér litoměřických Máchovců) obdržel cenu za roli kapitána Mooneyho, za scénu obdržel cenu Milan Hrzán, oceněna byla inscenace i jako celek. Vedoucím souboru je Alena Burdová.

Míra nezaměstnanosti v okrese v říjnu byla 13,4 % (září 13,5), počet nezaměstnaných 7.361 (září 7.497), volných pracovních míst 253 (září 221).

P R O S I N E C

Ze světa:

O víkendu 6. a 7. prosince se v Rusku konaly volby do *Státní dumy* - dolní komory ruského parlamentu (celkem 450 křesel). Přesvědčivě zvítězila strana *Jednotné Rusko* (37,1 procent, 222 křesel, předseda Boris Gryzlov), druzí byli *komunisté* (12,7 procent, 53 křesel, předseda Gennadij Zjuganov), *třetí se umístili liberální demokraté* (11,6 procenta, 38 křesel, LD [nacionalisté], předseda Vladimír Žirinovskij), čtvrté hnutí *Vlast* (9,1 procenta, 37 křesel, předseda Sergej Glazjev). Do parlamentu se ještě dostalo hnutí *Jabloko* (2 křesla, předseda Grigorij Javlinskij). Vzhledem k tomu, že strana *Jednotné Rusko* podporuje prezidenta Vladimíra Putina je zřejmé, že tento získá ve Státní dumě bezkonkurenční podporu což mu otvírá cestu ke znovuzvolení prezidentem.

Irák: V Iráku sice oficiálně válka skončila už na jaře, ale útoky proti cizincům, zvláště Američanům, neustávají. Nejhledanější osobou byl bývalý prezident Saddám Husajn. Až do soboty 13. prosince: *Dámy a pánové, máme ho*, řekl lakonicky v neděli

na tiskové konferenci v Bagdádu americký civilní správce Iráku Paul Bremer. Saddám Husajn byl zatčen v sobotu 13. prosince, osm měsíců po dobytí Bagdádu Američany, v půl deváté večer (tj. o půl sedmé večer středoevropského času) v úkrytu pod venkovským domem v Daúru, 15 km jižně od Tikrítu, Saddámova rodiště. Při akci nazvané *Rudý úsvit*, která začala po upozornění informátora, nemuseli vojáci vypálit jediný výstřel. Operace se zúčastnilo na šest stovek vojáků z 4. pěší divize a z jednotky speciálních sil.

Největší a nejpřepychovější dopravní plavidlo na světě Queen Mary 2 opustilo v pondělí 22. prosince bretaňský přístav Saint-Nazaire, kde je za necelé dva roky postavila místní loděnice Alstom Chantiers de l'Atlantic pro britskou společnost Cunard. Loď dlouhá 345 metrů, široká 41 metrů a vysoká 74 metrů se odpoledne vydala směrem k severošpanělskému přístavu Vigo, odkud pak plula do jihoanglického Southamptonu. Kapitánem lodi je Ronals Warwick.

Zemětřesení o síle 6,3 stupně Richterovy škály, které zasáhlo v pátek 26. prosince časně ráno jihovýchodní část Iránu, si vyžádalo přes 20 tisíc obětí. Na pomoc ještě v sobotu 27. prosince odletělo z Prahy 14 českých záchranářů a čtyři kynologové se psy a nezbytným materiálem vojenským speciálem TU-154. Z trosek se jim podařilo zachránit jednu živou ženu.

Z České republiky:

V Ústeckém kraji přijdou na konci roku o práci stovky lidí. Armáda propouští 170 lidí, Setuza Ústí nad Labem 60 lidí, drůbežárna 160 lidí, celníci propouštějí 450 lidí a České dráhy 400 zaměstnanců.

Fotbalista Pavel Nedvěd se v pondělí 22. prosince stal zářivou a nesmrtelnou sportovní hvězdou. V Paříži dostal Zlatý míč, cenu pro nejlepšího fotbalistu Evropy. Tuto prestižní a odborníky velmi uznávanou trofej získal v historii naší země již jen Josef Masopust před dlouhými jedenačtyřiceti lety. V anketě France Football porazil P. Nedvěd Henryho a Maldiniho.

Z Litoměřicka:

Zámecké interiéry a Vánoce, to je již tradiční název předvánočního setkání s dobou před dvěma sty lety na zámku v Ploskovicích. Tentokrát se vše odehrávalo o víkendu 13. a 14. prosince. V komnatách se procházeli postavy v dobových kostýmech a z jejich rozhovorů měly návštěvníci možnost dozvědět se více o tehdejších zvycích a způsobu života. Například nechyběl rozhovor dvou dam o způsobu, jak najít ženicha, podle pověr jim hofmistryně předávala své zkušenosti, atd.

ROZVRŽENÍ KRONIKY:

1) Počasí

- 2) Ze zasedání rady a zastupitelstva
- 3) Litoměřické varhanní léto
- 4) Fulda a Litoměřice
- 5) Míšeň a Litoměřice
- 6) Filipíny a Litoměřice
- 7) Korespondence
- 8) Kultura
- 9) Máchův a Litoměřice
- 10) Jubilanti
- 11) Různé
- 12) Co kronikář osobně viděl a prožil
- 13) Přílohy

1) Počasí

LEDEN 2003:

Na nový rok bylo ráno bílo a teploty 11 pod nulou. Večer se teploty začaly zmírňovat, byly jen čtyři pod nulou. Ve čtvrtek 2. ledna po ránu byl pouze jeden stupeň pod nulou, ale šílené náledí. Byla to dobrodružná cesta do práce. V sobotu 4. ledna byla obloha jasná, dokonce jsme viděli sluníčko. Ochlazovat se začalo v neděli 5. prosince, večer bylo pět pod nulu. Teploty pět pod nulou byly i kolem sedmé ráno v pondělí 6. prosince, obloha se zatáhla, dopoledne sem tam spadla nějaká vločka sněhu. Večer zasněžilo o trochu víc, ale na zemi ležel jen mírný povlak. Večer byla teplota jen jeden stupeň pod nulou.

Labe se opět zvedlo na 3. stupeň povodňové aktivity a zalilo Střelecký ostrov. Kulminovalo v neděli večer.

V úterý ráno 7. ledna bylo šest pod nulou a docela to foukalo. Nebe bylo mírně sem tam protrhané. Ve středu ráno 8. ledna bylo 9 pod nulou. Mrzlo jen praštělo. Večer klesly teploty na pět pod nulou, ale ve čtvrtek ráno před sedmou 9. ledna bylo opět devět pod nulou. Večer pak pět pod nulou. Mírně se oteplilo, protože v pátek ráno před sedmou 10. ledna bylo šest pod nulou. Obloha byla zatažená. O víkendu mrzlo jen praštělo, v sobotu spadlo sice pár vloček sněhu, ale opravdu jen několik málo. V pondělí ráno kolem sedmé 13. ledna se sice oteplilo na pouhých jeden pod nulou, ale foukal nepříjemně ostrý studený vítr. V úterý ráno 14. ledna byly dva nad

nulou. Po ránu to trochu klouzalo, ale v průběhu dne vše začalo prudce tát. Ve středu 15. ledna bylo zataženo, pět nad nulou a trochu náběhu na sychravo. Stejný charakter počasí byl i ve čtvrtek 16. ledna. V pátek 17. ledna se ještě o jeden stupeň oteplilo, obloha byla téměř modrá a ve vzduchu bylo cítit předčasné jaro. V sobotu o víkend bylo téměř jaro, teploty kolem pěti stupňů. V neděli se mírně ochladilo, v noci na pondělí 20. ledna klesla teplota mírně pod nulu a spadl poprašek ledového sněhu. Ráno bylo jeden nad nulou a mírně to klouzalo. Stejně to bylo i v úterý 21. ledna. V noci jeden pod nulou, ráno mírná námraza, v průběhu dne jeden až dva nad nulou. Charakter počasí se udržel i ve středu 22. ledna. Teploty kolem nuly se držely i ve čtvrtek 23. a v pátek 24. ledna, kdy se po obloze začaly válet černé mraky a občas lehce zapršelo. Obdobně to vypadalo i o víkend a v pondělí 27. ledna. V úterý 28. ledna se obloha zatáhla černými těžkými mraky, v průběhu dne byly vydatné srážky. Odpoledne začal foukat i silný vítr. Stále ale ještě bylo relativně teplo, asi pět nad nulou. Ve středu ráno 29. ledna byla mírná námraza, teplota kolem nuly. Dopoledne občasné silné sněhové přeháňky. Sníh ale byl velmi vodnatý a na zemi hned tál. Odpoledne bylo pět nad nulou. Ve čtvrtek ráno 30. ledna byla námraza o něco silnější než předcházejícího dne, lehce to klouzalo a na zemi ležel mírný poprašek sněhu. V noci byla teplota mírně pod nulou. Stejně to bylo i v pátek 31. ledna.

ÚNOR 2003:

První únorový den připadl na sobotu. Teplota byla nula. Ale v neděli 2. února klesla na pět pod nulou, večer se teploty zmírnily pouze na jeden pod nulou a začal padat sníh. Ráno v pondělí 3. února bylo všude bílo, dopoledne ještě sem tam spadla nějaká ta vločka, ale teplota už v sedm ráno byla jeden nad nulou, později pět. Odpoledne dost pršelo. V noci na úterý 4. února klesla teplota opět pod nulu a ráno byla pěkná klouzačka. Naštěstí ale už bylo zase jeden nad nulou a tak v průběhu dne klouzačka roztála. Stejně to bylo i následující dva dny. V pozdním odpoledni ve čtvrtek 6. února se začalo ochlazovat a toto ochlazování bylo doprovázeno mírným sněžením. V pátek ráno 7. února byly dva pod nulou a leželo trochu sněhu. V sobotu 8. ledna se prudce ochladilo, teplota klesla na sedm pod nulou. Při klesání teploty ale ještě stačilo pořádně zasněžit a tak bylo všude mnoho sněhu. V neděli 9. ledna bylo pouze jeden pod nulou, obloha značně protrhaná a tak na chodnících kam svítilo přímo sluníčko sníh tál. K večeru ale teplota opět klesla na pět pod nulou. V pondělí ráno 10. ledna bylo jeden pod nulou, obloha zatažená a bylo takové nepříjemné ovzduší.

V úterý bylo pět pod nulou, ve středu také, ale obloha se protrhala a byla krásně modrá. Taková zůstala i ve čtvrtek 13. ledna. Ale ten den bylo před sedmou ráno deset pod nulou. Mráz jako řemen. Slunce ale už má sílu a tak v poledne byla nula. Stejně to bylo i v pátek 14. února. V noci 10 pod nulou (ještě ráno před sedmou), v poledne nula. Obloha byla stále bez mráčku nádherně modrá. O víkend mrzlo jen praštělo. Rozdíl mezi nocí a dnem byl stále 10 stupňů. Obloha ale byla zatažená. Stejně to bylo i v pondělí ráno 17. února. Ráno 8 pod nulou, přes den nula. Obloha byla ale opět modrá. Naprosto stejný charakter počasí byl i v úterý 18. a ve středu 19. ledna. Ve čtvrtek 20. ledna, na svátek Oldřichů, byla obloha zatažená, ráno před sedmou teploměr ukazoval dva stupně pod nulou, v průběhu dne vystoupil na nulu. V noci na pátek 21. února už bylo mírněji. Ráno pouze jeden pod nulou, obloha zatažená. O víkend byla obloha nádherně modrá, v noci 3 - 5 pod nulou, přes den až 5 nad nulou. Stejný charakter počasí, s teplotním rozdílem mezi nocí a dnem 10 stupňů, byl i v pondělí 24. února. Stejný charakter počasí byl i v úterý 25. a ve středu 26. února. Ve

čtvrtek ráno 27. února byl jeden stupeň pod nulou. Přes den se teploty vyšplhaly na pět nad nulou, obloha byla krásně modrá. Stejně to bylo i v pátek, poslední to únorový den.

BŘEZEN 2003

První březnový víkend se začalo oteplovat, v noci teplota už neklesala pod nulu, přes den byla průměrná teplota 6 stupňů. V pondělí 3. března byla obloha zatažená, ráno před sedmou 2 nad nulou. Pak jsem dva dny nebyl v Litoměřicích. Ve čtvrtek 6. března bylo ráno jeden nad nulou, obloha modrá. V pátek ráno 7. března se dostavilo velké překvapení. Teplota sice byla půl stupně nad nulou, ale všude bylo bílo a dopoledne padal drobný mokrý sníh. O víkendu se však oteplilo a teploty už ani v noci neklesaly pod nulu. V neděli bylo odpoledne 9 stupňů. V pondělí ráno 10. března ukazoval teploměr tři nad nulou, obloha byla nádherně modrá. Přes den se teploty vyšplhaly na osm stupňů. V úterý ráno 11. března byly tři nad nulou, odpoledne devět, obloha modrá. Nádherný den. Kolen 16. hodiny se ale zatáhlo a mírně poprchávalo. Zataženo bylo i ve středu ráno 12. března. Sem tam spadla i nějaká kapka. Teplota kolem sedmé byla 6 stupňů, přes den 8. stupňů. Odpoledne ale přišly těžké mraky ohlašující přechod studené fronty. Dost si zapršelo a ráno 13. března foukal pronikavý studený severský vítr. Bylo pouze dva nad nulou. Stejně to bylo i v pátek 14. března, jen ten vítr nefoukal takže se subjektivně zdálo, že je to lepší než předcházející den. Víkend byl překrásný. Rána byla sice chladná, ale přes den se teploty vyšplhaly až na 10 stupňů, obloha bez mráčku. Předjaří je zřejmě tady. V pondělí ráno 17. března byla ráno sice nula, ale v průběhu dne se teploty pohybovaly na osmi stupních. V úterý ráno kolem sedmé bylo pět nad nulou, obloha téměř modrá, v průběhu dne teploty vystoupily na 10 stupňů. Stejně to bylo i ve středu, kdy jsem byl v Praze. Ve čtvrtek 20. března se obloha zatáhla a bylo podstatně chladněji než v předcházejících dnech. Na první jarní den, v pátek 21. března, bylo sice i nadále chladno, kolem pěti stupňů i přes den, ale obloha byla modrá a bylo nádherně. Když nefoukal vítr, tak překrásně. O víkendu v noci klesaly teploty pod nulu (až na tři stupně), ale přes den bylo až 9 nad nulou. Obloha krásně modrá. Byl jsem na zahrádce, velice dobře se rylo. Pod nulu klesly teploty i v noci na pondělí 24. března. Ale přes den se vyšplhaly až na 14 stupňů. Obloha zůstala bez mráčku. Nádherná. V noci už teploty zůstaly nad nulou, ráno v úterý 25. března ale byla obloha zatažená. Vzduch byl studený, ale jinak bylo stále příjemně. Stejný charakter počasí byl i ve středu 26. března, kdy jsem byl v Praze. Ve čtvrtek 27. března bylo ráno pět nad nulou, obloha nádherně modrá. Přes poledne se teploty dostaly až na 16 stupňů. Subjektivně jsme všichni měli, po nezvyku na tyto teploty, pocit až horka. Stejně nádherné počasí bylo i v pátek 28. března. Nádherný byl i víkend a takové počasí pokračovalo i poslední březnový den v pondělí. Ale k večeru se začalo ochlazovat.

DUBEN 2003:

První dubnový den připadl na úterý. Byl podstatně chladnější než předcházející dny, ráno kolem sedmé bylo pouze jedna nad nulou. Obloha ale zůstala nádherně modrá.

Ve středu ráno 2. dubna jsme se však probudili do pošmorného dne. V noci lehce pršelo, obloha zcela zatažená, teploty tři nad nulou, přes den deset nad nulou. Ve čtvrtek 3. dubna jsem byl v Praze. Když jsem se vrátil v 15.30, při vystoupení z autobusu mě zastihla přeháňka. Přeháňka přišla i večer. V pátek ráno kolem sedmé

bylo jen dva nad nulou, obloha byla téměř modrá. Foukal studený nepříjemný vítr. K prudkému ochlazení došlo o víkend. V noci teploty klesaly pod nulu, v neděli přišlo několik vln sněhových vánic. Po odplutí mraku na sluníčku sníh ale okamžitě tál. V pondělí ráno 7. dubna bylo ale po ránu dva pod nulou a všude bílá sněhová nadílka, na chodnících to dost klouzalo. Sněhové vločky, i když jen málo, padaly po celé dopoledne, teplota vystoupila pouze na jeden stupeň nad nulu. V noci na úterý 8. dubna bylo pět pod nulou. Dopoledne opět sněžilo a teploty se přehouply přes nulu jen o dva stupně. Ve středu ráno 9. dubna byly ráno dva pod nulou, skutečně mrazivo. Obloha ale byla modrá a nefoukal vítr. V průběhu dne se teploty sice pomalu, ale přesto vyšplhaly až na pět nad nulu. Studená fronta odchází. Ve čtvrtek 10. dubna jsem byl v Praze. Jel jsem autobusem v 6:00 hod. Byly sice dva nad nulou, ale foukal silný vítr a bylo příšerně. V průběhu dne ale teploty stouply na šest nad nulu. Večer bylo dokonce osm. V pátek ráno 11. dubna ovšem, byť bylo lehce nad nulou, padal, sice mírně, mokrý sníh a obloha byla šedivě zatažená. Během dopoledne se ale značně rozpršelo a trvalo to až do večera. Bylo to pravé, nefalšované psí počasí. O víkend se počasí začalo výrazně zlepšovat. V sobotu ještě nebylo nejlépe, ale v neděli byla obloha bez mráčku a teploty přes den 15 stupňů. Stejně nádherně bylo i v pondělí 14. dubna. Nádherné jarní počasí s teplotami kolem 16 stupňů přes den a modrou oblohou pokračovalo i v úterý 15. dubna. Tento charakter počasí s denními teplotami kolem 19 stupňů přes den pokračoval i další dny. Krátké ochlazení s mírným deštěm přišlo o Velikonocích v sobotu 19. dubna. Ale už v neděli se oteplilo, bylo nádherně a teploty kolem 19 stupňů. Ještě krásněji bylo v pondělí 21. dubna. Velikonoce se opravdu co do počasí letos vydařily. Nádherné počasí se udrželo i v úterý 22. dubna. Ve středu 23. dubna se mírně ochladilo. Obloha se zatáhla, sice nezapršelo, ale teploty v průběhu dne dosáhly jen sedmnácti stupňů. Ve čtvrtek 24. dubna byla obloha modrá už ráno, sice trochu chladno, ale přes den bylo 18 nad nulou, na přímém sluníčku velice příjemně. V pátek ráno 25. dubna kolem sedmé bylo chladno, až vlezlo, ale v průběhu dne slunce začalo pálit a bylo 9 stupňů. Obloha byla mírně potažená mraky. V sobotu bylo nádherně, v neděli přišla studená fronta, ochladilo se, po obloze se válely mraky, ale spadlo asi pět kapek. Přitom na Děčínsku přišlo vydatně. V pondělí ráno 28. dubna byla obloha modrá, nádherné jarní počasí. Ale začíná být sucho. V úterý ráno 29. dubna bylo už 16 nad nulou, přes den 22 stupňů, na obloze jen sem tam nějaký mráček. Odpoledne se obloha zatáhla, spadlo asi pět kapek. Poslední dubnový den připadl na středu. Obloha byla téměř bez mráčku, ráno bylo už 15 stupňů, přes den 25.

KVĚTEN 2003:

První májový den byl nádherný. Sice foukal silnější vítr, ale teploty přes dvacet stupňů. V pátek 2. dubna bylo před sedmou ráno devět nad nulou, v průběhu dne opět přes dvacet, na obloze jen sem tam nějaký mráček. Mírná studená fronta se přesunula v sobotu 2. května, foukal vítr, ale spadlo zase jen pár kapek. Prudké oteplení nastalo v neděli a ještě větší teploty byly v pondělí 5. května, kdy dosahovaly 26 stupňů. Teplotní rekord byl v úterý 6. května, kdy bylo odpoledne 28 stupňů. 20 stupňů bylo už v sedm hodin ráno. K večeru se trochu ochladilo, začal foukat vítr, ale kolem 21 hodiny bylo stále 20 stupňů. Ve středu ráno v sedm bylo 15 stupňů, na obloze se objevilo několik mráčků a spadlo asi pět kapek deště. Na státní svátek konce 2. světové války, ve čtvrtek 8. května bylo příšerné dusno. Večer kolem 21 hodiny přišla bouřka (první letošní) a docela dobře zapršelo. Prudký liják byl kolem šesté ranní v pátek 9. května, teploty kolem sedmé byly 16 stupňů. Obloha byla zatažená, ale bylo docela příjemně. V noci na sobotu 10. května byla velká bouřka a prudký déšť. V sobotu a v neděli dopoledne 11. května pak byly silné přeháňky. Odpoledne se obloha

mírně protrhala. V pondělí 12. května bylo znát značné ochlazení, přes den bylo jen 18 stupňů, obloha zatažená, ale jinak bylo docela příjemně. Odpoledne bylo několik velice slabých přeháněk. Stejný charakter počasí byl i v úterý 13. května. Ráno po sedmé bylo 17 stupňů, odpoledne ale opět přšelo.

Ve středu ráno 14. května po sedmé byla obloha sice protrhaná, ale bylo jen 10 stupňů. Nepříjemné chladno. Ještě chladněji bylo ve čtvrtek ráno po sedmé 15. května. Bylo jen devět a přes den opravdu nepříjemno. Po obloze se válely černé mraky, ale přšelo jen v drobných přeháňkách. K mírnému oteplení došlo v pátek 16. května. Ráno bylo 15 stupňů, obloha modrá. Víkend byl docela příjemný. Černě zataženo s mírným deštěm bylo v pondělí 19. května. Studená fronta s bouřkou a silným deštěm přišla v noci z pondělí na úterý 20. května. Na Litoměřicku žádné škody nenadělala, byla to jen bouřka, ale vichřice byla v jižních Čechách, kde při odklizení polomů zahynul dvaapadesátiletý člověk. Ve středu ráno 21. května byla obloha krásně modrá, ale bylo velké chladno. Ráno kolem sedmé bylo jen 11 stupňů. Stejně to bylo i ve čtvrtek 22. května, kdy jsem byl v Praze. V poledne se ale značně oteplilo. Chladno, jen 12 stupňů, bylo opět v pátek 23. května, obloha se zatáhla. O víkendu bylo nádherně, ve stínu 25 stupňů, na přímém slunci mohlo být až 30. V pondělí 26. května bylo dusno, obloha zatažená, dopoledne dokonce i zahřmělo, teploty 25 ve stínu. Nespada ale ani kapka vody. V úterý ráno kolem sedmé 27. května bylo 15 stupňů, obloha zatažená. Po celý den bylo o něco chladněji než v pondělí. Stejný charakter počasí byl i ve středu 28. května. Další dny se oteplilo, obloha byla většinou modrá a teploty už po ránu přes 15. stupňů, v průběhu dne přes 25 stupňů. Vedra a sucho.

ČERVEN 2003:

Stejný charakter počasí pokračoval i v následujících dnech. V pondělí 2. května po ránu 15 stupňů, přes den přes 25 stupňů. V následující dny propukly téměř tropická vedra, přes den se přehupovaly přes třicet stupňů. V pátek ráno před sedmou 6. června bylo už 20 stupňů. Ve čtvrtek večer 5. června přešla přes republiku studená fronta, na různých místech byly bouřky a přívalové deště s kroupami, v Litoměřicích ale spadlo asi tak pět kapek, v noci to sice bouřilo, ale jinak nic. Víkend byl tropický. V neděli 8. června večer přišla silná bouřka s velkým deštěm. Byla to úleva, vzduch plný ozónu. Ale za dvě hodiny bylo po všem, ráno v pondělí 9. června bylo sice svěže, ale ne na dlouho. Teploty se v poledne opět dostaly na svých 30 stupňů, odpoledne byla obloha již bez mráčku. Vedra a vedra k 30. stupňům i další dny. Ve středu 11. června bylo už ráno v sedm 20 stupňů, ale obloha byla zatažená. Jenže spadlo asi 10 kapek. Ve čtvrtek 12. června bylo přes den modro a vedro, ale kolem 22 hodiny bylo ještě 25 stupňů, ale také se zatáhlo a přišla docela velká bouřka. Déšť byl sice silný, ale krátký a konečně vše zavlažil. V pátek 13. bylo sice mírně chladněji, pod 30 stupňů, obloha zatažená, ale odpoledne už zase bylo dusno. Vedra byla i o víkendu. V neděli večer (asi 22 hod.) 15. června bylo 20 stupňů, v pondělí ráno v 7 hodin 16. června už 25 stupňů. Přes den lehce přes 30 stupňů. Obloha bez mráčku. V úterý 17. června bylo lépe, teplota nepřesáhla 30 stupňů. Ve středu 18. června byla obloha po ránu zatažená, bylo velké dusno. V průběhu dne spadlo několik lehkých přeháněk. Ve čtvrtek 19. června byla obloha zatažená, občas slabé přeháňky, teploty kolem 25 stupňů. V pátek 20. června bylo ráno kolem sedmé 18 stupňů, lehká přeháňka. Dopoledne se obloha začala mírně protrhávat. Víkend byl tropický. Bouřka a solidní déšť přišly až v pondělí 23. června večer. Ale 20 nad nulou bylo v úterý 24. června už v sedm ráno, obloha modrá. Vzduch byl svěží. Svěží zůstal i ve středu 25. a ve čtvrtek 26. června.

Příjemných 24 stupňů bylo v pátek 27. června, ráno obloha modrá, v průběhu dne polojasná až jasná. O víkendu se teploty pohybovaly kolem 30 stupňů. Obloha se občas zatáhla, vypadalo to na déšť, ale nikdy z toho nic nebylo. Přes 30 stupňů bylo i v pondělí 30. června. Byl to poslední tropický den.

ČERVENEC 2003:

První červencový den připadl na úterý. Přišla mírná "studená" fronta. Obloha se zatáhla, v noci a dopoledne mírně zapršelo, v sedm ráno bylo sice ještě 20 nad nulou, ale přes den "jen" příjemných 24 stupňů. Dopoledne začalo pršet. Vydatný, ale blahodárny déšť vydržel po celý den. Ve středu 2. července bylo už ráno v sedm 20 nad nulou, obloha polojasná, nepršelo. Stejný charakter počasí byl i ve čtvrtek 3. července.

Od pátku 4. července do pondělí 21. července jsem byl na dovolené. První týden v Poněšicích (Učební a sportovní zařízení s vodáckou základnou rektorátu AMU Praha, asi 7 km po proudu Vltavy od Hluboké n. Vl.). Byl to jediný pošmourný týden, na koupání to nebylo. Jen jsem se vrátil do Litoměřic, nastala opět tropická vedra, o víkendu 19. a 20. července teploty přesahovaly 30 stupňů. V pondělí 21. července bylo ještě večer 31 stupňů ve stínu. V noci zapršelo, přehnala se "studená" fronta, ráno v úterý 22. července bylo polojasno, přes den "jenom" 27 stupňů. K večeru si zapršelo a trochu zahřmělo. Ještě chladněji bylo ve středu 23. července. Teploty nepřesáhly 26 stupňů, na obloze bylo polojasno. Tropy se začaly vracet ve čtvrtek 24. července. Obloha téměř modrá, teploměr v poledne ukazoval 29 stupňů. Večer ale přišel docela silný vítr, v noci na pátek 25. července silně pršelo, ráno byla obloha plná černých mraků a příjemné povětří. Teplota v sedm ráno byla příjemných 18 stupňů. Nádhera! Víkend byl opět tropický. V neděli 27. července dosahovala vedra 32 stupňů (!). Večer zapršelo, v noci ve tři ráno na pondělí 28. července bylo 21 stupňů a pěkný slejvák. Ráno bylo jako v prádelně, obloha zatažená černými mraky, ale nepršelo. Večer bylo neuvěřitelných "jen" 24 stupňů. Ještě chladněji, kolem 20 stupňů, bylo v úterý ráno kolem sedmé 29. července. Obloha byla stále zatažená, ale nepršelo. Poslední dva dny bylo zataženo, občasná přeháňka a dusno. Teploty přes den kolem 26 °C, k večeru přišel prudký déšť.

SRPEN 2003:

První srpnový den připadl na pátek a byl nádherný. Nebe téměř modré, již v sedm ráno cestou do práce bylo jasné, že se navracejí tropická vedra. Víkend byl ve znamení třicetistupňových teplot, na obloze sem tam nějaký kumulus. Stejný charakter počasí byl i v pondělí 4. srpna. V úterý 5. srpna bylo "chladněji", v poledne "pouhých" 28 stupňů. Vražedné léto pokračovalo i další dny. Z nebe ani kapka vody, teploty kolem 30 stupňů, v úterý 12. a ve středu 13. srpna dokonce 32 stupňů ve stínu. Už ráno kolem sedmé jsou teploty kolem 21 stupňů, večer ještě v devět hodin ukazoval teploměr ve stínu 34 stupňů. A to předtím, asi v 16.00 hodin se obloha zatáhla, dokonce zahřmělo, vše vypadalo nadějně, ale byla z toho jen malá přeháňka. Ve čtvrtek 14. srpna byla ráno obloha opět modrá. V průběhu dne se obloha občas zatáhla, ale vždy z toho byla nepatrná přeháňka. Teploty sice klesly, ale jen na 28. stupňů. Až k večeru přišel prudký déšť. Ráno v pátek 15. srpna to ale příliš znát nebylo. Teploty kolem sedmé ráno byly ale jen 15 stupňů, což bylo velice příjemné. Další dny byly samá mírná zvlněná fronta. Na obloze se válely mraky plné dráteníků, ale vždy spadlo jen několik kapek. V úterý ráno 19. srpna byla obloha zatažená

černými mraky, ráno v 7 hodin bylo 20 stupňů, v průběhu dne bylo 27 stupňů a množství slabých přeháněk. Je jako v prádelně. Ve středu ráno 20. srpna byla obloha téměř modrá, ovzduší docela příjemné. Od čtvrtka 21. srpna se počasí dost stabilizovalo. Ráno kolem 15 stupňů, přes den těch 25, obloha téměř modrá, bílý mráček sem tam nějaký, nepršelo. Příjemné letní počasí, které pokračovalo i o víkend. V pondělí 25. srpna se mírně ochladilo. Ráno v sedm bylo pouhých 16 stupňů, přes den 23. V úterý 26. srpna bylo po ránu jen 14 stupňů. V průběhu dne ale slunce ještě pěkně páliło a teplota se vyšplhala na 25 stupňů. Ve středu 27. srpna ráno v sedm bylo rovněž 14 stupňů, ale na rozdíl od předcházejících dní se na obloze válely těžké černé mraky a foukal vítr. Tento charakter počasí pokračoval, ale lehce pršet začalo až v noci na pátek 29. srpna. Teploty ráno byly 14 stupňů, přes den 24. Poslední srpnový víkend byl chladný s mírnými přeháňkami.

ZÁŘÍ 2003:

První zářijový den připadl na pondělí. Ráno bylo chladné, pouhých 7 stupňů, po tropických vedrech bylo subjektivně až zima. Všichni měli bundy. Ještě větší zima byla v úterý 2. září. Po celý den byly také lehké přeháňky. Přírodě to ale moc nepomohlo. Ve středu ráno 3. září byla obloha zcela modrá, ale bylo velké chladno. Ve čtvrtek ráno 4. září před sedmou bylo 11 stupňů, obloha zatažená, sem tam spadla nějaká ta kapka. Stejný charakter počasí byl i v pátek 5. září. Na září je neuvěřitelně chladno. Ve srovnání se srpnem to je šokující. Víkend byl nádherný, obloha modrá, teploty stouply přes den až na 23 stupňů.

V pondělí 8. září ráno bylo sice jen 12 stupňů, ale v průběhu dne se vyšplhala až na 25 stupňů, obloha stále bez mráčku. V úterý 9. září bylo po ránu 14 stupňů, obloha zcela zatažená. Přes den 21 stupňů. Kolem 15 hodiny spadlo pár kapek vody. Pošmourno bylo i ve středu 19. září po ránu, teplota 13 stupňů, jemný vytrvalý déšť trval celé dopoledne. Ve čtvrtek 11. září dopoledne lehce pršelo a bylo 14 stupňů. Od pátku 12. do soboty 14. září jsem byl v Mariánské Týnici u Kralovic. Byla zima a nepříjemno. Když jsem se v sobotu odpoledne vrátil, bylo jasné, že v Litoměřicích značně pršelo. Ale v neděli 14. září to na mé zahrádce nebylo téměř vidět. Voda se dostala tak 2 cm pod zem. Obloha se začala protrhávat. V pondělí 15. září bylo ráno 10 stupňů, obloha modrá. V poledne teploty dosahovaly 22 stupňů. Stejný charakter počasí byl i v úterý 16. a ve středu 17. září, v poledne bylo ale tepleji, 24 stupňů. K oteplení došlo ve čtvrtek 18. září. Obloha byla modrá, přes den až 24. stupňů. V pátek 19. září bylo v poledne dokonce 25 stupňů. Víkend byl téměř tropický. Teploty přes den dosahovaly 28 stupňů. Na mé zahrádce je strašné sucho. V pondělí ráno 23. září bylo sice jen 14 stupňů, ale přes den opět 28 stupňů. Na obloze ani mráček. Ale v úterý 23. září byla obloha hned po ránu zcela zatažená tmavými mraky. Bylo sice ještě příjemně, ale ochlazení bylo znát. Ve středu 24. září jsem byl v Praze, dopoledne bylo velmi chladno, v poledne se proklubalo sluníčko a bylo docela příjemně. Obě cesty jsem jel vlakem přes Lovosice. Překvapilo mne jak je málo vody ve Vltavě, od Kralup n. Vl. jsou všude vidět kameny, lodní doprava je zcela zastavena. Ale ve čtvrtek 25. září bylo ráno před sedmou jen 5 stupňů, obloha modrá. Stále neprší, Kamýčský potok je zcela vyschlý. Modrá obloha byla i v pátek po ránu 26. září, teploty pět stupňů. Víkend byl nádherný a teplý. Počasí se pokazilo až v pondělí 29. září, obloha se zatáhla, ráno bylo jen 8 stupňů, spadlo asi 10 kapek. Stejný charakter počasí byl i v úterý 30. října.

ŘÍJEN 2003:

Na první říjnový den, který připadl na středu, se obloha opět rozjasnila. Ale teploty jsou značně nízké, přes den se vyšplhají sotva k 20 stupňům, rána jsou chladná a mlhavá. Stále ale nespada ani kapka deště, všude sucho a sucho. Ve čtvrtek 2. října jsem byl v Praze, byl to nádherný den, obloha modrá, slunce svítilo, dalo se chodit v košili. Stejně nádherně bylo i v pátek 3. října i když teploty ráno před sedmou byly jen 11 stupňů. Přes den se teplota vyšplhala na 22 stupňů, ale bezmračná obloha umožňovala přímý svit sluníčka. V týdnu od 6. října jsem měl dovolenou. Byl jsem v Litoměřicích a tak vím, že zde konečně přšelo. Nebyl to nijak silný déšť, ale mírné přeháňky, které trvaly po celý týden. Také se značně ochladilo. Oteplilo se až v neděli 12. října a vysvitlo sluníčko. V pondělí 13. října bylo sice ráno před sedmou jen 7 nad nulou, venku pěkně vlezle, ale přes den bylo 15 stupňů a obloha nádherně modrá. Další dny bylo ráno kolem sedmé vždy 5 stupňů, přes den obloha téměř modrá a teploty kolem 15 stupňů. O víkendu se ochladilo, ale bylo stále krásně. V pondělí 20. října kolem sedmé ráno bylo pět nad nulou, odpoledne teploty nepřekročily deset stupňů. V noci na úterý 21. října lehce zapršelo, ráno kolem sedmé bylo pět, přes den asi 8 stupňů, obloha zatažená. Občas si zapršelo (mírně) i v průběhu dne. Naprosto stejný charakter počasí byl i ve středu 22. října. Nastal ten správný "dušičkový" čas. Ve čtvrtek 23. října bylo ráno jen dva nad nulou, obloha nádherně modrá. Přes den teploty nepřesáhly 10 stupňů. Ke značnému ochlazení došlo v pátek 24. října. Ráno kolem půl osmé byl jen jeden stupeň nad nulou, dopoledne padal první sníh (i když byl drobný a mokrý a hned tál), odpoledne bylo polojasno a značná zima. První noční mrazy přišly v noci na sobotu 25. října, kdy bylo dopoledne dvě pod nulou. Přes den pak pět stupňů nad nulou. Mráz byl v noci i na neděli. V pondělí ráno před sedmou (ale od neděle 26. října už zimního času, tedy podle letního před osmou) 27. října bylo vidět, že si v noci lehce zapršelo, teploty byly dva nad nulou, přes den se nedostaly nad 10 stupňů, na obloze polojasno. Další dny, až do konce října, měly stejný charakter, ale bez deště.

LISTOPAD 2003:

První listopadový den připadl na sobotu. Byl to den opravdu dušičkový i když se značně oteplilo. Ještě tepleji bylo v neděli. Po oba dny občas spadla nějaká ta malá přeháňka. V pondělí ráno 3. listopadu před sedmou bylo 5 nad nulou a docela příjemně. Obloha zatažená. K nemalému oteplení došlo v noci na úterý 4. listopadu. Už kolem sedmé ráno bylo 10 nad nulou, obloha přes den téměř modrá. Další dny se začalo mírně ochlazovat i když bylo stále docela příjemně. Pod nulu klesly teploty v noci z neděle na pondělí 10. října, ráno před sedmou ukazoval teploměr nulu, cestou do práce se unesl kulich a šála. Další dny byl charakter počasí stejný. V noci teploty klesaly mírně pod nulu, kolem sedmé ráno byla nula, přes den tak pět až šest nad nulou. Obloha byla nádherně modrá bez jediného mráčku. Je nedostatek vláhy. Vše se změnilo v sobotu odpoledne 15. listopadu. Obloha zatažená, slabé přeháňky. Teploty ráno kolem pěti stupňů, přes den kolem deseti stupňů. Tento charakter počasí pokračoval několik dalších dní při postupném oteplování. Ve středu 19. listopadu bylo v sedm ráno už 10 nad nulou. Ve čtvrtek 20. listopadu bylo přes den dokonce 14.

stupňů. V pátek 21. listopadu kolem sedmé ráno ukazoval teploměr 5 stupňů. Teplé počasí bylo i přes víkend. V pondělí 24. listopadu ráno kolem sedmé ukazoval teploměr 7 stupňů. Stejný charakter počasí byl i následující den. Víkend byl studený, teploty přes den kolem pěti stupňů, v sobotu 29. listopadu občasně přeháňky, přeháňky byly, i když menší, i v neděli 30. listopadu.

PROSINEC 2003:

První prosincový den připadl na pondělí. Teploty ráno kolem sedmé, nebe pod mrakem, ale nepršelo. Bylo docela nepříjemně. V sobotu v noci z 6. na neděli 7. prosince napadlo sněhu. V neděli byla přes den nula. V pondělí 8. prosince bylo ráno kolem sedmé čtyři pod nulou, mráz se udržel po celý den. Pět pod nulou bylo před sedmou v úterý 9. prosince. Mrazy kolem pěti stupňů přes den trvaly až do pátku 12. prosince. V pátek ráno kolem sedmé bylo jeden nad nulou, v noci napadl sníh. Ten ale v průběhu dne roztál a teploty se dostaly až na pět nad nulou. Začalo být nevlídno. Po oba víkendové dny to vypadalo podzimmě. Zataženo, značné přeháňky, teploty nad nulou. V noci na pondělí 15. prosince kolem čtvrt na dvě dokonce přišla sice krátká (asi 10 minut), ale silná bouřka. Značně se blýskalo, silně hřmělo a také silně zapršelo. V pondělí ráno před sedmou bylo místy umrzlo, pěkně to klouzalo, takže v noci musel přijít mrazík. Ale už před sedmou byly dva nad nulou. V poledne přišla velká chumelenice, lidem se špatně chodilo. Teploty se sice držely, i v noci, dva nad nulou, ale pro prudký vítr sníh v podstatě netál a byla z toho pěkná polízanice. Dva stupně nad nulou bylo i před sedmou ráno v úterý 16. prosince. Rozmáčený sníh (místy bylo i náledí) se stále držel, foukal silný vítr. V průběhu dne vítr ustal, většina sněhu roztála, Pokratický i Kamýcký potok se značně naplnily. Ale v noci na středu 17. prosince teploty opět klesly na nulu a trochu si zasněžilo. Byl to takový ledový sníh, ráno se po něm špatně chodilo. V průběhu dne však zmizel. Ve čtvrtek ráno 18. prosince nastalo mírné oteplení, bylo tři nad nulou, obloha modrá, po sněhu nikde ani památky. Víkendové počasí spíše připomínalo podzimní balast než předvánoční čas. Občas si zapršelo, všude plno bláta. V pondělí 22. prosince bylo ráno kolem sedmé dva nad nulou. Dopoledne přišla prudká přeháňka sněhu s deštěm. Po obloze pluly těžké mraky. Opravdový sníh začal padat kolem 15 hodiny odpolední. Ještě něco připadlo v noci na úterý 23. prosince, kdy ráno kolem sedmé ukazoval teploměr pět pod nulou. Přišly bílé Vánoce. Na Štědrý den, ve středu 24. prosince, bylo dopoledne kolem desáté devět pod nulou, v průběhu dne pak pět pod nulou. Teploty se zvedly až v sobotu 27. prosince. Ale jen přes den, maximálně na jeden až dva nad nulou, v noci teploty klesaly tak na jeden pod nulu. V pondělí 29. prosince bylo kolem sedmé ráno 0 (nula) stupňů. O stupeň výše (jeden nad nulou) bylo po ránu v úterý 30. prosince. Chodníky a ulice jsou nepříjemně slizké. Není to náledí, ale severočeský sliz. I na něm se dá pěkně uklouznout. Stejný byl i poslední den roku, středa 31. prosince.

2) Ze zasedání Rady a Zastupitelstva Města:

Z 3. zasedání Zastupitelstva města 16.ledna 2003:

Zastupitelstvo města (ZM) schválilo za předsedu finančního výboru ing. Jana Hrkala.

Z 2. jednání Rady města 23. ledna 2003:

Rada města (RM) vybrala na základě výsledků výběrového řízení vedoucím

správního odboru Městského úřadu Litoměřice ing. Jana Prokopa.

RM jmenovala na základě výsledků výběrového řízení pana Jana Smolíka ředitelem Technických služeb města Litoměřice na dobu určitou po dobu výkonu mandátu místostarosty ing. Ivana Palána s platností od 1. 2. 2003

Z 3. jednání Rady města 29. ledna 2003:

Rada města (RM) schválila uzavření dohody o přičlenění honebních pozemků v katastrálním úřadu Litoměřice, Kamýk, Malíč, Michalovice, honebnímu společenstvu Agrofrukt Kamýk, Kamýk 1, Litoměřice zastoupenému Ladislavem Pošíkem - honebním starostou na dobu neurčitou s roční výpovědní lhůtou. Finanční náhrada bude stanovena dle výměr a platných cenových předpisů dle novely zákona 449/2001 Sb..

RM schválila doplnění dalšího člena do komise územního rozvoje - sekce územního rozvoje ing. Františka Hrušku.

Ze 4. jednání Rady města 6. února 2003:

Rada města (RM) schválila dotaci Gymnázium Josefa Jungmanna v Litoměřicích na účast basketbalového mužstva na mistrovství světa v Brazílii ve dnech 24.-31. května 2003 ve výši 30.000,- Kč z finančních prostředků dle návrhu odboru Školství, kultury a sportu. Gymnázium J. Jungmanna předloží dodatečně nominaci všech účastníků soutěže a zajistí prezentaci jejich úspěchů na kabelové televizi.

RM schválila dotaci pro Závod míru juniorů - Terezín ve výši 30.000,- Kč (10.000,- Kč z rozpočtu odboru Školství, kultury a sportu a 20.000,-Kč z rezervy města).

RM schválila ubytovací režim Ubytovny pro ubytování sociálně slabších občanů Želetice čp. 706 s následujícími úpravami:

- a) aby o ubytování zájemců, na návrh bytové komise se stanoviskem sociální komise, rozhodla Rada města Litoměřic.
- b) aby ubytování bylo poskytnuto na dobu 6 měsíců s možností prodloužení od jednoho, ale do maximálně šesti měsíců, dle posouzení sociální komise.
- c) aby o prodloužení nájemní smlouvy rozhodla bytová komise na základě stanoviska komise sociální.
- d) aby o dalším řešení či dalším prodloužení smlouvy, na návrh bytové komise se stanoviskem komise sociální, rozhodla Rada města Litoměřic.

RM schválila smlouvu o ubytování a ubytovací řád Ubytovny pro ubytování sociálně slabších občanů Želetice čp. 706.

Člen rady MUDr. František Pražák navrhl v rámci provozu Ekobusů opatřit pro nevidomé tyto autobusy zvukovou signalizací stanic.

RM vyhlásila výběrové řízení na obsazení funkce vedoucího odboru správy majetku města.

Z 5. jednání rady města 18. února 2003:

Rada města (RM) schválila nákup pěti dřevěných stánků pro trhovce při pořádání trhů a podobných akcí na Mírovém náměstí v Litoměřicích.

RM doporučila uvolnit z rezervy Města pro dokončení technického zázemí hokejbalového hřiště SHC Killers Litoměřice dotaci ve výši 100.000,- Kč s podmínkou uzavření smlouvy na bezplatné užívání hřiště školami města Litoměřice.

RM potvrdila ve funkci stávající ředitele základních škol včetně ředitele Základní

umělecké školy (ZUŠ) Litoměřice a ředitelky Centrální školní jídelny (CŠJ) Litoměřice.

Mgr. Petr Hermann - Základní škola Litoměřice, Na Valech 53
(v současné době vykonává funkci místostarosty Města)
Mgr. Hana Šebová - Základní škola Litoměřice, Máchovy schody 4
PaedDr. Václav Hanč - Základní škola Litoměřice, Boženy Němcové 2
Mgr. Aleš Žák - Masarykova základní škola Litoměřice, Svojsíkova 5
Paní Jana Šourková - Základní škola Litoměřice, U Stadiónu 2
Mgr. Jiří Kučera - Základní škola Litoměřice, Havlíčkova 32
Mgr. Marcela Matušková - Základní škola Litoměřice, Ladova 5
Pan Václav Neužil - Základní umělecká škola Litoměřice, Masarykova ul.
Paní Jaroslava Simonová - Centrální školní jídelna, Litoměřice, Svojsíkova 7

RM jmenovala na základě výsledků výběrového řízení a na návrh tajemníka MěÚ Litoměřice ing. R. Löwyho s platností od 1. dubna 2003 do funkce vedoucího správního odboru MěÚ ing. Jana Prokopa.

Starosta Mgr. L. Chlupáč informoval o výsledku akce *Solidarita Švýcarska s Českou republikou postiženou povodní - pro malé soukromé firmy*. Ze 4 firem z Litoměřic získaly finanční podporu 2. Získají půjčku s úrokem 1 procenta, splatnou ne Švýcarsku, ale na účet Města Litoměřice. Jednání 18. 2. se zúčastnili i zástupci 4 obcí, které rovněž nabídky Švýcarského velvyslanectví využili.

Svaz důchodců Moravy a Slezska, Moravský Krumlov, nabídl výhodné ubytování pro postižené povodňovou kalamitou.

Městu Litoměřice byla učiněna nabídka na zařazení do *Světové databanky pro účely filmování*. Konkrétnější podmínky budou dodány později a projednány na RM.

Ze 4. zasedání Zastupitelstva města 27. února 2003:

Zastupitelstva města (ZM) schválilo pro rekonstruovaný dům Želetice čp. 706, Litoměřice název *Ubytovna Želetice*.

Z 6. jednání rady Města 6. března 2003:

Rada Města (RM) schválila poskytnutí slevy z nájemného za nebytový prostor Letní kino - Agentura *Modrý z nebe*, Litoměřice a to za období od srpna 2002 do ledna 2003 z důvodů postižení areálu povodní. Poměrná část slevy za uvedené období činí 15.000,-Kč. Roční nájemné za nebytový prostor činí 30.000,-Kč.

RM schválila finanční dotaci ve výši 200.000,- Kč pro Tělovýchovnou jednotu (TJ) Slavoj Litoměřice na obnovu tenisového areálu na Střeleckém ostrově zničeného loňskou povodní.

RM schválila účast Města v celosvětové akci *Vlajka pro Tibet* realizovanou zvýšením tibetské vlajky na budově radnice dne 10. března 2003.

RM schválila pana ing. Milana Tejkla na funkci starosty *Honitby Varhošť - Honebního společenstva*. Poznámka kronikáře: Ing. M. Tejkl byl svého času starostou Města Litoměřice.

RM rozhodla neposkytovat snížení ceny pronájmu sálu Domu kultury Městských kulturních zařízení Města Litoměřice při konání plesů.

Ze 7. zasedání Rady města 20. března 2003:

Rada města (RM) schválila použití závěsné státní insignie pro tajemníka Městského úřadu při předávání listin o udělení státního občanství ČR.

RM delegovala k účasti na sněmu Euroregionu Labe, konaném 25. března v Ústí nad Labem za Město Litoměřice Mgr. Ladislava Chlupáče a do volby do Rady

Euroregionu za Město Litoměřice navrhla pana místostarostu Jiřího Landu.

Z 8. jednání rady města 1. dubna 2003:

Rada města (RM) schválila poskytnutí finančního příspěvku ve výši 7.000,- Kč *Svazu Maďarů žijících v ČR* se sídlem v Litoměřicích z položky prevence kriminality.

RM schválila návrh veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi Městem Bohušovice nad Ohří a Městem Litoměřice o řešení přestupků, dle které budou orgány Města Litoměřice vykonávat za Město Bohušovice nad Ohří v jeho správním obvodu přenesenou působnost podle zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

RM jmenovala Mgr. Petra Krňáka ředitelem příspěvkové organizace *Základní škola Litoměřice, Na Valech 53*, s účinností od 1. dubna 2003 na dobu určitou po dobu mandátu Mgr. Petra Hermanna v souladu s ustanovením paragrafu 14 odstavec 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění.

RM jmenovala Stanislavu Szaffnerovou ředitelkou příspěvkové organizace *Knihovna Karla Hynka Máchy Litoměřice*, Mírové náměstí 153/26 s účinností od 1. ledna 2003 v souladu s ustanovením paragrafu 4, zákona č. 290/2002 Sb., zákona č. 128/2000 Sb., oba v platném znění.

Z usnesení z 5. jednání Zastupitelstva města 10. dubna 2003:

Zastupitelstvo města (ZM) deleguje místostarostu pana Jiřího Landu jako zástupce Města Litoměřice na valnou hromadu SVS a. s. konanou 30. května 2003 v Teplicích.

Z 9. jednání Rady města dne 17. dubna 2003:

Rada města (RM) vzala na vědomí výsledky řízení na obsazení místa vedoucího odboru SMM (správy majetku města) MěÚ Litoměřice a doporučení výběrové komise na jmenování Mgr. Václava Härtinga vedoucím odboru správy majetku města.

Z 10. jednání Rady města dne 29. dubna 2003:

Rada města (RM) schválila uzavření veřejnoprávní smlouvy mezi Městem Litoměřice a obcí Brňany o řešení přestupků, dle kterého budou orgány Města Litoměřice vykonávat za obec v jejím správním obvodu přenesenou působnost dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

Rada města schválila nově vznikající ulici název *Akátová*.

RM neschválila odvolání pana Stanislava Daňka z funkce správce městských lesů. Na základě tohoto hlasování bude záležitost řešena v rámci pravomocí tajemníka MěÚ.

RM doporučila věnovat se problematice snižování počtu žáků v základních školách a péči o postižené děti (zřízení příspěvkové organizace Speciální mateřská škola Litoměřice) v rámci optimalizace sítě škol ve městě i na dalším zasedání rady.

RM jmenovala ke dni 2. 5. 2003 na návrh tajemníka MěÚ Litoměřice na funkci vedoucího odboru státní sociální podpory ing. Jaroslava Legnera.

Ze 6. zasedání (mimořádného) Zastupitelstva města 29. 4.

Zastupitelstvo města schválilo závazek na rok 2004 ve výši 1 milionů 35 tisíc Kč na financování úprav hřiště Základní škola Svojsíkova v Litoměřicích.

ZM schválilo částku ve výši 40.000,-Kč jako příspěvek *Společnosti železniční výtopyna Jaroměř* na akci *Jízda historického vlaku v Litoměřicích* ve dnech 17.-18.5.2003 z rozpočtové rezervy města.

Z 11. jednání Rady města 13. května 2003:

Rada města (RM) doporučila Městskému zastupitelstvu snížení počtu základních škol ve městě o jednu základní školu.

RM plně doporučila, jako reprezentant zřizovatele Městské nemocnice Litoměřice, vybudovat v jejím areálu *kardio-invazivní pracoviště*.

Z 12. jednání Rady města 20. května 2003:

RM schválila řízení na rekonstrukci sportovních ploch hřiště základní školy Masarykova, ulice Svojsíkova, Litoměřice.

Ze 7. zasedání Zastupitelstva města 22. května 2003:

Zastupitelstvo města (ZM) schválilo záměr vytipovat *travnaté plochy* na sídlištích v katastrálním úřadu Litoměřice a katastrálním úřadu Pokratice vhodné k rozšíření parkovacích ploch včetně předběžné cenové kalkulace.

ZM schválilo přijetí finančního daru od firmy *Sallerova výstavba s.r.o.* ve výši 1,5 milionu Kč.

ZM schválilo doporučení RM snížení počtu základních škol ve městě o jednu školu.

Z 13. jednání Rady města 3. června 2003:

Rada města (RM) schválila rozdělení ubytovny v Želeticích na:

- a) ubytovnu pro neplatiče
- b) azylovou ubytovnu pro ženy
- c) krátkodobou azylovou ubytovnu

RM schválila návrh veřejnoprávní smlouvy uzavřené mezi Obcí Mířejovice a Městem Litoměřice o řešení přestupků, podle které budou orgány Města Litoměřice vykonávat za Obec Mířejovice v jejím správním obvodu přenesenou působnost dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

Z 14. jednání Rady města 12. června 2003:

Rada města (RM) schválila uzavření veřejnoprávních smluv na řešení přestupků mezi Městem Litoměřice a obcemi Mlékojedy a Křešice.

RM podporuje záměr Městské nemocnice Litoměřice rekonstruovat stravovací provoz a to jako reprezentant zřizovatele Městské nemocnice.

RM podporuje investiční záměr Městské nemocnice Litoměřice adaptace hlavního vstupu na lékárnu a vodoléčbu a to jako reprezentant zřizovatele Městské nemocnice Litoměřice.

Z 8. jednání Zastupitelstva města 24. června 2003:

Zastupitelstvo města (ZM) schválilo příspěvek *Českému svazu chovatelů* na výstavu drobného zvířectva konané dne 25. - 26. října 2003 v areálu výstaviště *zahrada Čech* ve výši 20.000,- Kč z rozpočtové rezervy města.

ZM uložilo vyhlásit mimořádnou inventuru na úseku bytového hospodářství ke dni 30. 6. 2003.

Z 15. jednání Rady města 3. července 2003:

Rada města (RM) schválila návrh na cenu vstupného na *Vinobraní 2003*: 60,- Kč dospělí, 20,- Kč děti. Vinobraní se bude konat od 22.00 do 02.00 hod.

RM schválila zahájení stavby šaten na Zimním stadionu v Litoměřicích s tím, že následný projekt pro územní a stavební řízení - varianty s novou střechou - bude

zahájen s podmínkou respektování stávající ledové plochy, strojovny chlazení, hlediště a stavby šaten.

RM schválila zpracovat audit *dopravy v klidu* pro územní historické části města.

RM schválila užití znaku města Litoměřice v obrazové publikaci *Litoměřice* pro firmu *Nakladatelství Digon s. r. o. Louny*.

RM pověřila pana starostu Mgr. L. Chlupáče, aby ve spolupráci s odborem SMM jednal o možnosti nákupu objektů a pozemků bývalého *Korunního pivovaru a. s.*, případně celé akciové společnosti včetně ochranných známek.

RM pověřila pana Lud'ka Veselého (zastupitel města) vykonáváním svatebních obřadů.

Z 16. zasedání Rady města 17. července 2003:

Rada města vzala na vědomí uspořádání festivalu Občanským sdružením *Klika 1* pod názvem *Severní vítr* konaného dne 16. srpna 2003 v prostorách bývalého kina na Střeleckém ostrově a jeho konání do jedné hodiny v noci 17. srpna 2003.

Z 17. zasedání Rady města 5. srpna 2003:

Rada města schválila zvýšení ceny jízdného Městské hromadné dopravy (MHD) v 1. cenovém pásmu na 6,-Kč, ve 2. cenovém pásmu na 8,- Kč (ve 3. cenovém pásmu byla ponechána cena 11,-Kč), a to s účinností od 1. září 2003.

Z 9. zasedání Zastupitelstva města 14. srpna 2003:

Zastupitelstvo města schválilo záměr nákupu nemovitostí bývalého *Korunního pivovaru Litoměřice* a záměr nákupu pavilonu *Z* stojícího na pozemku města v areálu výstaviště *Zahrada Čech* od nového vlastníka a. s. AGRODIANA, Praha.

Z 18. jednání Rady města 21. srpna 2003:

Rada města (RM) rozhodla podpořit projekt organizace Post Bellum a Českého rozhlasu *Hlasy hrdinů* finanční částkou z rozpočtu Města Litoměřice na rok 2003 ve výši 20.000,-Kčs a technicky poskytnutím zápůjčky počítače pro přepis nahrávek. Nezisková organizace Post Bellum předá Městu Litoměřice bezplatně 1 kopii veškerých výstupů z této akce.

RM ukládá ředitelce PO základní školy Ladova ulice umožnit organizátorům projektu *Hlasy hrdinů* (nezisková organizace Post Bellum a Český rozhlas) přístup k počítači v počítačové učebně dle možností školy za dohodnutých podmínek s panem Lukášem Krákorou.

RM jmenuje na návrh starosty města a se souhlasem tajemníka MěÚ do funkce vedoucího organizační složky *Správy městských lesů* Vladimíra Koláře, bytem Hlinná 76, Litoměřice.

Pan starosta informoval o postupu prací na Střeleckém ostrově (vyčištění slepého ramene od mlýna až po vtok do Labe). K tomu kronikář poznamenává, že pokračují rekultivační práce na tomto ostrově v prostoru pod mostem, kde byla zrušena po loňských povodních zahrádkářská kolonie.

Z 19. zasedání Rady města 2003:

Rada města (RM) schválila ukončení pronájmu zahrádkářské osady č. 15, tj. pozemky č.p. 2586/1-13 o celkové výměře 5668 m² v k. ú. Litoměřice (bez nároků finanční kompenzace do pozemku vložené) a jeho vyklizení a předání Českým zahrádkářským svazem, základní organizace Litoměřice Městu Litoměřice k 1.10.04 z důvodů veřejně prospěšné stavby "Západní komunikace".

RM schválila ukončení pronájmu pozemku č. p. 2469/13 o výměře 2.982 m² v k. ú. Litoměřice ve lhůtě 3 měsíců (bez nároku finanční kompenzace do pozemku vložené) a jeho vyklizení a předání nájemci Městu Litoměřice k 31. 12. 2003 z důvodu přípravy pozemku na stavební parcely.

RM schválila převod finančních prostředků z rezervního fondu Městských kulturních zařízení Litoměřice do fondu reprodukce investičního majetku Městských kulturních zařízení Litoměřice ve výši jednoho miliónu korun na opravu střechy a terasy Kulturního domu v Litoměřicích.

RM schválila (těsnou většinou) zrušit k 1. 9. 2004 Základní školou (Masarykova), ulice Svojsíkova. (zasedání, které se kvůli tomu konalo v Městském divadle, zcela zaplněném občany, návrh změnilo a od příštího školního roku bude zrušena Máchova škola v ulici Máchovy schody).

RM vzala na vědomí, že dne 22. července byla zaregistrována obecně prospěšná společnost *Centrum sociální pomoci*. Ta v l. 2003 - 2004 plánuje vybudovat chráněnou dílnu v Litoměřicích na likvidaci elektronického a elektrického odpadu a provozování internetu pro veřejnost.

Z 10. zasedání Zastupitelstva 18. září 2003:

Kvůli zájmu veřejnosti se konalo v divadle K. H. Máchy, bylo bouřlivé protože se jednalo o zrušení jedné základní školy. Na návrh Rady města to měla být Masarykova škola ve Svojsíkově ulici, ale zastupitelstvo rozhodlo, že to bude Máchova škola v ulici Máchovy schody.

Zastupitelstvo města (ZM) schválilo záměr zrušit příspěvkovou organizaci *Základní škola Litoměřice, Máchovy schody 4*, dle & 14. odst. 2, zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, s termínem k 31. srpnu 2004.

ZM neschválilo zrušit příspěvkovou organizaci *Masarykova základní škola Litoměřice, Svojsíkova 5*, dle & 14. odst. 2, zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, s termínem k 31. srpnu 2004.

Z 20. jednání Rady města 25. září 2003:

Rada města (RM) schválila převod částky 15.961,-Kč dle návrhu a následně posílení rozpočtu Masarykovy základní školy v ulici Svojsíkova o tuto částku.

RM schválila udělení souhlasu s umístěním sídla firmy *Knihkupectví Martin s.r.o.* v ulici Novobranská 159/2, Litoměřice, sloužící k zápisu do Obchodního rejstříku ve znění:

Město Litoměřice, zastoupené starostou Mgr. Ladislavem Chlupáčem uděluje souhlas k umístění obchodní společnosti Knihkupectví Martin s. r. o. na adrese Novobranská 159/2, Litoměřice, kde se nachází nemovitost, jenž je ve vlastnictví Města Litoměřice. Nebytové prostory v této nemovitosti jsou pronajaty panu Ivanu Weikertovy na základě nájemní smlouvy ze dne 10. 7. 1998. Tento souhlas byl udělen na základě rozhodnutí RM Litoměřice ze dne 25.9.2003.

RM schválila, aby nově vzniklá společnost *Knihkupectví Martin s. r. o. Litoměřice* se stala novým nájemcem nebytových prostor v nemovitosti v ulici Novobranská 159/2, Litoměřice.

RM schválila žádost TJ Slavoj Litoměřice o použití znaku města Litoměřice pro *Slavoj BK* [basketbalový klub] *Litoměřice*.

Z 21. jednání Rady města 9. října 2003:

Místostarosta pan Landa informoval o jednání na téma zachování zdravotní pohotovostní služby. Z KÚ ÚK jsou přislíbeny finanční prostředky (asi 1 a půl miliónu korun). Celkové náklady činí 2 a půl miliónu korun.

Město Litoměřice se zúčastní se sdružením *Deliteus* a *Českou centrálou CR* dne

21. 10. 2003 mezinárodního veletrhu v Poznani.

Z 22. jednání Rady města 21. října 2003:

Problémem jsou psi a pískoviště. V posledním období bylo provedeno 182 kontrol u psů, bylo uděleno 14 pokut a další kontroly s nedostatky byly řešeny na ekonomickém odboru. Také udržení pískovišť v čistotě je velice nesnadné. Neznečišťují je jenom psi. Když se na pískoviště pořídí plechový kryt, který se dá lehce sejmout, je velice brzy zcizen (ukraden).

Z 11. zasedání Zastupitelstva města 30. října 2003:

Zastupitelstvo města (ZM) schválilo poskytnutí zálohy na příspěvek pro Tělovýchovnou jednotu (TJ) Slavoj Litoměřice ve výši 700.000,-Kč na provoz koupaliště s tím, že tato záloha bude zúčtována vůči příspěvku na provoz v následujících letech tak, aby k úplnému vyrovnání došlo nejpozději v roce 2006. Částka zápočtu bude řešena každoročně dohodou mezi Městem Litoměřice a TJ Slavoj Litoměřice.

ZM ruší v souladu s ustanovením paragrafu 84, odstavec 2, písmena e) zákona č. 128/2000 sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, a v souladu s ustanovením paragrafu 14, odstavec 2, zákona č. 564/1999 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství, příspěvkovou organizaci *Základní škola Litoměřice, Máchovy schody 4 s účinností k 31. srpnu 2004.*

Z 23. jednání Rady města 6. listopadu 2003:

Rada města (RM) schválila převod prostředků ve výši 38.000,- Kč z položky mzdových nákladů do položky nákladů neinvestiční povahy *Pionýrské organizaci Základní školy (PO ZŠ) Litoměřice, Boženy Němcové.* Finanční prostředky budou využity na vybavení hřiště.

RM schválila program *Podpory terénní sociální práce* se žádostí o dotaci ve výši 160.000,-Kč a 30 procent podílu obce z požadované dotace ve výši 48.000,- Kč.

RM schválila pronájem pozemku parcely číslo 376/10 o výměře 992 m² v k. ú. Pokratice za účelem zřízení hřiště na dobu neurčitou s výpovědní dobou 6 měsíců za cenu 1,- Kč na rok pro Tělovýchovnou jednotu (TJ) *Sokol Pokratice, Pokratická 80/44, 412 01 Litoměřice,* zastoupené ing. Janem Hrkalem, předsedou TJ, s platností nájmu od 1. ledna 2004 s podmínkou vybudování sportovního hřiště s možností přístupu veřejnosti.

RM schválila žádost firmy *Kompakt spol. s r. o.* o použití městského znaku na mapového průvodce s podmínkou poskytnutí Městu Litoměřice 100 kusů map průvodce zdarma.

Místostarosta ing. Palán informoval o proběhlém jednání s podplukovníkem Farkašem o převodu pozemků vojska na Město. Ujasnily se podmínky a průběh. Prostor v Jiříkových kasárnách (na Českolipské ulici u areálu *Zahrada Čech*) by zůstal čistý, vojsko by se přemístilo do kasáren *Pod Radobylem.* V této věci je jednáno s poslancem Vojířem, kterému do 30ti dnů zašle ministerstvo obrany (MO) odpověď.

Ing. Palán rovněž informoval o opatřeních proti značné nehodovosti v ulici Na valech. Jedná se o průtahovou komunikaci a Město má v kompetenci starat se o chodníky, zábradlí, veřejné osvětlení, zeleň, atd. To také i financuje. Další jiné úpravy komunikace (světelná dopravní znamení, zásahy do vozovky, atd.) jsou plně v kompetenci *Krajského úřadu údržby komunikací.*

Ing. Palán informoval, že do 30. prosince lze připomínkovat jízdní řád Městské

hromadné dopravy (MHD). Nyní na základní dopravní obslužnost Město přispívá 36,- Kč na jeden kilometr. Podle návrhu Krajského úřadu údržby komunikací má Město přispívat 150,- Kč na kilometr.

Mgr. Červín informoval o úspěších litoměřických judistů na mistrovství republiky v jednotlivých věkových kategoriích. Starší žákyně, žáci a dorostenci obsadili 1. místo, dorostenkyně a muži obsadili 2. místo.

Z 24. jednání Rady města 20. listopadu 2003:

Rada města (RM) schválila akci *Živý Betlém* v termínu 5. až 10. prosince 2003 v ulici Na Valech před Domem kultury. Akce je povolena bez poplatku. Městská kulturní zařízení (MKZ) zajistí úklid prostranství po akci.

RM schválila vypsání veřejné nabídky na pronájem školní budovy - Máchovy schody 4, Litoměřice s tím, že tato bude i nadále sloužit ke školským účelům.

RM schválila uzavření veřejnoprávní smlouvy na rok 2004 mezi Městem Litoměřice a obcí Kamýk o řešení přestupků, podle které budou orgány Města Litoměřice vykonávat za obec Kamýk v jejím správním obvodu přenesenou působnost podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

Místostarosta ing. Palán informoval, že nyní je oprava litoměřického mostu v takové fázi, že víkendové uzavírky mostu minulý týden skončily a další bude až na jaře 20. března 2004.

Z 25. zasedání Rady města 2. prosince 2003:

Rada města (RM) schválila pro základní školu Ladova 5, převod částky 30.000,- Kč ze mzdových prostředků pro správce hřiště na provoz školního hřiště.

RM odvolala pana Stanislava Daňka z funkce mysliveckého hospodáře OSLH, kterou vykonával v honitbě Varhoš' pro Město Litoměřice. Do funkce mysliveckého hospodáře jmenovala Vladimíra Koláře.

Z 12. zasedání Zastupitelstva města 11. prosince 2003:

Zastupitelstvo města (ZM) schválilo financování zálohy 700 tisíc Kč pro Tělovýchovnou jednotu Slavoj Litoměřice z rozpočtové rezervy města.

Z 26. jednání Rady města z 18. prosince 2003:

Rada města (RM) schválila pronájem uvolněné školní budovy - Základní škola Litoměřice, Máchovy schody 4, pro Soukromou střední odbornou školu (1. KŠPA) s.r.o. - Sovova 2, 412 01 Litoměřice.

RM jmenovala bakaláře Petra Panaše do funkce vedoucího sekretariátu starosty a tajemníka Městského úřadu Litoměřice s účinností od 1. ledna 2004 a to na základě výběrového řízení a na návrh tajemníka Městského úřadu.

3) Litoměřické varhanní léto:

XIII. ročník festivalu s mezinárodní účastí umělců Litoměřické varhanní léto 2003.

Katedrála sv. Štěpána v Litoměřicích, Dómské náměstí, od 19:00 hodin.

Festivalové koncerty:

28. května	Alena Veselá - varhany Česká republika Martin Opršál – bicí nástroje Česká republika
11. června	Katrin Meriloo - varhany Švédsko
2. července	Mario Duella - varhany Itálie
6. srpna	Peter Planyavsky- varhany Rakousko
27. srpna	Roman Szluzys - varhany Polsko
17. září	Aivars Kalejs - varhany Lotyšsko

Sponzorují: WENDY Tiskárna, Credit Plus Litoměřice
spol. s.r.o., Penzion U Pavouka, Všeobecná zdravotní
pojišťovna ČR

AZ servis - služby pro objekty.

Hlavní garant: Město Litoměřice
Spolupráce: Biskupství litoměřické
Umělecký poradce festivalu: Jaroslav Malanowicz
Tajemnice festivalu: Jana Jenčková

1. koncert, středa 28. května – 19:00 hod.

Interpret Alena Veselá - varhany
Spoluúčinkuje Martin Opršál - bicí nástroje

Program:

Louis Nicolas CLÉRAMBAULT (1676 - 1749)

Suita v I.Tonu

Grand Plein Jeu

Fugue

Duo

Trio

Bassa et Dessus de Trompette

Récits d Cromorne et d Cornet sépané

Dialogue sur les Grands Jeux

César FRANCK (1822 - 1890)

Fantasie C dur

Johann Sebastian BACH (1685 - 1750)

Tři chorály ze sbírky *Osmnáct chorálů*:

Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 666

Jesus Christus, unser Heiland, BWV 665

Jesis Christus unser heiland, alio modo, BWV 666

Preludium a fuga Es dur, BWV 552

Petr Eben (*1929)

Krajiny patmoské pro varhany a bicí

Krajina s orlem

Krajina se starci

Krajina s chrámem

Krajina s duhou

Krajina s koňmi

Slovo o interpretech:

Alena Veselá (Česká republika)

Po maturitě na reálném gymnáziu v Brně studovala varhanní obor na brněnské konzervatoři u prof. Františka Michálka. U téhož pedagoga absolvovala Janáčkovu akademii múzických umění. Na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity studovala hudební vědu.

Koncertní činnost zahájila již v době studií. Účinkovala téměř ve všech zemích Evropy, ve Spojených státech amerických a Kanadě. Z významných kulturních center to byly samostatné recitály v Londýně (Royal Festival Hall), Cambridgi (Ring's College Chapel), Uppsale (dóm), Brémách (dóm), Rize (dóm), Moskvě (velký sál Čajkovského konzervatoře), Los Angeles (UCLA), a další. Uskutečnila řadu premiér českých soudobých skladatelů. Účinkovala na mnoha mezinárodních festivalech, na gramofonové desky a CD nahrála díla J. S. Bacha, soudobých českých skladatelů a koncerty starých českých mistrů.

Vedle koncertní činnosti působí Alena Veselá pedagogicky na Janáčkově akademii múzických umění jako profesorka varhanní hry. V letech 1990 - 1997 zastávala funkci rektorky této vysoké umělecké školy. Je zvána do porot významných národních i mezinárodních soutěží, působí jako umělecký poradce při stavbě nových nástrojů, vedla mezinárodní mistrovské kurzy v Anglii, Švédsku, Norsku, Německu, USA a Kanadě.

Martin Opršál - bicí nástroje - Česká republika (narozen 1968)

Hraje na bicí nástroje již od deseti let. Po studiích na brněnské konzervatoři se stal členem Státní filharmonie Brno (v roce 1986), Mezinárodního orchestru Gustava Mahlera a Orchestru evropského společenství (v r. 1988). V roce 1995 absolvoval na Janáčkově akademii múzických umění, kde nyní pedagogicky působí v oboru melodických bicích nástrojů a komorní hry. Založil zde studentský *Soubor bicích nástrojů*, s kterým vystupoval například na Hochschule für Music ve Vídni nebo Expozici nové hudby v Brně v letech 1998 a 2001, či na festivalu Mladé pódium 2002 v Karlových Varech. V roce 1990 spoluzakládal a do roku 1997 byl stálým členem Středoevropského souboru bicích nástrojů DAMA DAMA. Soubor je vítězem mezinárodní soutěže bicích orchestrů v Nizozemsku.

Hudební prioritou Martina Opršála je hra na marimbu. Pravidelně uvádí v české nebo světové premiéře řadu skladeb právě pro tento nástroj. V roce 1996 se zúčastnil světové marimbové soutěže ve Stuttgartu a vedl seminář o interpretaci soudobé hudby pro marimbu v rámci Dnů Společnosti perkusionistů České republiky, součástí celosvětové organizace Percussive Arts Society.

V roce 1998 byl jmenován Magistrátem města Brna členem výboru Mezinárodní interpretační soutěže při MHF Moravský podzim. S různými soubory hrál ve většině zemí střední a západní Evropy, v Japonsku a Koreji. Spolupracuje na různých projektech interpretů jiných žánrů, například se podílel na dvou CD Ivy Bittové. V roce 1999 natočil a vydal CD "Reverberarians" se sólovou a komorní hudbou pro marimbu.

Slovo o programu:

Louis Nikolas Clérambault (1676 - 1749) byl žákem André Raisonu a varhaníkem chrámu sv. Jakuba v Paříži. Je autorem několika kantát a komorních skladeb. Pro varhany napsal dvě suity, které jsou typickým příkladem francouzské barokní varhanní tvorby. Jsou plné hravosti a šarmu. Pro francouzskou varhanní tvorbu je příznačné, že skladatelé přímo označovali v hudebním textu svou zvukovou představu

konkrétními rejstříky. Některé části mají název podle požadované registrace, na příklad "Basse de Trompette" nebo "Récits de Cromorne et de Cornet séparé" apod..

César Franck (1822 - 1890) byl nejvýraznějším představitelem francouzské hudby 19. století. Pocházel z Belgie, ale většinu života působil ve Francii. Byl soukromým žákem Antonína Rejchy, poté studoval na pařížské konzervatoři, kde v roce 1872 převzal po svém učiteli F. Benoistovi profesuru. Měl četné žáky a následovníky; jeho tvorba ovlivnila koncem 19. století hudební život celé Francie. Vedle pedagogického působení na konzervatoři zastával místo varhaníka v chrámu St. Clotilde, kde byl instalován nový nástroj proslulého varhanáře Aristide Cavaillé-Colla.

Franckova *Fantasie C dur* je úvodní částí jeho první sbírky "Šest skladeb" (1860 - 1862). Po klidném úvodu následuje sólisticky koncipovaná zpěvná část a po několika přechodových takttech skladbu uzavírá jímavé *Adagio*.

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750) byl jedním z největších skladatelů všech dob. Sbírkou "Osmnáct chorálů" napsal na sklonku života. Jejího vydání se již nedožil. Do cyklu zařadil také některá chorální zpracování napsaná již v dřívějším tvůrčím období, která revidoval a doplnil ornamentikou. Chorál "Nun komm, der Heiden Heiland, BWV 659, má bohatě zdobenou chorální melodii v sopránu.

Chorál *Jesus Christus, unser Heiland, BWV 665*, hrán v plénu varhan, má *cantus firmus* v basovém hlase. Další verze tohoto chorálu, BWV 666 je jediné zpracování z celé sbírky určené pouze manuálu, jen v závěru zazní prodleva v pedálu. Je to zřejmě skladba napsaná v Bachově raném tvůrčím období, vyžadující vzdušnou, jemnou registraci.

Preludium a fuga *Es dur, BWV 522*, je součástí sbírky "III. díl klavírních cvičení". Výraz klavírní tehdy znamenal klávesové nástroje, třetí díl je věnován výhradně varhanám. Preludiem celý cyklus začíná, fuga jej uzavírá. Mezi tyto části je zařazeno dvacet chorálních zpracování. V preludiu *Es dur* jsou zpracována tři témata, první v majestátném tečkovaném rytmu, druhé je odlehčené, třetí plyne v hybných šestnáctinách. Fuga je trojitá. První vyžaduje volné tempo a má vokální charakter, druhá, hraná na manuálu, je svěží a pohyblivá. Celé monumentální dílo vrcholí třetí fugou s energickým tématem. Bach ve fuze mistrovsky spojil všechna tři témata. Použití tří témat v preludiu a ve fuze mělo zřejmě vyjadřovat Boží trojici.

Petr Eben (*1929) projevoval vřelý vztah k varhanám již od svého dětství. Jeho rozsáhlé varhanní dílo je známé a vysoce oceňované v celém kulturním světě. "Cyklus krajiny patmoské" napsal v roce 1984. Kombinace varhan a bicích nástrojů je neobvyklá, vedla autora k představě atmosféry slavnostní i dramatické. Tématem cyklu je Apokalypsa, napsaná sv. Janem na ostrově Patmos.

Některé obrazy jeho *Zjevení* inspirovaly P. Ebena k vytvoření tohoto díla. *Krajina s orlem* využívá z bicích nástrojů hlavně membrafony, jejichž zvuk je v závěrečné ódě napodobován staccatem pedálu. *Krajina* se starci je jediná, kde se zvuk varhan a bicích nemísí, nýbrž střídá. Vážná promluva varhanního monologu je reflektována v bicích, závěr je opět sólem varhan. Ústřední třetí část *Krajina s chrámem* přináší barevný protiklad tajemného šerosvitu a mihotavého světla. *Krajina s duhou* je uvedena dialogem bubínku s varhanním jednohlasem vzdáleně připomínající zvuk deště, v závěru vytvářejí zvony pozadí přerušované kapkami prozářenými sluncem, nad nimiž vychází melodie duhy. Dramaticky vypjatá závěrečná *Krajina s koňmi* čerpá z gregoriánských nápěvů *Dies irae* a *Victimae paschali laudes*. Jazyk Apokalypsy je pln příměrů a symbolů. Jan svá vidění tlumočí jako vizi obrazů a vidění o osudech, utrpeních, boji a vítězství církve.

**2. koncert:
Středa 11. června 2003 - 19.00 hodin**

Interpret: **Katrin MERILOO** - varhany - Švédsko

Program:

Johan Sebastian BACH (1685 - 1750)
Toccatà E dur DWV 566
trio Allein Gott in der Höch sei Ehr BWV 676
(trio Jen Bohu na výši buď čest)

Anonym:
Engelendische Nachtigall
(Anglický slavík)

Zolt GARDONYI (*1946)

Mozart-changes

Peeter SÚDA (1883 - 1920)

Basso ostinato

Ave Maria

Pastorale

Erkki-Sven TÛÜR (*1959)

Spectrum I.

Ludwig van BEETHOVEN (1770 - 1827)

Allegro

Naji HAKIM (*1955)

Le tombeau d Olivier Messiaen /3 symfonie meditations

(Hrob Oliviera Messiana (3 symfonické meditace))

Slovo o interpretovi:

Katrin MERILOO získala základní hudební vzdělání v Talinu, kde obdržela v roce 1992 diplom z komorní hudby. Ve studiích pokračovala (1992 - 1998) na Sibeliusově akademii v Helsinkách ve Finsku, kde studovala hru na varhany pod vedením profesora Kari Jussila a získala svůj koncertní diplom s nejvyšším známkovým ohodnocením. V roce 2000 si doplnila hodnost Mistra umění. Od roku 1996 do roku 1998 studovala varhanní hudbu zároveň na Lubea^o univerzitě a Hudební škole v Pieta^o ve Švédsku u profesora Hans Ola Ericssona a doplnila si hodnost koncertního varhaníka. Umělecké znalosti dále doplnila (2001 - 2002) studiem varhanního koncertování u Gary Verkade. Zúčastnila se též řady varhanních mistrovských kurzů, které vedli Latry, Lohmann, Oortmerssen, Vogel a další. Cembalo studovala u Kati Hämäläinen a Eliny Mustonen.

Po získání I. ceny v mezinárodní varhanní soutěži v Lahti v roce 1997 se její mezinárodní kariéra rychle rozvinula. Úspěchy v dalších mezinárodních soutěžích (Calgary 1998, Alkmaar 2001, Odense 2002) přidaly do jejího pracovního kalendáře mnoho zajímavých koncertů. Hrála více než 200 recitálů, uskutečnila turné ve Finsku, Švédsku, Norsku, na Islandě, v baltických zemích, Německu, Rakousku, Holandsku, Belgii, Francii a Švýcarsku, účastnila se mezinárodních festivalů. Jako sólistka, v hudebním doprovodu s jinými hráči, spolupracovala a nahrávala s mnoha sólisty, sbory a orchestry. Uskutečnila řadu rozhlasových a televizních nahrávek. V roce 1999 byla vydána její první nahrávka *Umění starých mistrů*.

V současné době žije Katrin Meriloo ve Švédsku, je učitelkou hry na varhany a

hudebního doprovodu na Hudební škole v Pitea.

**3. koncert:
Středa 2. července 2003 – 19:00 hodin**

Interpret: Mario DUELLA - varhany - Itálie

Program:

- Georg BOEHM (1661 - 1733)
Variations on "Herr Jesu Christ, dich zu uns wend"
(Variace na "Pane Ježíši Kriste, obrať se k nám")
- Johann Sebastian BACH (1685 - 1750)
Fantasia and fugue in g minor BWV 542
(Fantasie a fuga g moll BWV 542)
Choral "Schmuecke dich, o liebe Seele" BWV 654
(Chorál "Ozdob se, ó milá duše" BWV 654)
- Concerto in G major BWV 592 (*Allegro, Grave, Presto*)
(Koncert G dur BWV 592)
- Siegfried KARG-ELERT (1877 - 1933)
Choral Improvisations op. 65:
- "Freue dich, o meine Seele
("Raduj se, ó má duše")
- Gott des Himmels und der Erden
("Bůh nebe a země")
- "Nun danken alle Gott"
("Nyní všichni děkujeme Bohu")
- "Ó Durchbrecher aller Bande"
("Ó (Ty), který lámeš všechna pouta")
- Alexandre GUIMANT (1837 - 1911)
Marche de la Symphonie-cantate "Ariadne" op. 53
(Pochod ze symfonie-kantáty "Ariadne" op. 53)
- Aloys CLAUSSMANN (1850 - 1926)
Toccata op. 64 n. 3
- Marco Enrico BOSSI (1861 - 1925)
Scherzo in sol minore op. 49 n. 2
(Scherzo g moll op. 49 č. 2)
- Filippo CAPPOCI (1840 - 1911)
Allegretto
- Bonaventura SOMMA (1893 - 1960)
Toccata

Slovo o interpretovi:

Mario DUELLA studoval hudbu na Konzervatoři Giuseppe Verdiho v Miláně, kde získal diplomy v oborech: chorální hudba a dirigování, varhany a varhanní kompozice. Navštěvoval také lekce improvizace italské hudby vedené Michele Chapuisem, španělské hudby vedené Antonem Heillerem a Victorem Lukasem.

Jeho intenzivní umělecká činnost je známá především v Itálii, dosud pronikla do téměř všech zemí Evropy, USA, Japonska, Argentiny, Uruquae, Brazílie, Kanady, Austrálie, Nového Zélandu, Hong Kongu, Mexika, Islandu a na Maltu. Hrál se

symfonickým orchestrem a sborem RAI v Turině a mnohými komorními orchestry, také koncertoval jako hráč na cembalo i v duetech se zpěváky a instrumentalisty. Publikoval řadu skladeb od Luccy, pocházejících z 18. století pro Paideia-Baerenreiter. Zastává profesuru hudební výchovy na veřejné Scuola Media v Triveru, současně je varhaníkem a ředitelem kůru na farní škole v Portule. Nahrál několik LP a CD, také nahrával pro různé rozhlasové a televizní stanice v Evropě, USA, Argentíně, Japonsku a Kanadě.

Je členem diecézní komise Musica Sacra jako poradce pro obnovu historických varhan.

4. koncert: Středa 6. srpna 2003 – 19:00 hodin

Interpret: Peter PLANYAVSKY - varhany - Rakousko

Program:

- Georg MUFFAT (1653 - 1704)
Toccate XII
(aus "Apparatus musico-organisticus")
- Johann Kaspar KERLL (1681 - 1767)
Passacaglia
- Anton HEILLER (1923 - 1979)
Ecce lignum erucis (Hle dřevo kříže)
- Felix MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1809 - 1847)
Andante con variazioni D-dur
Allegro B-dur
- Johann Sebastian BACH (1685 - 1750)
Christ lang in Todesbanden EVW 713
(Kristus ležel v poutech smrti)
Praeludium und Fuge A-dur BWV 536
- Gabriel PIERNÉ (1863 - 1937)
Trois Pieces
(Tři skladby)
Prelude
Cantilene
Scherzando de Concert
- Peter PLANYAVSKY (*1947)
Improvizace

Slovo o interpretovi:

Peter Planyavsky studoval ve Vídni varhany a chrámovou hudbu. Po absolvování studií praktikoval rok u varhanáře. Od roku 1969 je činný v dómu sv. Štěpána ve Vídni (v letech 1983 až 1990 jako ředitel odpovědný ze veškerou hudbu v dómu, zároveň je dómským varhaníkem). Od roku 1980 působí Peter Planyavsky též pedagogicky, je řádným profesorem pro varhany a improvizaci na Vysoké hudební škole ve Vídni, kromě toho v období let 1996 - 2002 byl vedoucím oddělení pro chrámovou hudbu, nyní je zástupcem studijního děkana.

Koncerty a nahrávky ho přivedly do četných evropských zemí, do severní Ameriky, na Dálný východ, do Austrálie a jižní Afriky.

Za své skladby pro sbor dostal v roce 1991 státní podpůrnou cenu pro hudbu.

Vedle jeho základních činností - pedagogické a v chrámové hudbě, zastává úkoly varhanního poradce, člena poroty, publikuje články v odborných časopisech, nahrává na desky a CD.

Jako dirigent vystupoval Peter Planyovsky s velkými díly chrámové hudby. Dalším těžištěm jeho dirigentské činnosti je zaměření na zanedbávaný sektor koncertů pro varhany a orchestr.

5. koncert **Středa 27. srpna 2003 – 19:00 hodin**

Interpret: Roman SZLAUZYS - varhany - Polsko

Program:

- Johann Sebastian BACH (1685 - 1750)
 - Fantasie a fuga g moll BWV 542
 - VI. Triosonáta G dur BWV 530
- Maurice DURUFLE (1902 - 1986)
 - Prelude et fuge sur le nom d? Alain op. 7
(Předehra a fuga na jméno Alainovo)
- Charles TOURNEMIRE (1870 - 1939)
 - Cantiléne improvisée
(Improvizovaná kantiléna)
- Louis VIERNE (1870 - 1937)
 - III. Symfonie fis moll op. 28

Slovo o interpretovi:

Narozen v Polsku v roce 1968. Na varhany začal hrát ve věku třinácti let. Studoval na Hudební akademii Frederica Chopina ve Varšavě, kterou ukončil s vyznamenáním pod vedením prof. Józefa Serafina. Pokračování jeho studií na konzervatoři v Lausanne ve Švýcarsku (1993 - 1995) u prof. Kei Koito mu získalo "Licenci pro koncerty". Získal ceny v řadě varhanních soutěží, posledně v září 2000 na mezinárodní varhanní soutěži Aachen - Liege - Maastricht, kde získal cenu J. S. Bacha. Dosud koncertoval v Polsku, Švýcarsku, Litvě, Německu, a ve Francii.

Pedagogicky působí jako učitel hry na varhany na střední hudební škole ve Varšavě a na Hudební akademii F. Chopina ve Varšavě.

6. koncert: **Středa 17. září 2003 – 18:00 hodin**

Interpret: Aivars KALEJS - varhany - Lotyšsko

Program:

- Antonio VIVALDI - Johann Sebastian BACH
(1678 - 1741) (1685 - 1750)
 - Koncert a moll RV 522, 1711, BWV 593, 1713
Allegro, Adagio, Allegro
(Zpracování J. S. Bacha pro skladatele a varhaníka vévodu Johanna

- Ernsta von Sachsen-Weimar (1696 - 1715)
 Johann Gotfried MÜTHELL (1728 - 1788)
J. Müthell byl posledním žákem J. S. Bacha 1750. Od roku 1753 žil a působil v Rize (Lotyšsko). Byl kapelníkem v letech 1753 -1755, varhaníkem v dómě (1755 - 1767) a kostele sv. Petra (1767 - 1788).
 Fantasie Es dur
 "Jesu, meine Freude", Choral mit Variationer d-Moll
 (Ježíši, má radosti, chorál s variacemi d moll)
- Jan Křtitel KUCHAR (1751 - 1829)
J. K. Kuchař pocházel z Chotče na Jičínsku. Strahovským varhaníkem byl téměř 40 let, je autorem kantát a varhanních skladeb. Několik let působil také v orchestru italské opery v Praze, do dějin vstoupil svým podílem na Mozartových úspěších v Praze, je autorem prvních klavírních výtahů několika Mozartových oper.
 Largo g moll, Andante a moll, Pastorale C dur, Pastorela D dur
- Henri MULET (1878 - 1967)
 Carilon-Sortie (před 1912)
 z "Byzantische Skizzen" (1914 - 1919)
 (z "Byzantských skic"):
 - III. "Die Rossette" ("Růžice)
 - X. "Tues Petrus" ("Ty jsi Petr") - Evangelium sv. Matouše kap. 16, verš 18 "Ty jsi Petr - Skála - a na té skále zbuduji svou církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou".
 (Věnováno basilice Sacré-Coeur v Paříži: 1819 zasvěcení)
- Aivars KALEJS (*1951)
 Cantus "Memento 1941!"
 (2002, věnováno lotyšským dětem deportovaným sovětskou okupační mocí na Sibiř 14. června 1941, - mnoho dětí tam zemřelo).

Slovo o interpretovi:

Aivars Kalejs (Lotyšsko - Riga, narozen v roce 1951) absolvoval lotyšskou konzervatoř, kde studoval hudební skladbu u profesora Adolfa Skulteho (1974) a varhany u profesora Nikolai Vanadzinsse (1977). Od roku 1989 se účastnil dvaceti mezinárodních festivalů v Belgii, Itálii, Německu, Dánsku, USA, Estonsku a v dalších zemích. Koncertoval téměř ve všech evropských zemích, v USA, Kanadě a Japonsku. Své vynikající umění uplatňuje nejen jako koncertní varhaník, je též varhaníkem v novém kostele sv. Gertrudy a stálým varhaníkem chlapeckého sboru dómu v Rize. Dosud nahrál 6 sólových CD a podílel se na dalších 15 CD nahrávkách, mezi nimi společně s chlapeckým sborem v Rize, rozhlasovým sborem, se sbory Ave sol, Sacrum, Latvija, Kamer, se zpěváky I. Galantem, R. Harnesem (USA), K. Stobeusem (Švédsko) a flétnistkou I. Urbane.

Jako skladatel píše díla rozmanitého zaměření, je také autorem řady článků o dějinách varhanní hudby publikovaných v hudebních lexikonech a různých odborných časopisech.

4. Fulda a Litoměřice:

V letošním roce nedošlo k žádnému kontaktu mezi Fuldou a Litoměřicemi.

5. Míšeň a Litoměřice:

V letošním roce nedošlo k žádnému kontaktu mezi Míšní a Litoměřicemi.

6. Filipíny a Litoměřice:

PROSINEC 2003:

Slavnostní večer:

V pondělí 8. prosince se v divadle K. H. Máchy uskutečnil slavnostní večer k 150. výročí narození F. Blumentritta a 107. výročí popravy J. Rizala, a to za přítomnosti velvyslankyně filipínského velvyslanectví v Praze Carmelite Salas. Večer byl zahájen vernisáží výstavy. Hovořili starosta L. Chlupáč, výstavu uvedl O. Doskočil a na závěr promluvil J. Tomas. Potom následoval koncert v modrém salonku a na závěr proběhl raut.

Koncert se konal za podpory *Hudební nadace Ochranného svazu autorského*.

Program:

Toshiro MAYUZUMI	
Concertino for Xylophone	<i>Moře u Shikoku</i> <i>Japonské jitro</i> <i>Ruch v Jokohamě</i>
Rudolf ROD	
Obrázky z cest	<i>Květy Bangkoku</i> <i>Interludio</i> <i>Orientální tanec (na téma</i> <i>R. Hassana)</i>
Bohuslav MARTINŮ	
Rytmické etudy pro sólový nástroj	<i>Allegro</i> <i>Andantino</i> <i>Poco allegretto</i> <i>Allegro</i>
Adolphe A. ADAM	
Bravurní variace na téma W. A. Mozarta	
Darius MILHAUD	
Scaramouche	<i>Vif</i> <i>Modéré</i> <i>Brazileira</i>

Slovo o interpretech:

Bena Havlů - xylofon

Rudolf Rod - klavír

Xylofon - tak jak na něj hraje Bena Havlů v sólovém projevu nebo v souhře s klavírem - vytváří nečekané umělecké hodnoty. Její vynikající technika jí umožňuje virtuosně zvládnout jak velkou plochu pětiřadého xylofonu, tak i různé směry pohybů při hře. Svůj veškerý repertoar přednáší Bena Havlů z paměti. Tyto nutné předpoklady virtuosní hry na xylofon, neodmyslitelně spjaté s vysokou muzikalitou, sjednotila do strhujícího proudu hudebního projevu. Takový způsob komorní hry na xylofon nezazněl ještě nikdy předtím.

Prvním učitelem Beny Havlů ve hře na xylofon byl její otec František Havlovec, profesionální hudebník. Od šesti let svého věku vystupovala jako sólistka koncertů za doprovodu klavíru nebo orchestru. Ve svém dětství byla také žákyní profesora

Sarauera ve hře na klavír. Na současný komorní způsob její hry má zásadní vliv dlouholetá spolupráce s dirigentem Jiřím Kubickou (uměleckým jménem MgA. Rudolf Rod).

Rudolf Rod byl žákem Václava Talicha. Je autorem i upravovatelem některých uváděných skladeb a dramaturgem společné hudební produkce. Do komorního souznění obou nástrojů vložil své dlouholeté zkušenosti ze spolupráce s komorními sólisty, orchestry i sbory, jak to vyžadovala jeho profese operního dirigenta. Působil v Janáčkově opeře v Brně a Opeře v Ústí nad Labem. Delší dobu byl angažován v německých operních divadlech Trier, Aachen, Wuppertal.

Bena Havlů a Rudolf Rod dosáhli významných úspěchů při presentaci xylofonu v koncertech jak doma tak i v zahraničí (Německo, Švýcarsko, Skandinávie, Španělsko, koncerty v Bangkoku... Také privátní koncert pro thajskou princeznu HRH Maha Chakri Sirindhorn).

Ohlas v tisku:

Deník Litoměřicka, úterý 9. prosince 2003, roč. XI./287, s. 14.

Výstava hovoří o vztazích s Filipínci

Patrik Pátek

Na počest stopadesátiletého výročí od narození Ferdinanda Blumentritta byla připravena výstava hovořící o jeho životě a vztahy s Filipínami, které díky němu vznikly a do dneška je Česká republika udržuje.

Litoměřice - Až do Nového roku pro veřejnost otevřená výstava, zažila včera své slavnostní zahájení. Expozice je nainstalována v litoměřickém divadle Karla Hynka Máchy a znázorňuje život Ferdinanda Blumentritta a jeho vztah s Filipíncem José Rizalem.

José Rizal byl filipínský revolucionář a dětský oční lékař, který se seznámil s litoměřickým profesorem Ferdinandem Blumentrittem. Díky jejich seznámení vznikly a do dneška se udržují kvalitní vztahy Česka s Filipínami.

Výstava je tedy pořádána k příležitosti 150. výročí od narození F. Blumentritta a zároveň také ke 107. výročí od úmrtí Rizala. Na vzniku expozice se svými materiály z veliké míry podílel PhDr. Jindřich Tomas a o celkový vzhled výstavy se postarala litoměřická kulturní pracovnice Marie Dětinská. *"Bez doktora Tomase bychom se do takové podoby rozhodně nedostali. Výstavu jsem připravila také na jeho počest,"* hovoří Marie Dětinská. Jindřich Tomas se o život obou přátel do hloubky zajímal a díky jeho knize se veřejnost může dozvědět více. Kniha slouží i filipínským občanům, jelikož se dočkala překladu.

Během včerejšího odpoledne tak byla prezentace slavnostně zahájena. Nechyběl proslov starosty, hovořil odborný pracovník muzea Oldřich Doskočil a konal se i koncert, při němž zazněly tóny xylofonu od Beny Havlů a za klavírem seděl Rudolf Rod. K otevření výstavy přicestovala také filipínská velvyslankyně Carmelite Salas, která před tím položila květiny a věnce ke hrobu a bustě Ferdinanda Blumentritta.

Od ledna bude expozice sloužit také veřejnosti. *"Výstavu jsme udělali, aby lidé věděli, kdo José a Ferdinand byli a že díky nim vzniklo přátelství s Filipínami,"* vysvětlila Dětinská a dodala, že se lidé mnohdy diví, proč se v Litoměřicích objevují filipínští vyslanci, a dokonce i prezident.

7. Korespondence:

Dopis Mgr. Jana Strnada z Městské galerie MY Jablonec nad Nisou:

Městská galerie MY Jablonec nad Nisou
Mírové náměstí 19, Jablonec n. N., 466 01

Vážený pan
Oldřich Doskočil
Okresní vlastivědné

muzeum

Litoměřice

Vážený pane,

už je tomu několik roků, kdy se v Litoměřicích konalo pod patronací Bolzanovy nadace jakési česko-německé fórum, na které jsem byl pozván jako tehdejší šéfredaktor regionálního časopisu Jizerská kóta. Myslím, že jsem s Vámi krátce pohovořil o malířích německé národnosti, o jejichž osudech jsme přinášeli ve zmíněném časopise také informace, často první, které byly po roce 1945 zveřejněny. V té době jsem si koupil první svazek edice Malíři Litoměřicka. Později jsem vám chtěl několikrát napsat, ale bůhví proč, stále jsem to odkládal. Letos v létě jsem se opět ocitl na den v Litoměřicích. Návštěva to ale byla smutná, protože jsme se přijeli rozloučit s kamarádem fotografem Romanem Kursou, se kterým jsme spolupracovali od časů, kdy začala vycházet Jizerská kóta, v níž byly shodou okolností otištěny například i obrazy Richarda Fleissnera, které Roman fotografoval a které jste Vy možná s obtížemi sháněl.

Navštívil jsem také Vaše muzeum a s potěšením zjistil, že úspěšně plníte své plány a malířská edice již má šest svazků. A nyní na samém konci roku jsem se konečně dostal k napsání odkládaného dopisu. Je totiž zjevné, že naše zájmy jsou si velmi blízké a navázání kontaktu může být pro obě strany prospěšné. Některé informace, které se jen obtížně opatřují, mohou být při spolupráci více lidí snáze dostupné a dají se uskutečnit i projekty, které jsou nad síly jednotlivce.

Můj zájem o umělce z okruhu Metznerbundu začal ještě v době vydávání Jizerské kóty. Jako redakce jsme uspořádali v roce 1997 výstavu Regionální krajinomalba, na které byla po dlouhé době vystavena díla asi 15 autorů z Jablonecka a oblasti Jizerských hor, o některých se také zmiňujete ve svých pojednáních (Brosick, Decker, Enzmann, Karasek, Prade, Seiboth, Jäger, Fleissner). Po tom, co Jizerská kóta z finančních důvodů zanikla, pokračovali jsme v obdobné činnosti "jinými prostředky" - formou výstavních a publikačních projektů. Z rozsáhlejších akcí bych jmenoval výstavu, seminář a zřízení pamětní desky architektu Josefu Zascheovi, jehož jméno také uvádíte. I díky kontaktu s jeho vnukem v Německu se nám podařilo shromáždit rozsáhlý materiál, který hodláme zveřejnit formou monografického katalogu zaměřeného zejména na realizace v severočeském regionu. Už nám chybí jen zmapování terénu v Teplicích a Chomutově, kde se nám dosud nepodařilo najít znalého spolupracovníka.

Hodně času zabralo zpracování publikace o jablonecké uměleckoprůmyslové škole, kde studovala řada Vámi citovaných umělců a vyučoval zde také Richard Fleissner. Kniha, která má 280 stran vyšla v roce 2001.

Ve stejném roce jsme uspořádali výstavu ke 140. výročí narození W. F. Jägera, nejvýznamnějšího malíře Jizerských hor. Vydali jsme pamětní medaili a katalog, který ale vyšel jako číslovaná bibliofilie a byl ihned rozebrán. Letos jsme pokračovali obnovou umělcova hrobu v Raspenavě. Díky spolupráci s německými přáteli z Heimatkreisverband Friedland jsme shromáždili mnohé těžko dostupné informace a získali reprodukce obrazů v privátních sbírkách ve Švýcarsku, Rakousku a Německu.

Projekt ještě pokračuje.

Letos jsme zpracovali další osobnost spjatou s Metznerbundem i jabloneckou uměleckou školu - významného medailéra Ludwiga Hujera narozeného na Jizerce.

Na rok 2003 chystáme výstavu a katalog Richarda Fleissnera ke 100. výročí jeho narození. Jelikož tento umělec je spojen i s Litoměřicemi, asi to bude nejbližší možný námět ke spolupráci.

Jinak k většině výtvarných tvůrců, kteří působili v našem regionu mám alespoň základní údaje. Díky kontaktům s německou stranou i o jejich poválečných osudech. S malířem Karlem Deckerem jsem si dokonce vyměnil několik dopisů, stále ještě tvoří ve Šlesvicku ve svých 96 letech.

Neprošel jsem všechny svazky dostatečně pečlivě, takže připojuji jen několik nesouvislých poznámek, které by Vás snad mohli zajímat.

Malíř Christian Gotthard Hirsch je slezský malíř narozený v roce 1889 ve Vratislavi. Jeho poněkud romantizující krajinářství může svádět k dojmu, že jde o starší malby z 19. století. S našim regionem ho pojí delší pobyt v Polubném, kde ovlivnil malíře Franze Schiera. Mám od Hirsche jeden menší obraz malovaný temperou, stylově podobný tomu, který je reprodukován ve Vaší práci.

Podrobněji se zmiňujete o malířích, členech libereckého Metznerbundu, Erwinu Müllerovi a Erwinu Görlachovi. Müller je jedním z mála místních Němců dobře zastoupených ve veřejných sbírkách. Zním jeho práce z doby kolem roku 1925, kdy byl členem Oktobergruppe, které jsou velmi kvalitní a osobité. Pozdní krajinářské práce už se s nimi nedají srovnat, skoro se mi nechce věřit, že publikovanou krajinku namaloval, a to v roce 1930. Ale nemám dost informací, bylo by ale záslužné jeho dílo podrobněji prostudovat. Zatím jsem ho nechal jaksi stranou zájmu. Jen informativně uvádím, že ve stejné době působil v Liberci grafik a malíř Emil Müller. Zním ale pouze jen dřevoryty. Signoval je monogramem E. M., které odpovídají signatuře na obraze Chalupa v horách. Úroveň tvorby některých česko - německých autorů ale byla silně kolísavá, "Heimatatmosféra" ovlivňovala mnohdy velmi negativně kvalitu výtvarných děl.

Görlach byl celkem slušný grafik, ale jeho dílo znám jen povrchně. Mám jeden dřevoryt s jizerským motivem, podobný Labskému údolí. Dělal také litografie, ilustrace, dotkl se sociálních námětů. Dá se předpokládat, že krajinářské práce byly určeny širšímu publiku a větší výtvarnou kvalitou budou mít díla s jinými náměty. Görlach zemřel v roce 1974 v Německu.

Richardu Fleissnerovi budu letos věnovat nejvíce času - na září chystáme výstavu a budou-li finance, tak i katalog. Proto se již s předstihem dotazuji, zda-li by bylo možné zapůjčit na výstavu grafický list z Vašich sbírek. Materiálu k Fleissnerovi bude relativně dost, rozhodně by ale bylo cenné získat nějaké podrobnosti k jeho litoměřickému pobytu. Přetištěná reprodukce Poslední sníh je patrně dílem namalovaným již v Německu. Je originální reprodukce barevná a kvalitní?

Další z malířů, o něhož se zajímáte se také mohl Jabloneckem - Rudolf Veit vytvořil v rámci cyklu věnovaném staré vlasti lept s kostelem sv. Anny a lept s Ještědem. Mám bohužel jen asi dva listy s drážďanským motivem, ale i tyto místní by se podařilo získat.

Kapitolou ve vývoji výtvarného umění dvacátého století v Čechách a na Moravě, která by si zasloužila obsáhlejší pojednání, je činnost Metznerbudnu, o němž se také obsáhleji zmiňujete. Mám relativně dost materiálů o jednotlivých členech jablonecké pobočky. Velmi mě zajímá ústecká, která pořádala často společné výstavy s umělci z Liberecka a Jablonecka.

Několik poznámek k jablonecké a okolní problematice.

Příběh Metznerovy kašny, stojící jen několik let v úplnosti v Jablonci, je téměř hodný literárního zpracování. Jen velmi stručně. Původní Rüdigerova socha, dle návrhu z roku 1904 pro Votivní kostel ve Vídni, se dosti odlišovala od té, která stála v Jablonci. Existuje její čtvrtinový model. "Nový" Rüdiger byl původně objednan pro Prahu, ale ani zde se kašna Niebelungů nezrealizovala. Sochu Rüdigerera koupilo v roce 1924 město Jablonec a osadilo ji v parčíku pod kostelem sv. Anny. Počítalo se s tím, že bude stát před novou radnicí, jejíž stavba se chystala. Záměr se nakonec změnil. Město koupilo z pozůstalosti vlastní kašnu, respektive nechalo jí podle modelů a kreseb zrealizovat, a umístilo ji podle návrhu Josefa Zascheho před nový katolický kostel. Architekt Zasche byl jablonecký rodák a působil v Praze, kde zrealizoval několik staveb s Metznerovou výzdobou. Rüdiger byl v květnu 1945 stržen tzv. partyzány nákladákem a vláčen ulicemi města. Pak byl uložen v technickém dvoře a později se dostal do Národní galerie. Kamenná kašna nějaký čas stála a byla rozebrána později. V roce 1968 se po dlouhých jednáních dostalo celé dílo do Neugablonz.

S Vaším regionem jsou ale více spjaty teplické Metznerovy pomníky a ústecké Weimanneum, na němž se podílel výzdobou Metzner, ale navrhl ho jablonecký Zasche. Nevím, zda-li jste se tímto více zabýval, velmi by mě zajímali podrobnosti.

Hodně prostoru věnujete v příloze Metznerbundu frýdlantské výstavě v roce 1934. Je zajímavé, že se katalog výstavy dostal do Vašeho muzea. V roce konání výstavy byly členy jabloneckého Metznerbundu Brosick, Enzmann, Eichler, Götzl, Karasek, Krick, Prade, Wiese a Seiboth. Ne však Hujer, který byl od počátku století usazený ve Vídni, ale v rodném regionu často vystavoval a s Frýdlantem ho spojovalo nedaleké rodiště. To platí rovněž o Scholzovi, narozeném v Luhu a působícím jako sochař a medailér ve Vídni. Vedle Valdštejnova památníku realizoval také památník malíře Jägera v Raspenavě, který právě obnovujeme. Není pravděpodobné, že byli členy libereckého Metznerbundu, ale nemohu to tvrdit s určitostí, neboť nemám seznam členů z této doby. Na výstavě v roce 1934 chybí patrně nejprogresivnější členové jabloneckého Metznerbundu Fleissner, jeho manželka Edith a Karl May.

Údaje o Jägerovi citované v katalogu nejsou zcela přesné - místem narození by měl být Větrov a co se týká studií, na Akademii studoval ve Vídni a poté v krajinářské škole Adolfa Hölzela v Dachau u Mnichova (okruh malířů - krajinářů známý jako Neu Dachau).

Rozhodně zajímavé jsou informace o Kolaczekově realizaci v Litoměřicích. Existuje dokumentace k soutěži z roku 1926 a dokumentace současného stavu díla? Kolaczek je zcela opomíjený autor, o kterého nebyl zájem ani z české, ani z německé strany. Bylo by záslužné ho zpracovat. Mám ale jen kusé informace, jednu portrétní plaketu a fotodokumentaci jeho činnosti jako návrháře uměleckého skla.

Stejně tak by si zasloužil zpracovat Alexander Leisek. Čas od času se práce vídeňského medailéra Leiska objevují na numismatických aukcích. Plaketa ke zřízení pomníku F. J. I. v Ischlu má avers od Leiska, revers od Hujera. Ovšem v díle Die Medaille der Ostmark není Leisek zastoupen, což je divné. Je otázkou, jedná-li se o stejného umělce. Máte fotodokumentaci dalších Leiskových děl?

Předpokládám, že se zajímáte o vše, co se výtvarně nějak dotýká Litoměřicka. Opravdu zajímavé umělecké postavy jsou z mého pohled Kubin a Teschner, i díky Vám se mi více přiblížila Otty Schneider. Budu se při svých výletech do historie výtvarné kultury našeho regionu nyní také poohlížet po všem, co souvisí s Litoměřicemi.

Pokud najdete chvíli času na odpověď, budu potěšen.

Srdečně Vás zdravím.

V Jablonci nad Nisou dne 28. prosince 2002.

Mgr. Jan Strnad

Dopis O. Doskočila J. Strnadovi:

Jablonec nad Nisou

Vážený pan
Mgr. Jan Strnad
Městská galerie MY

Mírové náměstí 19
466 01 Jablonec n. N.

20. ledna 2003

Vážený pane,

Váš dopis mě příjemně překvapil, jen matně jsem si vzpomínal na setkání v Litoměřicích při semináři pod patronací Bolzanovy nadace, která slibovala sborník, ale ten zřejmě nikdy nespátřil světlo světa.

O výstavě *Regionální krajinomalba* v roce 1997 jsem četl v časopise *Ateliér* a někde ho mám ve svém soukromém archivu. Byl to dobrý počín a start.

O publikaci o jablonecké umělecké průmyslové škole bych měl zájem. Pokud se v historicky přijatelném čase nevidíme, zašlete mi ji poštou, pokud už nemáte žádnou volnou, zaplatím složenkou.

Raspenava - ta mě začala velmi zajímat. A ejhle, opět další malíř W. F. Jäger, i když ten je časově pro mne v tomto případě mimo. Chci totiž napsat rozsáhlou knihu o rodinné dynastii Klarů. Nejstarší Alois, ústěcký rodák, učil 20 let na litoměřickém gymnáziu, pak se stal profesorem na pražské univerzitě a založil Ústav slepců na Klárově (odtud Klárov). Jeho syn, de facto první faktický ředitel ústavu, litoměřický rodák, Pavel Alois Klar, vydával literární ročenku *Libussa* v jazyce německém (mj. zde v roce 1844 vychází první kladná recenze na Máchův *MÁJ* a první německý překlad Máje, česky vyšel, mimo ten Máchovým nákladem, vlastně jako samizdat, až v roce 1862). Z hlediska mých zájmů je tento P. A. Klar pro mne nejzajímavější. Vedl nadaci, která umožňovala českým i německým malířům několikaleté pobyty v Itálii, měl blízko k okruhu *nazarénů*, tedy blízký vztah k rodákům z Raspenavy J. Führichovi a V. Kandlerovi. V almanachu např. vyšel rozsáhlý vlastní životopis J. Führicha ve kterém se dovídáme o vztahu Klarů k jeho otci a k Raspenavě, pak tam jsou dopisy V. Kandlera z Říma atd., ten také podle Führichových kartonů spolu se Lhotou v Ústavu slepců na Klárově zhotovil v kapli fresky, atd. atd. Moje přítelkyně akademická malířka - restaurátorka J. Kremanová z Prahy před lety restaurovala některé Führichovy práce v Raspenavě - a byla nadšena - a právě u ní jsem viděl monografii o Raspenavě, kterou dostala od magistrátu. Měl bych o ni rovněž zájem, stále se chystám na magistrát napsat. Jestliže tam máte kontakty, možná by to bylo lepší Vaším prostřednictvím. Nespěchá to, ostatně, zaplatit obě knihy najednou by pro mne bylo mnoho.

Richard Fleisner: Linoryt nebude problém zapůjčit, jen potřebuji oficiální žádost na muzeum. Doporučuji: Vystavit rozevřenou knihu *Leitmeritz und das Böhmisches Mittelgebirge*, Fulda 1970 (reprodukce je barevná, s kvalitou průměrná) a *Deutsche Heimat* (přikládám reprodukce i s textem). Obě knihy jsou v majetku muzea, tedy

opět žádost. Třetí kniha *Wir Künstler in der zweiten Heimat*, München 1993/94 (přikládám příslušnou okopírovanou část) je mým osobním vlastnictvím. Zapůjčím ji na výstavu, i když velice nerad. V listopadu jsem si ji přivezl z Mnichova, kde jsem měl přednášku "Němečtí malíři z Litoměřic" pořádanou společností Adalberta Stiftera (Hochstrasse 8, 81669 München - tajemnice Anna Knechtel - umí česky). Spolupracuji s nimi, Fleissner je zde oblíbeným malířem, takže když se odvoláte na mě, rádi pomohou. Možná by šlo výstavu zorganizovat ve spolupráci s nimi. Pokud vše dobře půjde, uvažoval bych o zapůjčení výstavy do našeho muzea. Bude katalog? Podívám se ještě, zda něco nenajdu k F. litoměřickému pobytu, ale jsem v tomto ohledu mírně skeptický.

Erwin Müller: Vyšel jsem z přilepeného lístečku na rámu u obrazu *Chalupa v horách* a u ostatních sig. Müller. Také se mi to nezdálo, ale mám tu několik německých malířů u kterých jejich dílo svou kvalitou velice kolísalo, tak jsem si nakonec řekl - je to standart. Ale dnes si už myslím, že to Erwin z Liberce nebude, ale nebude to ani Emil. Objevil jsem totiž třetího Müllera, rovněž německé národnosti, snad rovněž Erwina, ale ten žil v Třebenicích. Na tamnějším magistrátě mi k němu hledají podklady. Zřejmě ten uváděný v mém katalogu jako liberecký bude Müller třebenický. Ale od toho bádáme a publikujeme a hlavně reprodukuje, abychom se časem přiblížili k nějaké pravdě.

Erwin Görlach: Mám tu slušnou sbírku jeho dřevorytů krajín, zámek Ploskovice a litoměřické náměstí za protektorátu. Ale je to všechno "macha", to znamená bez nějaké vnitřní logiky vývoje, i když technicky docela dobré. Je to na výstavu, ale o životě G. toho vím málo (díky za datum úmrtí) a o dřevorytech se toho kunsthistoricky také moc napsat nedá. Takže do edice *Malířů* ho zařadím až někdy později, zřejmě ještě s někým o kterém toho vím víc, ale mám zase málo jeho děl. Upozorňuji, že jeden G. olej - s motivem města Litoměřice - je v majetku Okresního archivu se sídlem v Lovosicích.

Rudolf Veit: udržuji písemný kontakt s jeho synovcem v Rakousku. Veit byl vnukem hudebního skladatele Václava Jindřicha Veita (pohřben na litoměřickém hřbitově, busta před divadlem) z otcovy strany, z matčiny pak potomkem rodinné dynastie architektů Gaube(ů). Nejstarší z nich Josef postavil litoměřické divadlo K. H. Máchy v roce 1822. Získal jsem z Rakouska Veitův "Vlastní životopis" a některé další dokumenty, takže pro edici malířů mám hotovou monografii pouze o něm, neboť mám ještě slušnou kolekci jeho barevných leptů a několik reprodukcí z Rakouska. Drážďany a Ještěd také, ale kdyby byly další z Jizerských hor, zařadil bych je do katalogu. Mohla by to být výstava, kterou by jste zase mohli převzít do Jablonce a do katalogu z edice *Malířů* bychom mohli uvést i datum konání.

Metznerbund: Velmi se o něho zajímám. V Litoměřicích pobočku neměl, jeho členy byli pouze sochaři, ne malíři, což je zajímavé. Před lety byla založena v Ústí n. L. "Společnost pro dějiny Němců v Čechách", jsem na zakládací listině. Koncepti zajišťuje katedra germanistiky UK v Praze, chceme vydávat ročenky. Staňte se členem a společnými silami někoho v Ústí zlomíme, aby se podíval v Městském archivu na Metznerbund. Žádost o členství napište: PhDr. Kristina Kaiserová, Ústav slovansko - germánských studií Univerzity J. E. Purkyně, Brněnská 2, 400 96 Ústí n. L. Je třeba vykázat odbornou činnost a něco vypublikovat. Doporučení Vám potom dám. Ještě mě napadlo: K. Kaiserová je manželkou ředitele ústeckého archivu, který má nakladatelství Albis international. Loni vydal knihu "Z mého života" od PhDr. Johannu baronky von Herzogenberg, kunsthistoričky, která píše v knize o mnohém zajímavém pro nás. Ale tato dáma (je jí asi 80 let) byla jednatelkou Společnosti Adalberta Stiftera, dodnes je v něm aktivně činná a R. Fleissner je její velikou láskou.

Osobně jsem ji poznal v Litoměřicích a pak na přednášce v Mnichově. Je ochotna mnohé udělat.

Ústeckým Wimanneum a teplickými Metznerovými pomníky jsem se podrobněji nezabýval, ale cesta by také mohla vést přes ústeckou Společnost. Je třeba se setkávat a vytvořit nějaký tým s koncepcí. Jinak se v tom budem každý hrabat sám a výsledky nebudou úměrné vydané energii.

Katalog z frýdlantské výstavy v roce 1934 se nedostal do našeho muzea, ale do archivu Severočeské galerie výtvarného umění Litoměřice. Bůhví jakými cestami.

Karel Kolaczek: Pomník padlým z 1. světové je trochu poškozen a deponován na hromádce v litoměřické galerii. Mluví se i o jeho restauraci a případném místě jeho následného umístění, ale protože nejsou peníze, tak se jen mluví. Vyfotografovat se v této chvíli nedá, protože je to skutečně hromada dřeva. Ale dá se dobře sestavit podle sádrového modelu, který se dochoval na fotografii v Deutsche Heimat a odkud jsem foto převzal do své edice. Dokumentace ze soutěže na pomník se v našem muzeu dochovala z malé části. Je to několik návrhů na úpravu okolí pomníku (kostela sv. Václava - barokního) a pak písemné informace o materiálu a kolik by co stálo. Na vlastní pomník tu žádný návrh není. Vše je anonymní, autoři návrhů se nedají identifikovat, takže na studii, kterou jsem po objevu těchto materiálů chtěl sepsat, to není. Kolaczek patří k mým oblíbencům, ale mnoho toho o něm nevím. Prý je slušná kolekce jeho plastik v liberecké galerii. Ale ověřené to nemám. Zajímám se o vše co se K. dotýká.

Alex Leisek: Doufám, že jde o jednu osobu, ale toto doufání vychází z mého litoměřického patriotismu, ne z rozumového uvažování. Nic nemohu prokázat ani vyvrátit. L. měl smůlu. Na litoměřickém hřbitově bylo šest jeho bronzových reliéfů na náhrobcích - včetně slavného filipinologa Blumentritta - ale ty byly během jedné noci, včetně dalších funerálních plastik (jedné překrásné původní vídeňské secese) ukradeny, několik dní před tím, než jsem chtěl vše vyfotografovat. V našem muzeu se dochovala pamětní deska malíře a restaurátora (1. svazek malířů) E. Eyserta z roku 1825 - zachránil jsem ji v uhlí ve sklepě před zabetonováním do základů. Náhodou. Je reprodukována v 1. svazku edice. Ale jinak o něm stále nemohu nic podrobnějšího nalézt. Snad čas... Ale jedna možnost by tu byla. Nesmíte mě ale prozradit. Já jsem tento typ nedal. Ředitel litoměřické galerie PhDr. Jan Štíbr (Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice, Michalská 7. 412 01 Litoměřice) mi kdysi řekl, abych se Leisekovi nevěnoval, že o něm chce napsat a že k němu cosi má. Takže jsem nepátral. Jenže žádná studie zatím nespátřila světlo světa. Takže: Leisek byl členem Metznerbundu, učitel modelování atd. na litoměřické reálce.

Napište J. Štíbrovi dopis, že dáváte dohromady členy Metznerbundu, že jste narazili na L. (třeba v mé edici) a zda k němu něco nemá. A pak uvidíme.

Prosba: Vyrábím některá hesla pro lipskou redakci Allgemeines Künstlerlexikon. Začínám dělat na malířské dynastii Grussů. Jan Gruss starší (1790 - 1855) a Jan Gruss mladší (1820 - 1901) působili v Litoměřicích a na sestavení hesla toho mám dost. Ale mladší bratr Jana G. mladšího Julius Theodor Gruss (22. 9. 1825 - 12. 5. 1865) se narodil ve Varnsdorfu a později žil v Teplicích, ale rok před smrtí (1864) se usadil v Liberci, kde také zemřel (1865). Kdyby jste na toto jméno někde náhodou narazil, prosím, dejte vědět. Rok je příliš krátká doba na to, aby v Liberci zanechal nějakou výraznou stopu, ale kdo ví... Görlach je také od G, takže když dohledám dostatek podkladů, může tam mít heslo i on včetně dalších malířů, na kterých by byl z Vaší strany zájem. Nyní je čas na FU - a dále v písmenu F. Můžou to být i Češi včetně těch současných, pokud jim je více jak 50 let. To by snad bylo všechno. Prozatím. Srdečně zdravím a těším se na spolupráci.

Mgr. Oldřich Doskočil

ÚNOR 2003:

Dopis Z. Vojtíškové z ČR 2 O. Doskočilovi:

Český rozhlas 2
6. února 2003

Litoměřice

Dlouhá 172/3

Vážený pane doktore,

Zdravím muzejní pracovníky! Příspěvek o výstavě Pod císařským praporem jsem odvysílala v dopoledním pořadu Host do domu koncem ledna, půlhodinový pořad věnovaný litoměřickému divadlu a divadelnictví bude mít svůj čas 15.3.2003 ve 22:30-23h v programu Českého rozhlasu 2 - Praha (celoplošné vysílání, v okolí Litoměřic na frekvenci 89,9 FM z vysílače Liberec nebo 84,2 FM z vysílače Chomutov). S pozdravem

Vážený pan
Dr. Oldřich Doskočil
Oblastní muzeum

Mírové nám. 171
Pošt. schránka

Zuzana Vojtíšková
redaktorka

BŘEZEN 2003

Dopis Z. Vojtíškové O. Doskočilovi:

Český rozhlas
31. března 2003

Litoměřice

Dlouhá 172/3

Dobrý den, pane doktore,

Děkuji Vám za zapůjčení publikace. Na kazetě je záznam pořadu o divadle a divadelnictví na Litoměřicku, který se vysílal v sobotu 15. 3. 2003 mezi 20:30-23hodin. Děkuji moc za spolupráci a těším se na další. S pozdravem

Vážený pan
Dr. Oldřich Doskočil
Vlastivědné muzeum

Mírové nám. 171
Poštovní schránka:

412 01 Litoměřic

Zuzana Vojtíšková

KVĚTEN 2003:

Dopis A. Knechtel O. Doskočilovi:

Adalbert Stifter Verein e. V.

Vážený pan

muzeum

Oldřich Doskočil
Okresní vlastivědné

Mírové náměstí 171
CZ-412 01 Litoměřice

Milý Oldo!

V příloze posílám slíbenou knihu - je velice vzácná, jelikož jich máme už jenom 5 kusů!

Kromě toho:

- Diák z přednášky minulého roku, který jsi asi zapomněl!
- E-mail pana Martina Friedricha z Grazu, ve kterém se ptá, jestli se koná další výstava v Litoměřicích, na které by byly vidět obrazy jeho strejdy, Rudolfa Veita.
- Formulace Česko - německého fondu budoucnosti pro žádosti a k tomu instrukce k vyplnění. Mrkni se zatím, potom to probereme, musíme to velice pečlivě!
- Text usnesení Koordinační rady Česko - německého diskusního fóra o zacházení s hřbitovy.

Byla bych Ti vděčná, kdybys mi mohl zařídit text výzvy administrace hřbitova k uzavření nájemních smluv pro hroby. Zároveň třeba ceník pro jednotlivé hroby.

Myslím si, že s těma hřbitovy by to měla být velká kampaň. Měla by obsahovat tři pilíře:

- Zachování hroby známých osobností (z kulturně - vědeckých důvodů, též z důvodů městských popř. lokálních dějin).
- Zachování vzácných hrobů osob, které nejsou známé (z důvodů dějiny umění)
- Zachování normálních německých hrobů, aby nezmizeli české dějiny (česky ve smyslu "böhmisch"), protože ty německé hroby nebudou mít zájemci, kteří by uzavřeli nájemní smlouvy...

Doufám, že budu v létě trochu díl v Čechách! Myslím na Tebe a na Tvou maminku!

S pozdravem

Tvá Anna Knechtel

P.S. Napiš mi příležitostně číslo Vašeho faxu!

Dopis G. Böhma z Hildenu O. Doskočilovi:

Dipl. ung. Günther Böhm, Schalbruch 115, 40721 Hilden
Tel. - Fax - 02103 46007, eMail GHBoehm&ish.de

OVM Litoměřice Hilden,30.května 2003

Vážené dámy a pánové,

v jednom internetovém článku Radia Praha jsem četl, že v r. 2001 jste v rámci projektu "Malíři regionu Litoměřice" uspořádali výstavu "Portréty z 18. a 19. století". V článku bylo napsáno:

Z interesantních osobností, jejichž portréty tu lze shlédnout, nesmím zapomenout portrét Aloise Klara. Všichni Pražané znají jméno pražské městské části "Klárov". Alois Klar byl zakladatelem prvního ústavu pro slepé (1833). Portrét velkého humanisty pochází od absolventa drážďanské Akademie. Klar také založil nadaci, ze které byly financovány pobyty mladých malířů v Itálii. Na výstavě lze také vidět

portréty dvou mecenášových synů - Pavla Aloise a Maria. První jmenovaný vydával německy psaný almanach Libussa, který se koncentroval na česko-německou kulturní spolupráci."

Protože jsem s prof. Aloysem Klarem (nar. 25. 4. 1763 v Úštěku) a jeho syny vzdáleně příbuzný, mám velký zájem na kopiích, resp. tisících fotografiích obrazů, jakož i biografických datech jeho synů, z nichž Klara, který se oženil s hraběnkou Wratislavovou z Mitrowitz, byl spoluzakladatelem Klarova ústavu slepců.

Domnívám se, že v případě malíře portrétů Aloyse Klara se jedná o drážďanského Carla Christiana Vogela z Vogelsteinu.

S přátelskými pozdravy

G. Böhm

ČERVEN 2003:

Dopis O. Doskočila A. Knechtel:

11. června 2003

Vážená a milá Aničko!!!

Dík za knihu, Kremanové jsem ji chtěl dát až při nějaké příležitosti, ale nevydržel jsem to. Byla přímo nadšená!!! A moc Ti děkuje.

Ale k věci: Vše jsem okopíroval a navštívil jsem vedení hřbitova, byli nadšeni.

Rádi by se s Tebou (i s dalšími) setkali (klidně u piva v Kalichu, prý se tak lépe jedná).

Přikládám:

- 1) Adresu hřbitova (na malém útržku ceníku). To pro případ přímého jednání.
- 2) Ceník pro jednotlivé hroby
- 3) Text smlouvy bude ještě upraven - dodám později (viz bod č. 1 z usnesení z 6. jednání rady ze 6. března 2003.
- 4) Správa hřbitova promyslí (budou si dělat poznámky) návrh na rekonstrukci hřbitova (vyjdeme z celku a odtud je hrobům). Například údržba stromů - rekultivace atd. Ale o tom až se uvidíme.
- 5) Ukázka práce správy hřbitova: seznam německých hrobů (opsané náhrobky jmen a číslo hrobu), o které se už nikdo nestará. Co z toho zachránit? Jde o obyčejné lidi... Ale přehled by byl, že!

Olda Doskočil

P. S. Není to ještě jisté, ale v první polovině července budu možná na dovolené. Upřesním. Brzy se ozvi.

Dopis PhDr. Ireně Bukačové, ředitelce Muzea a galerie severního Plzeňska:

severního Plzeňska

Kralovic

Litoměřice 19. června 2003

PhDr. Irena Bukačová
Muzeum a galerie

Mariánská Týnice u

PSČ 331 41

Vážená a milá paní ředitelko,
dokončil jsem v hrubých rysech a ve spěchu předmluvu k 2. dílu Hebera. Snad budu opravovat už jen maličkosti a doplňovat drobnostmi, které jsem opomenul a které se mi v mém unaveném mozku snad ještě vynoří.

Nevím, zda obrázků není moc, posuďte podle popisků. *Chybí ale popisek k Bratlovu Bezdězu (knize), který tam musí být a já ho nemám!!!*

Text přikládám na disketě v T 602.

Od 4. (pátek) do 21. června (pondělí) jsem na dovolené, v první polovině v Poněšicích (7 km po proudu Vltavy od Hluboké n. Vl., učební a sportovní zařízení s vodáckou základnou rektorátu AMU), zbytek v Litoměřicích.

Po dovolené bych byl rád kdyby přijel kolega Václav Podestát vše nafotografovat. Prozatím zdraví

Oldřich Doskočil

P. S. Změnil jsem téma na seminář. Místo almanachu Libussa to snad bude básník Josef Emanuel Hilscher, který se v Litoměřicích narodil, ale známější než svým dílem se stal jako symbol (dávno po své smrti, byl vlastně zneužit), v 60. letech 19. století anti-Máchy při prvním nacionálním konfliktu v Litoměřicích. Němci po něm chtěli pojmenovat svůj vzdělávací spolek, ale nakonec pochopili, že šlápli vedle a svůj spolek nazvali "Schiller". Pustím se do toho až po dovolené a v této chvíli nevím, zda dohledám v Okresním archivu dost podkladů.

ČERVENEC 2003:

Dopis Carl Nöndla OV Litoměřice:

A - 1230 Wien, Marktgeindgasse 16, rel. 88 90 345.

Vídeň, 9. července 2003

muzeum

Ředitelství
Okresní vlastivědné

Mírové nám. 171/29
412 01 Litoměřice
Česká republika

Velevážené ředitelství,
dovolte mi, prosím, otázku.

Pro přípravu obsáhlé monografie o významném kostelním malíři Josefu Kramolinovi (1730 - 1802) bych se chtěl dozvědět, zda se v majetku Vašeho musea nacházejí jeho práce.

Podle vlastních údajů vytvořil Josef Kramolín v r. 1772 práce pro knihovnu a refektář (fresky v klášteře?) a v r. 1796 pro kapli sv. Barbory v městském kostele.

Byl bych velice potěšen, kdyby z těchto zajisté cenných prací zůstalo něco zachovaného. Některé práce tohoto malíře existují nadto ve formě mědirytin. Mohu Vás požádat, že v případě, že se z toho u Vás něco zachovalo, abyste mne o tom uvědomili? Samozřejmě, že všechny tím vzniklé výdaje bych zapravil.

Pro Vaši informaci přikládám kopii svého článku o Josefu Kramolinovi, který vyšel předešlého roku ve Wiener Zeitung.

Práce na této monografii bude - v zájmu mezistátních vztahů - podporována Vyslanectvím České republiky ve Vídni. S výrazem nejvyšší úcty Vás zdraví co

nejoddaněji

Carl Nödl

Dopis Ludvíka Kundery O. Doskočilovi:

Milý příteli O. D.,

dostal se mi do ruky text o pobytu velikého anglického Turnera v Čechách (1833) s náčrtky Radobýlu, i říkám si, že by tato informace měla přijít na správné místo. Jako přívažek přikládám pár kuriozit. Kdyby jste náhodou zakopl o pány Chmelaře a Vilíma, tak že je zdravím. Též pána býv. starostu a Vaši spolupracovníci. Buďte zdrav.

Váš

Ludvík Kundera
Kunštát 17. 7. 2003.

Dopis O. Doskočila Carl Nödlvi do Vídně:

Titl.
Carl Nödl
Marktgemeindeg

asse 16

Litoměřice 10. srpna 2003

A - 1230 Wien

Velevážený pane Nödl,
odpovídám na Váš dopis z 8. července 2003.

V našem muzeu se nenachází žádná práce od Josefa Kramolína (1730 - 1802).

V Litoměřicích se nacházejí jeho fresky v bývalém jezuitském kostele Zvěstování Panny Marie. Postavil ho litoměřický architekt, otec barokních Litoměřic Octavian (Oktavián) Broggio, a to v letech 1704 až 1731.

K výročí O. Broggia vydala v roce 1992 litoměřická galerie reprezentativní publikaci kolektivu autorů (Oktavián Broggio 1670 - 1742), Litoměřice, 1992), která by, podle mého názoru, měla být uvedena v literatuře Vaší monografie (adresa galerie: Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice, Michalská 7, 412 01 Litoměřice, ředitel PhDr. Jan Štíbr). Napište mu a odvolejte se na mne. Dnes je kostel ve správě galerie a probíhá v něm (nyní už tolik ne pro nedostatek finančních prostředků) mezinárodní výtvarné sympóziium "Otevřený dialog". Z výtěžku je kostel opravován a fresky restaurovány.

Kostel je nejvýznamnější a nejmonumentálnější dílo O. Broggia v Litoměřicích, naproti kostelu (dnešní Jezuitská ulice 1/20) byla jezuitská rezidence a kolej, část byla v roce 1945 zničena leteckou pumou. Dnes kostel se zbytkem jezuitské rezidence tvoří významnou součást barokní kompozice města od jihu (tzv. Labský prospekt). Kramolínovy fresky, které uvádíte v rezidenci budou pravděpodobně ty v kostele. Z původních oltářních obrazů se dochovaly jen dva, jejich autory neznáme. Naproti tomu četné freskové malby na všech klenebních plochách a částečně i na stěnách můžeme připsat (zřejmě) Janu Hieblvi z Prahy (1681 - 1755), který sledoval italského freskaře Andrea Pozza a v letech 1721 - 22 doplnil freskovými malbami klášterní kostel premonstrátek v Doksanech nad Ohří jihovýchodně od Litoměřic (ženská větev strahovského kláštera v Praze).

V Litoměřicích jsou jeho hlavní prací rozsáhlé a velmi náročné figurální kompozice, ale i menší výjevy a medailony kristologické a mariánské legendy nebo řádových či jiných světců v hlavním prostoru a bočních kaplích i emporách, někdy téměř žánrového a mravoličného charakteru. Na ústředním poli holduje Královně nebes mezi četnými dalšími adoranty na čestném místě také císařovna Marie Terezie,

což datuje tyto malby do doby po roce 1740. Vedle nich se nad varhanovou kruchtou vznášejí andělci s hudebními nástroji, pozdějšího původu (1762?) a od jiného autora, podobně jako další malby ve štukových rámech na klenbě presbytáře a grisajové symboly v jeho lunetách. Na rovné závěrové stěně presbytáře vyvstala pak ještě později v letech 1766 - 72 fresková ilusivní architektura velikého oltáře s četnými sloupy a figurami, dílo (Vašeho!!!) Josefa Kramolína (1730 - 1802) a to podle návrhu Adama Lauterera (1733 - ?), se dvěma závěsnými obrazy, malovanými nejspíše (snad?) také Kramolínem.

Tato svého druhu "galerie pozdně barokní freskové malby" doplňuje tedy, spolu s barevnými oltáři z umělého mramoru a s bohatě rozvinutou štukaturou živého rytmu a tvarosloví, architektonický prostor mimořádně ušlechtilých proporcí, který lze hodnotit vcelku jako umělecké dílo vyjímečné výtvarné působivosti.

Kramolín maloval, většinou ve spolupráci s Lautererem, ilustrativní architektury pozdně barokních a klasicistních oltářů - ovšem v jednodušších tvarech - na Litoměřicku ještě v Úštěku (1770), Chcebuzi (1784) a ve Štětí (1785).

Do jisté míry v jeho stopách krácel litoměřický malíř z konce 18. století František Josef Kučera, který se stal také "dvorním malířem" litoměřických biskupů Valdštejna (1759 až 1789), Kinderrmanna (1790 - 1891) a Chlumčanského (1802 - 16).

Oldřich Doskočil
Oblastní muzeum
Litoměřice

Dopis O. Doskočila redakci měsíčníku Hlas pravoslaví:

Dr. Čestmír Kračmár
Hlas Pravoslaví
Soukenická 10
110 00 Praha 1

V Litoměřicích 15. srpna 2003

Vážená redakce,

jsem pracovníkem Oblastního muzea Litoměřice. V současné době píše knihu o aglomeraci Děčany na Třebívlicku (obce Děčany, Lukohořany, Semeč a Solany), kterou si u mne objednal obecní úřad a platí ji ze svého skromného obecního rozpočtu. Tyto vesnice (až na Semeč) byly vždy bytostně české a v období záboru tzv. Sudet v roce 1938 se staly obcemi příhraničními.

Byl jsem překvapen, co všechno tito lidé doma opatrovali (staré kroniky, fotografie, dokumenty atd.). Nejzajímavější je kronika obce Solany. První kronikář obce, řídící učitel místní školy V. Řehák, se v roce 1926, kdy začíná psát autentické kronikářské zápisy, obrací na obecní zastupitelstvo, aby toto zaplatilo honorář archiváři A. Jandovi z Budyně n. O., a sice za dohledání archiválií v libochovickém archivu dotýkajících se Solan, a to od nejstarších dob, za účelem jejich vepsání do obecní kroniky. Obecní zastupitelstvo v době, kdy se na takové vesnici žilo těžko, souhlasilo a J. Janda celkově dostal 600,- tehdejších Kčs. Tato kronika, archivně podložená, je opatrována v obci jako poklad.

Ale také pomníky padlým z 1. svět. války. V Solanech je na skromném pomníčku reliéf T. G. Masaryka od samotného L. Šalouna, autora Husova pomníku na Staroměstském náměstí v Praze. Atd. Atd...

Ale k věci. V obci Solany byla po založení Církve československé, od r. 1971 s přídomkem husitské, tato církev založena také a to hned v r. 1920. Přestoupila téměř celá vesnice. Od té doby je katolický kostel na návsi uzavřen a československá liturgie

se slouží dodnes v modlitebně v budově bývalé školy. V kronice je popsán složitý proces vztahů při vzniku CČH mezi obcí a římskokatolickou církví, ale také, a proto píše, návštěva níšského pravoslavného biskupa Dositeje, který v roce 1921 přijel s doprovodem na pozvání CČH do Solan a sloužil zde staroslovanskou liturgií. Právě tuto část ze své knihy (je to ještě surová, pouze věcná, podoba textu bez přihlédnutí k stylistice) příkládám s prosbou: Bylo by možné o pobytu tohoto pravoslavného biskupa v ČSR v roce 1921 zjistit víc? Bylo by možné někde získat jeho fotografii? Pokud ano, rád bych ji použil ve své knize. A poslední prosba: Nemám teologické vzdělání, kronikář také o věcech psal jako laik. Prosím, pokud jsem se někde dopustil nějaké chyby z oblasti pravoslaví, uveďte věci na správnou míru, aby tyto byly v mé knize uvedeny tak jak by měly být.

Velice Vám za Vaši případnou ochotu pomoci
děkuji a jsem s pozdravem

Oldřich Doskočil

Kontakt:
Oldřich Doskočil
Oblastní muzeum Litoměřice
Dlouhá 171
412 01 Litoměřice
Tel. 416-731339

Dopis O. Doskočila G. Böhmovi do Hildenu:

Böhm

Litoměřice 10. září 2003

Titl.
Dipl. ing. Günther

Schalbruch 115
40721 Hilden

Vážený pane Böhm,
omlouvám se za pozdní odpověď. Dokončuji knihu, jsem smluvně vázán, a vše musí být odevzdáno do 31. III. 2004. Hned potom se chystám na další s prostým názvem "Klarové". Nechci se věnovat pouze životopisu a ústavu slepců, ale i jejich činnosti a vztahům s umělci. Almanach "Libussa" je nepřebernou studnicí vztahů Klarů k umělcům, byly zde otiskovány jejich umělecké životopisy, ale značná pozornost byla věnována i mužům vědy. Potom mám takový sen (ale je to, vzhledem k nedostatku finančních prostředků opravdu jen sen!): Pokud se mi podaří knihu vydat, chtěl bych ji představit právě v Ústavu slepců. Při té příležitosti vystavit i obrazy portrétů Klarů a jejich kopie, které by byly ústavu věnovány.

Portrét Aloyse Klara v litoměřickém muzeu je volná kopie A. J. Gareise (1791 - 1863), českého malíře a absolventa drážďanské Akademie, který působil v Praze v okruhu české vlastenecké společnosti. Dílo bylo zhotoveno podle originálu drážďanského profesora na této Akademii (Gareis byl zřejmě jeho žákem) C. Ch. Vogela z Vogelsteinu, představitele 2. generace nazarénů, s kterými i na české straně syn A. Klara P. A. Klar udržoval styk a kterým dával prostor v Libussi. Také nevím,

kde Vogelův originál může být deponován. Nevíte o tom něco?

Potěšilo mne, že se mi ozval další potomek osobností mých zájmů. Takhle udržuji styk s přímým potomkem litoměřického malíře Johanna Grusse (1790 - 1855) atd. Je už Vás několik.

Vzhledem k mé knize o Klarech bych měl prosbu: Cokoliv zjistíte, dejte mi vědět. Jistě by bylo zajímavé v závěru práce pohovořit o potomcích, tedy i o Vás a Vašich předcích. Někde by se to spojilo. Ale také by byly vhodné fotografie.

Přikládám katalog z výstavy. Bohužel, neumím německy, vše, včetně materiálů o Klarech, mi překládá přítel, tedy i tento dopis. Proto, pokud z katalogu nedokážete všemu porozumět a nenajdete ve svém okolí někoho mocného jazyka českého, obraťte se na moji přítelkyni, bohemistku a tajemnici spolku Adalberta Stiftera v Mnichově Annu Knechtel, Hohenstrasse 8. Má všechny moje publikace a ráda Vám vyhoví.

Těším se na odpověď s přátelským pozdravem

Oldřich Doskočil

Dopis prof. ThDr. Pavla Aleše O. Doskočilovi:

Olomoucko - brněnská eparchie Pravoslavné církve v českých zemích, Úřad eparchiální rady, Masarykova tř. 17, 772 00 Olomouc 2.

Č.j. 274/03

Věc: informace o působení biskupa Dositeje v Československu

V Olomouci dne 22.09.2003

Doskočil

muzeum

Litoměřice

Vážený pane,

na Váš telefonický dotaz a prosbu o zaslání materiálu k působení srbského biskupa Dositeje ve dvacátých letech v Československu zasílám knížku textů a dokumentů Směřování, kterou jsme vydali v loňském roce k výročí svěcení biskupa Gorazda r. 2001 v Bělehradě.

V dokumentační části najdete také článek biskupa Gorazda o působení biskupa Dositeje. O Lounsku tam bohužel není nic, asi proto, že v tehdejší církvi československé aktivity biskupa Dositeje podléhaly správě vedoucích činitelů pražské diecéze. V každém případě je Vaše zjištění velice zajímavé, já bych Vám byl velice vděčný, kdybyste nám mohl pro archiv poskytnout - je-li to možné - z uvedených materiálů údaje o jeho působení.

Vítám Váš zájem o naše konání a přikládám naši nabídku vydaných knížek. Rádi Vám vyhovíme, budete-li mít o některé zájem.

Srdečně Vás zdravím a přeji vše dobré v práci i v životě

Pavel Aleš
ředitel úřadu Eparch. rady

P.S. Podobiznu b. Dositeje jsem zapůjčil na výstavu Východní křesťanství do muzea v Brně (zahájení 25.9.2003), po skončení výstavy pošlu kopii.

Aleš

Dopis O. Doskočila prof. ThDr. P. Alešovi:

Pavel Aleš	Titl. Prof. ThDr.
úřadu Eparch. rady	ředitel
tř. 17	Masarykova
V Litoměřicích 23. 09. 2003	772 00
Olomouc 2	

Vážený pane profesore,
vřelé díky za sborník Směrování, hned jsem zaplatil přiloženou složenkou. Rovněž děkuji za přiloženou nabídku knižních titulů. Zamyslím se nad nimi a zcela určitě si některý z nich objedná.

Přikládám materiál z Pamětní knihy obce Solan, část dotýkající se založení Církve československé husitské v obci a návštěvu srbského biskupa Dositeje. Kronika byla vedena od roku 1926 (autentické kronikářské zápisy), kronikář, pan řídící učitel solanské školy Václav J. Řehák, před tímto datem psal zpětně, ale jako očítý svědek, neb v solanské škole působil už před 1. světovou válkou. Při návštěvě b. Dositeje tady opravdu osobně byl.

Lounský farář CČH Ivo Šimůnek mi řekl, že v jejich kronice je Dositejova návštěva rovněž zmíněna. Možná, že by se po delším pátrání v církevních a obecních kronikách dalo mnoho zajímavého objevit. Budu v tomto směru lehce pokračovat, pokud něco zjistím, dám vědět. Ale nebude to hned, veškerou moji pracovní (volnou) kapacitu do března příštího roku vytěžuje moje kniha o aglomeraci Děčany, Solany, Semeč a Lukohořany, což jsou obce na samém jihovýchodním okraji bývalého litoměřického okresu sousedícího s bývalým okresem Louny.

Dějiny pravoslaví u nás mě začaly zajímat, předplatil jsem si Hlas pravoslaví, z nabídky knih, které jsem zatím pouze očima přelétl, si určitě objedná *Pravoslavná církev u nás - přehled dějinné cesty*.

Moje kniha bude veřejnosti představena v Solanech někdy před Vánocemi 2004. Pozváni budou, kromě místních, starostové okolních obcí včetně měst Roudnice n. L., Litoměřice, Lovosice, Budyně n. O., Třebenice, Třebívlice. Ale také farář CČH a někdo z kraje. Tak mě tak napadlo: Jestliže tam bude farář CČH, rád bych pozval někoho i z církve pravoslavné z nejbližšího okolí. Už jenom jeho přítomnost by si vynutila vzpomínku na b. Dositeje. Kam bych se měl obrátit?

Knihu Vám samozřejmě zašlu, bude objemná, obec ze svého rozpočtu jen do vytištění investuje 170.000,-Kč, což je v dnešní době neuvěřitelné. Mám řadu archivních fotografií, ale budou tam i profesionální snímky současné - lidí, objektů, krajiny - dokumentární i umělecké. Fotografka je studentkou pražské FAMU, katedry fotografie a umí. Z těch uměleckých fotografií bude v Solanech výstava v prostorách, kde bude kniha představována. Pak se přesune do Litoměřic.

Začíná nám *Národní probuzení* (?) na českém venkově? Nemám rád telecí optimismus a tak bych nerad, aby mé přání bylo otcem myšlenky...

Srdečně Vás zdravím, přeji mnoho radosti z práce a těším se na další případnou spolupráci.

Mgr. Oldřich Doskočil

Mgr. Oldřich Doskočil
Oblastní muzeum
Dlouhá 173
412 01 Litoměřice
tel. 416 - 73 13 39

Dopis C. Nödl a O. Doskočilovi:

Litoměřicích

Wien, am 11. September 2003

Vysoce vážený pane Doskočile!

Přijměte můj nejsrdečnější dík za Vaš zajímavý a podrobný dopis ze dne 10. předchozího měsíce. Těší mne, že v kostele se ještě zachovaly práce Josefa Kramolína. Podle Vaší rady píše p. řediteli Dr. Janu Štíbrovi, protože se domnívám, že v knize o Oct. Broggiovi bude zmíněno i dílo J. Kramolína.

Jsem velmi vděčný za každou zmínku o tomto malíři, protože po 200 letech od umělcovy smrti je velmi těžké najít jeho stopy. Z Plzně jsem dostal např. zprávu, že ze 30 kaplí v katedrále existují jen 4 kaple, z nich žádná od J.K.

Děkuji Vám proto ještě jednou za Vaši námahu, kterou na vhodném místě zaznamenám.

S mnoha přátelskými pozdravy jsem Váš Oddaný

Carl Nödl

P.S. Srdečný dík a uznání p. Dr. Vladimíru Valtovi za znamenitý překlad dopisu!

Dopis G. Böhma O. Doskočilovi:

Böhm

Dipl.-Ing. Günther

Schalbruch 115
D-40721 Hilden
Hilden, 26.

September 2003

Klar a Clar v Čechách

Vážený pane Doskočile,

přijměte mnoho díků za podrobný dopis a námahu s překladem do němčiny, ale především za výstavní katalog, který mi přinesl množství nových informací. K původu rodiny Klárů z Úštěka mohu přispět jenom málo, protože nejsem potomkem Aloyse Klara, ale mám s ním jen společné předky. Přesto Vám chci sdělit data, která jsem dostal z Oblastního archivu v Litoměřicích:

Klarové byli zřejmě již dlouho před třicetiletou válkou zámožní sedláci a rychtáři v Blíževedlech (Bleiswedel bei Auscha) u Úštěka. Až dosud nejranější, písemně doložený předek byl Georg (Jiří) KLAR, nar. 1610 v Blíževedlích. Jeho dva synové se jmenovali Georg, nar. 1636 a Christoph /orus/, nar. 1638 v Blíževedlích. Již od nich

se rozcházejí linie mých a Aloyse Klara předků.

Zde Vám přepisuji rodokmen:

Georg KLAR, nar. 1610 v Blíževedlích

Synové:

1) Georg Klar, nar. 1636 v Blíževedlích

2) Christoph KLAR, nar. 1638 v Blíževedlích. Z této linie jsou pak Klarové z Úštěka. Christoph Klar se žení v Blíževedlích 13. 11. 1663 s Dorotheou LÖPPER (ovou), narozenou 1641 v Blíževedlích.

Syn:

Christoph Klar, nar. 21. 7. 1664 v Blíževedlích. Oženil se 22. 5. 1689 s Katharinou z Blíževedel.

Syn:

Josef Klar, nar. 9. 3. 1692 v Blíževedlích, oženil se 6. 11. 1718 s Annou Sabinou KRAHL (ovou), narozenou 1695 v Úštěku.

Syn:

Josef Klar, nar. 27. 8. 1731 v Úštěku, Primátor města, zemřel 3. 11. 1764 v Úštěku. Oženil se 28. 1. 1755 s Apollonií Bastl (ovou) z Úštěka.

Synové:

Johann von Gott Klar, nar. 20. 1. 1756 v Úštěku

Joseph Klar, nar. 7. 10. 1758 v Úštěku

Aloys KLAR, nar. 24. 4. 1763 v Úštěku (zakladatel ústavu slepců v Praze)

Christian Klar (křtěný?) 25. 4. 1763 v Úštěku

Data posledně jmenovaných Johann von Gott, Joseph a Aloys Klar a stejně tak data úmrtí Josefa Klara (otce) pocházejí z: Franz Weinold, "Denkwürdigkeiten aus dem Leben Aloys Klar", Prag u. Leitmeritz, (C. W. Medau), 1835; všechna ostatní mám od p. Ladislava Duška, bývalého ředitele Oblastního archivu Litoměřice. Podle nich byli Aloys a Christian buď dvojčata nebo Aloys Klar byl křtěn jménem Christian. Matku udává Weinold jako Apollonia BARTL (- Bartholomäus), dceru panského rychtáře z Úštěka, naproti tomu svatební matrika v Blíževedlích jako Apollonia BASTL (- Sebastian).

Bylo by jistě zajímavé tento rozpor sledovat. Možná, že to má něco do činění s císařským darováním Města Úštěka jezuitskému řádu, který měl od dětství vliv na Aloyse Klara a ukazuje to na původní evangelickou konfesi rodiny Klarů. (Křestní jméno Christian a Georg představují typicky evangelická jména. (Podle Franze Weinolda byli děda a prastrýc Aloyse Klara úštěckými primátory, v kronikách se to však zdá, že to není podloženo [niedergeschlagen]. Dále Weinold udává, že Klarovy předci měli být v 16. století usazeni v Praze, naproti tomu byli však po dlouhý čas zřejmě sedláky (a pravděpodobně rychtáři) v Blíževedlích, což je v diametrálním rozporu s uváděným původem z hlavního města.

Pro mě by také bylo zajímavé zjistit původ jména Klar. Podle mého dosavadního předpokladu se jedná o obměnu českého jména Kolář (Stellmacher, Radmacher), pan Dušek odporuje: Jméno Klar se vyskytuje v blíževedelských kronikách jen ve své německé formě a odpovídá českému Jasný. Nyní se však otvírá ještě druhá možnost: odvodit to od českého jména: Jméno manželky Josefa Klara seniora, Anna Sabina Krahl, s jistotou pochází z českého jména Král (König), snad to byla dokonce jeho příbuzná, jejíž rodina si podržela původní jmenovou formu (příbuzenské sňatky byly u mých Clar předků téměř pravidlem).

Můj dosavadní zjištěný nejstarší předek prapraprapraprapra [6x] dědek Christoph

Klar, nar. 26. 5. 1701 v Blíževedlých je v podkladech mě z rodiny předaných označen jako Christian Clar, nar. 1701 v Blíževedlích. Oženil se s Maria Schneider (Krejčí) a získal hodnost rychtáře v Hřensku, okres Děčín, kde provozoval obchod s dřívím. Proměnu způsobu psaní jména na Clar považují za vědomé přizpůsobení se jménu majitele panství Hřensko, tehdy hraběte a později knížete von Clary a Aldringen.

Význační Clarové z druhé větve Clarů:

- Clar, Conrad, MUDr., (1844 Vídeň - 1904 Bad Gleichenberg), balneolog.
Clar, Eberhard Dietrich, prof. (od r. 1965 Dr. h. c. TU [Technické univerzity] Wien [Vídeň]) Dr. pfil., (1904 Graz [Štýrský Hradec] - 7. 12. 1995 Bad Kleinkirchheim), geolog.
Clar, Erich Julius, Dr.-Ing. Profesor na univerzitě v Glasgow, (23. 8. 1902 Herrnskretsch [Hřensko] - 28. 3. 1987 San Luis de Sabinillas, Spanien), chemik, zakladatel Chemie der polycyklischen (aromatischen) Kohlenwasserstoffe [uhlovodíků].
Clar, Friedrich Quido, MUDr., (15. 11. 1900 Herrnskretsch [Hřensko] - 1975 Lipsko), Chirurg a primář v Jägerdorf [Krnov], od roku 1945 chirurg a šéflékař v Lipsku.
Clar, Ignaz (23. 10. 1829 Herrnskretsch [Hřensko] - 17. 1. 1905 Herrnskretsch [Hřensko]), průmyslník, člen Českého zemského sněmu.
Clar, Johann Baptist (Hans), (6. 4. 1893 Herrnskretsch [Hřensko] - ?), malíř v Drážďanech, žák Richarda Müllera na drážďanské Akademii.
Clar, Klar, (23. 12. 1858 Herrnskretsch [Hřensko] - 25. 4. 1937 Tetschen [Děčín]), český průmyslník, syn Ignaze Clara.
Clar, Maxmilian (18. 7. 1890 Jonsdorf - ?), český (Zeichner) a grafik.
Clar, Wilhelm Franz Josef, (13. 12. 1812 Jonsdorf - 1876 Graz [Štýrský Hradec], od roku 1863 profesor na univerzitě v Grazu, od roku 1861 ředitel Dietetického zdravotního ústavu ve Štýrském Hradci [Graz], od roku 1867 prezident Spolku lékařů ve Štýrsku [Ärztvereines der Steiermark]

Máte-li zájem, mohu Vám samozřejmě poslat i "Můj Clar - rodokmen!".
S přátelskými pozdravy

Günther Böhm

Dopis doc. PhDr. J. Malivy O. Doskočilovi:

Vážený pane kolego,
s díky vracím zapůjčenou fotografii a děkuji za kopii Vašeho článku. V olomoucké vědecké knihovně je z edice jen 1. a 2. svazek.

Akvarel je značně vybledlý, předpokládám, že nahnědlá místa byla původně výrazně načervenalá a koloristicky vyvažovala modrozelené tóny.

Stať o F. Bibusovi asi v rozsahu 17ti stran jsem připravil pro sborník FF zdejší univerzity k 60. nar. prof. Milana Tognera: HISTORIA ARTIUM V, který vyjde patrně v příštím roce. Počítal bych s Vámi s event. separátem.

Anton Bruder (1898 - 1983), kterého jsem telefonicky zmiňoval, se narodil v Ústí n. L. a žil, po krátkém působení (1925 - 7) v Ostravě, ve Znojmě. Tam se od něj

dochovaly v muzeu jen dvě práce. V NGP jsou však dvě výborné malby, jedna z nich, poněkud připomínající díla P. M. Beckerové, byla na výstavě "Mezery v historii...". Mám nějaké jeho pozdější zahraniční katalogy. Byl také členem Pilgergruppe a přátelil se s Bibusem a Gussmannovým žákem Watzenauerem. K jeho přátelům patřili i Kokoschkovi žáci (Gotsch, Hilda Goldschmiedová, Meyboden).

Josef Maliva

V Olomouci 30. září 2003

Říjen 2003:

Dopis O. Doskočila G. Böhmovi:

Böhm

Titl.
Dipl. - ing. Günther

Schalbruch 115
D-40721 Hilden

V Litoměřicích 16. října 2003

Vážený pane Böhm,
opravdu velice a upřímně děkuji za zasláná data. Pochopitelně mám také zájem o rodokmen Vaší větve včetně Vaší fotografie. Vaši pomoc ve své knize patřičně ocením.

Ve Vašem dopise jsme zcela neporozuměli německému "Niederschlagen", nešlo by obsah pojmu nějak přiblížit? (Nach Weinolt waren auch der Großvater und ein Großonkel Aloys Klars Primatoren von Auscha, in den Matriken scheint sich dies jedoch nicht niedergeschlagen zu haben.)

Zabývám se také tiskařem a kamenotiskařem Karlem Vilémem Medauem (1791 - 1866). Netušil jsem, že vydal knihu Franze Weinolta "Denkwürdigkeiten aus dem Leben Aloise Klara" - Prag u. Leitmeritz 1835. Měl jste tuto knihu v ruce nebo víte, kde ji mají? Okopíroval bych si ji pro potřeby své práce o Klarech.

Oldřich Doskočil

Odpověď G. Böhm [eho] O. Doskočilovi:

Litoměřicích

Oblastní museum v

Pan Oldřich Doskočil
Dlouhá 173
CZ-412 01 Litoměřice
Česká republika

Klar a Clar v Čechách (2)

Hilden, 28. října 2003

Vážený pane Doskočile, velmi děkuji za Váš dopis ze dne 19. 10. 2003. Jestliže Vy nebo p. Dr. Valta máte přístup na internet, mohli bychom v naší korespondenci pokračovat také pohodlněji a rychleji pomocí E-mail, a jestliže by Vám to pomohlo, s

ochotou anglicky.

K Vaším dotazům:

- 1) Slovy "in den Matriken scheint sich dies jedoch nicht niederschlagen zu haben" jsem mínil, že označení úřadu "primátor" nebylo zaneseno do odpovídajícího zápisu. Význam "ausflocken, kondensieren" nebo je tomu "reflektieren" velmi blízko, i když připojuji, že má volba slova byla poněkud staromódní.
- 2) Kniha od Franze Weinolta "Denkwürdigkeiten aus dem Leben Alois Klar's" [Pamětihodnosti ze života A. K.], vytištěná roku 1835 u C. W. Medaua v Litoměřicích je mým majetkem. Nalezl jsem ji ve ZVAB (Zentrales Verzeichnis Antiquarischer Bücher) [Centrální seznam antikvárních knih] na internetu v jednom německém antikvariátu. V knize je razítko:

ČESKÉ STÁTNÍ GYMNÁSIUM JIRSÍKOVO
v ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
KNIHOVNA PROFESORSKÁ
Čís. inv. 1309, čís. kat. B 372

Domnívám se, že by se dala nalézt v některých českých univerzitních a zemských knihovnách. V Německu jsem ji našel přes centrální spolkový katalog v "Bibliothek des Herder-Instituts Marburg, Staatsbibliothek zu Berlin, Bayerischen Staatsbibliothek München, Universitätsbibliothek München, Bibliothek der Frankheschen Stiftung Halle/Saale, Herzogin-Anna-Amalia Bibliothek Weimar, jakož i v Sächsische Landesbibliothek, Staats- und Univesitätsbibliothek Dresden. - Kniha je brožovaná, měří 13,5 cm x 22,5 cm a na konci obsahuje následující vyobrazení pamětní mince pro Aloyse Klara: (viz příloha str. 2).

Vesnice Jonsdorf - Janov leží přímo nad Hřenskem, okres Děčín. Již jsem se zmínil, že Christian (Christoph) CLAR, *26.5.1701 v Blíževedlích získal starostenský úřad ve Hřensku. V Janově byli již mí předci RICHTER-ové v 16. st. starosty. Obě rodiny se brzy počaly ženit mezi sebou. Můj pra-pra-praděd Ignaz CLAR, *20.9.1775 ve Hřensku, +30.10.1849 v Mezné (Stimmersdorf) se oženil s dcerou jetřichovického starosty Johanna Christoha MICHEL-a, jejíž otec byl rovněž ženat s dcerou rychtáře z Mikulášovic (Nixdorf) ze známé rodiny RÖSLERů (jeden potomek tohoto mikulášovického starosty a bratranec 2. st. mého pra-pra-praděda Ignaze CLARA založil mikulášovickou továrnu na ocelové zboží RÖSLER et SÖHNE). Ignaz Clar v roce smrti svého otce (1798) založil v Hřensku, spolu se svým bratrancem Franz Josefem CLAR-em, *22.7.1767 ve Hřensku čp. 20, +14.8.1847 v Janově čp. 31, firmu obchodující s dřívím Franz et Ignaz CLARS's Söhne, která plavila kulatinu až do Hamburku a také obstarávala stavební a palivové dříví pro saský královský dvůr. Prakticky měla na labské hranici se Saskem monopol obchodu se dřívím, koncem 19. st. se vyvinula za vedení mého praděda Emila Engelberta RICHTER-a v největší se dřevem obchodující firmu v Čechách a kvůli německému dovozovému clu na řezivo zřídila v Dresden-Klein-Zschachwitz a Strehla a. d. Elbe pily. Posledním majitelem před rokem 1945 byl můj prastrýc Emil RICHTER. Již zmíněný obchodník se dřevem Franz Josef CLAR získal okolo r. 1790 také selský grunt v Janově čp. 31, který až do roku 1945 patřil rodině CLAR-ů.

Závěrem připojuji ještě reprodukci pečetní známky firmy Franz + Ignaz CLAR's Söhne, kterou používali ve druhé polovině 19. stol.:
originální rozměry jsou jen 2,4 x 3,6 cm a byly nalepovány místo pečetě na

rubovou stranu obálky nebo balíku. Získal jsem ji také ve speciálním antikvariátu.

Jestliže by se Vám nepodařilo získat výtisk "Denkwürdigkeiten" zasílanou výpůjčkou, mohl bych Vám knihu také okopírovat. Ta je, bohužel, poněkud zvlhčená, což by mohlo vést k neostrosti.

Ještě něco: na olejomalbě reprodukované v titulu Vašeho katalogu vidíme, kromě Klara, ještě průhled oknem na malou krajinu. Stejná krajina je vyobrazena i na frontispici "Denkwürdigkeiten". Je to privátní Klarova zahrada přímo pod Pražským hradem (napravo je vidět slavná věž Daliborka), kterou daroval slepeckému ústavu. Na obraze Pavla Aloyse Klara je kromě výkresu půdorysu slepeckého ústavu také ještě vidět pohled oknem shora dolů na slepecký ústav.

A ještě něco: hraběnka Maria Karolina WRATISLAVOVÁ z MITROVIC byla pra-pa-pa-pa-praneteř slavného říšského knížete Viléma KINSKÉHO ze VCHYNIC a TETOVA, který byl na rozkaz císaře dne 25.2.1634 zavražděn spolu s vévodou VALDŠTEJNEM. Společným předkem je Vilémův otec a pra-pa-pa-pa-prapraděd Marie Karoliny Jan DLASK VCHYNSKÝ ze VCHYNIC, +27.4.1590.

S přátelskými pozdravy

G. Böhme

Překlad popisu medailí (příloha k dopisu):

1) Medaile s portrétem:

Nápis obkružující obvod: ALOYSIUS KLAR BOHEMUS

Nápis nad poprsím: NAT. AUSCHAE 25. APR. 1763.

OBIIT PRAGAE 25. MAR. 1833

(Narozen v Úštěku 25. dubna 1763, zemřel v Praze 25. března 1833).

2) Medaile s postavami anděla smrti a ochránce:

Obkružující nápis: OPERA EJUS MANEBUNT

Nápis pod medailí: Jos. Führich inv., Jos. Lerch v. Lerchenau fec.

Text pod reprodukcemi:

MEDAILLE, welche nach der Komposition des Herrn Joseph Führich

von Herrn Joseph Lerch von

Lerchenau verfertigt

und von mehren Künstler und

Kunstfreunden

dem Andenken des Herrn Professors Dr.

Aloys Klar

wurde.

Zu Prof. Dr. Klar's Nekrolog, Prag, 1835.

Překlad: Medaile, zhotovená podle komposice pana Josefa Führicha panerm Lerchem z Lerchenau a mnoha umělci a milovníky umění věnována na památku p. prof. Dr. Aloise Klara; Popisek: K nekrologu prof. Dr. Klara.

LISTOPAD 2003:

Dopis O. Doskočila prof. ThDr. P. Alešovi:

Prof. ThDr. Pavel Aleš
ředitel Eparch. rady
Masarykova tř. 17
Olomouc 2
772 00

V Litoměřicích 7.listopadu 2003

Vážený pane profesore,
při rozhovorech s lidmi v obcích o kterých vzniká moje kniha se mi dostal do rukou pamětní list b. Dositeje jako připomínka na jeho pobyt v Solanech v r. 1921. Je úžasné, že po tolika letech ho ještě někdo má doma jako památku na své předky. Tento ovšem není přímo ze Solan, ale ze sousední obce Lukohořany (ta rovněž spadá do mé knihy).

Měl jsem z toho radost, list bude v mé knize reprodukován, takže pokud bude i portrét b. D., pak se v příslušné kapitole objeví už dvě památky. Zasiílanou kopii Vám věnuji pro archiv.

Snad budu mít štěstí a objeví se i další materializované vzpomínky. Až se mi uvolní ruce, budu v pátrání pokračovat směrem k Lounům.

Srdečně zdravím a přeji klid
k badatelské práci

Oldřich Doskočil

Dopis A. Knechtel O. Doskočilovi:

Vážený pan
Oldřich Doskočil
Okresní vlastivědné

muzeum

Mírové náměstí 171
CZ-412 01 Litoměřice

Adalbert Stifter Verein e. V.
Hochstr. 8
81 669 München
17. 11. 2003

Milý Oldo,
posílám materiály k naší plánované výstavě fotografií. Dohodli jsme se, že oslovíme jen profesionálové, abychom se neutopili ve fotkách. Nemáme ale nic proti tomu, aby nám poslali jejich snímky i amatéři - protože nám vyhovuje mít co nejvíc hrobů! - tyto fotky bychom ale nemohli zařadit do výstavy. Doufáme, že nám dotyční rozumějí!!!

K tomu přidávám dva články, které mi přeložila kamarádka v Praze. V originále vyšly 4. 7. a 17. 10. v "Sudetendeutsche Zeitung".

Na konci jsme se rozhodli, že konference, o které jsem ti řekla u telefonu, bude přece jen v Horní Plané. Zbývá totiž jen málo času, abychom žádali o peníze, a proto

museli rozhodnout rychle. K všemu tam známe podmínky a máme tam lidi, co jsou na pomoc.

Všecko poznáš, protože počítám s tím, že tam předneseš referát o hrobech v Litoměřicích. Ráda bych i pozvala pana Lola na referát!

Termín bude 14. až 16. května 2004.

Nezavolala jsem Ti zatím, protože jsem musela na pár dní zůstat doma kvůli nemoci (píšu dopředu).

Adresu paní Susanne Schmidtové jsem našla. Kvůli těm věcem, co jsi potřeboval vědět, to zavolám, jakmile budu zase v práci!!!

Vydrž!!!

Mit herzlichen Grußen

Tvá Anna

Dopis prof. ThDr. P. Aleše O. Doskočilovi:

Vážený pane Doskočile,

obdržel jsem od Vás dopis se zajímavým obsahem. Moc děkuji. To mi připomíná můj slib, že Vám zašlu podobiznu biskupa Dositeje. Teď jsme dávali některé památky na výstavu Východní křesťanství do Brna a probíral jsem i snímky s touto osobností. Budu to muset dát zvětšit z menších záběrů skupinových, ale doufám, že se to podaří. Díky ještě jednou.

Srdečně zdraví Pavel Aleš

8. Kultura

LEDEN 2003:

Změna názvu muzea:

Okresní vlastivědné muzeum Litoměřice je od 1. ledna 2003 po zrušení Okresního úřadu, jež byl jeho zřizovatelem, Oblastním muzeem a jeho zřizovatelem je Krajský úřad v Ústí nad Labem.

Pod císařským praporem:

V úterý 14. ledna v 16.00 se v Oblastním muzeu Litoměřice konala první vernisáž letošního roku s názvem *Pod císařským praporem* představující vývoj uniforem a heraldiky armády rakouské monarchie v letech 1526 - 1918. O výstavě referoval Deník Litoměřicka už den před vernisáží:

Deník Litoměřicka, pondělí 13. ledna 2003, roč. XI./10, s. 13.

V muzeu připravovali výstavu ilustrací

Monika Švárová

Litoměřice - Ještě v neděli se posledních úprav dočkala nově instalovaná výstava, jejíž vernisáž se koná už zítra od 16 hodin v prostorách litoměřického Okresního vlastivědného muzea. Obrazy pečlivě rozmisťoval Zdirad J. K. Čech s Leonidem Křížkem už od sobotního poledne.

Díla ilustrátorů Karla M. Toman a Zdirada J. K. Čecha zobrazují výjevy z historie armády habsburské monarchie. U příležitosti zítřejší vernisáže bude veřejnosti představena také kniha Leonida Křížka "Pod císařským praporem", kterou ilustrace vystavené na stěnách muzejní síně doplňují. "*V knize se lze dočíst o zbraních, medailóncích vojenských řádů či tehdejších uniformách, ilustrace jen dotvářejí celkový dojem díla, za jehož sepsáním stojí kolektiv významných historiků a sběratelů faleristiky,*" přiblížil téma lednové výstavy Leonid Křížek. Kromě původních ilustrací je text dokumentován dobovými kresbami. Autorem celostránkových barevných tabulí je bohužel již zesnulý akademický malíř Karel M. Toman, znalec uniforem a zkušený výtvarník a ilustrátor. "*Na obrazovém doplnění textu se podílím čtyřiceti černobílými tabulemi,*" prozradil přední český heraldický a faleristický odborník Zdirad J. K. Čech.

Článek je doprovázen fotografií s popiskem: *Leonidu Křížkovi se obrazy připravované výstavy lépe instalovaly z výšky, zdola vše jistil výtvarník Zdirad J. K. Čech. Foto: Karel Pech.*

Na vlastní vernisáži ředitelka muzea E. Štíbrová představila přítomné - Z. Čecha a L. Křížka, který výstavu uvedl. Na závěr zahrál na trubku bratr Z. Čecha Bořivoj Čech starou monarchistickou rakouskou hymnu a Radeckého marš.

Akademický malíř Karel M. Toman (27. února 1931 ve Studeném - 2. října 2000 v Praze):

Karel M. Toman se narodil na Českomoravské vrchovině. Dětství prožil v převážně německém Vratěšíně na česko - rakouských hranicích, kde byl jeho otec velitelem četnické stanice a snad právě toto prostředí podnítilo Tomanův zájem o stejnokroje a o vše, co s uniformami souvisí. Po odstoupení pohraničí v roce 1938 žil s rodiči v Telči a v Jihlavě, kde v roce 1949 maturoval. Poté studoval na Akademii výtvarných umění, kde byli jeho učiteli prof. Sychra a zejména prof. Pukl v grafické speciálce. Už během studia získal hlavní cenu Akademie za cyklus dřevorytů *Caprichos* - a s ní právo na další, tzv. čestné roky studia. Od roku 1950 žil v Praze, byl členem Československého svazu výtvarných umělců (ČSVU) a od roku 1956 grafického spolku *Hollar*.

Toman se zpočátku věnoval dřevorytu, později litografii, jež se stala jeho nejoblíbenější grafickou technikou. Výraznou kresebnou linií a okázalou barevnou paletou vytvářel obrázky postaviček z italské *Comedia dell'arte*, vojáků a panenek, skřítků, skřetů, vodníků, vil a postav na pomezí skutečnosti a fantazie.

Vedle grafiky a perokresby si oblíbil také malbu temperami a akvarelem a všechny tyto techniky uplatňoval jak ve volné tvorbě, tak především v ilustracích. V jeho díle se střídalo jak několik výrazových gest, tak jiné vyhraněné tematické okruhy. Plasticky vybarvené litografie vytvářel v duchu rokokových rytin, ilustrací ke

kramářským písním a starých tisků určených k vystřihování či kolorování. Příležitostnou tvorbu představovaly především grafické novoročenky a ex-libris, ale i návrhy plakátů, poštovních známek (Čestné uznání na Mezinárodní výstavě poštovních známek v Praze 1978) a dokonce i pivních etiket.

Hlavní Tomanovou doménou byly především kresby a malby s vojenskou tematikou. Byl předním znalcem vojenské historie, uniforem a zbraní u nás, ceněným i v odborných kruzích a ojedinělým v měřítku celoevropském. Výraznou příčinou úspěchů Tomanovy tvorby v militárním žánru byla také suverénní dovednost zpodobňovat figury koní - umění, jemuž se u nás nemohl (snad s výjimkou generačního druha Gustava Kruma) nikdo rovnat. Vojenské náměty prováděl zpravidla v realistickém duchu, s mimociózním lpením na detailech a s respektem k zobrazovaným reáliím. Tužkokresebný podklad realizoval temperou, často doplněnou kvašem. V rámci této tvorby tvoří nezanedbatelnou položku cyklus vystřihovacích papírových vojáčků pro časopis ABC, jenž si našel sběratele i v zahraničí. Vrcholem ovšem je cyklus 58 ilustrací vývoje uniforem pro publikaci *Pod císařským praporem*.

Téměř neznámou částí umělcovy tvorby, jen občas představenou na výstavách, jsou rozměrné černobílé perokresby pohádkových bytostí, obrů a trpaslíků, královen a vil, či postav z vlastní fantazie, stvoření z hlubin země, moří a vesmíru, stejně jako monstrózní mechanismy a krajiny. Realistická kresba a fantastičnost námětů vytvářejí zvláštní snovou atmosféru s hypnotickými účinky.

Karel Toman ilustroval za svého života mnoho desítek knih jak v české, tak v cizojazyčných mutacích, publikoval knihu o vývoji vojenských uniforem (*A Book of Military Uniforms and Weapons*, Hamlyn, London 1964), ilustrace v mnoha periodických publikacích a účastnil se desítek samostatných i kolektivních výstav jak doma, tak i v zahraničí.

Leonid Křížek

Grafik a ilustrátor Zdirad J. K. Čech (*1949 v Sokolově):

Zdirad J. K. Čech patří k našim předním grafikům a ilustrátorům. Publikoval několik set heraldických kreseb (je autorem znaků řady českých katolických hodnostářů a institucí), několik set kreseb světců, často s vlastními texty, k nimž patří již sedmý rok vytvářené životopisy a kresby františkánských světců pro časopis Poutník), vytvořil přes dvě stovky ilustrací k Písmu, řadu příležitostných grafik s církevní tematikou a několik desítek deskotiskových bibliofilii. Vystavené kresby praporů a vlajek jsou částí katalogu výstavy, která nedávno proběhla v Praze (Česká panovnická a státní symbolika). Jeho kresby světců, znaků, zbraní aj. vyšly v mnoha časopisech a ve více než 40 knihách. Kresbám militárií a mapám se věnuje od roku 1988. S Karlem Tomanem spolupracoval na ilustracích ke knihám *Francouzská cizinecká legie* a *Americká občanská válka*, kresbami zbraní doprovodil knihu *Encyklopedie zbraní a zbroje*. V knize *Pod císařským praporem* bude mít na 40 Černobílých tabulí chladných a palných zbraní a 2 barevné tabule praporů.

Dnes žije v Kladně. Je magistrátním rytířem Maltského řádu a čerstvým členem britské společnosti Heraldického umění (*Society of Heraldic Arts*).

ÚNOR 2003:

Doplnění kulturní komise:

Rada města rozhodla na svém 3. zasedání 28. ledna 2003 o doplnění kulturní komise o akademickou malířku Ivanu Grimmovou.

Soubor Li-DI sladce zapěl:

Základní umělecká škola v Litoměřicích - ochotnický soubor Li-Di uvedl ve čtvrtek 13. února v divadle K. H. Máchy pásmo *Zpěvy sladké Francie*. Žáci literárně dramatického oddělení ze třídy Mgr. Idy Venzhöferové rozehráli scénická pásmo plné zpěvů a životní lehkosti. Režie: Vladimír Jopek, klavírní doprovod: Jiří Ospalík. Učinkovali žáci Lidové školy umění Litoměřice Alice Hradská, Lenka Jirásková, Ivana Krmíčková, Aleš Pařízek, Jan Marek a další.

Fotografické doteky v galerii Ve Dvoře:

Snad nová tradice se zrodila v dramaturgickém plánu výstav v galerii Ve dvoře (gotické dvojče). Poprvé se zde představili studenti katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem svými pracemi z oblasti fotografie na výstavě s názvem *Fotografické doteky*. Kurátorem výstavy byl Jan Brodský, jeden z pedagogů katedry a účastník 1. ročníku festivalu grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice 2001. Studenti by se takto chtěli představovat v galerii každým rokem.

Recenze na knihu O. Doskočila "Z dějin litoměřického divadla a divadelnictví":

Amatérská scéna, č. 1., 2003, s. 19 - 20.

Ohlédnutí...

Litoměřice

Jiří Valenta

V posledním desetiletí dává časopis Amatérská scéna mj. dokonalý obraz o průběhu festivalů a přehlídek amatérského divadla všech druhů a tak zachycuje znamenitě a záslužně vývoj předních souborů pohledem poučených odborníků. Budoucí historik amatérského divadla tady najde oporu pro stopování vývojových proudů, pro vyhledání profilových inscenací i svědectví o souborech, které svým působením pohnuly vývojem.

Nejen práce na Místopise českého amatérského divadla, ale i životní zkušenost mi pomohly utvrdit se v názoru, že stejně významný je pohled na smysl ochotnické divadelní práce z úhlu místního působení. Jaké děje se to odehrávaly v jednotlivých obcích a městech, jaké místo v životě občanů tam mělo divadlo, ať už ve srovnání s jinými obory nebo v soutěži s nabídkou stále dokonalejších a dostupnějších sdělovacích prostředků? Jak ochotnické divadlo vzdorovalo překážkám osobních nesvárů, národnostních třenic, překážkám okupační moci, svévole zřizovatelů, malosti nebo politikaření?

Těžko požadovat na reflexi předvedených představení, aby zachytila tento velmi důležitý aspekt. Proto mě těší řada publikací, které důkladně popisují a dokládají tyto nesmírně zajímavé děje. Bude prospěšné, když si jich budeme na této stránce všimnout.

Jednou z nich je práce historika Oldřicha Doskočila *Z dějin litoměřického divadla a divadelnictví*. (Vydalo Město Litoměřice jako 1. svazek edice Vlastivědná práce v

roce 2002, 136 stran formátu A4 s bohatým obrazovým doprovodem.) Kniha reprezentativní, plná obrazového materiálu, krásně graficky upravená.

Autor hned v předmluvě se vší skromností vysvětluje svůj přístup k úkolu. Bilancuje dosud zpracované dílčí studie a vysvětluje podmíněnost obsahu na úplnosti dokladového materiálu i na jeho hodnotě. Dochází k závěru, že "text je třeba chápat především jako shrnutí dosavadních poznatků k danému tématu a ne jako jejich vytěžení". Kéž by bylo takových shrnutí. Každé místo naší země si je zaslouhuje. Pár řádek v Místopise, encyklopedicky shrnujícím informace z celé země, je nenahradí.

Je zřejmé, že součástí autorovy práce bylo také studium materiálů, které dosud byly rozptýleny v osobních archivech pamětníků, a že mnohé z nich se dostaly do péče Státního okresního archivu. Ano, tak by to všude mělo být. Zabraňovat tomu, aby cenné doklady o činnosti souborů byly likvidovány necitlivými zásahy likvidátorů odumírajících institucí, nebo pozůstalých po umírajících činitelích souborů.

Jako nadpis první kapitoly si autor klade otázku: Kdy to všechno mohlo začít? Čtenáři rozuměj v Litoměřicích nebo na Litoměřicku. Škoda, že místní prameny nepřinášejí dost dokladů o divadle, a tak nezbylo než v těch nejstarších dobách obecně zařadit místní děje do závěrů obecného bádání. Z hlediska nových poznání tedy nic nového, ale z hlediska celistvosti výkladu je to vstup potřebný, byť v mnohém zjednodušující.

To jiné je to už s kapitolou Litoměřické divadlo a divadelnictví v 16. až 18. století. Dozvídáme se o představeních inspirovaných rektorem utrakvistické koleje Andrasem Luciánem v 16. století. (Všimněme si při této příležitosti jak důsledně a přehledně sděluje autor prameny svých poznatků v lehce přístupných poznámkách, které používá i k vysvětlení cizích slov a k odkazům na podrobnější informace.) Podobně připomíná osobnost Vincence Karla Antonga z okruhu herců Vlasteneckého divadla a později klíčové osobnosti litoměřického českého divadla, o němž podal podrobné svědectví V. K. Blahník.

Autor si je dobře vědom, že svědectví o divadle v Litoměřicích nelze omezit jen na divadlo české (škoda, že k takovému omezení muselo dojít v Místopise), tím spíše, když německé Městské divadlo tady hrálo tak významnou úlohu. Proto věnuje německému divadlu hned dvě, na dokumenty a zajímavé obrázky, velmi bohaté a zajímavé kapitoly. Zřejmě v závislosti na pramenech však statě nedokumentují ani obecně nekomentují činnost německých litoměřických ochotníků. Bylo by to zajímavé srovnání s činností ochotníků českých tím spíše, když takových srovnání se zatím v rodící se historiografii amatérského divadla u nás zatím zcela nedostává.

Zhruba od 60. let 19. století je publikace naplněna informacemi o českém ochotnickém divadle, ale až do zrodu prvních ochotnických spolků ve 20. letech 20. století jsou to spíše informace zachycující kontinuitu vývoje ochotnického divadla, než údaje konkrétní o divadle v místě.

Podrobné svědectví o českém ochotnickém divadle v Litoměřicích podává až kapitola České divadlo v letech 1923 až 1952. Sleduje vývoj jednotlivých spolků a přináší doklady v citacích dokumentů, ve vzpomínkách pamětníků i znamenitě reprodukovány obrázky. Autor myslí na méně informované čtenáře knihy a jednotlivé události doplňuje obecnými údaji např. o dramatických nebo o osudech jejich děl. Tak se vedle sebe ocitají, ku prospěchu věci, informace velmi detailní, odhalující místní okolnosti tvorby a informace zařazující místní jev do obecnějších souvislostí. Zvláště zajímavé jsou informace o monstrózní (autorova charakteristika) inscenaci Plesnického hry Zborovští v roce 1933 v režii V. K. Blahníka. Na Střeleckém ostrově přihlíželo mamutímu představení Spolku divadelních ochotníků K. H. Mácha najednou 5 tisíc diváků a účinkovalo 500 osob. Deseti obrázky jednotlivých scén,

zákopů v reálu přírodního divadla, dokumentuje inscenaci, která zatím zůstala ve stínu např. Krohovy inscenace Husitů v josefovolském parku, nebo inscenací sletových.

Na jiném místě zase je znamenitá informace o vztazích litoměřických ochotníků k pražským, a zvláště k V. K. Blahníkovi, vynikajícímu teatrologovi, autoru Světových dějin divadla (1929), jinde o máchovském kultu litoměřických ochotníků a o vztahu Němců ke K. H. Máchovi - to jen tak namátkou. Důkladná pojednání o významných místních režisérech a výtvarnících střídají obsáhlé citace z dobových dokumentů, doložena jsou místa, kde se hrávalo divadlo, popsány jsou detailně osudy jejich přestaveb.

Listujeme-li však knihou až k závěrečné kapitole Po roce 1990, zjistíme, že se stoupající řadou informací o realizaci pražských, většinou agenturních představení na scéně rekonstruovaného Městského divadla Karla Hynka Máchy klesá rychle počet informací o amatérských aktivitách. Ozývá se soubor Li-Di literárně dramatického oddělení ZUŠ i Svátovo loutkové divadlo, dochází k rekonstrukci divadélka Mini-Max a potom už jen záznamy o dlouhé řadě pohostinských představení všeho druhu, defilé pražských umělců (čím známější z televize, tím lépe) a výčet hudebních, výtvarných a jiných podniků, odehrávajících se v divadelních budovách.

Asi není jen náhoda, že obrázkový aparát záslužné knihy o litoměřickém divadle neuzavírá záběr na výsledek tvůrčích aktivit, ale obrázek jedenácti profesionálních administrativních pracovníků na schodišti rekonstruovaného divadla. Ovšem za úvahu na samotný závěr krásné publikace by bezpochyby tento fakt přece jen asi stál. Možná, že by se podařilo odhalit alespoň některé z příčin znepokojivého jevu.

Výstava fotografií P. Nešlehy v SGVU Litoměřice:

Ve čtvrtek 20. března se v Severočeské galerii výtvarného umění konala vernisáž fotografických cyklů Pavla Nešlehy. Pro nemoc bohužel autor přítomen nebyl, na zahájení promluvil Petr Wittlich. Profesor na VŠUP v Praze P. Nešleha je především malíř, ale fotografií se začal zabývat souběžně už v šedesátých letech. Některé motivy, např. hrad *Ojbín*, zpracovává Nešleha podle kompoziční výstavy C. D. Friedricha (1774 - 1840), v jiných případech vychází ze sebe sama (Braunovské reflexe, Pocta Václavu Levému, Krkonoše), místního patriota potěší cyklus *Házmburk*; Pavel Nešleha: Narodil se 19. února 1937 v Praze. 1952 - 1956 studia na Výtvarné škole v Praze na Vinohradech, 1956 - 1962 Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, ateliér monumentální a užití malby u prof. Aloise Fišárka. Od r. 1990 vede na pražské VŠUP ateliér malby, roku 1991 byl jmenován profesorem. Vystavuje od roku 1964. P. Nešleha také zaslal fotografii z cyklu "Házmburk" na festival grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice 2003.

KVĚTEN 2003:

Beseda o divadle v galerii Ve Dvoře:

Ve středu 14. května se v galerii Ve dvoře (gotické dvojče) konala od 16.00 hodin beseda *K počátkům litoměřického divadla a divadelnictví do roku 1822* s autorem knihy *Z dějin litoměřického divadla a divadelnictví* O. Doskočilem. Beseda se konala jako zahajovací k přednáškovému cyklu *Historií k dnešku*.

ČERVEN 2003:

1. ročník loutkového festivalu:

Žánrové jádro 1. ročníku loutkového festivalu tvořily pohádky. Festival se konal od pátku 6. června do neděle 8. června v Domě kultury v Litoměřicích. V pátek dopoledne přehlídka zahájilo *Divadlo z půdy* pohádkou *Zakletá princezna*. Nechyběly nevšední soutěže pro děti o přitažlivé ceny, jen počet diváků (i když nebyl malý!) by byl zřejmě vyšší, kdyby nepanovala tropická vedra (téměř 30 stupňů) a tak mnozí potenciální návštěvníci byli raději u vody. Organizátorem (kromě Domu kultury, který poskytl prostory zdarma) byl litoměřický amatérský loutkoherec Svát'a Horváth (principál *Svát'ova loutkového divadla*), jehož snem je vytvořit konkurenci festivalu *Loutkářská Chrudim* a vytvořit v Litoměřicích novou tradici. V sobotu byli organizátoři přijati na Městském úřadě, který projekt podporuje. Festival byl zakončen v neděli v poledne představením *Kačátko* v provedení *Maňáskového loutkového divadla*.

ZÁŘÍ 2003:

Sborník Barokní umění v severozápadních Čechách:

Ve dnech 24. a 25. května 2001 se v Ústí nad Labem konalo v prostorách Muzea Města Ústí nad Labem kolokvium *Barokní umění v severozápadních Čechách*, jehož organizátorem byl *Národní památkový ústav*, pracoviště Ústí nad Labem (bývalý Krajský ústav památkové péče), jenž z kolokvia také v ústeckém nakladatelství *Albis International* vydalo *Opitzův sborník* se stejnojmenným názvem *Barokní umění v severozápadních Čechách*. Sborník je již třetí z řady kolokvií, jež každé bylo věnováno jednomu období (gotika, renesance, barok). Ten poslední uspořádaly Petr Hrubý a Michaela Hrubá. Ve sborníku je také stať *Znovudohledaná (?) podobizna prvního litoměřického biskupa M. R. Šlejnice (1650 - 1675) od Karla Škréty (1610-1674) a její následné kopie*, s. 187 až 196, autor Oldřich Doskočil.

Litoměřická galerie pokračuje v tradičních koncertech v rámci festivalu

MITTE EUROPA:

Jeden z koncertů každoročního *Podkrušnohorského hudebního festivalu* pod názvem *MITTE EUROPA* se vždy koná v Litoměřicích v bývalém jezuitském kostele *Zvěstování Panny Marie*. Organizátory festivalu jsou *Deutsch tschechischer Kultursommer* (Česko - německé kulturní středisko) za podpory *Ústeckého kraje* ve spolupráci se *Severočeskou galerií výtvarného umění Litoměřice*. Na letošním koncertě se představilo *Finsterbusch Trio* (housle - Andreas Finterbusch, viola Christoph Starke, violoncello - Christoph Bachmann). Na pořadu byly skladby J. Heydna, G. Kleina, H. Krásy a L. v. Beethovena. Koncert se konal ve čtvrtek 11. září 2003 od 19.00 hodin. Sponzorsky byl koncert podporován: *Živnostenská banka, a. s. a Feidal ČR, s. r. o.*

ZÁŘÍ 2003:

Další výstava PROUDĚNÍ - STRÖMUNGEN v galerii Ve Dvoře:

V pátek 5. září se v galerii Ve Dvoře (gotické dvojče) konala vernisáž výstavy *Únos Evropy*, což byl letošní znak mezinárodního výtvarného sympózia v

Řehlovicích. Fotografické vzpomínky včetně některých děl, jež zde vznikly, jsou každoročně, jako reminiscence na týdenní setkání výtvarníků z České republiky, Německa, Rakouska, Slovenska a dalších států, prezentovány v galerii Ve dvoře. Setkání v Řehlovicích má název PROUDĚNÍ - STRÖMUNGEN. Výstavu v Litoměřicích pořádala galerie Ve Dvoře a Kulturní centrum Řehlovice za podpory Česko-německého fondu budoucnosti ve spolupráci s Facette Dresden. Obdobná reminiscence jako v Litoměřicích probíhá vždy souběžně v Drážďanech. Výstava trvala do 30. září.

Ukázka překladatelského umění MUDr. Vladimíra Valty:

Koncem roku, snad, by měl vyjít druhý díl Heberovy encyklopedie o českých hradech, tvrzích a zámcích, který je věnován severním Čechám. Dílo vychází v pražském nakladatelství ARGO. Předmluvu napsal kronikář Oldřich Doskočil, podstatnou část německých textů a všechny pověsti přeložil MUDr. Vladimír Valta z Litoměřic.

O něm více např. v 5. svazku edice *Malíři Litoměřicka* (O. Doskočil, Krajina Litoměřicka a Českého středohoří v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945), Litoměřice - Praha 2000, s. 118 - 122). U překladu Heberova textu k hradu Návarov napsal MUDr. V. Valta následující poznámky editorce edice, ředitelce Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici u Kralovic PhDr. Ireně Bukačové:

Zřejmě až zde lze považovat pověst za skončenou (v dokumentu nebyl zatržen začátek a konec textu, zadaného k překladu), dále jsou již historická data týkající se Návarova (psáno podle jedné z posledních automap. Podle "Mapa hradů a zámků Československé rep. 1:750.000, 1959, ústřední správa geodesie a kartografie je psán s krátkým "a" - tedy Navarov. Asi jde o odlišení obce od hradu.

Str. 32, kopie originálu, pravý sloupek, 16. ř. zdola: "...welcher der schäumende Berg, wie ein...". Ať to zkoumám orálně či rektálně, pořád mi tu vychází "Typfehler" - totiž zpěněná hora by si asi těžko razila cestu zabarikádovanou šutrama a proto až když jsem tam, představiv si švabachový rukopis, dosadil výraz "Bach", už to dalo smysl. Sazeč se zkrátka překouk. Jak se často stává, přichází opožděné nápady a tak je tomu i nyní. Nabízím variantu motta:

*Ve svitu stříbrném měsíce
potůčky klidně když zručí,
v listoví hájů se honíce ve kvítí vánky si tančí,
přečasto ze zdiva starého
vznáší se líbezný tam stín,
(spatřit jej není nic strašného);
zrosený odlétá do výšin.*

Nakonec malá prosba: snad by šlo při kopírování drobet přidat na velikosti, aby se do A4 sotva vešel ozdobný rámeček tak akorát do krajů. On tam vlastně nemusí vůbec být - až na ta čísla stránek. Je to skrz stav mých očí, totiž t. zv. "bezočí" po operaci šedého zákalu a mám vlastně fixfocus a stačí poměrně malý rozdíl ve vzdálenosti předlohy a překladu, abych musel buď pořád šaltovat brejle nebo se kývat jak muslim nad koránem. Díky.

Se srdečnými pozdravy

Dr. V.V.m.p.

Muzeum představuje život školy:

Kapitoly ze života školy byl název výstavy v litoměřickém Oblastním muzeu. Výstava byla rozdělena na dvě části: historické a pak té o současnosti. V té části staré byly k vidění staré školní pomůcky a tiskoviny (staré slabikáře, vysvědčení, školní brašny a pod.), ale i reprodukce starých školních tříd z nichž nejstarší byla ze 17. století. Druhou část pak tvořila expozice prací žáků střední Pedagogické školy J. H. Pestalozziho v Litoměřicích, která letos oslavila 50. výročí svého založení. Vystaveny byly grafické listy, výkresy, loutky a řada maturitních výrobků v podobě hraček s víceúčelovým využitím a s metodickým postupem.

K. Čepelák a R. Klučák v muzeu:

Nejsmutnější výstavou svého života nazval autor výstavy v Oblastním muzeu O. Doskočil výstavu s prostým názvem *Karel Čepelák (1852 - 1893) - Robert Klučák (1823 - 1903)*. Proč? Výstava je sedmým výstupem projektu *Malíři Litoměřicka*. Poprvé vychází bez katalogu (vyšlo šest svazků v edici pod názvem *Malíři Litoměřicka*) a tato sedmá výstava je první, kterou nedoprovází příslušný (měl by být sedmý) svazek. Město Litoměřice přestalo edici financovat a tak v podstatě zanikla. Přitom právě tato výstava představuje obrazy starých Litoměřic (Čepelák) a krajiny Českého středohoří (Klučák), což by byl, kdyby svazek vyšel, přínos pro litoměřickou vlastivědu. Nekonala se ani vernisáž.

Ohlas v tisku:

Deník Litoměřicka, pondělí 27. října 2003, roč. XI./252, s. 16.

Hugo Schreiber

Litoměřice - Fakt, že Litoměřice patří k nejkrásnějším českým městům, dokládá i nedávno otevřená výstava v Oblastním vlastivědném muzeu. Představuje dvě osobnosti, místní rodáky, reprezentující dobovou zálibu v zachycování přírody a kulturních památek malbou a kresbou.

Pozoruhodné jsou skici profesora zeměpisu a dějepisu zdejšího gymnázia Roberta Klučáka (1823 - 1903), průkopníka vědecké ilustrace a ve své době největšího znalce Českého středohoří. Se svým bratrem Heinrichem založil prázdninové letovisko ve Velkém Březně a mezi své přátele ze světa mohl počítat takové osobnosti, jakými byli Filipínek José Rizal a proslulý vědec Alexandr Humboldt.

Malby vynikají střízlivostí, pečlivostí a srozumitelností. Ve velkorysé kompozici je Klučák schopen vytvářet monumentální krajinná panoramata. Dojemné jsou pohledy na "Portu Bohemicu" s plujícím parníkem a další náčrtky, připomínající Mařákovu krajinářskou školu. Za svůj život Klučák nakreslil několik tisíc drobných skic kolorovaných v lehkém akvarelu.

Jeho souputník Karel Čepelák (1852 - 1893) byl advokátem a patřil ke stejnému okruhu liberálně smýšlejících litoměřických vzdělanců, scházejících se v "Tureckém klubu" ve vinárně U Schustermannla. Spíše než krajině se věnoval dokumentování historických městských staveb, neboť dlouhá léta byl upoután na lůžko.

Poprvé prezentoval akvarely starých Litoměřic na výstavě Muzea průmyslového spolku v roce 1899. Měl vyhraněné sociální cítění a byl spoluzakladatelem prázdninového spolku "Freya". V místních novinách "Leitmeritzer Zeitung" podporoval myšlenku zřízení městského muzea.

Čepelákovy akvarely, plné světla a života prostých lidí, mají velkou místopisnou hodnotu. Tvořil většinou podle starých fotografií a nákresů. Umírá bohužel mlád ve věku pouhých jedenačtyřiceti let. Výrazný výtvarný talent, především cit pro barvu a tvar, nebyl schopen již rozvinout do skutečně vyzrálého uměleckého projevu.

Oba autoři, kteří s láskou zobrazovali své město a malovali pro radost, reprezentují vzdělanou litoměřickou komunitu, která významně napomáhala rozvoji regionu.

Dokumentární hodnoty obrázků jsou nepopíratelné, našli ocenění u historiků, urbanistů a sběratelů, jak potvrdil tvůrce expozice Oldřich Doskočil. Realisticky pojaté motivy se budou zaručeně líbit i dalším návštěvníkům, protože oba amatérští malíři nic nepředstírají.

Inspiraci zde naleznou i studenti místních škol, skauti a další zájmové organizace. Stálo by za to přemýšlet, jak obrázky využít pro oživení turistického ruchu v Českém středohoří.

Zájem o výstavu, zapadající do dlouhodobějšího programu Malíři Litoměřicka, je značný. Potrvá do 7. prosince letošního roku.

Morový sloup na náměstí opět v rukou restaurátorů:

Morový sloup na náměstí se naposledy restauroval před dvanácti lety, kdy byly originály soch vyměněny za kopie. Nyní samotné opravě předcházely úpravy Mírového náměstí, především rekonstrukce sítí a veřejného osvětlení. Kolem sloupu byla vyměněna dlažba. Předtím zde byly nevzhledné betonové dlaždice. Nynější restaurátorský zásah je zaměřen především na samotnou architekturu sloupu a na úpravy její vnitřní konstrukce. Už do ní začalo zatékat, spáry byly vydrolené a tak vnitřní vlhkost začala památku ničit. Památku restauruje pražský sochař a restaurátor Pavel Míka spolu s kameníkem Františkem Houškou. Ti už v Litoměřicích pracovali na opravě např. katedrály sv. Štěpána prvomučedníka. Oprava památky přišla město na 127 tisíc Kč.

LISTOPAD 2003:

Dny japonské kultury v Litoměřicích:

Dny japonské kultury v Litoměřicích byly zahájeny 10. listopadu v hotelu Salva Guarda při kterém byly předvedeny ukázky oblékání kimon.

Od 11. do 14. listopadu pak v galerii Ve Dvoře (současně s právě probíhající výstavou grafiky a fotografie 2. ročníku Máchovy Litoměřice) byla výstava "Kimono". 11. listopadu v 19.30 hodin v divadle K. H. Máchy se uskutečnil na pozvání Centra českého moderního umění koncert na "Šamisen" - představení kjotské skupiny pana Tašinicu Kinea. 12. listopadu v 16.30 hodin proběhla v městské knihovně K. H. Máchy přednáška Jana Sýkory o japonských věcech "Sake", v téže knihovně pak 13. a 14. listopadu bylo promítání japonských filmů a 15. listopadu pak v tomto prostoru proběhly ukázky Čajového obřadu. Závěr Dnů japonské kultury v Litoměřicích se konal v Severočeské galerii výtvarného umění, kde ve spolupráci s Pražskou studijní skupinou Sogetsu byly předvedeny ukázky "Ikebana".

SPgŠ J. H. P. v Litoměřicích slaví 50. let svého trvání:

Střední pedagogická škola má své nezastupitelné místo v síti středních škol a pedagogických zařízení ve městě. Toto místo si vydobyla nejen společenskou objednávkou potřeby kvalitních učitelek mateřských škol, ale celkovou koncepční spoluprací s řadou institucí na území města a to nejen pedagogického charakteru. SPgŠ od svého vzniku postupně změnila svůj profil. K původně jedinému oboru - učitelství na mateřských školách - přibyl dále obor výchovný a humanitární pracovník

a ve školním roce 2003/2004 zde vzniklo i pedagogické liceum.

PROSINEC 2003:

Výstava v muzeu: Jsme jiní, ale patříme k sobě:

V úterý 16. prosince se v Oblastním muzeu uskutečnila vánoční výstava pod názvem *Jsme jiní, ale patříme k sobě*. Výstava prezentovala výrobky mentálně postižených z *Domova sociální péče* ve Skalici (skalický ústav), které si návštěvníci mohou zakoupit. Hrála skupina Vega vedená Milanem More, obyvatelem ústavu, hrál i Svatopluk Horváth se svým Svát'ovým loutkovým divadlem, přišla celá reprezentace pracovníků v sociální sféře na Litoměřicku, atd.

Ohlas v tisku:

Dnešní Litoměřicko, čtvrtek 18. prosince 2003, s. 13.

Skalický ústav vystavuje v muzeu

Patrik Pátek

Litoměřice - v úterním odpoledni proběhlo slavnostní zahájení výstavy prací skalického ústavu. Návštěvníci si však díla, která vznikla ruční tvorbou, mohli také zakoupit.

Výstava výtvorů probíhá v Oblastním muzeu v Litoměřicích a hosté ji mohou navštěvovat až do 4. ledna příštího roku. Prezentace nazývajcí se "Jsme jiní, ale patříme k sobě" představuje výrobky, které ve svém volném čase zpracovali klienti Domova sociální péče ve Skalici. Vystaveny jsou vyšíváné ubrousky, výrobky z pedigu, ale převážnou část expozice tvoří keramické produkty. Každý výtvor si příchozí mohou koupit, jelikož se v muzeu jedná o výstavu prodejní.

"Byli jsme osloveni muzeem, abychom vzájemně spolupracovali, tak jsme nabídky využili k prezentaci našich výrobku", vysvětlila důvod výstavy právě v muzeu vedoucí výchovy Ingrid Petříčková. Jak Petříčková sdělila, přípravy trvaly téměř celý měsíc a vše je pouze prací obyvatel domova sociální péče. "Zabýval jsem se keramikou, ale hlavně košíky", poznamenal jeden z tvůrců Milan More a podotkl, že základům pletení košíků se naučil při návštěvě Soběslavi. "Nejdříve jsem si upletl jeden košík pro sebe a povedl se, tak mi nic nebránilo pokračovat," řekl Milan, který je zároveň i kytaristou skalické hudební skupiny Vega. Právě i skupina Vega zahrála při slavnostním zahájení a Milan More zazpíval úvodní píseň. Při zahájení nechyběl ani Svát'a se svým divadlem. Ten každému předal dárkový balíček.

"Myslím, že by spolupráce měla pokračovat každý rok. Rádi bychom vytvořili tradici," konstatovala vedoucí výchovy Petříčková. Dle jejího přání by mohla být na jaře ještě jedna výstava, v níž by domov sociální péče předvedl výrobky týkající se období Velikonoc, jelikož její klienti se zabývají taktéž výrobou kraslic.

9) Mácha a Litoměřice:

DUBEN 2003:

Mácha Blues v SGVU Litoměřice:

V Severočeské galerii výtvarného umění Litoměřice se 23. dubna v 18.00 hodin uskutečnil večer věnovaný poezii K. H. Máchy *Mácha Blues* v podání Miroslava Kovaříka a Radka Bláhy.

Festival grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice:

Přípravy na 2. ročník festivalu grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice vrcholí. První zmínka o něm byla v týdeníku litoměřického regionu "Páteční České noviny", č.36, roč. 6. 12. září 2003 s.2.

Výtvarný festival Máchovy Litoměřice

(jik) [Jitka Eretová]

Litoměřice - o tom, že festival grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice, který pořádá Město Litoměřice ve spolupráci s Oblastním muzeem a Galeríí Ve dvoře v Litoměřicích, katedrou fotografie FAMU Praha a katedrou výtvarné výchovy UJEP Ústí nad Labem začíná získávat své jméno, svědčí nejen více účastníků než v předešlých letech, ale i mnohem vyšší kvalita zadaných prací. Podle slov organizátora Oldřicha Doskočila je téměř čtyřicet autorů z celé republiky a jsou mezi nimi jak amatérští výtvarníci, tak studenti i pedagogové například z FAMU a VŠUP v Praze nebo ústecké univerzity. Festival s tradičním tématem Česká krajina začne vernisáží prací 8. listopadu v Galerii Ve dvoře a bude k ní vydán katalog. *"Festival je natolik inspirující, že vznikla i myšlenka dalšího festivalu rovněž grafiky a fotografie celostátního charakteru, pojatého jako bienále, který by posléze putoval po republice. Abstraktním tématem by bylo Dokončit českou reformaci, což je heslo Husitské teologické fakulty v Praze"*, prozradil Doskočila a dodal, že hlavním organizátorem by byla Církev československá husitská, a že zde nejde o památky reformace, ale o otevření tématu do současné doby, jak si reformu představuje a jak je možné ji vyjádřit výtvarně.

KVĚTEN 2003:

U tajemníka MěÚ:

V pátek 9. května se konala u tajemníka Městského úřadu ing. Radka Löwyho pracovní krátká schůzka za účasti O. Doskočila a I. Skopalové. Šlo o to, kam deponovat grafiky a fotografie z festivalu grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice, které vystavující přenechávají Městu Litoměřice a které se tak stává jejich majitelem. Ideální by bylo, kdyby alespoň podstatná část děl mohla být někde trvale instalována. Musí to ale být místnost sice veřejná, ale ne pro veřejnost stále přístupná (např. zasedací místnost apod.). Ing. Löwy uvedl například prostory hradu, který se bude v budoucnu rekonstruovat. To je ovšem hudba budoucnosti. Důležité ale je, že je tu nějaký trend, kudy v tomto směru dál. Konečný závěr schůzky byl, že ing. Löwy uloží zabývat se touto otázkou dále odboru kultury, školství a sportu.

První hodnocení grafiky festivalu:

V pátek 9. května přijel z Prahy historik umění Jiří Urban, aby se podíval na soubor grafických listů pro II. ročník festivalu. Sponzorsky ho přivezla paní Švábová

(vdova po malíři Švábovy, který se 1. ročníku jako jediný zúčastnil *in memoriam*). Letos naštěstí se řady účastníků z 1. ročníku o žádného s textem v katalogu s uzavřenými životními daty nerozrostly. Paní Švábová opět přivezla grafický list Jaroslava Švába, který bude vystaven a v katalogu zreprodukován. Jirka tak zůstane s námi i nadále svým dílem. Letos přišlo více grafik než u 1. ročníku. I průměr je kvalitnější.

9. salon kritického myšlení Občanského sdružení Salva Guarda:

Původně to byla akce spojená s Máchou, konkurenční podnik festivalu Máchovy Litoměřice. Proto ještě, naposledy, v této rubrice.

9. salon kritického myšlení, který proběhl jako vždy v litoměřickém hotelu Salva Guarda, byl zároveň, podle pořadatelů, nultým ročníkem.

Zlomovou událostí bylo totiž jeho konání ve znamení kultur *Visegrádské čtyřky*. Do Litoměřic proto přijeli Arnošt Lustig, Jan Cimický, Jiří Žáček či předseda slovenského Pen klubu Gustáv Murín. Při zahájení sympózia byla pokřtěna kniha s názvem *Média jako překážka v komunikaci* (viz loňský ročník).

Poznámka kronikáře: Škoda, že se k tomu nemohl vyjádřit Michel Foucault (1926 - 1984), profesor na College de France v Paříži, ten zatracený autor pronikavých analýz vztahů mezi věděním, mocí a touhou, proslulý mj. větou o brzkém konci člověka... Také se této sešlosti dá říkat *Krise vědomí počátku 3. tisíciletí*.

Kritika na publikaci v příloze Orientace, sobota 26. července 2003, rubrika Ke studiu, s. 14, Lidové noviny.

Sborník Média jako překážka v komunikaci (Votobia).

Sborník příspěvků z konference *Salonu kritického myšlení a Klubu českých spisovatelů* přináší texty semináře z loňského května. Pořadatelé konference debatérům na úvod položili otázky na úrovni mediální výchovy pro základní školu: Mají média přinášet všechno, o čem se dovědí, anebo hledat pravdu? Platí v mediální oblasti také jen a jen pravidla trhu? apod. Většina diskutérů takové dotazy nepokládala ani za hodné odpovědi.

Inspirativní myšlenky místo toho nabízí třeba Jan Čulík, který se raději věnuje srovnání českých a britských médií. Ta na rozdíl od našich mají tzv. "dobrou praxi", obecně vnímaná měřítko, podle nichž čtenáři poznají, kdy diskuse v médiích ještě přináší věcné argumenty a kdy už jen přemílá ideologii. Čulík se svou tradiční provokativností připomíná, že svoboda slova neznamena ještě právo říkat v médiích "jaké zjednodušené hlouposti chceme". Rovněž úvaha Alexe Koenigsmarka o tom, jak se literatura neobejde bez mediální podpory, stojí za pozornost: zvláště konstatováním, že ani do mediálního kolotoče sledovanosti se v krásné literatuře neprosadí ten, kdo nemá aspoň trochu talentu.

Na opačném pólu inspirativnosti stojí úvahy redaktora sborníku Petra Žantovského o balastních informacích v tisku. Za mediální lži označuje například krizi kolem České televize nebo akci Olovo. Přitom bez důkazů a alespoň minimálně doložených citací tvrdí, že redaktorům ČT šlo vždy jen o peníze. A Olovo se netočilo kolem Slonkové, Kubíka a Buzkové, ale kolem nejmenovaných "investigativců" a "funkcionářky". Ještěže ve sborníku také je "Průvodce minovým polem propagandy" od Jana Bartáka.

LISTOPAD 2003:

A. Horská vystavovala fotografie jazzových muzikantů:

Pravidelná účastnice festivalu grafiky a fotografie "Máchovy Litoměřice", absolventka pražské FAMU, katedra fotografie, Andrea Horská (27 let) z Litoměřic představila v sobotu 1. listopadu v restauraci Bašta (bašta u autobusového nádraží) 20 fotografií s jazzovou tematikou. Byly to záznamy z jazzových koncertů, kde v šeru svítilo jen několik bodových světel. Projektu se věnovala asi půl roku, ale je to projekt otevřený, protože jazz má Andrea ráda a bude ho fotografovat dál. Z portrétních fotografií zde byl představen například německý kytarista Christian Rover, kdy se Andrea stala i spoluautorkou obalů a bookletů jeho CD. Kromě toho v tomto směru spolupracuje i s litoměřickým rodákem, jazzovým kontrabasistou Miroslavem Honzákem. Její grafické návrhy na CD probíhají ve spolupráci s česko-anglickou firmou Cube-Metier.

2. ročník festivalu grafiky a fotografie "Máchovy Litoměřice":

V sobotu 8. listopadu v 16.00 byl zahájen v galerii Ve dvoře (gotické dvojče) 2. ročník festivalu grafiky a fotografie *Máchovy Litoměřice*. Vernisáž otevřela galeristka Irena Skopalová, přivítala přítomné a vyzvala místostarostu Města Litoměřice Petra Hermanna, aby vše zahájil. Po jeho úvodních slovech promluvil k vystaveným grafickým dílům historik umění Jiří Urban, k fotografii pohovořil teoretik fotografie profesor PhDr. Zdeněk Kirschner. V závěru byli vyhlášeni vítězové. V oboru grafika se stal laureátem 2. ročníku Vladimír Míčko za grafický list *Mikuláš Aleš - Boží Muka* s vročením 2003, v oboru fotografie profesor Pavel Nešleha in memoriam (zemřel 13. 9. 2003) za fotografii z cyklu *Házmburk* z roku 1999.

Vystaveno bylo 25 grafik a 21 fotografií, celkem 41 výtvarných děl. K festivalu byl vydán reprezentativní katalog ve stejné grafické úpravě Petra Osvalda jako tomu bylo k 1. ročníku v roce 2001, realizovalo ho osvědčené pražské nakladatelství OSWALD. Katalog vyšel jako 5. svazek edice *Radobyl*. Texty do něho přispěli: Oldřich Doskočil - *Hledání dějinnosti aneb umění je myšlení do budoucnosti (II.)*, Zdeněk Kirschner - *"Čí je moje fotografie?"*, aneb *o interpretaci*, Jiří Urban - *Druhý ročník*, Jaroslav Rajzík - *Úvodní text fotografické části katalogu*. Všechna díla byla v katalogu reprodukována černobíle. Katalog má 68 stran a stál 75.000,-Kč.

Ohlas v tisku:

Deník Litoměřicka, pondělí 10. listopadu 2003, ročník XI./263, s. 16.

Festival grafiky a fotografie byl zahájen

Hugo Schreiber

Litoměřice - v sobotu 8. listopadu byl v Galerii Ve dvoře v Jezuitské ulici v Litoměřicích zahájen 2. ročník Festivalu grafiky a fotografie uskutečněný v rámci Máchových Litoměřic. Trvalým tématem přehlídky je reflexe české krajiny v dílech soudobých umělců.

Představuje se zde na padesát autorů z celé republiky. Jsou zde hojně zastoupeny nejmladší ročníky, především studenti a absolventi uměleckých škol a dále výtvarníci starší, mnohdy již zvučných jmen. Dochází tak ke střetávání nejrůznějších estetických názorů a stylů.

Zástupce radnice Petr Hermann, místostarosta Litoměřic, úvodem řekl, že festival

svědčí nejen o bohatém kulturním životě města, ale i o snaze poskytnout mladým umělcům prostor pro uplatnění a usnadnit jim tak vstup na profesionální dráhu. V oblasti grafiky si hlavní cenu odnesl Vladimír Míčko (1941) za grafický list "Mikuláš Aleš - Boží muka". V kategorii fotografie zvítězil Pavel Nešleha (1937 - 2003) se snímkem z cyklu "Házmburk", ocenění bylo uděleno in memoriam.

Letošní festival je celkově bohatší a má nesporně vyrovnanější a vyšší kvalitu. Dané téma, přestože je skoro bezbřehé, poskytuje dostatečný prostor k svobodnému vyjádření. I když se původně pro jednotlivé ročníky festivalu uvažovalo o různých námětech, nakonec zvítězilo téma české krajiny. Vždyť krajinou může být osamělý strom ve velkoměstě, hrad na kopci uprostřed lesů, rybník pod zalesněnými svahy nebo osamělý poutník, tak oblíbený u romantiků a především u Máchy.

Na výstavě jsou zastoupeny práce provedené v nejrůznějších grafických technikách, což přispívá k jejich pestrosti. Od zcela imaginativního pojetí až po přísný realismus. V oblasti grafiky představují svá díla např. A. Bílková, M. Blabolilová, M. Burget, P. Fiala, F. Hodonský, J. Hovadík, R. Karpaš, J. Kobr, E. Koupová, J. Kývala, B. Malá, M. Nekolová, J. Ryzec, M. Šafariková, L. Tůma, J. Šváb či J. Souček aj. Z fotografů se vedle jmen známých z minulosti (J. Brodský, J. Ernest, A. Horská, V. Patková, J. Reich) objevily i osobnosti nové, jako J. Fleková, P. Hošek, M. Laburdová, M. Vrabcová aj.

Jeden z organizátorů výstavy Oldřich Doskočil řekl: *"Snažíme se pracovat s mladými lidmi. Základem jsou kontakty s katedrou fotografie FAMU. Na festivalu se podílejí významní pedagogové jako Zdeněk Kirschner nebo Jaroslav Rajzík. Oslovili jsme i katedru výtvarných umění ústecké univerzity a ateliér grafiky Akademie výtvarných umění v Praze. Na výstavě chybí skoro střední generace, názorové střetávání je o to zajímavější. K prestiži přispívá i reprezentativní katalog, má vysokou odbornou úroveň. Přispěla k tomu i stať Jiřího Urbana, věnovaná grafice."*

Výstava potrvá do 4. prosince a je otevřena každý den, mimo sobot a nedělí.

Ilona Staňková vystavuje v Diakonii:

Letos poprvé se festivalu grafiky a fotografie zúčastnila i absolventka VŠUP v Praze, která se sice narodila na Moravě, ale ve dvou letech přišla s rodiči do Litoměřic, Ilona Staňková. Samostatnou výstavu pak v listopadu měla ještě v Diakonii Církve československé evangelické v Litoměřicích a to spolu s výtvarnými básněmi Ziny Mahász. V Diakonii je to již její třetí výstava, ale poprvé se zde představila se svojí přítelkyní Z. Mahász. K vernisáži více in: Páteční České noviny, 5. prosince 2003, č. 48, roč. 6, s. 6.

Společnost přátel Japonska zahájil činnost v Litoměřicích:

Společnost přátel Japonska (Japane friendship society), Velká Dominikánská 288/33, 412 01 Litoměřice, tel. 416 742 334, 605 751 888.

Cíl činnosti občanského sdružení:

Cílem sdružení je uspokojovat zvýšený zájem o Japonsko, jazyk a vše co s touto zemí souvisí. Rovněž pracovní aktivita japonských společností, které se rozhodly

realizovat své investiční záměry v Ústeckém kraji, podporuje naše úsilí. Společnost podobného zaměření mají již svá zastoupení v Praze, Plzni, Brně, Českých Budějovicích a Hradci Králové. Sídlo společnosti v Litoměřicích je v hradební baště, kde si budou moci její návštěvníci vychutnat nejen šálek dobrého čaje, ale i využít knihovnu s čítárnou umístěné v nejvyšším patře. V přízemí se buduje dílna ručního papíru. V Řehlovicích u Teplic se připravuje dílna japonského porcelánu a keramiky. Dále bylo zahájeno jednání o spolupráci s univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

10) Jubilanti

V letošním roce zůstává tato rubrika prázdná. Nějak se žádný jubilant nenašel.

11. Různé

LEDEN 2003:

Sportovní šermíři bilancovali rok 2002:

Vánočního turnaje oddílu sportovního šermu Slavoj Litoměřice, který probíhal na trénincích v závěru roku 2002, se zúčastnilo 23 členů oddílu a jejich hostů. V soutěži bez rozdílů věku zvítězil junior *Matěj Opočenský* ze Slavoj Litoměřice.

- V dalším pořadí:
2. Jiří Suchý,
 3. Richard Foukner,
 4. Martin Kubec,
 5. Petr Masopust,
 6. Dušan Ospalík,
 7. Pavel Junek,
 8. Michal Čupr,
 9. Martin Korous (všichni Slavoj Litoměřice).

V úterý 4. ledna 2003 se konalo tradiční novoroční setkání členů oddílu, hostů a rodičů mládeže. Zábavnou formou se soutěžilo v šermu smíšených družstev a v sálovém fotbalu. Rodiče mladých členů oddílu měli možnost si sami vyzkoušet sport, který jejich děti provozují. Po soutěži předseda oddílu Jiří Suchý zhodnotil uplynulou sezónu:

- Tomáš Klener (kord žáků) - 7. místo na mistrovství České republiky (ČR) a zisk I. výkonnostní třídy (VT), 2. místo v žebříčku ČR (podzim 2002).
- Nominace na sportovce okresu Litoměřice Michal Čupr (kord žáků) - 10.

místo na mistrovství ČR a získal II. VT ("ročník 1991 !!!) - 8. místo v žebříčku ČR (podzim 2002).

- Pavel Junek (kord žáků) - 9. místo v žebříčku ČR (podzim 2002).
- Dušan Ospalík - talentovaný nový člen - 9. místo v žebříčku ČR.
- Tomáš Klener (kord kadetů) - 17. místo v žebříčku ČR (podzim 2002).
- Petr Masopust (kord kadetů) - 21. místo v žebříčku ČR (podzim 2002).
- Matěj Opočenský (kord juniorů) - 33. místo v žebříčku ČR (podzim 2002)

Doprovodný program sportovního šermu oddílu při konání mezinárodní výstavy *Lovecké a sportovní zbraně 2002* v Praze. Pořadatel velmi dobře hodnotil úroveň zajištění programu.

Kurz mladých trenérů v kordu úspěšně absolvovali Matěj Opočenský, Kateřina Barčíková a Petr Masopust.

ÚNOR 2003:

Cena vévody z Edinburghu:

Program pro mládež nazvaný *Cena vévody z Edinburghu* byl poprvé představen ve Velké Británii v roce 1956. Název získal podle svého zakladatele a patrona prince Filipa, manžela královny Alžběty. Od té doby se rozšířil do více než devadesáti zemí světa, kde se ho úspěšně zúčastnily téměř čtyři milióny mladých lidí.

Skupina mladých lidí, která o tuto cenu usiluje, se zformovala i v Litoměřicích. O svých plánech rokovala za přítomnosti vedoucí odboru Kultury, školství a sportu Městského úřadu Heleny Bitrichové v úterý 4. února.

Cena vévody z Edinburghu není klasická mládežnická organizace, ale jedná se o nesoutěžní sebevýchovný program, který je nabízen lidem ve věku od 14 do 25 let a to jako alternativa využití jejich volného času. Je určena pro ty, kteří chtějí pracovat sami na sobě, cvičit svou vytrvalost a samostatnost, ale užít si i spoustu legrace. Podmínkou získání *Ceny* je sebezdokonalení v rámci svých vlastních možností ve čtyřech určených oborech: služba, expedice, praktické dovednosti a rekreační sport. Podle náročnosti a věku účastníků je program rozdělen do tří stupňů - bronzového, stříbrného a zlatého.

Služba - cílem tohoto oboru je naučit se pomáhat ostatním. Vedoucí seznamují mladé lidi s potřebami svého okolí a s různými formami pomoci druhým. Lze pomáhat v charitativních zařízeních, nemocnicích, klubech dětí, podílet se na péči o ohrožené rostliny a zvířata, udržovat veřejnou zeleň a podobně. Záleží na místních možnostech.

Praktické dovednosti - mladí lidé mají být podníceni k tomu, aby se začali věnovat smysluplné a účelné činnosti. Mohou si vybírat dovednosti, které je přitahují a zároveň baví. Například hra na hudební nástroj, fotografování, vaření, práce s počítačem, studium cizích jazyků, malování, keramika a mnoho dalších aktivit.

Rekreační sport - v tomto oboru jde o podnícení zájmu o sport a zlepšení sportovních výkonů podle individuálních schopností. Cílem je především zdokonalení ve vybraném druhu sportu, pochopení pravidel a radost ze zlepšení kondice.

Expedice - pro splnění tohoto oboru musí účastníci naplánovat, připravit a uskutečnit samostatnou výpravu v neznámém prostředí. Vedoucí jim zajišťují výcvik v oblastech, které jsou důležité pro zvládnutí pobytu v přírodě: orientace na mapě, příprava trasy, vybavení do různých podmínek, vaření, první pomoc, pravidla chování a bezpečného pobytu v přírodě. Neobyčejně zajímavé jsou i expedice v zahraničí, které se obvykle konají společně se zahraničními účastníky.

Účast programu je dobrovolná a je přístupná všem mladým lidem. Její začátek je

vymezen obdržením *Průkazu účastníka*.

BŘEZEN 2003:

Úspěch litoměřického sportovního šermu v Polsku:

Čtyři vybraní členové oddílu se zúčastnili 14. března 2003 velkého mezinárodního turnaje v šermu kordem - *Challenge VITTI* v polské Wroclawi.

- a) v kategorii mladších žáků 3. místo Michal Čupr (za účasti 114 závodníků).
- b) v kategorii starších žáků 3. místo Tomáš Klener (za účasti 91 závodníků).
dále 40. místo Dušan Ospalík, 55. místo Michal Klingr.

Vynikající úspěch litoměřických šermířů byl překvapením i pro místní ambiciózní borce, kdy mezi finálovou osmičku předpokládali postup jen polské kordové špičky v mládežnické kategorii a to v obou kategoriích.

Tomáš Klener nastupoval do vyřazovacích bojů ve skupinách nerozcvičený přímo z auta a tomu odpovídaly i dvě porážky v prvních utkáních a celkové nasazení do eliminace na 32. místě.

Michal Čupr již ve skupině jasným vítězstvím naznačil, kam až by se mohl probojovat. Všechna utkání v eliminaci s přehledem vyhrál a v boji o "čtyřku" 35 vteřin před koncem ještě prohrával 9:5, změnou taktiky však vyrovnal skóre a vítězným zásahem jednu vteřinu před koncem zvítězil. Na pozdějšího vítěze Broniševského však již neměl síly.

Výsledky nejlepších:

- a) Starší žáci: 1. T. Witoslavski, Polsko, Flesz Swidnice; 2. M. Chojnecki, Polsko, Flesz Swidnice; 3. T. Klener, Česko, Slavoj Litoměřice; 4. P. Němec, Polsko, AZF Wroclaw; 5. P. Kluczek.
- b) Mladší žáci: 1. Bronišewski, Polsko, Piast Gliwice; 2. Smiček, Polsko, AZF Wroclaw, 3. Michal Čupr, Česko, Slavoj Litoměřice; 4. M. Opalka, Polsko, AZF Wroclaw; 5. P. Szczecinski, Polsko, Piast Gliwice.

Slavoj Litoměřice se vzpamatovává z povodní:

Osmatřicet miliónů korun byl původní prvotní odhad škod, které Tělovýchovná jednota (TJ) Slavoj Litoměřice utrpěl na svých zařízeních při loňských srpnových záplavách.

Postižena byla veslařská loděnice, tenisový areál, autokemp, jachetní loděnice a koupaliště na Písečném ostrově. Pak ještě přišla lednová povodeň. V březnu se však Slavoj z následků katastrofy pomalu vzpamatoval.

Interiér veslařské loděnice je prakticky opraven, nově zrekonstruována je zde posilovna a ubytovna, interiér jachetního oddílu je rovněž opraven. Jen v přízemí ještě čekají na opravu zbytky podlah. Také je dokončen plášť a střecha nové jachetní loděnice. Rozbíhá se rekonstrukce tenisového areálu, kde jsou práce teprve na počátku. Na koupališti, kde jsou technologické celky, a zároveň dost velké stavební škody, jsou práce nejnáročnější. Ale i zde jsou práce zhruba z jedné čtvrtiny hotové. V autokempu voda zaplavila zcela všech 18 chatiček a restaurační zařízení. Zůstaly ze všeho jen základy, ostatní voda odnesla. Zatím se podařilo získat částku na obnovu deseti chat a restauračního zařízení.

Středoškoláci protestovali proti válce:

Proti válce spojenců (USA a Velká Británie) v Iráku je v České republice 80 procent občanů. V Litoměřicích vyšlo do ulic v pondělí 31. března odpoledne asi 200

lidí, převážně studentů středních škol v čele se studentkami (převážně) Střední pedagogické školy J. H. Pestalozziho . Studenti nesli hesla jako: *Stop válkám, Válka není řešení, Kdo chce dát lidem svobodu, nesmí do nich střílet, Neválcete braši, jezte radši kaši*, atd. *Nechceme jen sedět u televize a nadávat, že se nám to nelíbí. Chceme projevit svůj názor a vyburcovat ostatní:* To jsou slova jedné z organizátorek Miroslavy Brycháčové, jež byla oblečena v bílém triku s nápisem *Proč nás neslyšíte?* Společně se svými spolužáky sbírala podpisy pod petici, kterou studenti chtějí odeslat na ministerstvo spravedlnosti a ministerstvo školství.

DUBEN 2003:

11. ročník všeobecné stavební výstavy Můj dům, můj hrad:

Ve středu 30. dubna byl v areálu Zahrady Čech zahájen už 11. ročník všeobecné stavební výstavy *Můj dům, můj hrad*. V soutěži o nejlepší exponát udělila porota složená ze zástupců společnosti *Výstavy, Svazu podnikatelů ve stavebnictví ČR a Receptáře na každý den* tři ceny. První cenu získala společnost *CS Lyon Praha* představující pnutý stropní podhled z polyvinilové fólie značky *Barrisol*. Druhé místo obsadila litoměřická firma *Zeman - ots* za komínový systém *ASV 20* vhodný pro všechny druhy paliv, který vyniká rychlou a úspornou montáží. Třetí cena patřila společnosti *EnerFin Plzeň* představující tepelné čerpadlo *IVT Greenline E 14*, které má vysoce úsporný provoz a účinný ohřev užitkové vody.

Čarodějnice se opět sešly:

Na poslední dubnový den, o svátku čarodějnic, se tyto divoženky opět slétli na litoměřické Mírové náměstí, aby mezi sebou zvolili tu nejkrásnější. Potom se v průvodu (některé prý na koštěti, ale u toho jsem nebyl) odebrali na Střelecký ostrov, kde konaly své čáry až hluboko do času po půlnoci. Takže se nám z toho všeho stává docela pěkný zvyk a tradice.

KVĚTEN 2003:

Svátek práce slavili v Litoměřicích jen komunisté:

O prvního Máje slavili v Litoměřicích Svátek práce pouze komunisté a to tradičně v Jiráskových sadech. Dechovka, česká vlajka vedle rudé, propagační předměty se symbolem třešně, pivo. Účastníků bylo několik desítek, většinou seniorů.

Sportovní šerm:

Poslední soutěží *seriálu mistrovství republiky v šermu* byl pro mladé litoměřické sportovní šermíře *TEST OPEN* v šermu kordem (s mezinárodní účastí) pořádaný oddílem sportovního šermu *SC Praha 3*. až 4. května 2003.

V kadetské soutěži mezi 51 účastníky bojovali z oddílu *Slavoje Litoměřice* kromě kadeta *Petra Masopusta* jen žáci oddílu. Z nich si nejlépe vedl opět *Michal Čupr*, pro kterého není ani soutěž šestnáctiletých nad jeho síly.

1. *Matyáš Ambrož* (USK Praha), 2. *Marek Linder* (Bratislava), *Jakub Ambrož* (USK Praha), 4. *Marek Šebesta* (SC Praha), 14. *Michal Čupr*, 16. *Petr Masopust*, 20. *Dušan Ospalík*, 24. *Tomáš Klener* (všichni *Slavoj Litoměřice*).

V soutěži žáků drží litoměřičtí šermíři přední místa v mistrovském žebříčku (*T. Klener* 2. místo, *M. Čupr* 7 a *P. Junek* 8. místo). Zejména pro jmenované byla účast

poslední možností upevnit si nebo vylepšit součet bodů před finálem Mistrovství republiky žáků, které se bude konat 24. - 25. května v Olomouci.

Z početné výpravy litoměřického Slavoje se nedařilo Tomášovi Klenerovi podle jeho představ, ztratil 7 bodů proti pozdějšímu vítězi soutěže Pavlu Pitrovi a klesl na 3. místo žebříčku. Ostatní na své soupeře mnoho neztratili nebo potvrdili stávající výkonnost. Zejména se zlepšili Michal Klingr, Vít Molitor a hlavně Michal Čupr, který jen těsně prohrál ve finále 15:14 s Burjakem ze Sokola Písek.

Výsledky žáků z 60 účastníků: 1. Pavel Pitra (SC Praha), 2. Petr Krupař; z litoměřických borců: 19. Michal Čupr, 11. Vít Molitor, , 12. Tomáš Klener, 15. Pavel Junek, 18. Dušan Ospalík, 19. Jan Skopal, 20. Martin Korous, 35. Marek Hýř; Pavel Porubiak a Aleš Hovorka se jako nováčci na své první soutěži neumístili.

130 let trati Lysá n. L. - Litoměřice Ústí n.L.:

105 let trati Lovosice - Litoměřice h.n. - Česká Lípa:

České dráhy a. s., Kontrola přepravních tržeb v Litoměřicích a partneři Chládek & Tintěra, Chemapol-doprava, Argo, ČMKS spedice, Město Litoměřice, SKANSKA, Radio F 1, Viamont Ústí nad Labem, Bohemia Kombi (Rola Lovosice - Drážďany), Spedi Trans a Litoměřicko (noviny) uspořádaly 17. a 18. května oslavy 130. let trvání železniční trati Lysá nad Labem - Litoměřice - Ústí nad Labem a 105 let trvání trati Lovosice - Litoměřice horní nádraží - Česká Lípa a 50 let KPT.

Doprovodný program:

Oblastní muzeum Litoměřice - výstava dokumentů a jízdenek

Litoměřice horní nádraží - poštovní vagón z roku 1932 německých drah, drezíny na ruční i motorový pohon, bufet v poštovním vagóně českých drah, výstava fotografií zaniklých Litoměřic v souvislosti se stavbou tratě mimo tunel, atd. vyhrávala hudba Lidové školy umění Litoměřice. Podle programu měl být otevřen starý železniční tunel, ale ten otevřen nebyl.

Projíždka historickým vlakem po jubilejních tratích. V čele vlaku parní

lokomotiva řady 423.009 z roku 1921. V soupravě vlaku zařazen bufetový vůz s občerstvením a prodejem suvenýrů.

Jízdní řád:

Litoměřice horní nádraží	odjezd	9,20
Žalhostice		9,30
Lovosice	příjezd	9,36
Lovosice	odjezd	10,10
Žalhostice		10,17
Litoměřice horní nádraží	příjezd	10,26
Litoměřice horní nádraží	odjezd	10,50
Žalhostice		11,04
Velké Žernoseky		11,27
Litoměřice město	projíždí	
Litoměřice dolní nádraží	příjezd	11,35
	odjezd	12,00
Litoměřice město		12,05
Velké Žernoseky		12,45
Žalhostice		12,52
Litoměřice horní nádraží	příjezd	13,00
Litoměřice horní nádraží	odjezd	13,50
Žalhostice		14,00

Velké Žernoseky		14,30
Litoměřice město	projíždí	
Litoměřice dolní nádraží	příjezd	14,38
Litoměřice dolní nádraží	odjezd	15,12
Litoměřice město		15,17
Velké Žernoseky		15,35
Žalhostice		15,47
Litoměřice horní nádraží	příjezd	15,55
Litoměřice horní nádraží	odjezd	16,20
Žalhostice		16,30
Lovosice	příjezd	16,36
Lovosice	odjezd	17,25
Žalhostice		17,45
Litoměřice horní nádraží	příjezd	17,55

Ceník smluvního jízdného:

Litoměřic horní nádraží - Lovosice:

základní 25,-Kč pro děti od 6 do 12 let, ZTP 10,-Kč

Litoměřice h.n. - Litoměřice dol. n./město:

Poznámka kronikáře:

Po oba dny jsem procházel v poledne Horním nádražím. Atmosféra byla nádherná, lidí mnoho. Navštívil jsem výstavku fotografií zaniklých Litoměřic při stavbě dvoukolejné železnice na trati Ústí n. L. - Střekov - Mělník) doprovázenou fragmenty starého železničářského vybavení (plynové lampy na lokomotivy a pod.). Výstavka byla v prostoru, kde je normálně příjem a výdej balíků. Na první koleji stála motorová lokomotiva (jako exponát), která zřejmě přitáhla ony dva poštovní vozy (jeden německý, muzejní), druhý českých drah, rovněž muzejní, ale v něm byl bufet s občerstvením (v neděli v poledne došlo ve vagónu pivo). Před nimi pak stálo několik současných pracovních drezín. Ty historické byly také na první koleji, ale před budovou nádraží (šlapací i motorové). Parní mašinka jezdila podle jízdního řádu, cestující říkali, že nikdo nevybíral jízdné, ostatně, pro nával cestujících by se prý nikdo vlakem ani neprotlačil. I do tohoto vlaku (vagónů) jsem vstoupil, ale vlakem nejel. Vydařilo se i počasí.

TEMPO 2003:

Ve dnech 15. - 18. května se v areálu Zahrada Čech uskutečnil 13. ročník výstavy automobilů, motocyklů TEMPO 2003. Doprovodnou událostí byl mezinárodní sraz historických vozidel.

Slavoj Litoměřice ve finále Mistrovství ČR v šermu:

Početná výprava oddílu sportovního šermu Slavoj Litoměřice odjížděla s velkými ambicemi na poslední vrcholovou soutěž seriálu Mistrovství ČR v šermu kordem žáků, kterou o víkendu 24. a 25. května pořádal oddíl Dukly Olomouc. Z 67 žáků bodujících v mistrovském žebříčku ČR se nominovalo 30 nejlepších a mezi nimi získalo oprávnění i sedm litoměřických šermířů.

V soutěži jednotlivců po řadě překvapivých vítězství ve skupinách postoupili všichni do přímé KO eliminace, kde postupovali až do finálové osmičky nejlepších Tomáš Klener, Dušan Ospalík, Michal Čupr, Pavel Junek a překvapivě i Jan Skopal. Takové zastoupení ve finále Mistrovství ČR Litoměřice nepamatují. Dále mezi "čtyřku" postoupili Tomáš Klener vítězstvím nad Hrickem z Karlových Varů a Dušan Ospalík nad oddílovým kamarádem Pavlem Junkem. To již měli jisté bronzové medaile. Z jejich vzájemného utkání vyšel vítězně Dušan Ospalík a poslední utkání s jasným favoritem finále Petrem Krupařem z Karlových Varů v boji o celkové vítězství bylo nad jeho síly. Stříbrný stupeň ve finále jej však posunul z 9. místa až na bronzové místo Mistrovství ČR.

Vybrané výsledky jednotlivců:

1. Petr Krupař (Loko Karlovy Vary), 2. Dušan Ospalík (Slavoj Litoměřice), 3. Tomáš Klener (Slavoj Litoměřice), 4. Pavel Pitra (SC Praha), 5. Ondřej Hricko (Loko Karlovy Vary), 6. Pavel Junek (Slavoj Litoměřice), 7. Michal Čupr (Slavoj Litoměřice), 8. Jan Skopal (Slavoj Litoměřice).

Mistrovství ČR celkově:

1. Petr Krupař (Loko Karlovy Vary), 2. Pavel Pitra (SC Praha), 3. Dušan Ospalík (Slavoj Litoměřice), 4. Tomáš Klener (Slavoj Litoměřice), 5. Ondřej Hricko (Loko Karlovy Vary), 6. Pavel Junek (Slavoj Ltm), 7. Miroslav Snopek (Slavoj Uherské Hradiště), 9. Michal Čupr (Slavoj Ltm).

Český pohár (včetně mezinárodních soutěží):

1. Petr Krupař (Loko Karlovy Vary), 2. Tomáš Klener (Slavoj Litoměřice), 3. Pavel Pitra (SC Praha), 4. Dušan Ospalík (Slavoj Litoměřice), 5. Ondřej Hricko (Loko Karlovy Vary), 6. Pavel Junek (Slavoj Litoměřice), 5. Michal Čupr (Slavoj Litoměřice), 8. Miroslav Snopek (Slavoj Uherské Hradiště).

Družstvo Litoměřic (T. Klener, P. Junek, M. Čupr, i když oslabené o Dušana Ospalíka - nahradil jej Michal Klingr) bylo spolu s Loko Karlovy Vary - A favoritem druhého dne mistrovství. To se potvrdilo ve všech předešlých zápasech mezi 11 přihlášenými družstvy. Byla zde šance pro litoměřický Slavoj konečně vybojovat titul Mistra ČR. Úvodem vedly Litoměřice.

20:15 ve prospěch Slavoje Litoměřice ale ve střední části utkání zvrátil karlovarský P. Krupař a ukázal tak, proč titul z jednotlivců patří právě jemu. Poměr utkání otočil a v závěru se T. Klenerovi ani M. Čuprovi ze Slavoje Litoměřice už nepodařilo zvrátit nepříznivý poměr zásahů. Přesto stříbrná medaile družstva byla pro litoměřické naděje šermu vyvrcholením účasti na Mistrovství ČR.

Družstva celkově na Mistrovství ČR:

1. Loko K.Vary - A, 2. Slavoj Litoměřice, 3. SC Praha, 4. Dukla Olomouc, 5. Humanita Praha.

Čtyři nejlepší - T. Klener, D. Ospalík, P. Junek a M. Čupr budou po skončení sezóny 2002/2003 zařazeni mezi talentovanou mládež se sledováním a podporou Svazu šermu ČR.

ČERVEN 2003:

Rozkopané náměstí a archeologický průzkum:

V květnu bylo rozkopáno centrum Mírového náměstí a to za účelem natažení elektrických a vodovodních kabelů pro stánkaře, kteří s zde rozmisťují při nejrůznějších akcích jako je například vinobraní. Důvodem bylo, aby při těchto akcích lidé nepřekračovali různé kabely atd. Jenže když se začalo kopat, našla se řada lidských koster. Takže v červnu probíhal záchranný archeologický průzkum. Nalezeno

bylo prozatím (8. června) 13 koster, ale kope se dál. Jde zřejmě o nejstarší litoměřický hřbitov z doby, kdy město ještě neexistovalo. Výzkum byl ukončen 20. června. Celkem bylo nalezeno 15 celých koster a malý hromadný hrob s kostmi, prokazatelně s pěti celými lebkami.

Referendum o vstupu do Evropské unie:

V Litoměřicích v referendu o vstupu České republiky do Evropské unie v pátek 13. a v sobotu 14. června přišlo k volebním urnám 10.986 voličů. Z nich se 8.601 vyjádřilo pro vstup do unie. Volební účast byla v Litoměřicích 55,91 procenta.

SRPEN 2003:

Vražedné léto a sucho:

Letošní léto je vskutku vražedné, teploty přes 30 stupňů nejsou výjimkou. Hladiny řek jsou hluboko pod normálem, Pokratický potok sice teče, ale je to malá stroužička. Kamýcký potok v srpnu vyschl úplně. Ovoce je červivé a padá ze stromů. Daří se ale chladnokrevným živočichům. Tolik ještěrek jsem na své zahrádce u Richardu už dlouho neměl. Vedra trvala až do konce srpna. Pak se prudce ochladilo, dokonce lehce pršelo, ale příroda tuto vláhu ani nepoznala.

ZÁŘÍ 2003:

Stávka učitelů základních škol:

V republice se konala výstražná stávka učitelů organizovaná odbory. Byla namířena proti vládním reformám. V republice se jí zúčastnilo víc jak polovina škol. V Litoměřicích, a to je překvapivé, byla účast stoprocentní. Z nejbližších škol o kterých vím byla mezi stávkokazy škola v Ploskovicích.

Soutěž hasičů na litoměřickém náměstí:

Ve čtvrtek 4. září probíhala na litoměřickém Mírovém náměstí soutěž profesionálních hasičů - vyprošťování raněných při autonehodách. Soutěž měla proběhnout už v loňském roce 4. září, ale kvůli srpnovým povodním to nebylo možné. První místo obsadili pořádající hasiči z Litoměřic, 2. Chomutov, 3. Louny. Soutěže byli přítomni starosta Litoměřic Ladislav Chlupáč a místostarosta Ivan Palán, kteří soutěž zahájili a na závěr předávali pohár pro vítěze. Soutěž měla i propagační a varující funkci pro občany a proto se konala na náměstí.

Z terasy restaurace U Kata zmizely deštníky:

V sobotu 4. září časně ráno odcizil neznámý pachatel (pachatelé) z terasy restaurace U kata (katovna z roku 1705) 7 velkých slunečníků a šest úsporných žárovek. Mimo jiné ještě bylo poškozeno několik venkovních stojanů na lampy. Způsobená škoda byla značná, cca 150.000,-Kč.

Oprava litoměřického mostu:

První víkendová uzávěrka litoměřického mostu přes Labe, v souvislosti s jeho generální opravou, byla od pátku 5. září 20.00 hodin večer do pondělí 8. září do 4.00 hodin ráno. Při této uzávěrce došlo k mikrozdvihu na prvním pilotu ve směru do Želetic. Investorem oprav je Ředitelství silnic a dálnic. Ale i tak jde v této fázi pouze

o nejnútnejší opravy, zcela uzavřen a rekonstruován bude most až po výstavbě nového západního mostu v Litoměřicích. O týden později, o víkendu 13. a 14. září, se konala druhá uzávěrka mostu, technicky náročnější, kdy byl most zvednut o pět centimetrů a vyměňovala se ložiska za ložiska provizorní.

IV. ročník Jarmarku na Zeleném palouku:

Již IV. ročník tradičního *Jarmarku na Zelené Louce* (prostor za Domem kultury) se konal v režii Domu kultury. Vše bylo odstartováno v sobotu 13. září v 10.00 hodin dopoledne na Mírovém náměstí. Nejprve vystoupila hudební skupina *Arcis* s hudbou v gotickém stylu, pak se konal kratší šermířský souboj. Potom se hudebníci a šermíři v průvodu vydali na místo konání jarmarku, do prostoru nádvoří za Domem kultury, kde bylo již vše připraveno ve středověkém stylu. Po jedenácté hodině však vše pokazil déšť. Ale odpoledne nepršelo, bylo sice chladno, ale návštěvníků bylo značné množství.

Cvičení hasičů při záchraně divadla K. H. Máchy.

Nic netušíc, píšíc řádky do kroniky o víkendové uzávěrce litoměřického mostu, slyším v pondělí 15. září po deváté hodině hasičské sirény. Po vykouknutí z okna vidím najíždět tři vozy do ulice Máchovy schody. Hoří nám budova banky České spořitelny, hotel *Salva Guarda* či divadlo K. H. Máchy? Vyběhl jsem na ulici a běžel se podívat. Žebříky na střechy a celá činnost byla nastavena k zadnímu traktu *Salva Guardy*, což mohla být přístupová cesta k hořícímu divadlu či do hotelu. Ale nikde žádný kouř, u Máchových schodů stály spořádaně děti z Máchovy školy, která je na druhé straně ulice. Zeptal jsem se strážníka z Městské policie a ten mi potvrdil co jsem si začal myslet. Šlo o cvičení a zároveň o nacvičení evakuace dětí ze školy v případě požáru, ať školy či protějších či sousedních budov. S úlevou jsem se vrátil na své pracoviště a začal psát tyto řádky. Fiktivní oheň ale musel být velký, protože když jsem začal psát, přijíždělo s houkáním další hasičské auto.

Zahrada Čech zahájena - a s ní spojený dopravní kolaps:

V sobotu 21. září byl zahájen největší zahrádkářský veletrh *Zahrada Čech*. Přes bránu prošlo 20 tisíc návštěvníků. Do Litoměřic ze všech směrů stály kolony automobilů, jen poposkakovaly. Několik kilometrů před Litoměřicemi to trvalo tak dvě hodiny než se řidiči dostali do města.

Letošní 27. ročník byl mimořádně úspěšný byť byl v historii nejkratší - trval jen od soboty do soboty - tedy 8 dní. Přesto jej navštívilo 120 tisíc lidí.

Litoměřičtí hasiči se stěhují:

Postupné stěhování materiálu, strojního vybavení a kanceláří do nové Centrální požární stanice v Českolipské ulici zahájili v polovině září litoměřičtí hasiči. Stěhování trvalo až do konce měsíce. Komplexní operační činnost z nových prostor začali hasiči vykonávat od 1. října.

Panna Maria z portugalské Fatimy doputovala do Litoměřic:

Proslulá poutní socha Panny Marie z portugalské Fatimy doputovala také do severočeské diecéze v Litoměřicích. Při páteční (26. září) slavnostní bohoslužbě, kterou celebroid biskup ThDr. Josef Koukl, zaplnili biskupskou katedrálu sv. Štěpána stovky věřících. Slavnost pak pokračovala na Dómském náměstí odpoledne průvodem se sochou. Litoměřice se tak staly pátým místem při zásvětné cestě tohoto symbolu po našich diecézích. Poutní milostnou sochu přivezli čeští poutníci z Portugalska v polovině září. Třináctého - ve výroční den zjevení, ji ve Fatimě převzal

předseda české biskupské konference, olomoucký arcibiskup Jan Graubner. Podobnou slavnost jako v Litoměřicích už zažili věřící v Praze, Brně, Českých Budějovicích a Plzni. Po Litoměřicích následovala ještě Ostrava, Olomouc a Hradec Králové. Putování sochy je připomínkou události, při které se podle katolické církve před 86 lety ve Fatimě ukázala Panna Maria třem dětem - pasáčkům z osady Aljustrel.

Litoměřické vinobraní se mimořádně vydařilo: Sobota 27. září:

Místní tisk uváděl 25 tisíc návštěvníků, z důvěryhodných zdrojů víme, že platících bylo 23 tisíc. To už je číslo na hranici kapacity centra města. Vše se odehrávalo v duchu historického jarmarku, zvláště pak úvod vinobraní. Přitom nedošlo k žádnému incidentu, operační strážník Městské policie Miroslav Dočkal konstatoval, že to určitě bylo jedno z neklidnějších vinobraní. Za zmínku tak stojí pouze pád dvou mladíků z parkánů. Oba však vše přežili jen se zraněními. Do této atmosféry nádherně zapadal i *Den železnic*, kdy na Lovosicku jezdila historická železniční souprava tažená parní lokomotivou 434.1100 zvaná *čtyřkolák* vyrobená v Plzni roku 1920 a stála rovný jeden milión korun (i s tendrem). Souprava byla tlačena ještě diesellovou lokomotivou T435.040 nazývaná *Hektor*. Pořadatelem byl Městský úřad Lovosice a České dráhy a. s., DKV Louny. Domovskou stanicí soupravy byly Lovosice. Odtud souprava vyjžděla do Třebívlic a pak ještě přes trať na Teplice (Opárno, Úpořiny) do Ústí nad Labem a přes Žalhostice do Litoměřic na Horní nádraží. Jezdilo se v sobotu i v neděli, kdy na mnoha místech (Třebívlice, Lovosice) probíhala Svatováclavská pouť. Poznámka kronikáře: *Letos jsem poprvé nebyl na litoměřickém vinobraní. Zúčastnil jsem se honu na kachny v Solanech, pobyl jsem zde dva dny. Důvodem bylo fotografování V. Patkovou pro knihu o Solanech.*

ŘÍJEN 2003:

Město má své stránky na teletextu:

Prostřednictvím televizní obrazovky mohou obyvatelé hledat aktuální informace, přesněji, prostřednictvím teletextu TV Nova (televizní stanice NOVA). Nabídku o zařazení do teletextového vysílání dala městu TV Nova, kterou radnice, vzhledem k její výhodnosti, využila. Informace jsou k dispozici na straně 668. Kromě stránek města o zprávách z magistrátu, přehledech akcí, atd., je zde prostor i pro podnikatelskou sféru.

Úvodní stránka:

Městské informační centrum
Mírové nám. 15/7
412 01 Litoměřice
T: 416 732 440
F: 416 916 211
e-mail: info@litomerice.cz
www.litomerice.cz

Katastrální výměra: 1.800 ha
Počet obyvatel: 25.687
Z toho v produktivním věku: 16.266
Průměrný věk: 36.17

Starosta
Mgr. Ladislav Chlupáč

Lidé mohou poznat jablka a hrušky ze Středohoří:

V prostorách budovy sídla *Chráněné krajinné oblasti České středohoří* (bašta v Pekařské ulici) proběhla výstava jablek a hrušek jež rostou v Českém středohoří. Výstava ukázala, že volně rostoucích druhů ubývá, kdysi jezdily parníky z Německa, aby lidé mohli obdivovat rozkvetlou krajinu. Na výstavě bylo možno zhlédnout odrůdy jablek jako jsou Gasgoigneho šarlatové, banánové zimní, či hrušky koperečky nebo solanky. Ty mají název podle obce Solany na Třebívlicku (více o této odrůdě v mé knize, která vyjde koncem roku 2004 a má pracovní název "Aglomerace Děčany (Děčany, Solany, Semeč a Lukohořany)"). Tyto hrušky léta putovaly na vývoz do Anglie a patřily mezi nejlepší. Pěstování ovoce má ve Středohoří mnohasetletou tradici. První zmínky o ovocných sadech pocházejí již z roku 1088, kdy jsou zmiňovány žitenické sady. Ve 14. století pak hojně kvetl v regionu obchod s ovocem. Ovoce ze Středohoří putovalo na trhy do Prahy, Drážďan, Berlína, Hamburku, Brém, Kodaně či Stockholmu. Intenzivní ovocnářství v kraji skončilo po roce 1945.

Česká výstava drobného zvířectva v areálu Zahrady Čech:

Ve dnech 25. a 26. října proběhla v areálu výstaviště Zahrada Čech *Česká výstava drobného zvířectva* pořádaná Okresní organizací Českého svazu chovatelů Litoměřice, která představila špičkové chovy z celých Čech. Na výstavu jsem přišel už v sobotu 25. října v 8.00 hodin ráno. V provozu byly dvě pokladny, ale fronta byla taková, že i když vše postupovalo rychle, čtvrt hodiny to trvalo. Běžel jsem do pavilónu králíků, kde jsem chtěl zakoupit králíka plemene *tříslový* (buď havanu nebo černého). Byli tam jen černí (už v předcházejících letech nikdo nevystavoval havany ani modré, tyto barevné rázy prakticky vymizely). Zvířata to byla špičková, samý "S" nebo "K" chov, ale všechno neprodejně. Tak jsem běžel k plemenu *castorex*. Tam už zase bylo všechno vyprodáno, zbyla tam poslední samice z "S" chovu s hodnocením 93 bodů. Tak jsem ji koupil za 350,-Kčs a plemeno bylo vyprodáno. Po požití skvělé opékané paprikované klobásy z roštu na dřevěném uhlí jsem se odebral domů.

Byla hrozná zima a králíkovi se to v pytli také nelíbilo. Dojem: Bylo tu několik špičkových chovů, ale mnoho plemen se tu vůbec neobjevilo, v České republice prostě chovatelství upadá (jako všechno). Kromě králíků (1369) tu pochopitelně byla k vidění drůbež (609), holuby (1279). V meziokresní soutěži zvítězily v chovu králíků (13 okresů) Teplice před Mladou Boleslaví a Příbramí, Tachovem a Litoměřicemi. V kategorii holubů se zapojilo 15 okresů - prvenství patřilo Hodonínu před Litoměřicemi, Českou Lípou, Děčínem a Tachovem. V kategorii drůbeže bylo vyhodnoceno 13 okresů - zvítězila Česká Lípa před Libercem, Příbramí, Litoměřicemi a Mělníkem. Návštěvníků bylo několik tisíc, ke cti patří opravdu reprezentativní a zdařilý katalog za 60,- Kč, vstupné bylo 50,-Kč. K tomu zakoupený králík 350,-Kč a klobása 40,-Kč.

Družba Základní školy Na valech s Topolčiankami pokračuje:

Již po 46 let trvá družba mezi Základní školou Na valech a Základní školou v Topolčiankách na Slovensku, kde v době první republiky měl na zdejším zámku jedno ze sídel prezident T. G. Masaryk. V té době zde pochopitelně vznikla celá řada fotografií T. G. Masaryka s rodinou, přáteli a dalšími významnými osobnostmi té doby. Ty jsou dnes v majetku školy v Topolčiankách a většina z nich nikdy nebyla vystavena. Až v Litoměřicích, kam je topolčianská škola zapůjčila na malou výstavu, celkem 31 fotografií z let 1923 až 1933. K vidění tu byl tak T. G. M. ve společnosti Karla Čapka, Edvarda Beneše, rumunského prince Carola a další. Výstava proběhla poslední říjnový týden, na vernisáži se o kulturní program postaraly studentky Střední pedagogické školy J. H. Pestalozziho v Litoměřicích, výstavu viděli především žáci

litoměřických škol.

LISTOPAD 2003:

Nebezpečná ulice Na Valech:

Naposledy to bylo 28. října, kdy šestapadesátiletý chodec nepřežil střet s automobilem v ulici Na Valech na přechodu u Sovovy ulice. Při posledním sčítání byl provoz v této ulici 25 tisíc automobilů za 24 hodin, což v průměru znamená, že zde průměrně projede přes tisíc automobilů za hodinu. To je ovšem jen průměr, v denní špičce to je daleko víc. Riziko se zvyšuje i proto, že od kruhového objezdu na křižovatce u sídliště Kocanda (autobusové nádraží, vlakové nádraží) k Střední pedagogické škole je devět přechodů, riziko pro chodce se tak značně zvyšuje. Podle informací z dopravní policie se jen za období od 1. ledna do 31. října tohoto roku stalo v ulici Na Valech jednatřicet dopravních nehod, při nichž bylo zraněno pět chodců. Jeden z nich zemřel, tři byli zraněni těžce, jeden lehce.

Konec armády v Litoměřicích:

V pátek 30. listopadu byla definitivně ukončena jedna z kapitol města Litoměřic - posádkové město. Toho dne byla definitivně ukončena činnost *Výcvikového střediska ženijního vojska Armády ČR*, které sídlilo v kasárnách Pod Radobýlem. Čerstvě zprofesionalizované *Výcvikové středisko* přitom fyzicky existovalo tři dny. V Litoměřicích ještě nedávno působily tři útvary armády. Dva z nich sídlili v kasárnách Pod Radobýlem a jeden v kasárnách Jiřího z Poděbrad (na Českolipské ulici). Původně měly být zrušeny jen kasárna Jiřího z Poděbrad a to k 31. červenci 2004. Druhé dva útvary v kasárnách Pod Radobýlem měly být přeorganizovány. Přestože oba útvary byly opravdu zprofesionalizované, plány vzaly za své po vládním rozhodnutí o snížení rozpočtu pro resort obrany. Důsledkem je také armáda nezaměstnaných, kteří stojí před Úřadem práce.

PROSINEC 2003:

Vatikán jmenoval nového biskupa litoměřické diecéze:

V pravé poledne o Štědrém dnu (24. prosince) oznámil litoměřický biskup Josef Koukl jméno svého nástupce. Stal se jím padesátiletý kněz Pavel Posád, který se svého poslání v litoměřické diecézi ujme s příchodem Nového roku. P. Posád přišel z Moravy.

12. Co kronikář osobně viděl a prožil

SRPEN 2003:

S fotografkou V. Patkovou v aglomeraci Děčany:

Vítězka 1. ročníku festivalu grafiky a fotografie *Máchovy Litoměřice* Veronika Patková z Prahy, studentka Filmové akademie múzických umění v Praze, katedra fotografie, přijela do Litoměřic ve čtvrtek 21. srpna. Byla ověněná jako horolezec, ale fotografickou technikou. To proto, že jsme odjížděli po chvíli se starostou obce Děčany Karlem Klupákem do aglomerace Děčany (obecní úřad) a spádových obcí Lukohořany, Semeč a Solany. Fotografovalo se pro moji knihu s pracovním názvem *Aglomerace Děčany v proměnách času*

a současnosti (podle dr. Brycha, archeologa a kastelologa z Národního muzea v Praze, který se podílí na kapitole o Házmburku, by se kvůli prodejnosti měl tento hrad objevit v názvu), která by měla vyjít jako 2. svazek edice *Vlastivědná práce* (1. svazek DOSKOČIL, O., *Z dějin litoměřického divadla a divadelnictví*, Litoměřice 2002) před Vánocemi 2004. Knihu platí obec z vlastního rozpočtu, jen na vytištění uvolnila 160 tisíc Kčs. Představena by měla být v bývalé škole v Solanech, slavnostní večer by měl být doprovázen vernisáží výstavy fotografií Veroniky Patkové z aglomerace, především těch, které se do knihy nedostanou. Součástí výstavy budou i fotografie Házmburku J. Rendeka z Národního muzea v Praze z nichž část bude rovněž v knize. Výstava pak bude přenesena do litoměřické galerie *Ve dvoře* (gotické dvojče), nájemné 6.000,-Kč platí rovněž obec.

Začátek cesty byl dobrodružný. Opravuje se silnice na litoměřický most, ráno před desátou byla taková zácpa směrem do Litoměřic, že pan starosta K. Klupák nechal auto u benzinové pumpy před obcí Mlékojedy. Přes most se šlo pěšky. Přeci jenom bylo vidět, že na horách trochu zapršelo, protože hladina Labe i Ohře sice stále byla pod průměrem, ale už to nebylo tak zlé. Silnice se opravovala i před Lovosicemi a tak to všechno bylo náročné. V místě jsme se stavěli ve všech obcích a organizovalo se fotografování pro následující dny. Člověk není zvyklý (a V. Patková zvyklá na pražáky už vůbec ne) na takovou ochotu, pohostinnost a srdečnost. Třeba ubytování v Děčanech. Bylo nabídnuto kolo, ale to bylo v Solanech. Do půl hodiny ho majitel přivezl traktorem a na poděkování jenom mávl rukou. V Lukohořanech vytáhly hasičskou stříkačku z 19. století, ještě na koňský záprah. Vyleštěnou, vypulírovanou a připravenou na budoucí fotografování. Pak se dohadovalo, kdo má doma slavnostní uniformu hasičů z doby 1. poloviny 20. století. I ta byla. V Semči, kde jsem byl asi před měsícem, jsem nevěřil svým očím. Kaple na návsi byla opravena a nabílena. Kvůli fotografii do knihy.

Občané tu odmítají cokoli udělat "jako". Takže myslivci se odmítli obléci do uniforem. Místo toho nás pozvali na skutečný hon na kachny počátkem října. To budou potom ty pravdivé snímky!!!

V. Patkovou jsem zanechal v Děčanech. Pan starosta mě přivezl domů asi v 17 hodin.

Znovu jsem vyrazil, tentokrát jen do Solan, v neděli 24. srpna. Po zkušenostech ze čtvrtka jsem si dal s V. Patkovou, která pro mne měla přijet obecním autem, opět u pumpy u Mlékojed v 11.00. hod. Dorazil jsem dřív. Koupil jsem si kávu a dal se do řeči s dvěma potetovanými mladíky. Dojem na mne nedělali nejlepší, ale brzy jsem názor změnil. Byli to lešenáři z Kolína, kteří stavěli lešení pod litoměřickým mostem jenž se bude na podzim opravovat. Přes víkend, kdy se nepracovalo, měli za úkol vše hlídat. Prý, stačilo minulý týden, aby se přivezly lešenářské trubky a po chvíli byly tyto roztahané po břehu řeky a připravené k odvozu do sběru. Krade se strašně! Nakonec jsem se dočkal V. Patkové. Stavěli jsme se ještě v Třebenicích na kávu, potom v Třebívlicích v zámeckém parku s kaskádou tří rybníků plných ryb. Potěšilo mne, že zámecký park je nádherně udržovaný, obec čistá. Pak jsme konečně dorazili do Solan. Husitská mše (liturgie Farského) začínala ve 14.00 hod. Přišlo 20 lidí, modlitebna byla plná, takže jsem stál.

Farář Církve československé husitské Ivo Šimůnek, který sbor administruje z Peruce mj. nádherně zpívá, na harmonium hrál Zdeněk Běloch ze Solan. Přítomen byl i pan starosta Karel Klupák, který rovněž zpíval. Mnoho se fotografovalo. Po bohoslužbách jsem s farářem hovořil o festivalu grafiky a fotografie Máchovy Litoměřice, hlavně o katalogu. S tím, že mne už tři roky trápí myšlenka festivalu dalšího na téma "Dokončit českou reformaci", což je heslo Husitské teologické fakulty. Ale ne ve smyslu jenom nábožensko reformačním, ale ve smyslu širším, neboť dějiny, v tom pozitivním slova, jsou vlastně dějinami reformátorů ve všech oblastech lidského života. Myšlenka se líbila, farář i fotografka byli nadšeni. Domů mě V. Patková přivezla asi v 19.00. hod.

13) Přílohy

PŘÍLOHA I.

Situace na trhu práce v Litoměřicích 2003:

Během roku 2003 se na Úřadu práce zaevidovalo celkem 1.821 uchazečů o zaměstnání.

- z toho 977 mužů a 844 žen.

Věková struktura:

1.	15-24 let	505
2.	25-34 let	535
3.	35-44 let	310
4.	45-54 let	319
5.	nad 55 let	152

Zdravotní struktura:

- změněná pracovní schopnost	52
- těžce zdravotně postižený	..0
- částečně invalidní důchodce	77
- plně invalidní důchodce	..2

Vzdělanostní struktura:

- základní vzdělání	347
- vyučený	737
- střední odborné vzdělání	..17
- úplné střední všeobecné	..91
- úplné střední odborné	115 (vyučení s maturitou)
- úplné střední odborné	367
- vyšší odborné	25
- bakalářské	..16
- vysokoškolské	103
- doktorské3

Počet nezaměstnaných občanů města a míra nezaměstnanosti v Litoměřicích byly následující:

- leden	1.457	10,85 %
- únor	1.413	10,47 %
- březen	1.384	10,25 %
- duben	1.276	9,45 %
- květen	1.242	9,20 %
- červen	1.263	9,35 %
- červenec	1.349	9,99 %
- srpen	1.342	9,94 %
- září	1.388	10,28 %
- říjen	1.301	9,64 %
- listopad	1.298	9,61 %
- prosinec	1.410	10,44 %

Počty občanů města a výše finančních prostředků na aktivní politiku

zaměstnanosti:

- samostatná výdělečná činnost	6	298.000,-Kč
- společensky účelná pracovní místa		
absolventi	50	2.009.259,-Kč
firmy	36	1.146.075,-Kč
- absolventská praxe	127	2.821.179,-Kč
- změněná pracovní schopnost	8	750.000,-Kč
- rekvalifikace	90	723.000,-Kč
- veřejně prospěšné práce	183	9.770.180,-Kč
Celkem:	500	17.517.693,-Kč

Pro kroniku zpracoval:

Luděk Veselý
vedoucí Trhu práce
Úřadu práce v Litoměřicích

Památková péče ve městě v roce 2002:

Významné restaurátorské práce:

Socha Panny Marie (2. polovina 19. století) - náročnější konzervační restaurátorský zásah na kamenné barokní soše.

Kostel sv. Štěpána prvomučedníka (1670 - 1681, stavitelé B. Spineta, G. Broggio, D. Orsi de Orsini) - restaurování sochařské a štukové výzdoby západního průčelí.

Kostel Zvěstování Panny Marie (1704 - 1731, architekt O. Broggio) - dokončení restaurátorských prací na štukové a kamenické výzdobě jednotlivých průčelí kostela.

Kostel Všech svatých (1717 - 1724, architekt O. Broggio, štukatérské práce F. a M. Tollingerové) - komplexní obnova západního průčelí, restaurování štukové, sochařské a kamenické výzdoby.

Další ochrana památek:

Kanovnický dům čp. 6 na Dómském náměstí, kde kvůli nestabilnímu sprašovému podloží docházelo k závažným trhlinám ve zdivu, byl staticky zajištěn metodou spouštěných studní pod základy severní stěny. Po odkopání přilehlého terénu byla zajištěna skutečná příčina poklesu - při prostupu základovým zdivem pro přípojky inženýrských sítí byl zcela přerušen cihelný vynášecí oblouk. Realizace se uskutečnila díky státní dotaci v výši 1,2 miliónu Kč.

Byl opraven dvorní trakt barokního domu čp. 130 ve Velké dominikánské ulici. Trhliny v nosných konstrukcích zde byly způsobeny nestabilním podložím, jež muselo být zpevněno mikropiloty a vloženými rámy.

Střecha jezuitské rezidence čp. 1/22 byla opravena v původním vzhledu, dožilé bobrovky musely být nahrazeny novými.

Již několik desetiletí chátrající barokní měšťský nárožní dům v Michalské ul. čp. 36/10 od O. Broggia byl v roce 2002 opraven: Byly renovovány štukové omítky a fasádní nátěry v původních odstínech, krov a byla vyměněna bobrovková krytina. Včasným zásahem památkové péče se podařilo zabránit nežádoucímu zvětšování volských ok na střeše.

Hotel *Červený rak* na Mírovém náměstí čp. 160-161 byl v neutěšeném stavu prodán a nový majitel současně s přípravnými a průzkumnými pracemi pro rekonstrukci zahájil neodkladné zabezpečovací práce. Byl staticky zajištěn krov a opravena tašková krytina.

Po srpnových povodních v roce 2002 musel být stržen přízemní dům z nepaláných cihel čp. 162/30 v Máchově ulici.

Ještě k bilanci a následkům loňské povodně:

Ještě rok po povodních bydlí tři rodiny obyvatel Města Litoměřice v obytných buňkách. Toto náhradní ubytování jim zajistilo Město. Dvě rodiny mají své buňky umístěny u svých vytopených a poničených domovů, tři buňky s početnou romskou rodinou jsou umístěny v prostoru bývalé chirurgie v Zahradnické ulici. Na opravách jejich domů se intenzivně pracuje a všichni postižení by se do svých bytů měli vrátit do konce letošního roku. Jeden dům v Jarošově ulici byl natolik staticky narušen, že musel být zbourán. Zde došlo ke vzájemné směně pozemků s Městem a na tomto náhradním pozemku si rodina postaví dům. Zatopeny byly především čtvrt' Želetice na levém břehu Labe a spodní ulice města na břehu pravém. Celkové škody z majetku města byly vyčísleny na 143 miliónů korun. Město se snažilo využít všech dotačních titulů, které byly vypsány. V rámci přímé dotace požádalo o osm miliónů korun pro domácnosti. Tyto prostředky se stále ještě vyplácely v druhé polovině roku 2003. Postižení občané dostali také příspěvek z povodňového konta Města, na nějž přicházejí dary z celé republiky.. Rozdělování prostředků proběhlo ve dvou fázích s tím, že první částku obdrželi lidé v loňském roce a druhou na jaře letošního roku. Některé dary byly účelově vázány a mohly být použity pouze na obnovu majetku města.

První, co se zajišťovalo po opadu vody, byla likvidace protipovodňových hrází, odvoz naplaveného materiálu, bahna a hrubá očista ulic města. Dále pak následoval odvoz veškerého odpadu poškozeného vodou z domů bytů, ale i podnikatelských subjektů. Lidem byla poskytována humanitární pomoc, která městu docházela z celé republiky i ze zahraničí. Z prostředků na odstranění následků po povodních město opravilo především komunikace a veřejné osvětlení. Z Fondu solidarity bylo požádáno o 40 miliónů korun. Z těchto prostředků probíhá obnova Střeleckého ostrova zasaženého loňskými povodněmi na oddychovou zónu. Byl již opraven altán (altán Střelecké gardy postavený v romantickém slohu v roce 1826), probíhá oprava veřejného osvětlení a komunikací a budou následovat terénní úpravy.

Ve spolupráci s Povodím Labe došlo k vyčištění a zprůtočnění ramena řeky tvořícího Střelecký ostrov. Značně byla v této lokalitě Střeleckého ostrova poškozena sportovní zařízení a sportoviště Slavoje Litoměřice. Na jejich opravy se podařilo získat prostředky z Fondu obnovy Ústeckého kraje po povodních. Město má ve svém rozpočtu dalších 2 a půl miliónu korun na obnovu koupaliště. Do zahájení sezóny byl zprovozněn i autokemp, na nějž finanční i fyzickou pomoc poskytli zahraniční návštěvníci zařízení.

Největší akcí, kterou má město ještě před sebou, je oprava Tyršova mostu, který je téměř sto let starý a povodeň ho poznamenala.

Zapsáno 15. září 2003

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2003

Eva LUPEJOVÁ

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Pedagogická fakulta
Katedra historie

Výtvarná vyobrazení zříceniny hradu Kamýk v 19. století

(ze sbírkových fondů Oblastního muzea
a Severočeské galerie výtvarného umění
v Litoměřicích)

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Oldřich Doskočil

Vypracovala:

Eva Lupejová

Obor:

kulturně historická

regionalistika

Datum zadání:

květen 2001

Datum odevzdání:

listopad 2003

OBSAH

ÚVOD

I.	VLIV UMĚLECKO - HISTORICKÝCH SLOHŮ NA POČÁTKY ZOBRAZOVÁNÍ HRADŮ	4
II.	PŘÍČINY POČÁTKŮ SYSTEMATICKÉHO ZOBRAZOVÁNÍ ČESKÝCH HRADŮ NA PŘELOMU 18. a 19. STOLETÍ	6
III.	HRAD KAMÝK	8
III/1	Stručné dějiny hradu Kamýk	8
III/2	Počátek zájmu umělců o hrad Kamýk, vzhledem k významnějším hradům	10
III/3	Vztah ilustrací hradu Kamýk k textům v časopisech a knižních titulech	15
III/4	Příklad volné tvorby zobrazení hradu Kamýk (J. Gruss).	18
IV.	PŘESAHA ZOBRAZOVÁNÍ HRADNÍCH LOKALIT DO 20. STOLETÍ	20
V.	STRUČNÉ ŽIVOTOPISY KRESLÍŘŮ PŘEDLOH A MALÍŘŮ	21
V/1	Franz Johann Bothe (František Jan Both)	21
V/2	Vincenz Kühnel	22
V/3	František Karel Wolf	23
V/4	Robert Klutschak (Klučák)	24
V/5	Anonym	25

V/6	Johann (Jan) Gruss st.	26
V/7	Vilém Kandler	27
V/8	Carl Wilhelm Arldt	28
	ZÁVĚR	30
	POZNÁMKY	33
	SEZNAM ZKRATEK	42
	SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	44
	SEZNAM PŘÍLOH	48

ÚVOD

Hlavním záměrem této práce je studium výtvarných vyobrazení hradu Kamýk ze sbírkových fondů Oblastního muzea (OM) a Severočeské galerie výtvarného umění (SGVU) v Litoměřicích, které jsem si vybrala jako velmi zajímavé a vzrušující téma v rámci systematického zobrazování českých hradů ve výtvarném umění, jenž dosáhlo svého zenitu především v 19. století a ztrácí na významu se vznikem a rozvojem fotografie.

Tato oblast patří k málo probádaným tématům a to především v otázce, proč k vrcholu zájmu dochází právě ve století devatenáctém a proč se o tyto objekty začali malíři a kreslíři zajímat až v 2. polovině 18. století. To je otázka, kterou se pokouším ve své práci zodpovědět a to i s vědomím, že se jedná pouze o počátek zkoumání daného fenoménu, jenž je mnohvrstevný. Proto jsem si zcela vědoma toho, že předkládaná problematika je zde poněkud zjednodušená. Dané téma pochopitelně vyžaduje ještě mnoho analytických studií, aby bylo možné provést následnou syntézu pojednávaného tématu. Moji práci je tedy třeba chápat pouze jako dílčí sondu a nikoli jako vyčerpávající studii dané látky.

Zříceninu hradu Kamýk jsem si zvolila proto, že tuto lokalitu velice důvěrně znám, jakožto jednu z významných dominant krajiny, která se nachází za první terénní vlnou Českého středohoří, směrem na západ od mého rodného města Litoměřice. Počet jeho vyobrazení ze sbírek OM a SGVU v Litoměřicích se mi pro první kontakt tohoto zkoumaného tématu jevil jako dostačující.

Celkový soupis vyobrazení hradu Kamýk a deponování jeho jednotlivých děl na území České republiky zatím neexistuje. Případným rozšířením svého badatelského zkoumání o další vědecké instituce (např. Galerie moderního umění v Roudnici nad

Labem, Muzeum města Ústí nad Labem, Regionální muzeum v Teplicích apod.), bych sice mohla tuto práci obohatit o konkrétní příklady, ale započala bych tím v podstatě nekonečnou studijní cestu do těžko dohlédnutelné řady depozitářů, jenž by byla pro jednotlivce úkolem na několik desetiletí.

Kromě tohoto problému, většina zde popsaných děl jsou grafické tisky, tudíž díla multiplikovaná, která by, v případě jejich dohledání v dalších depozitářích, nepřinesla žádný nový poznatek, snad s výjimkou statistických údajů o jejich zachovaném počtu a deponování.

I. VLIV UMĚLECKO–HISTORICKÝCH SLOHŮ NA POČÁTKY ZOBRAZOVÁNÍ HRADŮ

Od objevení řecko-římských maleb v Pompejích a Herkulaneu v polovině 18. století nastává oslabení výsadního postavení italského umění 16. století a císařského Říma, jež byly do té doby pokládány ve výtvarném umění za hlavní autority.¹⁾ Velkou zásluhu na průzkumu antických památek v obou městech měl německý archeolog Johann Joachim Winckelmann.²⁾ V roce 1764 vydává přelomové dílo „*Dějiny umění starověku*“, v němž se poprvé zaměřuje na studium uměleckého díla, všímá si celé tvůrčí epochy a uvědomuje si, že i umění má svůj specifický vývoj. Zároveň však kniha také odsuzuje předantické umění, gotiku a baroko jako umění barbarské a tudíž nehodné pozornosti. Winckelmann tak odstartuje nejen novou vědní disciplínu »*Dějiny umění*«, ale zároveň položí ideologický základ k novému životnímu postoji „*osvícenství*“.

Jako estetický ideál a hodnotovou stupnici Winckelmann předkládá antické umění, čímž rehabilituje i renesanci. Rodí se nový umělecký sloh „*klasicismus*“, který se stává estetickým pendantem osvícenství.³⁾ Módou se stávají latinské citáty, jimiž vzdělanci vyšperkovávají své projevy, ať už verbálně či písemně. Zakřivené linie baroka i dekory rokoka se ve výtvarném umění i architektuře pozvolna narovnávají, ideálem přestává být bazilika sv. Petra v Římě a stává se jí athénská Akropole. Klasicismus nakonec vyústí do umění napoleonské doby, tzv. *empíru* s jeho přímočarými obrysy a jednoduchými tvary, ale také poněkud studenou a strohou krásou.

Jako příklad těchto změn v našem regionu můžeme ze sakrálních staveb uvést např. klasicistní kostel Zmrtvýchvstání Páně v Terezíně (1805 – 1810) a jeho vnitřní výzdobu, včetně obrazu hlavního oltáře, jehož autorem je rakouský malíř a první ředitel pražské Akademie výtvarných umění Josef Bergler.⁴⁾

Osvícenská společnost 18. století si vytvořila osobitý světový názor a životní i kulturní styl, charakterizovaný dějinným optimismem, vírou v lidský rozum, osvobozený od předsudků, pověr a nevědomostí, ale především od tradičních autorit. Klád se neobyčejný důraz na vědecké bádání, jehož výsledky měly přinést i nápravu negativních společenských jevů. Osvícenství vycházelo ze dvou základních směrů „*racionalismu*“ a „*empirismu*“, čímž přineslo zásadní změnu v nazírání na svět, který pokládalo za mimořádně složitý, nicméně rozumem a smysly poznatelný mechanismus. Dokonce i Bůh byl pokládán jen za »prvního hybatele«, který tento mechanismus uvedl v život. Následkem této filozofie pak dochází k rušení všeho, co nemělo praktický či rozumem uchopitelný význam (např. těch řeholních řádů, které byly pouze meditativní).⁵⁾

A právě v takto pojaté duchovní atmosféře by si žádný tehdejší intelektuál nepověsil na stěnu obraz s gotickou architekturou, mezi které patřila i většina hradů. Naopak, módou se stávají topografické tisky zobrazující panoramata měst, klasicistní zámky, novostavby atd. Tento trend byl považován za měřítko vkusu a určoval tehdejší životní postoj moderní společnosti.

Tento dobový pragmatismus, připomínající dnešní dobu, pochopitelně v sobě nesl i zárodek odporu nejen u senzitivních jedinců, ale i u těch, kteří vnímali barokní životní pocit jako zcela již vyčerpaný a tudíž úpadkový. Tito lidé hledali nové cesty a prostředky pro vyjádření svých vnitřních pocitů a duchovních potřeb, a to úplně jiným způsobem. Brzy se měl zrodit nový sjednocující kulturní proud „romantismus“, jenž stál v protikladu s filozofickým pojetím klasicismu.

II. PŘÍČINY POČÁTKŮ SYSTEMATICKÉHO ZOBRAZOVÁNÍ ČESKÝCH HRADŮ NA PŘELOMU 18. a 19. STOLETÍ

Již v 80. letech 18. století píše přední německý básník Christoph Martin Wieland⁶⁾ o své potřebě a touze, aby mu múzy osedlaly bájněho Pegase, který by ho přenesl do dávných dob středověku. Wieland je tak první, kdo postavil pomyslný most do středověku a projevil zájem o jeho život a tvorbu. Je pochopitelné, že tento prvotní zájem byl naivní a zidealizovaný, protože znalosti o éře středověku v tehdejší době byly minimální.

Avšak již preromantici se začínají uchýlovat před běžným koloběhem života do přírody. Příroda byla místem, kam se osamělý jedinec, rozervaný a trpící vnitřním rozporem mezi neuskutečnitelnými ideály a všeobklopující přízemní skutečností, uchyluje v touze vzdálit se společnosti. V tomto přírodním prostředí pak tito rozervanci objevují zbytky středověkých hradů, které se spolu s gotickými chrámy pro ně stávají symbolem jasněho středověkého řádu. Tento symbol byl však naivní, jak už bylo řečeno výše, byl ale určitým východiskem alespoň v jejich představách.

Nicméně trosky hradů v nich, mimo jiné, vzbuzovaly určité asociace na rozklad této ideální jednoty a zároveň soudobé společnosti, zejména po zklamání z Francouzské revoluce a nástupu Napoleona Bonaparte. Napoleon si jako oficiální estetikum svého imperiálního tažení zvolil právě klasicismus. Celkové pocity duchovního klimatu po skončení napoleonských válek by se daly charakterizovat termíny neuspokojenost a rozčarování. Vše klasicistní bylo přímo nenáviděno. A proto měl romantismus ve Francii tak silný až revoluční nástup (viz. např. Victor Hugo ve své předmluvě divadelní hry Cromwell z r. 1827).⁷⁾

K úplné dokonalosti však romantismus dotáhli Němci, a proto je často mylně považován za jejich vynález. V jejich zemi tento směr nakonec našel svou nejvlastnější půdu, kde navázal na hnutí „*Sturm und Drang*“ (Bouře a vzdor), v jehož duchu psali a tvořili největší němečtí umělci a myslitelé.⁸⁾

Preromantici na sklonku 18. století, ve kterých se probouzelo vlastenecké cítění, toužili objevovat památníky dávných časů, ve kterých se zrcadlila skoro zapomenutá národní minulost. Začínali tedy podnikat krátké výlety do nejbližšího okolí, kde v krásné přírodě nacházeli hradní zříceniny, přičemž někteří z nich se je pokoušeli i

kreslit. První kniha o českých hradech, doprovázena jejich ilustracemi, tak vychází v roce 1798 v Praze od historika prof. Augusta Gottlieba Meissnera⁹⁾, prvního luterána který po josefínských reformách a tolerančním patentu v r. 1781 mohl učit na pražské univerzitě. Dílo vyšlo pod názvem „*Historisch – malerische Darstellungen aus Böhmen*“ (Historicko – výtvarná vyobrazení z Čech), ve výtvarné redakci učitele pražské normální školy u Týna Františka Karla Wolfa. Meissner se tu ještě neodvážil popsat všechny české hrady, jejichž počet odhadoval na 800. Spokojil se proto s výběrem objektů podle jeho mínění nejzajímavějších. Jeho text doprovázejí kolorované lepty Antonína Pucherny (1776 – 1852), v rozporu s údajem na titulním listě však byly zhotoveny nejen podle předloh F. K. Wolfa (1764 – 1836), ale též podle kreseb jiných autorů.¹⁰⁾ Společnost v Českém království na přelomu 18. a 19. století však ještě nebyla připravena na vnímání gotické architektury, a proto zůstává pouze u prvního dílu. Wolf (tentokrát v roli vydavatele) se tím ale nedal odradit a postupem doby vydává samostatná alba těchto hradů, opět v doprovodu Meissnerových textů.¹¹⁾ Širší veřejnost si tak začíná pozvolna zvykat, je na tento odlišný vývoj postupně připravována, aniž by tušila, že se zde rodí nový životní pocit – *romantismus*.

III. HRAD KAMÝK

III/1 Stručné dějiny hradu Kamýk

Pozůstatky hradu Kamýk se nacházejí na pravém břehu řeky Labe, na západních svazích Českého středohoří, asi 4 km severozápadně od Litoměřic. V této kopcovité krajině lze spatřit kuželovitou čedičovou skálu se zbytky hranolovité věže. Jeho poloha zřejmě dala hradu i jméno, neboť slovo „*kamýk*“ znamená kámen-skála.¹²⁾

Prostor hradní tvrze není velký, byl opevněn zčásti zachovanou hradbou z bílého vápen-ce a příkopem.

Pohled na hrad Kamýk z jihovýchodu. (Foto M. Pavlíková 2003)

K jižní straně hradby byla přistavěna větší obytná budova, z níž se dodnes zachovala část zdi se třemi okny. Uprostřed tohoto opevnění, na čedičové skále, se vypínala nepravidelná hranolovitá věž, jejíž jihozápadní strana je zcela zřícená. Byla zbudována nad skalní puklinou, kterou lze proniknout až do nitra stavby. Vchod do

hradu branou byl ze západu. Podél kraje hradního příkopu se dnes nachází několik domů stejnojmenné vesnice, některé z nich stojí těsně u zachované jižní zdi.

Vlastní založení hradu není přesně známo. Nicméně první zmínka o Kamýku, která se zachovala, pochází z roku 1319.¹³⁾ Jindřich, předek Kamýků z Pokratic v listině uvádí, že přijal od krále Jana Lucemburského v manství zboží Kamýk a nedalekou ves Žalhostice. Píše také, že tvrz Kamnik řečenou, jak postavil, tak v našem Království českém znova obnovil. Z toho lze usoudit, že Jindřichova stavba byla znovuoobením staršího, snad provizorně opevněného strategického bodu na rozeklaném čedičovém sopouchu na kopci východně od vsi.

O pár týdnů později (28. února 1319) mu král Jan upsal litoměřické a ústecké clo při důležité obchodní cestě na Labi, stejně tak jako to učinil u nedalekého hradu Střekov. Jindřichovo panství nebylo velké. Patřila k němu ještě i ves Mířejovice, kterou získal od milevského kláštera a také jsou známy jeho spory s roudnickým klášteřem o pozemky u nedalekých Babin.¹⁴⁾

Jindřich měl několik potomků, kteří se psali „z Kamýka“, ale také „z Pokratic“,¹⁵⁾ kde vlastnili tvrz, ve znaku pak měli jednorožce ve skoku doleva. Pravděpodobně do Pokratic i přesídlili, poněvadž hrad Kamýk dostal zpět do vlastnictví král Karel IV., který pak dlužen peníze Zbyňkovi Zajíci z Házmburka mu v r. 1352 dal hrad v manství.¹⁶⁾ Při dělení házmburského dědictví v r. 1410 dostal hrad Kamýk Jan z Házmburka a po něm ho získal jeho bratr Mikuláš, který hrad v roce 1425 prodal.¹⁷⁾ Za husitských válek získal Kamýk husitský hejtman a správce Litoměřic (od r. 1421) Hynek z Koldštejna, který v roce 1427 zahynul při opanování Prahy. Rok poté se hradu zmocnili Jan Smiřický, Zikmund z Vartemberka a zřejmě i Zbyněk Zajíc z Házmburka, kteří hrad i jeho okolí zpustošili. Takto dobytý hrad dostal zpět Mikuláš z Házmburka, který jej roku 1431 prodává již podruhé Vilémovi z Konic a ze Lstiboře, jenž měl v držení též Pokratic a pátecké panství.¹⁸⁾ Další osudy Kamýka nejsou už tak bouřlivé jako za válečných husitských let, vyznačují se spíše opětovným střídáním majitelů na základě koupě a dědictví.

Poslední vlastník odkázal hrad i s dvorem a náležejícími vesnicemi svému bratranci Petrovi (Klučovskému) ze Lstiboře v r. 1468. Petr držel Kamýk dalších 10

let, po kterých mu král Vladislav II. udělil (1478) kamýtské panství v manství a o 4 roky později ho dokonce z lenního svazku propustil.¹⁹⁾ Kamýk pak drželi Petrovi potomci, kteří se nazývali Kamýtští ze Lstiboře. Jeden z nich, Vilém, držel ve 40. letech 16. století nejen hrad Kamýk, ale i dvůr ve Velkých Žernosekách a řadu dalších vsí. Poněvadž byl hrad poněkud zchátralý, dal ho Vilém v roce 1547 opravit a opevnit výstavbou nových zdí, nad branou do hradu pak nechal vytesat svůj erb. Vilémovi synové, zvláště pak Jan Všebor ještě hrad obýval, ale kolem roku 1600 již jeho držitelé sídlili v nové pohodlnější tvrzi na úpatí vrchu u dvoru.²⁰⁾ Samotný hrad pak pomalu pustl a poslední jeho majitel z rodu Kamýtských ze Lstiboře, Jan Jiří, nucen opustit zemi kvůli své víře, ho v roce 1628 spolu s dvorem, pivovarem a vesnicemi prodává Heřmanu Černínovi z Chudenic. V době saského vpádu v r. 1631 se ještě pokusil na hrad vrátit, avšak Sasové při ústupu a po nich i Švédové Kamýk vyplenili.

Zbytky hradní věže. (Foto E. Lupejová 2003)

Po smrti Heřmana připojila jeho vdova Silvie Kateřina Kamýk k lovosickému panství a po jejím druhém sňatku s Leopoldem Vilémem, markrabětem z Bádenu se tyto statky ocitly pod vládou příslušníků jeho rodu na celé příští století. Od bádenských markrabat koupili Kamýk i Lovosice v roce 1783 Schwarzenbergové.²¹⁾ Neobývaný hrad však nadále chátral a k jeho celkovému zpusnutí ještě přispěly dva požáry v letech 1809 a 1819. Pouze kamýtské panství pak v roce 1863 odkoupil od Schwarzenbergů jeho tehdejší nájemce dr. Ota Polák, jehož sestra Bety se stala druhou manželkou Bedřicha Smetany, který tu krátce po svatbě v r. 1860 pobýval.²²⁾

Po 1. světové válce se stal majitelem JUDr. Schmeykal a po roce 1945 připadl Kamýk státu.

III/2 Počátek zájmu umělců o hrad Kamýk, vzhledem k významnějším hradům

Nejstarší vyobrazení hradu jako takového ze sbírek OM v Litoměřicích je volný list, znázorňující hrad Kamýk od východu,²³⁾ který byl původně uveden v časopise Hyllos²⁴⁾ v roce 1821. Jeho autorem je kreslír Franz Johann Bothe (Both) (1792 - po 1835), jehož předlohu převedl do grafické podoby Josef Glanz (nar. 1799). V době, kdy vycházel Hyllos, byl již trh běžně zásobován různými grafickými alby. Tím, že byl hrad Kamýk, vydavatelem Karlem Eduardem Rainoldem²⁵⁾, zařazen do časopisu jako doprovodná ilustrace k článku, který je svým obsahem pozvánkou na výlet, tak jak to známe ze současných časopiseckých příloh, dokazuje, že se hrady stávaly již masovějším cílem víkendových výletů tehdejší společnosti.

Zahledíme-li se na mědiryt Kamýka pozorněji, vyčteme z něho přímo učebnicově umělcův vnitřní rozpor, kdy pocitově na něj již doléhá pozvolně se rozvíjející nový směr – romantismus, ale rozumově se snaží držet ještě starých, zaběhlých pořádků (pro něho samotného snad i jistějších) a zůstává zcela vězet v klasicismu. Vždyť romantismus jako umělecký program měl být teprve formulován velkým francouzským romantickým spisovatelem a dramatikem Victorem Hugem v jeho předmluvě divadelní hry „Cromwell“ roku 1827.

Vlastní hrad zobrazuje Both jako mohutný skalní kužel, na jehož vrcholu sotva rozeznáme hradní rozvaliny. Celý útvar spíše připomíná »orlí hnízdo než lidské obydlí« jak to přesně popisuje pověst o počátcích hradu, kterou o 25 let později zaznamenal František Alexander Heber (1815 – 1849) ve IV. svazku své encyklopedie o

hradech.²⁶⁾ Nelze vyloučit, že Both tuto pověst, popisující vzhled Kamýka, znal a snažil se ji tudíž zachytit. Podvědomě ovlivněn duchem nového trendu uměle deformuje (špičatí) kopce Českého středohoří na vzdálenějším horizontu a na obloze kreslí mocné kumuly oblak, které asociují dramatičnost zobrazení, přičemž přední plán se stafáží listnatých stromů a figur dvou lovců se psem v pravém dolním rohu ještě plně odpovídá klasicistnímu tvarosloví. Takto vnitřně rozporuplně jsou nesena i pozdější Bothova díla, dochovaná a deponovaná v OM Litoměřice a v oddělení starších českých dějin Národního muzea v Praze, a to až do roku 1836, kdy se pro nás jeho dílo a veškeré zprávy o něm ztrácejí do neznáma.

Hrad Kamýk se rozhodně neřadil mezi atraktivní hradní lokality, které kreslíři s oblibou velice často zobrazovali (jako např. Karlštejn, Křivoklát, Bezděz...), a tak se s jeho dalším vyobrazením setkáváme až ve IV. díle Heberovy encyklopedie „*Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser*“ (České hrady, tvrze a zámky) s vročením 1846. Všech sedm svazků jeho díla vydával významný litoměřický tiskař a vydavatel Carl Wilhelm Medau²⁷⁾ v letech 1844 – 1849. V sešitovém vydání však některé texty o hradech, včetně Heberovy předmluvy z I. dílu s vročením 1844, ale datem březen 1843, vycházejí již v roce 1843. F. A. Heber²⁸⁾ se jako průkopník vědecké ilustrace snažil zachytit vlastní architekturu hradu co nejvěrněji. Jeho kresby jsou často velmi jednoduché, zachycují pouze základní schéma s důrazem na stavební dispozici objektu. V jeho předlohách tak můžeme na jednu stranu vidět, že z hlediska tvarosloví byl ještě tzv. opožděným dítětem osvícenství, které předznamenávalo moderní metody bádání.

Se svým monumentálním dílem vstoupil do světa knižního trhu v období, kdy romantismus měl svůj zenit již za sebou a pozvolna se začínal stávat zakademičtělou fosílií. Průměrný čtenář dožíval na sentimentálním románu (jehož konec měl v budoucnu vyústit v tzv. červenou knihovnu, jak byla označena jedna z takových edic v meziválečném období 20. století).

Předvědecký přístup nutil Hebera přistupovat k zobrazení objektu dokumentárním způsobem, přičemž vše ostatní okolo (stafáž) pak vydavatel přizpůsoboval požadavkům čtenářské obce. Bohužel na vyobrazení hradu Kamýk nelze tento Heberův přístup demonstrovat, protože autory předloh byli jeho spolupracovníci.

Ve IV. díle je Kamýk zobrazen dvakrát. Autorem první předlohy je Vincenz Kühnel (1805 – 1873), který nakreslil hrad od severu v roce 1836,²⁹⁾ ještě s názvuky romantického tvarosloví. Jeho předlohu převedl na kámen Peter Röhrich (1813 – 1901). Kühnel zachycuje skalní útvar s hradní věží ve tvaru sedící kočky na vrcholu kopce, který leží v blízkosti toku řeky Labe, točící se jako had doleva. V předním plánu dominuje celému výjevu stafáž třech vysokých borovic, které tu majestátně stojí po obou stranách hradu jako rytíři hradní stráže.

Pochopitelně nesmí v duchu romantismu chybět ani figurální stafáž několika výletníků. V zadním plánu zcela vlevo je pak znázorněna hora Klapý s Házmburkem na vrcholu a vpravo za zalesněným horizontem vyčnívá špička vrchu s hradem Košťálov. Obloha zůstává prázdná. Druhé vyobrazení je poloobraz Kamýka,³⁰⁾ rytý A. Rothem, autor předlohy však není pod fasetou uveden. Jeho jméno ale můžeme zjistit při pozorném čtení doprovodného textu o hradu, kde Heber uvádí: „.....1796 byly patrný jen nemnohé zbytky, které představuje zde připojený poloobraz F. K. Wolfa.“ Heber tedy použil starší předlohu z roku 1796, jejímž autorem byl František Karel Wolf. Ten nakreslil hrad Kamýk ještě v silně klasicistním řádu. Záhyby polorozpadlé hradní věže na skalním výběžku jsou velmi ostře lomené. Na svahu pod skálou se rozprostírá mohutné opevnění se třemi čtvercovými okny, které se z celé hradby

zachovaly jako jediné až dodnes. V popředí mezi pravidelně řazenými řádky na poli se nachází stafáž plně naloženého vozu s obilím a s dvěma sedláky a tažnými voly. Dokonce i dva malé dřevěné domky pod hradbou jsou přísně seřazeny vedle sebe, tak jak to nařizoval tehdejší umělecký proud. Později se tento Wolfův poloobraz spolu s Kühnelovou předlohou objevil také v patnáctidílné encyklopedii Augusta Sedláčka (1843 - 1926) „*Hrady, zámky a tvrze království českého*“ z let 1880 – 1927.

Zajímavou amatérskou kresbou malujícího přírodovědce Roberta Klutschaka (Klučáka) (1823 - 1903) je dálkový pohled na hrad se stejnojmennou vesnicí Kamýk na jižním svahu pod ním.³¹⁾ Klučáka nezajímaly umělecké prostředky vyobrazení, ale jako přírodovědec a znalec Českého středohoří (za kterého byl pokládán) zachycoval okolní krajinu především očima vědce. Vlastní hrad je pro něho jen stafáž v krajině, kterou zakresluje pouze proto, že tento objekt tam je. Jeho hlavním zájmem je zaznamenání přesných tvarů, jenž vytvořila sama příroda. Hornímu plánu oblohy se Klučák nevěnuje vůbec, ponechává ji netknutou jako čistý papír. Střední plán tvoří vlastní hrad a vesnice s táhlým zalesněným vrchem za nimi, v jehož svahu vyčnívá špička věže kaple sv. Jana Křtitele. V dolním plánu jsou už jen znázorněny louky s dvěma většími stromy. Lehce kolorovaná perokresba má v roce 1842 v levém dolním rohu se signaturou R. K.

Litoměřický kamenotiskař a knihtiskař Karel Vilém Medau nevydával jenom volné listy hradů z Heberovy encyklopedie, ale pro značný zájem veřejnosti o tyto objekty po roce 1848, tiskl i samostatné volné listy, jenž nebyly určeny pro žádné, jím vydávané publikace. Mezi ně patří i litografie s pohledem na hrad Kamýk od severozápadu od neznámého autora předlohy i rytce.³²⁾ Vyobrazení je přímo učebnicovou ukázkou zakademičtělého romantismu, který vyhovoval tehdejšímu vkusu průměrného zákazníka.

Hrad je záměrně znázorněn vlevo, aby kreslíři zbyl dostatek plochy na průhled do okolní krajiny s tokem řeky Labe a siluetami hradů Házmburk a Košťálov na vzdáleném obzoru vpravo. V popředí (v prvním plánu) pochopitelně nechybí stafáž bohaté flóry v horkém letním čase a vzdálenější figurální stafáž pasáčka krav na svahu pod úpatím skalního masivu hradu.

Tyto volné listy hradů bez použití v tiscích začíná K. V. Medau vydávat ve značném množství přibližně od roku 1850. Je tomu tak proto, že po porážce revoluce v r. 1848/49, ve které se jeho tiskárna angažovala a po zpřísnění tiskových zákonů, kdy postupně zaniká většina jím vydávaná periodika, se jeho podnik dostává do vážných finančních potíží, a tak v r. 1855 Medau zcela končí své pražské aktivity a svoji filiálku v Praze prodává Karlu Bellmanovi. Značení „*Prag*“ (Praha) se od té doby pomalu vytrácí a přibývá značení místa vydání „*Leitmeritz*“ (Litoměřice). Do té doby (do r. 1850) známe pohledy na zříceninu hradu Kamýk jen z kreseb, někdy kolorovaných akvarelem nebo z grafických tisků.

Nejstarší olej, zhotovený profesionálním malířem, je drobný obrázek z roku 1850 ze sbírky SGVU v Litoměřicích.³³⁾ Jeho autorem je představitel provinčního nazarenismu³⁴⁾ Johann (Jan) Gruss starší (1790 – 1855), který většinu svého života prožil v Litoměřicích. Ve svých krajinách, tak jako první generace nazarénů, vychází z tvarosloví vrcholného romantismu a v tomto duchu namaloval i hrad Kamýk. Na obraze je zachycena polorozpadlá hradní věž na čedičové rozvalině od jihu. Po její pravé straně se tyčí zbytek hradby se třemi okny, v jejíž těsné blízkosti se krčí malebný patrový domek s dřevěnou pavlačí a různými přístavky.

V dolním plánu se vlní neodmyslitelný zelenožlutý pažit s bujnou vegetací a balvany v levém rohu. Gruss si všímá i oblohy, která svým pojetím dotváří

romantickou atmosféru celého díla. U horních okrajů je modrá a protnuta několika bílými mraky se nad krajinou zbarvuje do okrova.

V roce 1858 vychází I. díl první české publikace o památkách království českého „*Starožitnosti a památky země české*“ od Ferdinanda Břetislava Mikovce.³⁵⁾ Další II. díl je vydán v r. 1865, kde jsou uvedeni již autoři dva, kromě Mikovce ještě Karel Vladislav Zap.³⁶⁾ Z důvodu předčasné smrti Mikovce musel totiž Zap dokončit celé dílo sám. Někdy pouze na základě stylového rozboru můžeme určit, kdo byl autorem té či oné části textu. Jedním ze dvou autorů ilustrací v tomto dvousvazkovém díle je Vilém Kandler (1816 – 1896), vynikající žák profesora vídeňské a pražské Akademie a předního představitele nazarenismu Josefa Führicha. Kandler od něho převzal silný náboženský náboj a od svého druhého velkého učitele Karla Würbse zase schopnost pro krajinářské výtěnění. Ve svých ilustracích pro Mikovcovo a Zapovo dílo se ovšem snaží být dokumentárně přesný a plasticitu objektu se snaží zaznamenat až s bravurní sošnou modelací. Ve druhém svazku »Starožitností« se nachází ocelorytina Kamýka,³⁷⁾ kterou zhotovil podle jeho předlohy Josef Rybička (1817 – 1872). Kandler zachytil hrad Kamýk od jihu na vrcholu kopce až s neuvěřitelnou přesností jako je tomu u Grussova drobného oleje. Tyto dva pohledy na zříceninu jsou téměř totožné. Narozdíl od Grusse zde navíc dokresluje figurální stafáž hrajících si dětí a scénu oživuje i hejnem slepic a kohoutem. V jakém roce Kandler zhotovil pohled na Kamýk se ze značení ani textu nedovídáme. Dataci můžeme určit jen orientačně před rok 1865, kdy vyšel druhý díl »Starožitností.«

Krajina podél labského toku byla pro vedutisty značně přitažlivá, zejména pro romantiky měla zvláštní kouzlo. Přestože romantismus měl po polovině století svůj zenit již dávno za sebou, stále ještě přežíval v řadách běžných konzumentů. Toho dokázali hbitě využít jednotliví vydavatelé různých publikací, kteří se jen snažili uspokojit poptávku na tehdejšímu trhu. Pravděpodobně na základě zakázky od C. H. W. Münnicha se vydali němečtí kreslíři a litografové Robert Bürger a Carl Wilhelm Arldt (1809 – 1868) do Čech, odkud cestovali podél řeky Labe až do Hamburku, přičemž vytvořili nepřeberné množství pohledů na města, hrady a krajinu lemující tento tok. Z této série tisků nazvané „*Der Elbstrom, von seinem Ursprunge bis zu seiner Mündung in die Nordsee*“ (Řeka Labe, od pramene až k jejímu ústí do Severního moře), zřejmě pochází i poslední vyobrazení hradu Kamýk ze sbírek OM v Litoměřicích,³⁸⁾ kde se zachovalo z celého alba pouze 5 litografií s pohledy na město Litoměřice, Lovosice a krajinu u Libochovan.³⁹⁾ Všechny grafické listy byly vytištěny neznámým F. Weiderem. Jedná se o zcela komerční znázornění hradu od jihu podobně jako u Grusse a Kandlera, ale poněkud z větší vzdálenosti. Obloha v horním plánu je prázdná, pod úpatím kopce se zříceninou hradu se nachází pás několika vesnických domků a figurální stafáž sedláků a pasoucího se dobytka, kteří tam byli nejspíše dodatečně doplnění.

Dolní okraj výjevu je lemován keří a listnatými stromy. Vzhledem k nekvalitní práci by se jednalo o pozdější dataci, nejspíše druhá polovina 60. let 19. století. V té době začínala být litografie pomalu vytlačována mnohem kvalitnější fotografií.

V německých encyklopediích se však objevuje datace tohoto alba podstatně starší, rok 1840.⁴⁰⁾ Tomu by zase mohl odpovídat i tvar znázorněné hradby u hradu. Arldt ji nakreslil podstatně delší, její pravé křídlo se stáčí směrem na jih k divákovi, tak jak je to dobře patrné u Wolfovy předlohy z roku 1796. Naopak Klučák jako vědec, snažící se o co nejvěrnější zpodobení, zachytil již v r. 1842 pouze hradbu se třemi okny, tak jak ji známe i dnes. Právě v letech 1840 – 42 putoval po českých hradech F. A. Heber, ale bohužel ve IV. díle své encyklopedie z r. 1846 použil pro hrad Kamýk starší předlohy jiných autorů (1796 Wolf), (1836 Kühnel). Sám pak na straně 179 poznamenává: „*Za posledních padesát let se zbytky zdi změnilly jen málo...*“

“ (tedy od r. 1796 do 1846).

III/3 Vztah ilustrací hradu Kamýk k textům v časopisech a knižních titulech

V 1. polovině 19. století se o dějinách hradu Kamýk, ale i ostatních hradních lokalit příliš mnoho nevědělo. Zájem o památky jako takové se začíná probouzet v řadách širší veřejnosti v podobě turistických výletů, čili s rozvojem turistiky. K tomu částečně přispívalo i vydávání různých topografických děl s vyobrazením hradů.

Nejstarší popis hradu Kamýka pochází z roku 1821, kdy byl uveden v časopise Hyllos⁴¹⁾ pražského vydavatele K. E. Rainolda, a který tak seznamuje veřejnost s jeho existencí. Ve vlastním textu se o dějinách hradu nedovídáme zhola nic. Autor se soustřeďuje zejména na popis jeho ruin a také okolní krajiny, kterou lze spatřit z nejvyššího bodu hradní rozvaliny. Není zde popsána ani žádná pověst vážící se k tomuto místu, tak jako to bylo obvyklé u pozdějších popisů hradů a zámků v jiných, podobně koncipovaných pracích. Přesto zde uvádíme český překlad textu celý jako dokument dobového novinářského myšlení: *„Na stejně krásné jako interesantní cestě, která vede pocestného, zvláště chodce, z Litoměřic Kamýkem přes České středohoří do Teplic, upozoruje poutník v tomto místě, as hodinu cesty od Litoměřic vzdáleném, zbytky někdejšího skalního hradu, který sám ještě z nedaleka nabízí vzhled komína ponechaného stát po požáru. Rozsah tohoto hradu je sice neveliký, o to však byl smělejší, jak lze posoudit způsob jeho zbudování podle toho, co ještě zbylo z hradeb. Když nám byl dějepis o postavení tohoto hradu zůstavil jen málo a my víme toliko to, že ve 13. století byl ve vlastnictví rytířského rodu z Kamýka a že později patřil Berkovi, rytíři z Dubé, tak nádherným okolím, v kterém se rozkládá, budeme za naši neznalost dostatečně odškodněni.*

Vystoupíme-li nakonec na nejvyšší hlásku tohoto hradu, což je možno jen za pomoci žebříku, zatoulá se oko ku hodinu vzdálenému městečku Lovosice a dál širokou rovinou, ve které Házmburk se svými ještě stojícími věžemi a hradbami, bývalé pevnosti, hrdě vypíná svou hlavu. Právě tak spatříme ruiny náhorního hradu Košťálova, které stojí na dosti vysoké hoře Středohoří a od Kamýka jsou vzdáleny asi 2 hodiny. V úzkém údolí, které toto pohoří odděluje od Středohoří, jehož vyšší hory částečně omezují výhled na Rudohoří, tiše a klidně protéká řeka naší vlasti Labe, které jistě u většiny probouzí přání moci stejně bezstarostně jako ono proputovat životní dráhu, často plnou úskalí.

Při úpatí skalnatého vrchu ležící a k lovosickému dominiu patřící malá vesnička před 2 lety, až na několik domků, vyhořela, ale dnes je o to vlídněji obnovena.“⁴²⁾

Další text o hradu Kamýk pochází ze IV. dílu Heberovy encyklopedie z roku 1846. F. A. Heber je první, kdo se pokouší uchopit dějiny hradu badatelským způsobem, i když je třeba konstatovat, že z pohledu dnešního rozsahu znalostí o hradu, je jeho text již dávno překonaný. Heberův popis dějin Kamýka nám tak dokumentuje úroveň stavu historického poznání 1. poloviny 19. století. Přesto je možno pokládat jeho texty, a to nejen o hradu Kamýk, jako zakladatelské pro vědní obor zvaný kasteologie, jehož skutečné vědecké základy byly položeny až Augustem Sedláčkem⁴³⁾ na přelomu 19. a 20. století.

Je také třeba velice si vážit Heberova zájmu o pověsti jednotlivých hradů, které se snažil sbírat a obvykle na konci svých textů (v některých vzácných případech do

poznámkového aparátu, jak je tomu u hradu Trosky) je připojovat.

K popisu o hradu Kamýk připojil pověst o důvodu zboření templářského kláštera v nedaleké vesnici Malé Žernoseky: „V šerém dávnověku sídlil na Kamýku bohatý a statečný rytíř, kterému zemřela manželka a zanechala po sobě dceru, na které rytíř přímo visel svou láskou k ní; nepořádal turnaje ani hostiny a žil cele jen pro svou sedmnáctiletou dceru.

Jednoho dne jej navštívil nový komtur. Ten, uchvácen prudkou vášní k mladé krasavici, přišel hned druhý den a ctnostnou pannu pronásledoval necudnými návrhy, které ona pevně odmítla. Když takto neuspěl, dal ji unést najatými pacholky. Protože dívka ve svém studu nic otci o hanebných úmyslech komturevých neřekla, netušil rytíř, že dcera upadla do zločineckých rukou a marně hledal po okolí. Po marném hledání převléknuv se za minesengra jal se putovat po blízkých i vzdálených hradech, leč bezvýsledně. Když při svém návratu již minul templářský klášter, pocítil náhle silné nutkání k modlitbě.

Vrátiv se, vstoupil do otevřené kaple, vrhl se na zem před obraz Kristův a úpěnlivě se modlil za svou dceru. Po Amen, když se již chystal k odchodu, vedralo se mu ve sluch tiché lkaní a naříkání, vycházející z hrobky pod obrazem Spasitele. Zpozorněv znova klesl na zem, přitiskl ucho na chladný kámen a zakrátko poznal ve sténání hlas své dcery. Nenápadně, celý rozehvělý, opustil kapli, pospíšil jak letem na Kamýk a již u hradní brány zavelel: „Sedlat, chystejte se k boji.“ V okamžení byli všichni na nohou a za půl hodinky stál bojový houfec kamýcké čeledi, s pánem hradu v čele, před templářským klášterem. Družina stekla po ostrvách hradby, vnikla do kláštera jako bouře a než templáři sáhli po zbraních, leželi chroptíce v krvi. Když všechny porubali, obrátil kamýcký rytíř své kroky ke kapli; ihned dal vyzvednout náhrobní kámen a pak sestoupil do hrobky hledaje dceru. Nalezl ji, ale již ztuhlou, neživou, ležící mezi rakvemi mrtvých templářů. Vynesl bezduché její tělo a nechal je přepravit na Kamýk. Sám pak spolu s několika zbrojnoši chopil se pochodně a netrvalo dlouho a klášter stál v jednom plameni a proměnil se v popel. Za ranních červánků pak bylo vidět duchu podobného hradního pána stojícího na ochozu, jak chmurně přehlíží požářiště. Druhého dne pak z cimbuří Kamýka zavlál černý prapor, zvěstovatel skonu hradního pána.

Toto se prý událo za časů krále Václava I. nebo Přemysla Otakara II.“⁴⁴⁾

Tuto pověst bohužel nemůžeme srovnat s pojetím v Zapově a Mikovcově díle „Starožitnosti a památky země české“, kde není uvedena žádná pověst. Můžeme však porovnat pojetí pověstí u jiných hradů, z našeho regionu např. u hradu Házmburk. Na těchto textech lze rozpoznat dobové cítění na požadavky tehdejších čtenářů. Heber se obvykle snaží příběh drammatizovat, fabulovat a v některých případech užívá i dialogy. Vychází tak z požadavků čtenáře, který byl připraven na romantizující příběh, byť v jeho komerční a neinvenční podobě. Heber neoplýval literární invencí a tudíž tyto jeho spisovatelské pokusy nemají toliko hodnotu literární, nýbrž mají značnou hodnotu vědeckou, a to v tom smyslu, že pověst zaznamenal. V některých případech (ne však u hradu Kamýk) se pokoušel najít původ dané pověsti. On sám, pokud se vyjadřoval k pověstem jako teoretik (např. ve své předmluvě), si byl vědom toho, že pověst má svou hodnotu pouze v případě, kdy není zdeformována historickou pravdou.⁴⁵⁾ Zároveň tato hodnota nabývá na významu nejen v oblasti estetické, ale i v souvislosti se zkoumáním myšlení a fantazie prostého lidu, žijícího v bezprostředním okolí daného hradu, který na tento lid, již svojí samotnou existencí, aktivně působil v rozvíjení jeho fantazie.

Mikovec byl zdatný novinář a tímto způsobem také přistupoval k jednotlivým pověstem. Jeho texty jsou podstatně kratší, nesnaží se drammatizovat a nepoužívá dialog. Je moderně popisný, ale tato jeho popisnost má značnou novinářskou invenci a

je např. pro soudobého laického čtenáře daleko čtivější.

Samozřejmě porovnávání pověstí je daleko průkaznější u takových hradů, které byly významnější, a tudíž byly v textech, doprovázejících ilustrace hradů, zachyceny již od samých počátků. Např. hrad Trosky a jeho dvě pověsti najdeme už u Meissnera z roku 1798 a rovněž u Hebera ve IV. díle z r. 1846 atd. Meissner jako německý luterán má např. zcela jiný přístup k husictví, Heber zase jako katolík byl klasickou ukázkou českého obrozeneckého myšlení (každý Čech je katolík a husita zároveň).

III/4 Příklad volné tvorby zobrazení hradu Kamýk (J. Gruss)

Teprve v průběhu 19. století se začíná zintenzivňovat zájem malířů o bezprostřední okolí míst, ve kterých žili a působili. Vzniká tak klasické krajinářství, tak jak ho chápeme dnes. Byli to především romantici a po nich realisté a impresionisté, u kterých krajinomalba prožívá svůj zenit v klasickém slova smyslu. Je nutné dodat, že zobrazování krajiny, jež obklopuje člověka, bylo doménou umění již od starověku. Avšak v průběhu věků a v proměnách jednotlivých uměleckých slohů se úloha krajiny v obrazech postupně měnila. Vztah mezi umělcem a krajinou nabývá v 19. století zcela jiný rozměr, už není pouhou kulisou, pozadím pro figurální výjev, ale stává se hlavním předmětem umělcova zájmu. V Čechách je to navíc umocněno důrazem na heroizaci krajiny v důsledku snah národního obrození.

Byla to právě dramaticky členitá krajina údolí řek Labe a Ohře s třetihorními vyvřelinami kopců Českého středohoří, jež v okamžiku umělcovy citové potřeby vázat se k předmětu svého zájmu – krajině, přilákala do tohoto prostředí řadu předních romantiků. Z malířů to byli dva velcí němečtí romantici, profesori drážďanské Akademie Caspar David Friedrich (1774 – 1840),⁴⁶⁾ který neváhal putovat do Českého středohoří až z dalekého severu Německa a Ludwig Richter (1803 – 1884),⁴⁷⁾ přijíždějící sem z Drážďan. Z „domácích“ malířů nesmíme zapomenout na teplického Carla R. Crolla (1800 – 1863)⁴⁸⁾ a ústeckého Ernsta Gustava Doerella (1832 – 1877),⁴⁹⁾ ale také na zakladatele české krajinářské školy, profesora pražské Akademie Antonína Mánesa (1784 – 1843)⁵⁰⁾ a jeho syna Josefa Mánesa (1820 – 1871),⁵¹⁾ kteří sem občas jízďdělili. K nim se řadilo i mnoho dalších malířů.⁵²⁾

O litoměřickém malířství jako fenoménu v novější době, tedy v 19. století, můžeme hovořit až od jeho druhé poloviny, a to především v jeho zakladatelské osobnosti Eberharta Eyserta (1860 – 1920). V jeho první polovině to byli pouze kreslíři předloh a litografové tiskárny K. V. Medaua. Ti se ale, až do roku 1850, věnovali pouze grafice užité. Teprve až po r. 1850 se u některých z nich projevuje umělecká invence posouvající Medauovskou produkci za hranici užité grafiky.⁵³⁾ Krajina Českého středohoří byla tedy postupně objevována (především zásluhou Roberta Klučáka) až ke konci první poloviny 19. století, kdy zaujme hrad Kamýk i malíře, kteří se do té doby věnovali pouze volné tvorbě. Prvním ze sbírek SGVU v Litoměřicích je drobný olej od Johanna Grusse st. z roku 1850.⁵⁴⁾ Další olej je prací romantického malíře Josefa Navrátila (1798 – 1865),⁵⁵⁾ který však nepatří do sbírek OM ani SGVU v Litoměřicích. Je však zajímavé, že do konce století hrad Kamýk nepatřil k lokalitám malířky nejfrekventovanějším. Tehdejší malíře přitahovala především monumentalita Milešovky a Lovoše a hrad Házmburk.

IV. Přesah zobrazování hradních lokalit do 20. století

Na konci 19. století nastává ve světových kulturních centrech zápas o nové formy a obsahy výtvarného projevu. Hlavní proud českého a světového malířství se odvrací (z části také díky rozvoji fotografie) od plenérové malby a krajinářství, a na plátnech se řeší zcela jiné výtvarné problémy, klade se důraz na tvar, kompoziční a barevné vazby (kubismus, surrealismus, abstrakce...).

Hrad Kamýk začíná být u provinčních malířů častěji zobrazován teprve v první polovině 20. století. Jsou to především němečtí malíři usazení v Litoměřicích a působící povětšinou jako restaurátoři či profesori středních škol, kteří objevují nedaleký hrad Kamýk. Snaží se přidržovat realistického názoru a jen někteří z nich se pokoušejí opožděně navázat na hlavní proud světového malířství, a to v různých modifikacích postimpresionismu. Například z německých umělců je to restaurátor Hermann Peter Münsberg (1889 - 1951).⁵⁶⁾ Z českých můžeme jmenovat akademického malíře Josefa Fučíka (1890 – 1955),⁵⁷⁾ profesora litoměřického gymnázia, zakladatele ochotnického spolku K. H. Máchy a jeho scénografa, režiséra i herce. Tato díla však většinou nejsou obsažena ve sbírkách OM ani SGVU v Litoměřicích, nýbrž podstatná část z nich se nachází v soukromém vlastnictví.

V. STRUČNÉ ŽIVOTOPISY KRESLÍŘŮ PŘEDLOH A MALÍŘŮ

V/1 Franz Johann Bothe (František Jan Both)

F. J. Bothe patří mezi nepříliš známé výtvarné umělce českého preromantismu první poloviny 19. století.⁵⁸⁾ Narodil se 11. ledna 1792 v Broumově.⁵⁹⁾ Jeho otec, Anton Jeroným Bothe, pocházel z Königswaldu ve Slezsku a v Broumově se živil nejdříve jako kupec, později jako purkmistr. Botheho matka Barbara, rozená Patzová, pocházela z broumovské měšťanské rodiny.⁶⁰⁾

Nezachovaly se žádné záznamy o Botheho výtvarném vzdělání. Dochovaly se však některé jeho veduty, zobrazující rodný Broumov a okolí.⁶¹⁾ Byly vytištěny v litoměřické kamenotiskárně Karla Viléma Medaua, nákladem Franze Scholze v Broumově. Když bylo Bothemu 27 let, rozhodl se opustit své rodné město a během roku 1819 odešel do Prahy. Naznačuje to jeho poslední datovaná a signovaná broumovská litografie, kde je zobrazen pohled na město od východu z roku 1819.⁶²⁾

V Praze zpočátku pracoval pro časopis „Hyllos“, který byl vydáván Karlem Eduardem Rainoldem v letech 1819 – 1822.⁶³⁾ Každé číslo tohoto časopisu obsahovalo obrazovou přílohu – grafický list, na kterém byla vždy zobrazena určitá česká pamětihodnost, doprovázená charakteristickou dvojjazyčnou německo – českou

legendou. Bothe v roce 1821 vytvořil pro Hyllos kresbu s pohledem na zříceninu hradu Kamýk, který do grafické podoby převedl mědirytec Josef Glanz.⁶⁴⁾ Po zániku Hyllosu v roce 1821, jehož německá verze vycházela ještě do roku 1822, začal vydávat Botheho veduty pražský knihkupec Marco Berra.

Dne 5. srpna 1833 Bothe uzavřel sňatek s o tři roky mladší Franziskou Schweigbertovou, vdovou po Valentinu Korpischovi. Brzy se jim narodila dcera Elisabeth, 26. prosince 1833 na Novém Městě. Nedožila se však ani 6 měsíců, zemřela již 12. května 1834 v Litoměřicích.⁶⁵⁾ To znamená, že její rodiče se během Elisabethina krátkého života rozhodli přestěhovat z Prahy do Litoměřic, a to zřejmě na počátku roku 1834.

Impulsem ke změně bydliště byly patrně existenční důvody. V Litoměřicích totiž pracoval významný litografický podnik, vlastněný tiskařem K. W. Medauem.⁶⁶⁾ Pro Botheho se tak rýsovala lákavá možnost zhotovovat předlohy pro litografie této tiskárny.

Z 30. let 19. století pocházejí některá Bothova vyobrazení města, která jsou dnes důležitým pramenem pro dotvoření představy o tehdejší podobě Litoměřic. Mezi nejvýznamnější z nich jistě patří veduty „*Pohled na královské krajské město Litoměřice z polední strany*“⁶⁷⁾ a „*Pohled na hlavní náměstí královského krajského města*“,⁶⁸⁾ oba akvarely jsou z roku 1835. Bothe se nezaměřoval pouze na město, ale cestoval také po blízkém i vzdálenějším okolí. Jsou známy jeho kresby Ústí nad Labem, zámku Jezeří a Klášterce nad Ohří a také zříceniny hradu Jestřebí u České Lípy.⁶⁹⁾

Nevíme jak dlouho Bothe v Litoměřicích pobyl. Když sem se svou rodinou v roce 1834 přišel, ubytoval se nejdříve v domě čp. 144 v tehdejší Kominické, dnešní Ulici 5. května.⁷⁰⁾ O dva roky později se přestěhoval do Krajské ulice čp. 61, kde se jim 18. srpna 1836 narodila druhá dcera Anna Magdalena.⁷¹⁾

F. J. Bothe zřejmě práci v Medauově tiskárně nezískal a jeho naděje tak brzy ztroskotaly. Nasvědčuje tomu fakt, že ani jedna z grafických podob Litoměřic a okolí podle jeho kreseb není známa. Bothe pravděpodobně krátce po narození své druhé dcery královské město opustil. Jeho jméno se totiž po roce 1836 v místních matrikách již nevyskytuje. Neznáme ani jaké byly jeho osudy po odchodu z Litoměřic. Zachovala se pouze jeho zatím poslední známá práce, vyobrazení lázní ve Štemberku u Smečna z roku 1842.⁷²⁾

V/2 Vincenz Kühnel

Vincenz Kühnel je dalším z mnoha umělců tvořících v období romantismu.⁷³⁾ Narodil se v roce 1805 v Jablonném v Podještědí a svou životní pouť ukončil v Praze 16. června 1873.

Z počátku své tvorby se věnoval především dekorativní malbě. Později se stal litografem a kreslířem předloh pro veduty Prahy, ale i mnoha českých hradů a zámků.

Umělecké studium absolvoval na pražské Akademii v letech 1818-24. Na počátku 40.let začal spolupracovat s litografickou dílnou pražského malíře a litografa Josefa Bedřicha Zwettlera. Od roku 1841 pak s kamenotiskárnou „Wítek a Suchý“, patřící Martinu A. Wítkovi, litografovi z Prahy.

Jako autor předloh se stal spolupracovníkem významného topografa Františka Alexandra Hebera,⁷⁴⁾ který jeho kresby použil ve své sedmidílné encyklopedii „*České hrady, tvrže a zámky*“, vydávané v letech 1844 – 49. Byly to předlohy pro hrad Velhartice⁷⁵⁾ a Kamýk.⁷⁶⁾

Litografie hradu Kamýk s klasickým značením v rozměrech standardní stránky encyklopedie se nachází mezi stranami 176 a 177 ve IV. díle z roku 1846. Kühnel

zachytil zříceninu Kamýka od severní strany v roce 1836, jeho předlohu pak vyryl Peter Röhrich.⁷⁷⁾ Na stejné stránce jsou vyobrazeny i dva poloobrazy „Hrádku a Kamýka“, kde autorem předlohy Kamýka je F. K. Wolf.

Kühnelovu předlohu Kamýka použil o několik desítek let později také August Sedláček ve své patnáctidílné encyklopedii „*Hrady, zámky a tvrze království českého*“⁷⁸⁾

V/3 František Karel Wolf

Tento nadaný umělec se na přelomu 18. a 19. stol. svou nemalou prací podílel na zrodu novodobé české grafiky. F.K.Wolf se narodil 16.8. 1764 v Praze.⁷⁹⁾ Je znám především jako kreslíř a mědirytec, ale projevil se též jako schopný obchodník uměleckých předmětů a nakladatel rytin.

Jeho otec, staroměstský radní František Wolf, patřil rovněž k vynikajícím kreslířům své doby a svému synovi poskytl první lekce uměleckého vzdělání. Od roku 1785 pak F. K. Wolf učil v nově založené normální škole na Starém Městě (u Týna). Škola poskytovala nadaným žákům vzdělání v geometrii, stavitelství či mechanice a um v technice kreslení již v době před vlastním založením Akademie výtvarných umění v r. 1799. Wolf se stal ředitelem normální školy v r. 1801.

V roce 1798 vyšlo album 14 iluminovaných mědirytin, pro které Wolf vytvořil některé předlohy. Celé dílo neslo název „*Historisch – malerische Darstellungen aus Böhmen*“ (*Historicko – výtvarná vyobrazení z Čech*). Album bylo vydáno J.G.Calvem z Prahy a o text se postaral známý historik prof. August Gottlieb Meissner (1753 – 1807).⁸⁰⁾ Tento historik také opatřil svým textem 98 kolorovaných leptů českých zámků „*Abbildungen sämmtlicher alten und neuen Schlösser in Böhmen*“ (*Vyobrazení všech starých a nových zámků v Čechách*), které Wolf vydával v l. 1803 –09.

F. K. Wolf často dokončoval své rytiny tzv. akvatintou.⁸¹⁾ V této technice zhotovil i 12 listů cyklu rytin „*Die Fürst Auerspergische Garten zu Wlassim in Böhmen*“ (*Zahrada knížete Aueršperka ve Vlašimi v Čechách*). Wolf také vlastnil velkou sbírku rytin.

František Karel Wolf zemřel 3. září 1836 v Praze. Stalo se tak 8 let před vydáním I. dílu Heberovy encyklopedie »Hradů a zámků«. Pro toto rozsáhlé dílo tedy Wolf již nepracoval, avšak Heber použil jeho starší předlohu poloobrazu hradu Kamýk z roku 1796. Jedná se vlastně o litografii dvou poloobrazů – Tříkřížový vrch (Hrádek) a Kamýk,⁸²⁾ která se nachází na jednom listě před stranou 177 ve IV. díle Heberovy encyklopedie z r. 1846. Vlevo pod fasetou Hrádku je napsáno „C. W. Medau & Co; in Prag“ a vpravo pod Kamýkem „A. Roth gravirt.“. Autor předlohy tu není uveden. Takových značení najdeme v encyklopedii více. Avšak jméno autora předlohy podobně neoznačených listů můžeme dohledat v samotném textu. Např. ve stati o hradu Kamýk ve IV. díle na stranách 176 – 181 Heber píše: „*Starý hrad se v průběhu 17. století pro nedostatečnou údržbu rozpadl v trosky a byl roznášen natolik, že 1796 byly patrný jen nemnohé zbytky, které představuje zde připojený poloobraz F. K. Wolfa.*“ Kdo kreslil předlohu druhého poloobrazu Hrádku, se však z Heberova textu nedovídáme. Uvedený rytec A. Roth⁸³⁾ tedy zhotovil litografii podle dvou starších předloh, u kterých neuvedl jména jejich autorů. Poloobraz hradu Kamýk od Wolfa použil také August Sedláček pro svou encyklopedii »Hradů, zámků a tvrzí« z let 1880 – 1927.⁸⁴⁾

V/4 Robert Klutschak (Klučák)

Ač profesí přírodovědec, patřil ke skupině vzdělaných amatérských výtvarníků,

jejichž práce sice nedosahují vysoké výtvarné úrovně, ale pro nás přesto mají svůj význam, a to vzhledem k prostředí, které znázorňují - České středohoří a město Litoměřice.

Robert Klučák se narodil 11. května 1823 v Praze v rodině profesora zeměpisu a přírodopisu Franze Klutschaka (1787-1841). Ten se v roce 1824 rozhodl opustit malostranské gymnázium a odešel s rodinou do Litoměřic, kde vyučoval na místním gymnáziu. S Litoměřicemi byli spjati i další jeho synové Heinrich a Gottfried.

Robert Klučák vystudoval litoměřické gymnázium a vysokoškolská studia absolvoval v Praze. Pak se opět vrátil do Litoměřic. Na zdejším gymnáziu pak působil jako profesor v letech 1849 – 1886, kde jeho starší bratr Heinrich řediteloval od r. 1859. V nalezeném anonymu⁸⁵⁾ ve Státním okresním archívu v Litoměřicích se sídlem v Lovosicích je však uvedeno, že se již v r. 1848 stal na gymnáziu suplentem pro zeměpis, dějepis a přírodopis, ale profesorem byl jmenován až v r. 1855.

R. Klučák byl považován za jednoho z předních znalců Českého středohoří a množstvím odborných článků přispěl k jeho poznání. Inicioval založení spolku Mittelgebirgsverein v r. 1887, jehož hlavním záměrem bylo právě poznávání této romantické části severních Čech. V letech 1889 – 1891 se stal předsedou spolku. Za zásluhy o rozvoj přírodních věd byl v r. 1891 jmenován mezi prvními korespondujícími členy Společnosti pro rozvoj německé vědy, umění a literatury v Čechách (Gesellschaft für Kunst, Wissenschaft und Literatur in Böhmen).

Do penze odešel v červenci roku 1886, ale v dalších letech ještě na gymnáziu občas zaskakoval. Zemřel v Litoměřicích 31. července 1903, kde je také pohřben.⁸⁶⁾

Robert Klučák při svých toulkách Českým středohořím vytvořil několik set drobných skic, některé z nich kolorované v lehkém akvarelu. Jejich značnou část dnes vlastní litoměřické oblastní muzeum, kde tato sbírka představuje několik desítek archívních jednotek. Veřejnost mohla část těchto kreseb spatřit na výstavě „*Karel Čepelák (1852 – 1893) & Robert Klučák (1823 – 1903)*“ v OM Litoměřice v listopadu 2003.

V roce 1842 nakreslil zříceninu hradu Kamýk v lehce kolorované perokresbě.⁸⁷⁾

Klučák se snažil zachytit krajinu velice konkrétně a přesně, nešlo mu o umělecké ztvárnění daného prostředí. Díval se na krajinu z pohledu přírodovědce a proto jeho kresby mají spíše charakter vědecké ilustrace.

V/5 Anonym

Autor předlohy ani rytec není uveden ve značení litografie, kde je zřícenina hradu Kamýka zachycena od severozápadu.⁸⁸⁾ Pod fasetou vlevo je pouze uveden vydavatel „*C. W. Medau in Leitmeritz*“. Tato litografie je jednou z mnoha volných listů, jenž postrádají značení autora předlohy i litografa a byly vydávány v Medauově kamenotiskárně v Litoměřicích i v Praze. Medau je pro značný zájem veřejnosti tiskl zvláště jako volné listy, které nebyly součástí žádných topografických alb, časopisů či jiných tiskovin, propagující české pamětihodnosti.

Dataci litografie můžeme určit jen přibližně k roku 1850. Od té doby totiž začal Medau vydávat ve velkém množství především volné listy z důvodu zpřísnění tiskových zákonů po revolučních letech 1848/49, ve kterých se jeho podnik angažoval.

V/6 Johann (Jan) Gruss st.

Litoměřický malíř kostelních obrazů a restaurátor pocházel z rozvětvené rodiny Grussů, z níž vyšlo v 19. století více malířů.

Jan Gruss st. se narodil v r. 1790 v Pšově u Podbořan,⁸⁹⁾ v rodině sedláka Johanna. Jeho matka pocházela ze Staňkovic u Žatce. Původně se připravoval na dráhu kněze, ale ze studií teologie v Praze záhy přešel v r. 1806 či 1808 na Akademii výtvarných umění, kde studoval u profesora Františka Tkadlíka (1786 – 1840), s kterým ho sblížovalo jejich náboženské zaměření.

Nejprve se věnoval krajinomalbě jako epigon A. Piepenhagena (1791 – 1868), později se zaměřil na malbu oltářních obrazů. Působil ve Vansdorfu, ale pak natrvalo přesídlil do Litoměřic, kde např. restauroval Škrétovy obrazy v katedrále sv. Štěpána. Pro tuto katedrálu také v r. 1844 namaloval čtyři evangelisty na dřevěných deskách a v kapli sv. Václava se nachází jeho rozměrný obraz sv. Václava z doby kolem r. 1852. Další dva obrazy zhotovil pro oltář Jana Nepomuckého v bývalém jezuitském kostele Zvěstování Pany Marie v Litoměřicích.

J. Gruss st. měl dva syny, kterým osobně poskytl výtvarné vzdělání. Se svým starším synem Janem (1820 – 1901) restauroval v letech 1839 – 41 Dürerovu Růžencovou slavnost v premonstrátském klášteře na Strahově. Později se jeho syn stal konzervátorem c. k. ústřední památkové komise ve Vídni. Jeho mladší syn Julius Theodor (1825 – 1865) se po otcových lekcích a studiu na pražské Akademii usadil v Teplicích a od r. 1864 žil v Liberci. Do litoměřické výtvarné kultury ale nijak nezasáhl.

Gruss st. se projevil také jako zručný portrétista. Jeho miniatury jsou z výtvarného hlediska poněkud tvrdší v kresbě, to však vyrovnává barevnou živostí. Tak je tomu např. u jeho díla „*Hlava Krista*“, drobný olej na dřevěné desce, který se dnes nachází v litoměřické galerii.⁹⁰⁾

V roce 1850 namaloval Gruss drobný olej na plátně „*Zřícenina Kamýk u Litoměřic*“,⁹¹⁾ jenž patří k vrcholnému romantismu. Vzadu na kartonu je perem (kurentem) napsáno: *Ruine Kamaik bei Leitmeritz gemalt um 1850 von J. Gruss, akad. Mal. in Leitmeritz*. Toto olejové vyobrazení Kamýka je do té doby (1850) zatím prvním známým obrazem, zachycujícím tuto lokalitu. Teprve další vědecké bádání ukáže, zda existuje i starší vyobrazení z první poloviny 19. století.

Ačkoli je J. Gruss st. svou tvorbou řazen k provinčním představitelům větve akademického romantismu, jenž se do dějin umění zapsal pod názvem *nazarénismus*, najdeme v jeho díle i několik prací zachycujících scénérie z jeho nejbližšího okolí. Nejen obraz Kamýka je dokladem toho, že pro české provinční umění nabývá okolní krajina zvláštního významu k vyjádření citové vazby k prostředí, ve kterém umělci sami žijí a tvoří.

Jan Gruss st. skonal na následky těžké nemoci – cholery 8. srpna 1855 v Litoměřicích.

V/7 Vilém Kandler

Tento český umělec znázorňoval ve své tvorbě především historické a náboženské motivy. Do podvědomí vešel jako malíř krajinomaleb s pohledy na zříceniny hradů, byl ale také schopným restaurátorem, podobně jako J. Gruss st.

Vilém Kandler se narodil 28. února 1816 v Chrastavě u Liberce.⁹²⁾ První krůčky ve výtvarném vzdělání si odbyl pod vedením svého otce Michala (1787 – 1837), který ho později uvedl k Josefu Führichovi (1800 – 1876), jenž ho školil na Akademii výtvarných umění v Praze od roku 1830. Profesor Führich se stal Kandlerovým vzorem, jeho nazarénská tvorba ho ovlivnila natolik, že se rozhodl odejít do Říma, kde v letech 1843 – 1850 studoval díla zdejších umělců-nazarénů.

Ještě než odešel do Itálie, kopíroval Kandler spolu s Antonínem Lhotou malby z doby Karla IV. pro výzdobu ke korunovaci Ferdinanda I. českým králem. Zúčastnil

se restaurování mozaiky na jižní straně chrámu sv. Víta a vytvořil také fresky v Rafaelově kapli v Klárově ústavu pro slepce.

Po návratu z Říma vystavil svá „italská“ díla v prostorách císařského paláce ve Vídni a následně ve Valdštejnském paláci v Praze. V roce 1851 byl zvolen místopředsedou Jednoty výtvarných umělců.

V letech 1859 – 1882 se výlučně zabýval malbou oltářních obrazů. Kromě toho se podílel s Josefem Hellichem (1807 - 1880) na ilustracích pro album „*Starožitnosti a památky země české*“, sepsované Ferdinandem B. Mikovcem (1826 – 1862)⁹³⁾ a Karlem Vladislavem Zapem (1812 - 1871).⁹⁴⁾ Tato dvousvazková encyklopedie hradů a zámků byla vydána pražským nakladatelem I. L. Koberem⁹⁵⁾ v letech 1858 (I. díl) a 1865 (II. díl).

Ve druhém díle této práce se nachází ocelorytina hradu Kamýk⁹⁶⁾ mezi stranami 120 a 121. Kandler zachytil zříceninu od jihu, z naprosto stejného pohledu jako kdysi J. Gruss st. v roce 1850. Tyto dva pohledy na Kamýk jsou téměř totožné, liší se pouze tím, že Kandler přidal do popředí figurální stafáž třech dětí, hrajeících si mezi balvany a pět slepic, zobajících v trávě před domkem.

V pravém dolním rohu je navíc svazek obilí. Legenda ocelorytiny je dvojjazyčná a značení pod fasetou vpravo napovídá, že Kandlerovu předlohu vyryl Josef Rybička.⁹⁷⁾

Ve stejném roce 1865 vyšel u téhož nakladatele I. L. Kobera v německém jazyce vlastivědný cestopis Siegfrieda Kappera (1820 – 1879)⁹⁸⁾ „*Das Böhmerland*“, díl „*Der Nordwest*“ (severozápad), v němž je obsaženo 36 ocelorytin podle Kandlerových předloh. Ocelorytiny jsou v této práci totožné s ocelorytinami v Mikovcově a Zapově díle.

Kandlerovo dílo bylo nemalou měrou ovlivněno římským nazarénismem, které se opíralo o prvky z rané renesance, což se projevilo v Kandlerově idealizující figurální malbě. Vilém Kandler zemřel 18. května 1896 v Praze.

V/8 Carl Wilhelm Arldt

Mezi mnoho drážďanských umělců, kteří zajížděli do severních Čech, aby čerpali z přitažlivosti dolního Polabí a Podkrušnohoří patří i německý kreslíř a litograf C. W. Arldt. Narodil se 19. ledna 1809 v Nieder-Ruppersdorfu, v okrese Herrnhut (Ochranov) v Horní Lužici.⁹⁹⁾

První výtvarné vzdělání získal u žitavského gymnaziálního učitele kreslení Christiana Gotthelfa Müllera v letech 1825 – 1826. Od září 1826 započal studium krajinářství na Královské akademii výtvarného umění v Drážďanech u Carla Augusta Richtera, s nímž se po dvou letech rozešel a další vzdělání absolvoval u jiných umělců – Heinrich Arnold, Friedrich Reutsch, Johann F. Baumann aj. V r. 1830 byl pro nedostatečnou docházku vyloučen z Akademie, a tak své umělecké vzdělání pravděpodobně dokončil v jednom z litografických vzdělávacích ústavů v Drážďanech, kde pak působil po celý život.

Arlدت se v tomto městě zpočátku věnoval krajinářství a podílel se částečně i na vytváření portrétů, do nichž maloval krajinky jako pozadí. Později se soustředil jen na litografie, ke kterým kreslil předlohy nebo je sám zhotovoval. Např. v roce 1832 vyšla jeho řada 12 malebných pohledů na hrad Oybin „*Zwölf malerische Ansichten des Oybin*“.

Ve 30. letech podnikl Arldt mnoho studijních cest, na kterých vznikly četné krajinné pohledy a městské veduty, jenž pak byly použity jako ilustrace v různých topografických albech, knihách a jiných publikacích. V tomto směru ponejvíce

spolupracoval s Eduardem Sommerem, v jehož pracech se objevovaly jeho kresby, převáděné na kámen jinými autory (Josef Stießberger, Julius Fleischmann apod.), anebo je sám litografoval. Např. v r. 1833 se jeho kresby objevily v Sommerově „*Topographisch und geschichtlich Übersicht der vorzüglichsten Merkwürdigkeiten Dresdens*“ (Topografic- kém a historickém přehledu nejvýznamnějších pozoruhodností Drážďan), nebo v třídílném albu „*Das Vaterland des Sachsen*“ (Vlast Sasů), vydávané Sommerem v letech 1838 – 44.

Vyobrazení hradu Kamýk zřejmě pochází z dnes již rozchváceného alba „*Der Elbstrom, von seinem Ursprunge bis zu seiner Mündung in die Nordsee*“ (Řeka Labe, od pramene až k jejímu ústí do Severního moře), které vzniklo na zakázku jistého C. H. W. Münnicha. Arldt se spolu s kreslířem a litografem Robertem Bürgerem vydali do Čech, kde cestovali podél řeky Labe až do Hamburku, přičemž vytvořili nepřeberné množství pohledů na města, hrady a krajinu lemující tuto řeku. Ze severočeských lokalit jsou to vedle Kamýka např. Hřensko, Děčín, Litoměřice, Ústí nad Labem, Střekov, Lovosice, Porta Bohemica, Štětí apod.¹⁰⁰⁾ Arldt se podílel na úpravě tohoto alba 68 kresbami a 75 litografiemi, které vytiskl pro nás zcela neznámý F. Weider.

V 50. letech 19. století Arldt litografoval už převážně podle vlastních kreseb. V jeho pozdější tvorbě se objevují hlavně pohledy na město Drážďany a jeho okolí, hrad Königstein a krajina Saského Švýcarska. Je známa i série pohledů na severočeské Teplice.

Arldtova tvorba spadá především do 30. – 50. let 19. století, což je období, kdy v uměleckém světě převládá romantické tvarosloví. A právě tímto duchem je ovlivněna podstatná část jeho díla, které se stalo součástí tehdejšího trhu, jenž se snažil uspokojit touhu veřejnosti po malebných obrázcích historických objektů, jenž se nacházely v jejich okolí. C. W. Arldt zemřel 27. října 1868 v Löbau nedaleko Drážďan.

ZÁVĚR

Abychom mohli lépe zhodnotit jaký význam a úlohu sehrály středověké chrámy a hrady v českém výtvarném umění 19. století, mezi které pochopitelně patří i hrad Kamýk, jehož příklad jsme tu rozebrali, musíme se nejdříve zaměřit a pochopit celkovou složitost historické situace v Evropě, která jistým způsobem ovlivnila směr vývoje umění na přelomu 18. a 19. století.

Jak už jsme naznačili na počátku této práce, racionální ideály, které přineslo osvícenské myšlení v 18. století poměrně rychle zeslábly s příchodem nového století, kdy se ukázalo, že revoluční pořádky a nová společenská harmonie nemají trvalou stabilitu. Většina evropské společnosti jen těžko nesla následky i zklamání z revolučních změn a toužila opět navázat kontakty s minulostí. Reakcí na tuto stupňovanou mechanickou civilizaci byl nový způsob cítění a sentimentalita, které se probouzely v nitru člověka, snažící se s nimi stáhnout do ústraní, do vlastního individualistického sebezpožívání. Jedním z projevů těchto duchovních pocitů byla i záliba ve středověké minulosti. První klíčky romantismu tu začaly pevně zapouštět své kořeny a Evropu tak zachvátil ještě jeden sjednocující kulturní program, jenž pronikl, více či méně, do všech sfér uměleckého světa.

Romantické cítění a myšlení sebou také přinášelo i živnou půdu pro nacionalismus. Pro romantiky byl každý národ samostatnou individualitou, které připisovali vlastnosti obdobné psychologii jedince. Nacionalistické myšlení vyniká zejména v literaturách národů, toužících po nezávislosti a vysvobození z národního útlaku. V našich zemích je tento životní pocit a touha spojená s národním obrozením,

kteřé vyvrcholilo v 1. polovině 19. století. Nutno však říci, že český romantismus byl poněkud opožděn ve srovnání s evropským romantickým hnutím.¹⁰¹⁾

I v českých zemích byl nacionalismus živen z romantického kultu minulosti. Čeští vlastenci si z počínajícího romantismu brali jeho historismus, uctívání národní myšlenky a lidovost. A tak historické památky (chrámy, hrady, tvrže, města...) nabíraly nové emocionální hodnoty, byly hromadně navštěvovány, a to nejen pro svou uměleckou cenu, ale byly přímo uctívány jako novodobá poutní místa, jako doklady dávné národní slávy. S tímto vlastenecko-romantickým cítěním je spojen vznik nejrůznějších topografických alb a publikací (např. Meissnerovo první album hradů z r. 1798), které vydávali vzdělanci z řad vyšších vrstev i z nastupujícího měšťanstva. Vydavatelé a tiskaři (mnohdy v jedné osobě) se snažili z nově nastoupivšího duchovního trendu vytěžit maximum a vedle zmíněných alb a sérií vedut, produkovali i velká množství volných, samostatných listů, které si žádal tehdejší trh.

A zde nalézáme příčinu v drobných odlišnostech hned u prvního vyobrazení hradu Kamýka z r. 1821 od F. J. Botha z časopisu Hyllos (originál) a volného listu stejného vydavatele K. E. Rainolda ze sbírek OM Litoměřice. U vyobrazení Kamýka z Hyllosu chybí jméno autora předlohy F. J. Botha, které je však doplněno vlevo pod fasetou na volném listě.¹⁰²⁾ Odchyšky ve vyobrazení Kamýka však nejsou žádné.

Uvedené rozdíly v grafických tiscích 19. století jsou zcela běžné a ani nepřekvapují. V jedné matrice pro tisk se dalo vytvořit (s výjimkou litografie) přibližně 200 kvalitních výtisků. Vše záleželo na počtu výtisků příslušného časopisu, a také zda byl tento počet dostačující. Pokud byl o daný tisk větší zájem, vydávali nakladatelé tento tisk ještě jako samostatný list na veřejný trh. Další soubor stejné předlohy byl tištěn v nové matrice, kterou obvykle ryl tentýž rytec, ale mohlo se stát, že rytcem býval i někdo jiný. Nebylo žádnou zvláštností, že rytci si někdy figurální či jinou stafáž k základnímu motivu ve vyobrazení (např. hrad) přidávali nebo naopak ubírali. Totéž se týče značení a legendy pod fasetou. U značení či legendy mohlo docházet k opomenutí (např. jména autora předlohy apod.) nebo k jiné chybě, která byla napravována při dalším vydání, jenž byla zhotovována k nové matrice.

Mnohdy se stávalo, že autoři předloh nakreslili pouze základní skicu a přímo pro rytce pod danou kresbu napsali vzkaz, aby tu dotvořili strom, zde zase figuru apod. Takto dochované předlohy¹⁰³⁾ jsou uloženy v Muzeu hlavního města Prahy od F. A. Hebera.

Proto dochází často k mylným interpretacím. Navíc, z hlediska slohového se ve starší literatuře u jednotlivých autorů předloh, např. u F. A. Hebera, můžeme dočíst, že on, jako romantický badatel, svůj životní pocit vyjadřoval figurální stafáží, kterou představuje poutník s nezbytným cylindrem na hlavě, poutnickou holí a brašnou na rameni (viz. např. představa Máchova putování jako romantického hrdiny). Tato interpretace se ukazuje jako naprosto mylná v okamžiku, kdy srovnáme litografii zhotovenou rytcem s Heberovou předlohou, podle níž rytec pracoval. Úplně absurdní se jeví takováto interpretace v případě, kdy autor předlohy zcela ponechává na vůli rytce, jakým způsobem figuru pojme v dokreslení celého výjevu. Rytec totiž často vycházel z přání nakladatele a ten zase z přání čtenáře. Rozhodoval tedy trh a ne životní pocit autora předlohy. Jak už jsme konstatovali dříve, Heberovy kresby jsou velice často jednoduché a zachycují pouze základní schéma s důrazem na stavební dispozici objektu. Jsou tudíž předobrazem vědecké ilustrace, s romantickým životním pocitem nemají vůbec nic společného.

Hrad Kamýk se jako mnoho dalších podobných objektů stal součástí výtvarného romantismu, jehož podstatnou složku tvořil i jeho historismus, romantická záliba ve středověku, projevující se především ve ztvárňování těchto středověkých monumentů,

dramatických scén a postav z dávné národní minulosti. Podobné zaměření zůstalo však českému umění ještě dlouho poté, kdy byl romantismus v umění nahrazen realismem 19. století.

POZNÁMKY:

- 1) V 16. století napsal italský malíř a architekt Giorgio Vasari (1511 – 1574) rozsáhlé dvousvazkové dílo „*Životy nejvýznačnějších malířů, sochařů a architektů*“, v němž popsal životopisy předních italských umělců od Giotta po Michelangela. Chtěl ukázat, že Itálie měla především v Michelangelovi důstojného nástupce těch největších starověkých umělců, který se jim přinejmenším vyrovnal. Přitom o starověku nevěděl mnoho. Období „temna“, jež nastalo mezi starověkem a jeho dobou ho příliš nezajímalo. Z minulosti se hodnotil jedině císařský Řím. Od 60. let 18. století se však tento názor mění.
- 2) Johann Joachim Winckelmann (1717 – 1768) – německý učenec, historik a archeolog. Proslul především tím, že sepsal přelomové dvousvazkové dílo „*Dějiny umění starověku*“, jenž se stalo základním dílem moderních dějin umění. Winckelmann byl první, který si všímá díla jako takového, zkoumá jeho vývoj, přičemž estetickým ideálem je mu antické sochařství, dokonale slučující prostotu a harmonii. Největší krásu viděl v lidském těle. Jeho předkládaná estetika působila proti francouzskému klasicismu a baroknímu manýrismu, proti vyzdvihování císařského Říma. Svou teorií ovlivnil mnohé učence své doby (J. W. Goetha, F. Schlegela, G. W. F. Hegela...) i estetické myšlení v období francouzské revoluce. Zároveň jeho idealizace antiky jako věčného vzoru umění se stala zdrojem konzervativních proudů (akademismu), zvláště v německém estetickém myšlení 19. století. O něm více in: *Malá československá encyklopedie*, díl VI. (Š – Ž), red. Josef ŘÍMAN, Praha 1987, s. 721.
- 3) Oba termíny, osvícenství i klasicismus označují různé skutečnosti a nepoužívá se jich ve všech oblastech vědy a umění stejně. Zatímco osvícenství patří do myšlení, vědy a zejména filozofie a ideologie, klasicismus je spjat výlučně s dějinami výtvarného umění, hudby a částečně i literatury. O tom více in: Josef HANZAL, *Od baroka k romantismu*, Praha 1987, s. 63 – 81.
- 4) Josef Bergler (1753 – 1829) – v Litoměřické galerii se od něho dochoval menší obraz Krista s apoštolý z roku 1827 na měděné desce. Rodák ze Solnohradu, malíř, kreslíř a mědirytec. Studoval v Miláně a Římě. V roce 1797 byl pověřen Společností vlasteneckých přátel umění organizací umělecké školy v Praze a od roku 1800 se tam stal prvním ředitelem kreslířské akademie (Akademie výtvarného umění). Vyučoval tu kresbu s důrazem na Raffaelův vzor. Z jeho školy vyšli zakladatelé českého umění 19. století (F. Tkadlík, V. Prachner, J. Navrátil...). Ve výtvarném názoru vyšel z římského klasicismu pozdního 18. stol. Jako tvůrce alegorických nebo oltářních obrazů byl malířem suché neosobní formy. V komorních obrazech, některých kresbách a kreslených portrétech a v grafice přechází klasicistická forma do půvabného čistého empiru. K heslu J. Bergler více např. in: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*, díl I., ed. Anna HOROVÁ, Praha 1995, s. 65; Anna MASARYKOVÁ, *Praha a Josef Bergler*, Umění 27, 1979, s. 77–81.
- 5) Císař Josef II. jako osvícenský panovník, konající v duchu josefinismu, sice vydal toleranční patent (27. 10. 1781), ale vydal také dekret o zrušení mužských a ženských klášterů (12. 1. 1782), a to především těch, jejichž mniši či jeptišky se přímo nezabývali výukou mládeže anebo péčí o nemocné. Císař zastával názor, že pokud tyto členové řeholních řádů žijí stranou mimo veškeré dění, nemohou být prospěšní ani bohu, ani lidu. Během let 1782 -1784 bylo v monarchii celkem zrušeno 359 klášterů, z toho 55 v Českém království (39 mužských a 16 ženských). K tomu více in: Arnošt KLÍMA, *Na prahu nové společnosti*, Praha 1979.
- 6) Christoph Martin Wieland (1733 – 1813) – německý osvícenský spisovatel a filosof, univerzitní profesor v Erfurtu. Vedle F. G. Klopstocka a G. E. Lessinga jeden z největších předchůdců klasiky. Po úvodní fázi své tvorby, ovlivněné elegancí a rozmařilostí rokoka, dospěl ve svém vrcholném vývojovém románu „*Geschichte des Agathon*“ (Osudy Agatona) k hledání ideálního společenského systému, který by umožnil rozvoj svobodného člověka. Je také autorem humoristického a satirického románu „*Příběh Abdéřanů*“. Wielandova tvorba zaujímá hlavní trendy jeho doby, od racionalismu a osvícenství ke klasicismu a preromantismu.
- 7) Victor Hugo (1802 – 1885) – byl snad největším francouzským romantickým spisovatelem, básníkem i prozaikem, ať už ve velkolepém básnickém cyklu „*Legenda věků*“ nebo ve svých

románech (*Chrám Matky boží v Paříži, Dělníci moře, Ubožáci*). Hugo byl ale také snad vůbec nejtypičtějším romantickým dramatikem. Jeho veršované hry plné citového i politického patosu např. v „*Cromwellovi*“ dnes ze své působivosti mnoho ztratily, ale je třeba poznamenat, že toto citové a třeba jen jazykové bombastické vznícení jakoby překlenulo most mezi barokem přes rozumové osvícenství k romantismu.

- 8) Na hnutí Sturm und Drang mělo vliv dílo filosofa Johanna Gottfrieda Herdera (1744 – 1803) a patřili k němu i oba největší němečtí básníci té doby, klasikové německé literatury Johann Wolfgang Goethe (1749 – 1832) a Friedrich Schiller (1759 – 1805).
- 9) August Gottlieb Meissner (1753 – 1807) – po 160 letech první protestant na pražské univerzitě, jehož působivé přednášky v oboru historie a estetiky uchvátily tehdejší mladou studentskou generaci, mimo jiné i litoměřického rodáka Josefa Georga Meinerta (1773 – 1844) či Antonína Jaroslava Puchmajera (1769 – 1820) a jiné. K tomu více in: Josef PEŘINA, *Přehledné dějiny vztahů české a německo-české literatury v 19. století*, díl I. (1780 – 1848), Ústí nad Labem 1996, s. 20, 26, 28, 29, 33, 34 a 116.
- 10) O tom více např. in: Karel KRÁL, *Severočeské veduty*, Ústí nad Labem 1987, s. 26.
- 11) V letech 1803 -1809 vydává kreslír a mědirytec F. K. Wolf soubor 98 kolorovaných leptů českých zámků pod názvem „*Abbildungen sämmtlicher alten und neuen Schlösser in Böhmen*“ (Vyobrazení všech starých a nových zámků v Čechách).
- 12) Tato verze výkladu dnešního názvu Kamýk je uvedena in: *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, díl III. – severní Čechy, ed. Rudolf ANDĚL, Praha 1984, s. 190. (dále jen ANDĚL). Jiný, zajímavý název, založený na pověsti, uvádí ve své encyklopedii hradů a zámků Franz Alexander HEBER, *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser*, Band IV., Prag 1846, s. 177. (dále jen HEBER) „*Podle staré pověsti byl hrad Kamýk uváděn pod významným jménem Orlí hnízdo, protože tento hrad při pohledu z hlubokého údolí, vznášející se v někdejší divočině na vrcholku skály, byl více podoben hnízdu orla než lidskému obydlí a v době prvního křižáckého tažení prý patřival rytíři Diederichovi von Aarhorst (tj. Dětrich z Orlího hnízda).*“ (Pozn. překl. V. Valtý: Heber zde vykládá německý a spíše básnický termín Aarhorst, kde Aar je synonymum k Adler – orel, Horst – hnízdo dravého ptáka).
- 13) HEBER, s. 177 a pozn. č. 2. Tady Heber uvádí znění celého textu listiny Jindřicha Kamýka českému králi Janu Lucemburskému: „*Ego Henricus de Kamnik Notum facio Universis et tenore praesentium Recognosco, quod Illustri Principi Domino Domino Joanni Bohemiae et Plonie Regi pro eo quod mihi, et Meis haeredibus munitionem Kamnik dictum, quam consreuxi et in ipso Regno Bohemiae de novo instauravi, ac omni a alia Bona quae ad praesens teneo, villamque etiam Ezchoztice cum suis pertinentiis feudum hereditarium et ius feudi contulit, et donavit ad habendum, tenendum et possidentium Iure feudi per me, et meos haeredes etc.etc. Darum Pragae, Quinto Idus Januarii A. D. 1319.*“
- 14) August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království českého*, díl XIV. (Litoměřicko a Žatecko), Praha 1925, s. 393. (Dále jen SEDLÁČEK).
- 15) Dnes jedno z předměstí Litoměřic na severozápadě.
- 16) SEDLÁČEK, s. 393.
- 17) ANDĚL, s. 191.
- 18) viz. pozn. č. 14.
- 19) viz. pozn. č. 17.
- 20) Změna životního stylu v 16. století přiměla šlechtu k opuštění nehostinných hradů. Pro svou reprezentaci si budovala honosnější a pohodlnější sídla v duchu tehdejšího renesančního stylu. Po smrti Mikuláše Kamýtského ze Lstiboře v r. 1600 postavil jeho dědic a syn Jan Jiří na úpatí hradního kopce, v areálu poplužního dvora, novou tvrz, která měla charakter zámecké budovy. V r. 1865 pak nový majitel Dr. Oto Polák nechal tuto tvrz zbořit a postavil novou pseudorenesanční vilu, která byla v r. 1925 renovována. O tom více in: ANDĚL, s. 192.
- 21) Ibidem.
- 22) Hudební skladatel Bedřich Smetana se po sňatku (10. 6. 1860) s Barborou Ferdinandovou, zvanou Bety či Bettina, zastavil na pár dní v Kamýku a byl tak okouzlen zdejší přírodou, že ji zachytil na několika kresbách do svého deníku. Pochopitelně neopomenul zvěčnit i samotnou zříceninu, která při horním okraji nese legendu „*Kamaik August 1860*“. K tomu více in: K. KRÁL, *Severočeské veduty*, s. 35 – 37. V r. 1993 obec odhalila na počest jeho pobytu pamětní desku a o rok později zřídila i pamětní síň v budově místního obecního úřadu.
- 23) Oblastní muzeum (dále jen OM) Litoměřice: Zn.: *Kameik im Leitmeritzer Kreis – Kameyk w Litoměřickém kragi; Both del., Glanz sc.* List 180 x 235 mm, faseta 125 x 170 mm. Mědiryt. Inv. č. 3668.

- 24) Časopis Hyllos vydával v Praze německý spisovatel Karel Eduard Rainold v letech 1819 – 1821. Zaměřoval se především na historii měst a hradů. Každé číslo vždy obsahovalo grafický list určité české pamětihodnosti se stručným popisem. Od roku 1820 vychází jeho česká verze v redakci Josefa Hýbla, který časopis vede až do jeho zániku v r. 1821. Německá verze vychází ještě o rok déle.
- 25) Karel Eduard Rainold (1790 – 1835) – německý spisovatel, kreslíř a rytec, redaktor a po napoleonských válkách významný pražský vydavatel, pocházející z pruského Slezska. Patřil k předním průkopníkům vlasteneckých časopisů, vztahujících se k území v Čechách. Jeho prvním vydavatelským počinem se stal již zmíněný časopis Hyllos (1819 – 1822), do kterého přispíval i svými rytinami, např. litografie Mšeno (příloha k č. 22 z 27. 5. 1820): *Legenda „Mscheno im Rakonitzer Kreis / Mšeno v Rakovnickém kraji“*, *Zn.: K. E. Rainold del. et sc.* Rainold byl v roce 1822 nahrazen novým obrázkovým časopisem „Einst und Jetz“, redigovaného J. Hýblem. Pod Hýblovým vedením se začíná rozvíjet i jeho česká verze, která se postupně odpoutává, a tak vzniká ryze nový český časopis „Jindy a Nyní“. Proto Rainold, tolerující tento fakt, zastavuje německou verzi „Einst und Jetz“ a zakládá v r. 1822 měsíčník „Erinnerungen“ (Vzpomínky), který v následujícím půlstoletí patřil k nejvyhledávanějším. Od r. 1833 začíná tento časopis ve vlastním nákladu tisknout v pražské filiálce litoměřický K. V. Medau, který se po Rainoldově smrti stává v r. 1836 i jeho vydavatelem. K tomu více: Radim VONDRÁČEK, *Ke koncepci Medauova časopisu Erinnerungen (příspěvek k dějinám paměti)*, in: Karel Vilém Medau (1791 – 1866), tiskař a litograf v Litoměřicích a v Praze, ed. Jana Wittlichová - Radim Vondráček, Litoměřice 1998, s. 27 – 41. K poslední Rainoldově vydavatelské aktivitě patří tzv. závěsné tabule, tištěné opět u Medaua od 30. let 19. století. Tyto názorné „genealogicko-topograficko-statistické“ přehledy, zhotovované v technice křídové litografie, tvoří ucelenou řadu, která zahrnuje království české, uherské a pruské, později i císařství rakousko-uherské. K Rainoldovým vydavatelským aktivitám je připravena rozsáhlá studie Oldřicha DOSKOČILA pro vlastivědný sborník „Podřipsko“.
- 26) viz pozn. č. 12.
- 27) Carl Wilhelm (Karel Vilém) Medau (1791–1866) – tento významný knihtiskař a litograf se narodil v roce 1791 v Havelbergu v Braniborsku. Tiskařem se vyučil ve Štětíně v tehdejší Pomořansku. V 22 letech, už jako zkušený tiskař, přichází do Litoměřic, kde nastupuje na místo faktora v tiskárně F. K. Laubeho. Po jeho smrti se Medau v r. 1817 stává spolujednatelkou firmy prostřednictvím sňatku s vdovou Alžbětou Laubovou. Podnik, nyní oficiálně zvaný „C. W. Medau“, se v jeho rukách modernizuje a rozšiřuje. Jako jeden z prvních v Čechách si v r. 1818 podal žádost na provozování kamenotiskařské dílny, která mu byla ovšem zamítnuta, neboť v Litoměřicích nesídlil policejní úřad, který by zajišťoval cenzurní dozor. O tom více in: O. DOSKOČIL – V. PŘENOSILOVÁ, *První dva neúspěšní (A. Langweil a K. W. Medau)*, in: Týž, *Kreslíř a litografové litoměřické kamenotiskárny Karla Viléma Medaua (1791 – 1866)*, ed. Malří Litoměřicka, sv. 4, Litoměřice 1999, s. 16 – 18. Medauovi se podařilo získat licenci až o 13 let později v r. 1831. Vedle knihtiskárny vlastnil ještě nakladatelství, knižní obchod, půjčovnu knih a od r. 1820 i umělecký obchod. Ve 20. letech vydává první řadu kalendářů „Neuer Kalender“. Tyto kalendáře pak od r. 1838 vycházejí pod názvem „Leitmeritzer Schrieb-, Haus- und Wirtschaftskalender“. V českém jazyce jsou vydávány od r. 1832 pod názvem „Nový kalendář“, od r. 1838 pak jako „Litoměřický všeobecný hospodářský kalendář“. K nejvýznamnějším vydavatelským počínům K. V. Medaua jistě patří měsíčník pražského spisovatele a vydavatele K. E. Rainolda „Erinnerungen“, založeného v r. 1822. Medau ho začíná tisknout ve vlastním nákladu od r. 1833 a po Rainoldově smrti v r. 1836 se stává jeho vydavatelem, kdy částečně mění jeho koncepci. Medau se zřejmě jako první pokusil kombinovat knihtisk a kamenotisk, což se do té doby neprovozovalo. V r. 1836 se objevují litografické ilustrace k článkům, především v časopise pro mládež „Erntefeld“, s místem vydání Praha, Litoměřice a Teplice. Medau tak pravděpodobně rozšířil svou obchodní působnost i na tyto dvě města. Pro Teplice vydával alba tisků lázní už počátkem 30. let. K tomu více Bohuslava CHLEBODÁROVÁ (připravuje studii k Medauovým aktivitám v Teplicích pro edici „Malří Litoměřicka“). V letech 1842 – 1852 vyšlo 11 svazků almanachu „Libussa“, jenž se od 3. svazku tiskl v Medauově pražské filiálce (Druck von C. W. Medau und Comp. in Prag). Medauovi se tedy nakonec podařilo rozšířit svůj podnik i do Prahy. O zřízení pražské filiálky totiž neúspěšně žádal již v r. 1830, ale až v r. 1843 mu bylo vyhověno. V Praze začal v letech 1844 – 49 vydávat významné vlastivědné dílo, sedmidílnou encyklopedii Františka Alexandra Hebera (1815 – 1849) „Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser“ (České hrady, tvrze a zámky), která byla bohatě doprovázena litografickými tisky popisovaných objektů. V roce 1848 vydává podobně koncipované Heberovo dílo „Mährens Burgen und ihre Sagen“ (Moravské hrady a jejich pověsti). Od 1. 1. 1846 získává Medau do pronájmu politické „Pražské noviny“ a jejich literární přílohu „Česká včela“, kam přispívá i K. H. Borovský. Oba deníky v jeho

nákladu vycházejí do 30. 6. 1848, kdy Medau vypovídá nájem. Po zrušení cenzury vychází Medauovým nákladem řada novin a časopisů, z velké části radikálně opozičních. V Litoměřicích tiskne jeho podnik německé i české noviny, víceméně vzájemně nacionálně laděné. Následkem zpřísnění tiskových zákonů postupně zanikají všechna jím vydávaná periodika s výjimkou „Erinnerungen“ a kalendářů. Pro finanční potíže Medau v r. 1855 uzavírá pražskou filiálku a pracuje jen jeho litoměřický podnik. Tady ještě v roce 1856 začne vydávat první litoměřický týdeník „Leitmeritzer Wochenblatt zu allen Wissenwertem für Stadt und Land“ (Litoměřický týdeník o všem věděníhodném pro město a zemi), který měl zcela nepolitický charakter. Vycházel i po Medauově smrti, postupně se stal platformou litoměřických klerikálů a zapříčinil tak vznik opozičního listu „Leitmeritzer Zeitung“, jehož první číslo vyšlo v r. 1871. Karel Vilém Medau zemřel 16. 2. 1866 a je pohřben na litoměřickém hřbitově. K Medauově životu a dílu více in: Kateřina BEČKOVÁ, *Počátky kamenotiskářské živnosti v Čechách 1818 – 1835*, in: *Litografie aneb kamenopis. Počátky české litografie 1819 – 1850*.

K 200. výročí vynálezu litografie Aloisem Senefelderem, ed. J. Wittlichová -R. Vondráček, Praha 1996, s. 11–25; O. DOSKOČIL, *Karel Vilém (Carl Wilhelm) Medau (1791 – 1866)*, in: *týž, Kreslíři a litografové litoměřické kamenotiskárny Karla Viléma Medaua (1791 – 1866)*, ed. Malíří Litoměřicka, sv. 4, Litoměřice 1999, s. 21 – 34; J. WITTLICHOVÁ – R. VONDRÁČEK, (ed.), *Karel Vilém Medau (1791 – 1866), tiskař a litograf v Litoměřicích a v Praze*, Litoměřice 1998. Výběr literatury o K. V. Medauovi je uveden in: O. DOSKOČIL – V. PŘENOSILOVÁ, *Kreslíři a litografové litoměřické kamenotiskárny Karla Viléma Medaua (1791 – 1866)*, ed. Malíří Litoměřicka, sv. 4, Litoměřice 1999, s. 128 – 129.

- 28) František A. Heber (1815–1849) – významný kreslíř a topograf. Narodil se v rodině lesníka Jana Hebera, v myslivně Třebekov v obci Jarov u Plas. Učil se kupcem v Praze. Zde se začal připravovat na svoji největší životní práci – popsání a nakreslení všech hradů a zámků v Čechách. Sám pak v letech 1840 – 42 procházel Čechy se snahou zaznamenat co nejvíce objektů. Dokázal popsat na 586 hradů, zámků a tvrzí, z nichž 193 bylo doplněno nákresey, půdorysy, mapy a znaky. Ač neměl žádné odborné kreslířské vzdělání, dokázal většinu předloh nakreslit sám, téměř s dokumentární přesností. Výsledkem jeho snažení byla nakonec sedmidílná encyklopedie „Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser“ (České hrady, tvrže a zámky), vydávaná v pražské firmě K. V. Medaua v letech 1844 – 49. Jsou známy i reedice I. dílu z let 1844 a 1859. Na tuto práci Heber navázal obdobně řešeným spisem „Mährens Burgen und ihre Sagen“ (Moravské hrady a jejich pověsti), který vydal rovněž Medau v Praze roku 1848. F. A. Heber zemřel 29. července 1849 v pouhých 34 letech na zápal plic v Náchodě. Základní práce o Heberovi in: Friedrich BERNAU, *Franz Alexander Heber, Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen XVII.*, Praha 1878, s. 214 – 220; Irena BUKAČOVÁ – Jiří MILER, *František Alexander Heber*, in: *Ročenka klubu Augusta Sedláčka, Plzeň 1985*, s. 5 – 24.
- 29) OM Litoměřice, Zn.: *Kamaik.; Aufgenommen v. V. Kühnel 1836, P. Röhrich gr.; C. W. Medau & Co, Prag*. List 190 x 240 mm, faseta 125 x 185 mm. Litogr. rytá. Inv. č. 87.
- 30) Jedná se o litografii dvou poloobrazů – Tříkřížového vrchu (Hrádku) a Kamýka, která se nachází na jednom listě před str. 177 ve IV. díle Heberovy encyklopedie. OM Litoměřice, Zn.: *Hradek. Kamaik.; A. Roth gravirt; C. W. Medau & Co; in Prag*. List 190 x 240 mm, faseta (Hrádek) 125 x 90 mm, (Kamýk) 125 x 90 mm. Litogr. rytá. Inv. č. 87.
- 31) OM Litoměřice, Zn.: *Kameik.; RK 1842*. Lehce kolorovaná perokresba, 14,5 x 21 cm. Inv. č. 3214.
- 32) OM Litoměřice, Zn.: *Nordwestliche Ansicht von Kamaik; C. W. Medau in Leitmeritz*. List 210 x 290 mm, faseta 175 x 235 mm. Litogr. rytá. Inv. č. 3872.
- 33) Severočeská galerie výtvarného umění (dále SGVU) Litoměřice, Jan (Johann) Gruss st., „*Zřícenina Kamýk u Litoměřic*“, 1850, olej, plátno, 19 x 26,5 cm, bez signatury a vročení; na kartonu vzadu perem text: *Ruine Kamaik bei Leitmeritz gemalt um 1850 von J. Gruss, akad. Mal. in Leitmeritz*; inv. č. 0-1417.
- 34) Termín nazarénismus, nazaréni v užším smyslu označuje studenty vídeňské Akademie, kteří v r. 1809 založili spolek Bratrstvo sv. Lukáše jako výraz protestu proti výuce vedené v zásadách klasicismu. Nazaréni byli ovlivněni uměním gotiky a renesance, ale hlavně literaturou německého romantismu, v níž se umění vykládalo jako druh zbožnosti a opakování božské tvořivosti, i vztahem romantismu k přírodě, i když krajinomalba nazarénů byla výrazně ovlivněna i klasicismem. Nazaréni nejvíce působili na umění severských národů, ale částečně i na anglické malířství (prerafaelisté) a francouzské (Ingres). K tomu více in: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*, ed. A. HOROVÁ, Praha 1995, s. 554.
- 35) Ferdinand Břetislav Mikovec (1826 – 1862) – básník, spisovatel, dramatik a historický badatel, který působil převážně v Praze. Pocházel ze Sloupu na Českolipsku a byl přítelem a pomocníkem F. A. Hebera. Věnoval se také záchraně kulturních památek a byl spoluzakladatelem a

- dlouholetým redaktorem literárního časopisu Lumír, kolem něhož se soustředila řada vynikajících autorů. Jeho pravděpodobně nejvýznamnější prací bylo jím započaté dílo "Starožitnosti a památky země české", první dílo svého druhu psané v českém jazyce. Více o něm in: Otakar ŠPECINGER, *Ferdinand Břetislav Mikovec*, Českolipsko literární 6, 1984, s. 43 – 62.
- 36) Karel Vladislav Zap (1812 – 1871) – tento český historik a popularizátor vědy se narodil v Praze, kde ho za jeho univerzitních studií silně ovlivnili přední obrozenecké osobnosti jako Palacký, Jungmann, Hanka, Presler apod. Ti stáli na počátku jeho celoživotního snažení, přispět svým dílem ke vzdělanosti českého národa v oblasti geografie, topografie a dějepisu národa. Ačkoli byl povoláním účetní, vydal již ve svých 23 letech brožuru „Popsání hlavního města Království českého Prahy“. V letech 1836 – 45 působil ve Lvově, odkud publikoval své zprávy v „Květech českých, Vlastimilu, České Včele a Časopisu Českého muzea“. Po návratu do Prahy se uplatnil jako středoškolský profesor češtiny a dějepisu. Zapojoval se do činnosti Archeologického muzejního sboru a Jednoty svatovítské. Stal se zakladatelem a prvním redaktorem „Památek archeologických a místopisných“ v letech 1854–68. Napsal množství populárních a odborných děl, mezi nimi i dvoudílnou encyklopedii hradů a zámků „Starožitnosti a památky země české“, vydané v r. 1858 a 1865. Toto dílo, sepsované spolu s F. B. Mikovcem, navázalo svým obsahem na Heberovu sedmisvazkovou encyklopedii (1844 – 49), první svého druhu. Zřejmě nejvýznamnějším Zapovým počinem se stalo založení „Českomoravské kroniky“ (1862 – 72), kde seznamoval nejširší veřejnost s výsledky vědeckého bádání českých historiků a s minulostí národa vůbec, v doprovodu bohatého ilustračního materiálu až do r. 1926. Zap však tuto práci nestihl dokončit, zemřel v Benešově. O něm více např. in: *Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918*, red. František HONZÁK, Praha 1996, s. 357.
- 37) OM Litoměřice, Zn.: *ZŘÍCENINY KAMÝKA. RUINE KAMAIAK.*; Nakladatel I. L. Kober v Praze. Verlag von I. L. Kober in Prag.; Wilh. Kandler fecit.; J. Rybička sc. List 200 x 260 mm, faseta 140 x 175 mm. Oceloryt. Inv. č. 88.
- 38) OM Litoměřice, Zn.: *RUINE KAMAIAK.*; Gez. u. lith. v. C.W. Arldt.; Gedr. v. F. Weider; List 230 x 300 mm, faseta 145 x 220 mm. Litografie. Inv. č. 3871.
- 39) O tom více in: O. DOSKOČIL, *Grafická sbírka litoměřického muzea*, rukopis pro edici Malíři Litoměřicka, sv. 9, Litoměřice, nestr.
- 40) Srv. in: K. G. SAUR, *Allgemeines Künstlerlexikon*, Band 5 (Ardos - Avogaro), München – Leipzig 1992, s. 109 – 110; Felix BECKER - Ulrich THIEME, *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, Band II., Leipzig 1908, s. 111. Zbytek rozchváceného souboru dělá dojem nekvalitní reedice (zřejmě špatný rytec), a tak vzniká domněnka, že (při neznalosti životopisných dat autora předlohy C. W. Arldta) by dané předlohy mohly být daleko mladší (60. – 70. léta 19. století), než ve skutečnosti jsou (40. léta 19. století).
- 41) Knihovna Uměleckoprůmyslového muzea (UMPRUM) v Praze.
- 42) Text o hradu přeložil do češtiny Vladimír Valta.
- 43) August Sedláček (1843 – 1926) – tento významný český historik, geograf a kartograf se narodil 28. srpna 1843 v Mladé Vožici. Ačkoli je dnes známý spíše jako historik, věnoval se také zeměpisu, který spolu s dějinami studoval v letech 1863 – 67 na filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Tyto dva předměty pak vyučoval na gymnáziu v Rychnově nad Kněžnou a v Táboře, kde prožil podstatnou část života. Zde, ve Sedláčkovy spolupráce se svým celoživotním přítelem, kolegou historikem Martinem Kolářem, vyšla v oboru heraldiky a genealogie dvousvazková práce „Českomoravská heraldika I., II.“, kterou Sedláček dokončil a vydal až po Kolářově smrti v letech 1902 a 1925. V Táboře, stejně tak i v Písku, kam se uchýlil do výslužby v roce 1899, uspořádal městský archiv, přispíval do místních novin řadou článků a pokračoval ve své badatelské činnosti. Jeho životním dílem se však stala 15svazková encyklopedie „Hrady, zámky a tvrze království českého“, která svou podstatou navazovala na předchozí Heberovu sedmidílnou encyklopedii českých hradů a na dvoudílné Mikovcovy a Zapovy Starožitnosti. První číslo Sedláčkovy encyklopedie vyšlo 28. prosince 1880, další díly vycházely dlouhých 45 let v nakladatelství Františka Šimáčka (1834 – 1885) a jeho synů až do r. 1927, kdy vyšel poslední patnáctý díl. V tomto monumentálním díle je v historickém vývoji popsáno na 3000 šlechtických sídel a k nim náležející města a vesnice, autor tu popisuje i množství šlechtických rodů a jejich erby. Vedle toho je dílo doplněno řadou vlastnoručně zpracovaných map. V Sedláčkově pozůstalosti se nachází nepřehledné množství prací, které jsou výsledkem jeho badatelské činnosti v oborech geografie, kartografie genealogie a dalších pomocných věd historických. August Sedláček zemřel v Písku 14. ledna 1926, rok před vydáním posledního svazku své dodnes nepřekonané encyklopedie. K Sedláčkově životu a dílu více in: Josef BLŮML, *August Sedláček a české dějepisectví*, in: August Sedláček a pomocné vědy historické, Mladá Vožice 1995, s. 11– 28; L. CIHLA, *August Sedláček*, Písek 1963; František MUSIL, *Život a dílo Augusta Sedláčka*,

- Zpravodaj Klubu Augusta Sedláčka, Hláška 4, 1993, s. 29 – 31. Seznam literatury o A. Sedláčkovi in: *Bibliografie prací o Augustu Sedláčkovi*, in: Hrady, zámky a tvrze české. August Sedláček, [CD-ROM], Jiří Čížek – ViGo agency, Praha 2000.
- 44) Pověst (v překladu V. Valtý) o vypálení templářského kláštera je značně zkrácena oproti Heberovu textu.
- 45) HEBER, Band I., Prag 1844, s. 5 – 6.
- 46) Caspar David Friedrich (1774 – 1840) – největší krajinář německého romantismu. Rodák z Greiswaldu s mystickým vztahem k přírodě, maloval melancholické obrazy se zvláštními výhledy do krajiny a vizionářské výjevy, v nichž se krajina prolina se symbolikou (např. v obraze *Kříž a katedrála v horách*, asi 1811). Snažil se též ve svých kompozicích vyjadřovat pocit osamocení, který člověk pociťuje před oběma přírodními nekonečny, mořem a horskými masívy. Své základní krajinářské kompoziční typy si vytvořil již za raných studií v Pomořanech, jenž v příštím vývoji jen obměňoval: vodorovné vrstvení pásů od popředí až k horizontu a prohloubení prostoru diagonálním řazením plánů. Napětí dosahoval zkrácením středního plánu. Za svého pobytu v Českém středohoří namaloval v r. 1822 své mistrovské dílo *Česká krajina pod Milešovkou*, ve kterém předstihl vývoj evropské krajinomalby o několik desetiletí. Friedrich se stal v r. 1840 profesorem drážďanské Akademie. Zemřel téhož roku v Drážďanech. K němu více např. in: *Encyklopedie světového malířství*, ed. Sáva ŠABOUK, Praha 1975, s. 110 - 111; *200 let drážďanského malířství*, ed. K. KOTALÍK a kol., Praha 1975, s. 46; A. WALTHER, *Caspar David Friedrich*, Berlin 1967.
- 47) Ludwig Adrian Richter (1803 – 1884) – vedle C. D. Friedricha patří k největším německým romantikům ve výtvarném umění. Narodil se v Drážďanech, kde absolvoval zdejší Akademii. Ve 20. letech 19. století odešel na studijní cesty do Francie a Itálie odkud se v r. 1828 vrátil, aby získal místo učitele na kreslířské škole míšeňské manufakturní porcelánu. Od r. 1836 byl učitelem drážďanské Akademie, kde byl v r. 1841 jmenován profesorem. Ve svých raných pracích navazoval na tradiční zásady barokní krajinomalby. Často zajížděl do Českého středohoří jako Friedrich, kde maloval labské údolí mezi Ústím nad Labem a Litoměřicemi. Tolik mu zdejší okolí připomínalo italskou scenérii, že si do deníku poznamenal „Pročpak chceš hledat v širých dálkách, co můžeš mít ve své blízkosti“. Pod vlivem osobních dojmů z tohoto okouzujícího panoramatu zaměnil ideální krajinu římského typu za konkrétní krajinu severních Čech. (Např. jeho obraz *Převoz na Labi pod Střekovem*, 1837). Také jeho karikující dřevořezy s lidovými motivy byly často reprodukovány v tiskovinách vydávaných litoměřickým nakladatelstvím a vydavatelstvím „JUDr. Karl Pickert spol. s. r. o.“. Richter zemřel v Loschwitzu u Drážďan v r. 1884. K němu více např. in: Winfried WERNER, *Krajinomalba v 19. století, Ludwig Richter*, in: Dějiny města Ústí nad Labem, ed. Kristina KAISEROVÁ – Vladimír KAISER, Ústí nad Labem 1995, s. 145 – 148. (zde uveden přehled literatury o L. Richterovi).
- 48) Carl Robert Croll (1800 – 1863) – rodák z Kaaditzu u Drážďan patří k méně známým, ale kvalitním krajinářům drážďanské malířské školy. Studoval u malíře dánského původu Johanna Christiana Clausena Dahla (1788 – 1858), u něhož se vzdělával i Crollův mladší bratr Georg Heinrich (1804 – 1879), který svou popularitou později zastínil svého staršího bratra. Robert Croll po studiích (asi kol. r. 1824) přesídlil z Drážďan do Teplic, kde mj. pracoval na cyklu tepleckých krajin pro pruského krále. Byl jedním z prvních, kteří objevili pro malbu krajinu Krušnohoří a Českého středohoří, sledovanou do té doby převážně jen grafickými listy a kresbami. Od r. 1840 se soustřeďuje na veduty z lobkovických panství v okolí Bíliny, Jezeří a Roudnice pro Ferdinanda z Lobkovic. Např. jeho obraz *Hrad Střekov před bouří* naznačuje, že pokud nebyl svázán objednávkou vedut, dokázal projevit malířštější přístup, v němž se projevilo romantičtější zaujetí krajinou. Croll přijal metodu malby na základě studia přírody v plenéru stejně jako krajináři drážďanské školy. Definitivní obrazy mají větší ukázněnost než malby jeho učitelů Friedricha a Dahla. V pozdějších letech se obrací k studiu prací starších holandských mistrů, u nichž oceňoval hlavně přetlumočení odpozorované skutečnosti do módně spěšné malby spíše než dramatickou a proměnlivost krajiny. Proto většina jeho obrazů poněkud ztratila vzruch a pohyb a má spíše povahu líčení skutečné krajiny. Svým realistickým pohledem se stal představitelem malby období *biedermeieru* v Čechách, jež vyhovovala pražskému měšťanstvu pro exaktnost záběru a šlechtě proto, že uchovávala pohledy na její panství, jejichž dřívější sláva už pozvolna dohasínala. C. R. Croll zemřel v městě svého posledního působení, v Praze r. 1863. K němu více in: Miloslav VLK, *Carl Robert Croll (1800 – 1863), Rudolf Alt (1812 až 1905)*, Praha 1980, nestr.; Pavel VLČEK, *Praha v malbě první poloviny 19. století*, Praha 1980, nestr.
- 49) Ernst Gustav Doerell (1832 – 1877) - nepatří sice mezi malíře prvního řádu, ale jeho tvorba je

neodmyslitelně spojena se severními Čechami, především labským údolím a městy na Labi mezi Litoměřicemi a Děčínem. Pocházel ze saského Friebergu. První výtvarné vzdělání získal u dvou teplických malířů pokojů Franze Hybrama a Langa, později na pražské Akademii. Jako malíř pokojů začínal v Litoměřicích, pak v Teplicích a nakonec trvale přesídlil do Ústí nad Labem, kde si otevřel fotografický a litografický podnik spolu s F. Rothem. Věnuje se zde i volné krajinomalbě. Podnikl i cestu do Švédska. Doerell patřil mezi pozdní romantiky, v jejichž tvorbě se už objevují prvky realismu, např. jeho olej z r. 1855 *Litoměřice – Labský prospekt od Mlékojed* a drobný olej na kartonu z r. 1857 *Litoměřická ulička s kaplí Panny Marie Pomocné*, který je však malířsky daleko vyzrálejší než jeho dílo z r. 1855. Na svých plátnech Doerell zachycoval detailně starou, mnohdy už zaniklou architekturu. Na objednávku ústeckých továrníků a podnikatelů maloval rovněž panorama nových závodů a pro teplické nádraží dokonce namaloval cyklus věnovaný stavbě ústecko-teplické železniční dráhy. Doerellovo dílo sice nepatří v české krajinomalbě 19. století k nejkvalitnějším, ale pro dnešního pozorovatele mají i značnou dokumentární hodnotu, poněvadž ve svých obrazech zachytil změny tvárnosti krajiny severních Čech, která se v období průmyslové revoluce postupně proměňovala. E. G. Doerell zemřel na následky tuberkulózy v Ústí nad Labem r. 1877. O něm více in: V. KAISER – M. ŠKRONĚK, *Ernst Gustav Doerell*, Ústí nad Labem 1986; V. KAISER, *Ernst Gustav Doerell*, in: *Dějiny města Ústí nad Labem*, Ústí nad Labem 1995, s. 148 – 150.

- 50) Antonín Mánes (1784 – 1943) – právem patří mezi předního zakladatele české krajinomalby a otce významné malířské rodiny, tvořící převážně v duchu romantismu a realismu. A. Mánes absolvoval pražskou Akademii u Karla Postla (1774 – 1818), který ovlivnil jeho počáteční tvorbu tím, že mu předal principy klasicistního názoru o přísně komponované krajině na základě promyšlené výstavby krajinných plánů. Tím se vyznačují jeho časné práce jako např. *Krajina s Belvederem*, 1816 či *Krajina se zříceninou*, 1824, které jsou cele poplatny dobovému krajinářskému ideálu, avšak i sem už pronikají první romantizující prvky. Pod vlivem německých romantiků maloval i náměty výrazově blízké literárnímu romantismu Máchovu (*Kokořín v bouři*, 1839). Jeho těsný vztah k přírodě se vytvořil, když jako soukromý učitel často cestoval za svými žáky, poznáváje tak přírodní krásu Čech a Moravy. Spolu se svými dětmi Josefem, Quidem a Amálií pak procestoval české kraje, kde podrobně studoval krajinné motivy a rozvíjel tak v sobě realistický pozorovací postřeh, který ještě umocnil studiem prací holandských krajinářů 17. století, jenž ovlivnili jeho krajinářské náměty i způsob provedení pronikavým realistickým pohledem při zachování celkové romantické orientace (*Pohled na Pražský hrad z východní strany*, 1821). Stále častěji pak zachycoval již skutečnou, ale lyricky pojatou přírodu a její detaily (*Horská krajina*, 1826, *Křivoklát*, 1842). O tom více in: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*, ed. A. HOROVÁ, Praha 1995, s.478; Antonín MATĚJČEK, *Mánesové*, Praha 1949.
- 51) Josef Mánes (1820 – 1871) - nejvýznamnější osobnost české malby 19. století. Rodák z Prahy, od r. 1835 studoval na pražské Akademii u svého strýce Václava Mánesa, F. Tkadlíka a Ch. Rubena, 1844 – 1846 studijně pobýval v Mnichově. Blízká mu byla tvorba Moritze von Schwinda, zčásti také B. Genelliho a L. Richtera. Zhoršující se vztahy J. Mánesa s ředitelem pražské Akademie Rubenem a následující vývoj, který postihoval české vlastence po roce 1848, zbavil Mánesa vyhlídek na akademickou dráhu, podobně jako staršího J. Hellicha. J. Mánes patřil k vůdcům „Jednoty umělců výtvarných a Umělecké besedy“. V roce 1849 se zúčastnil jako portrétista říšského sněmu v Kroměříži, později se připojil k mnoha českým a slovanským aktivitám. Byl jedním z prvních českých umělců, kteří se soustavněji zabývali folklórem. Ze závěru jeho života pochází deska *Orloje staroměstské radnice v Praze*, 1865-66. Více in: *Ibidem*, s. 478 – 479; Jaromír PEČÍRKA, *Josef Mánes*, Praha 1939; A. MATĚJČEK, *Mánesové*, Praha 1949.
- 52) Jiří DOLEJŠ, *Krajinomalba severních Čech*, Ústí nad Labem 1988, s. 15 – 20.
- 53) Byli to např. Gustav Schröpfer, W. Klimt, K. V. Medau. O nich více in: O. DOSKOČIL, *Litoměřice v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)*, ed. Malíři Litoměřicka, sv. 3, Litoměřice 1998; O. DOSKOČIL – V. PŘENOSILOVÁ, *Kreslíři a litografové litoměřické kamenotiskárny Karla Viléma Medaua (1791-1866)*, ed. Malíři Litoměřicka, sv. 4, Litoměřice 1999.
- 54) viz. pozn. č. 33; Grussův olej je pro nás zatím prvním známým vyobrazením Kamýka do té doby (1850). Není však zcela vyloučené, že existuje i starší olej tohoto hradu, ale zatím nebyl dohledán. Vše je předmětem dalšího vědeckého bádání.
- 55) Navrátil je autorem dvou pohledů na hrad Kamýk. Prvním je nástěnná malba v jídelně pražského domu jeho přítele Václava Michalovice (dnes dům Zdeňka Vávry) z roku 1847 *Zřícenina hradu Kamýk u Libochovan*. Celý výjev je nesen v duchu romantismu, kde jsou kopce Českého středohoří, včetně vysokého skalního kužele s hradem, silně heroizovány. Podobně je znázorněn i

druhý pohled na Kamýk, tentokrát olejový obraz ze soukromé sbírky *Zřícenina Kamýk*, bez vnočení. Navrátil většinu svých krajin maloval z paměti, bez použití skutečného motivu, některé jeho obrazy vytváří dojem, že by mohly být malovány podle grafických předloh. O tom více in: J. PEČÍRKA, *Josef Navrátil*, Praha 1940, s. 39. A skutečně i jeho zpodobení Kamýka na obou obrazech silně připomíná pojetí hradu na ilustraci pro Hyllos z r. 1821 od F. J. Botha. Nicméně potvrdit tuto domněnku s určitostí nelze bez dalšího vědeckého bádání. Josef Navrátil (1798 – 1865) – patřil k předním krajinářům 19. století. Narodil se ve Slaném, vyučil se u svého otce malířem pokojů, po absolvování pražské Akademie v 1819 – 1823 u J. Berglera začal pracovat jako malíř-dekorátor. V r. 1835 mu byla svěřena výzdoba Pražského hradu ke korunovaci Ferdinanda V. českým králem. Pracoval na vnitřních výzdobách zámků v Liběchově, Jirnech, Ploskovicích a Zákupích. Ještě volněji se vyjadřoval ve figurálních náčrtech, inspirovaných často divadlem (*Zpěvačka Grosserová jako Norma*) a zátiších (*Paštika, Hrušky*). V jeho osobě malíře-dekorátora rostl svébytný umělec, v jehož díle se nenásilně mísí tzv. druhé rokoko s biedermeierem a romantismus s realismem. Zbytek života strávil v ústraní a chudobě. Téměř zapomenut zemřel v Praze r. 1865. O něm více in: J. PEČÍRKA, *Josef Navrátil*, Praha 1940; *Encyklopedie českého výtvarného umění*, ed. E. POCHE, Praha 1975, s. 330 – 331; V. VOLAVKA, *České malířství a sochařství v 19. století*, Praha 1968, s. 44 – 68.

- 56) Hermann Peter Münsberg (1889 Praha – 1951 Günzburg) – akademický malíř a restaurátor. Patří mezi umělce, kteří přišli do Litoměřic ze svých rodišť, našli tu nový domov a pokud tu nezemřeli, prožili zde většinu svého života. Nezanedali však po sobě příliš mnoho životopisných dat, k čemuž přispěl i zmatek po konci druhé světové války ve spojitosti s odsunem sudetských Němců, mezi které patřil i Münsberg. Ten byl ale jako jeden z mála požádán českými úřady, aby zůstal, ale na žádost manželky přeci jen odešel za hranice, kde také zemřel. Ve sbírkovém fondu litoměřického muzea se nacházejí pouze dvě jeho plátna (*Litoměřice od západu*, 1923, *Nedělní odpoledne na střeleckém ostrově*, 1930), ostatní jsou v soukromém vlastnictví (*Portrét koncertní mistryně A. Kratochvílové-Gutfreundové*, 1916, *Hrad Kamýk*, bez vnočení). Münsberg byl ve své době nejvíce oceňován jako autor portrétních miniatur, jejichž zenit však s příchodem fotografie je polovinou 19. století rychle pohlásil. Byl spíše lepším restaurátorem než malířem. Jeho volná tvorba sice vykazuje profesionální školení, ale zdaleka nedosahuje mučivého vnitřního zření a hledání nových výrazových prostředků. Münsbergovy životní osudy a rozbor jeho doposud známé tvorby byly popsány zatím v jediné širší studii in: O. DOSKOČIL, *Hermann Peter Münsberg (1889 – 1951), Ernst Behounek (1873 – 1959)*, ed. Malíři Litoměřicka, sv. 2, Litoměřice 1997, s. 9 – 38.
- 57) Josef Fučík (1890 – 1955) – byl jediným malířem české národnosti, žijícím a tvořícím v Litoměřicích mezi dvěma válkami. Bohužel litoměřické muzeum ani galerie nevládní ve svých sbírkách jediné Fučíkovo dílo. Dvě jeho rozměrná díla se nacházejí ve dvou litoměřických institucích: Městský úřad vlastní plátno *Litoměřice od východu*, bez vnočení, a banka “Česká spořitelna” olej z roku 1940 *Krajina s Terezií a Středohořím od Travčic*. Většina Fučíkových děl je v soukromém majetku (*Ohře s vrchem Radobýl v pozadí*, bez vnočení, *Labské rameno u Křeštic*, bez vnočení), tvořené v duchu osobitě modifikovaného postimpresionismu. Vedle malování bylo jeho velkou láskou ochotnické divadlo. Fučík věnoval celý svůj život rozvoji české kultury nejen v Litoměřicích, ale v celém pohraničí na severu Čech. O něm více in: Josef FUČÍK, *Paměti*, rukopis, 1948, nestr., dep. Archiv Ochotnického spolku K. H. Máchy v Litoměřicích; Otakar VOTOČEK, *Litoměřice – tisíc let výtvarné kultury II.*, Litoměřicko XVII. – XX., 1981 až 1984, s. 158 – 159; O. DOSKOČIL, *Krajina Litoměřicka a Českého středohoří v proměnách malířských slohů 19. a 20. století (do roku 1945)*, ed. Malíři Litoměřicka, sv. 5, Litoměřice 2000, s. 41 – 50.
- 58) Doposud byly Bothemu věnovány dvě samostatné práce; srv. Karel KRÁL, *Franz Johann Bothe v severních Čechách*, SD 5, 1995 č. 119 (23. V.), s. 11; Karel KRÁL – Jan SMETANA, *Franz Johann Bothe a Litoměřice*, in: *Vlastivědný sborník Podřipsko*, 2/98, Roudnice 1998, s. 83 – 85. (dále jen KRÁL– SMETANA).
- 59) KRÁL – SMETANA, s. 83.
- 60) *Ibidem*, a poznámka č. 3, s. 85. Zde uvedeno, že údaje o Botheho rodičích jsou obsaženy v záznamech o narození jeho dcery Anny Magdaleny: Státní Oblastní Archiv (dále SOA) Litoměřice, Sběrka matrik, matrika narozených č. 98/40, fol. 436.
- 61) *Ibidem*, a pozn. č. 4, s. 85. Antonín SKALICKÝ, *Historické veduty z Broumova, Muzejní a vlastivědná práce*, časopis Společnosti přátel starožitností 31, 1933, s. 38 – 41. Zde uvedeno, že celkem 17 Botheho prací je uloženo v broumovském muzeu.
- 62) *Ibidem*.
- 63) viz. pozn. č. 24 a 25.
- 64) viz. pozn. č. 23. Josef Glanz (1799 - ?) – pražský mědirytec první poloviny 19. století. Autor několika litografií podle předloh různých umělců, které vycházely jako přílohy pro Rainoldův časopis Hyllos (1819 – 1822), např. obraz Jiřího z Poděbrad, císaře Františka I., císařovny

- Karolíny Augusty a jejich syna Ferdinanda apod. Spolu s dalšími rytci (Müller, Rybička apod.) přispíval do díla „Das Kriegswesen der Römer“ aj. K heslu J. Glanz více in: Prokop TOMAN, *Nový slovník československých výtvarných umělců*, díl I. (A – K), Praha 1947, s. 259.
- 65) KRÁL – SMETANA, s. 83 a pozn. č. 10 a 11, s. 85.
- 66) viz. pozn. č. 27.
- 67) OM Litoměřice, František Jan Both (1792 – po 1835), „*Pohled na královské krajské město Litoměřice z polední strany*“, 1835, akvarel, 25 x 40 cm, inv. č. 3707.
- 68) František Jan Both, „*Pohled na hlavní náměstí královského krajského města*“, 1835, akvarel, 31 x 47 cm, soukromý majetek. Akvarel zachycuje východní a s ní související severní a jižní strany s podloubími.
- 69) V letech 1833 – 35 vytiskl K. V. Medau celkem 69 litografií významnějších měst a míst, které provázely informační publikaci, cestovní lexikon Čech, již zmíněného K. E. Rainolda; srv. KRÁL – SMETANA, s. 84 a pozn. č. 14, s. 85., K. E. Rainold, *Reise – Taschen – Lexikon für Böhmen. Es enthält alle in diesem Königreiche befindlichen Städte, Märkte, Dörfer, einzeln stehende, jedoch eigene Name habende Wohngebäude, Gebirge und Flüsse*, Prag 1833 – 35, 682 stran.
- 70) viz. pozn. č. 65.
- 71) KRÁL – SMETANA, s. 83 a pozn. č. 12, s. 85.
- 72) KRÁL – SMETANA, s. 84 a pozn. č. 22, s. 85., vyobrazení je obsaženo v publikaci neuvedeného autora, „*Beschreibung des Badortes Sternberg auf der gräflich Clam – Martinitzchen Smetzna in Rakonitzer Kreise gelegen*“.
- 73) O V. Kühnelovi více in: *Litografie aneb kamenopis. Počátky české litografie 1819 – 1850. K 200. výročí vynálezu litografie Aloisem Senefelderem*, ed. J. WITTLICHOVÁ – R. VONDRÁČEK, Praha 1996, s. 173.
- 74) viz. pozn. č. 28.
- 75) OM Litoměřice, Zn.: *Welhartic von der Westseite; Aufgenommen v. V. Kühnel 1831, J. Richter grav.; C. W. Medau & Co; in Prag*. List 185 x 250 mm, faseta 125 x 180 mm. Litogr. rytá. Inv. č. (př. č.) 1/79. Hrad Velhartice od západu nakreslil V. Kühnel již v roce 1831, rytcem byl Josef Richter a v Praze vytiskl Medau. Heber tuto litografii zařadil do VI. dílu své encyklopedie s vročením 1848 mezi strany 212 – 213. 76) viz. pozn. č. 29.
- 77) Peter Röhrich (1813 – 1901) – je znám především jako rytec pracující pro litografický podnik K. V. Medaua. Zda je také autorem předloh není zatím známo. Jeho jméno se nejčastěji objevuje na místě rytce ve značení některých litografií, které se vyskytují v Heberově encyklopedii. Např. ve III. díle z roku 1845 mezi stranami 220 – 221 se nachází jeho litografie hradu Žamberk z roku 1796 podle kresby Jana Venuta, zn.: *Senftenberg im Jahre 1796; Aufgenommen v. Joh. Venuto, P. Röhrich grav.; C. W. Medau & Co; in Prag*. K heslu P. Röhrich více in: P. TOMAN, *Nový slovník československých výtvarných umělců*, díl II. (L – Ž), Praha 1950, s. 367.
- 78) Samotné vyobrazení Kamýka od Kühnela se v Sedláčkově encyklopedii nachází ve 14. díle - Litoměřicko a Žatecko na straně 392, ještě před samotným textem. Sedláček pod vyobrazením uvádí: „*Kamýk v r. 1836. Podle kresby Kühnlovy. (Heber, Burgen IV.)*“.
- 79) O něm více in: P. TOMAN, *Nový slovník...*, díl II., s. 709.
- 80) viz. pozn. č. 9.
- 81) Akvatinta – (z it. *Acquatinta* – zbarvená voda), též zrnkový lept, grafická technika, při níž se leptáním dociluje tónová plocha (na rozdíl od čar normálního leptu). Za objevitele akvatinty je považován francouzský grafik J. B. Prince, který svůj první list datoval r. 1768. O rok později svůj objev zveřejnil. O tom více např. in: Jan BALEKA, *Výtvarné umění, výkladový slovník*, Praha 1997, s. 15.
- 82) viz. pozn. č. 30.
- 83) A. Roth – tento rytec pro nás zatím zůstává zcela neznámým. Jeho jméno neuvádí žádná ze známých encyklopedií výtvarných umělců. P. Toman uvádí dvě podobná jména „Adolf z Rothu“ a „August Roth“, avšak oba se narodili až po polovině století (1857, 1864), tudíž nemohl ani jeden z nich vytvořit rytinu podle Wolfovy předlohy z r. 1796, která se objevila v Heberově encyklopedii, vycházející v letech 1844 – 1849. Můžeme se jen domnívat, že A. Roth pracoval jako rytec a snad i kreslíř buď pro F. A. Hebera anebo jeho vydavatele K. V. Medaua.
- 84) Poloobraz Kamýka se nachází ve 14. díle encyklopedie – Litoměřicko a Žatecko na str. 395, na samém konci textu o hradě. Sedláček pod vyobrazením uvádí „*Kamýk podle rytiny Rothovy z r. 1846. (Heber, Burgen IV.)*“. Nevíme, zda si byl Sedláček vědom toho, že tato rytina byla zhotovena podle mnohem starší předlohy F. K. Wolfa z roku 1796.
- 85) K 100. výročí Klučákova narození, tedy v r. 1923, zpracoval anonym jeho rozsáhlý životopis, který je dnes uložen ve SokA v Litoměřicích se sídlem v Lovosicích, v kartonu s označením Klučák. Anonym není datován. Dnes je tento anonym připisován Heinrichu Ankertovi (1870 – 1954), litoměřickému historikovi a archiváři.

- 86) O životě a díle R. Klučáka více in: O. DOSKOČIL, *Karel Čepelák (1852 – 1893), Robert Klučák (1823 – 1903)*, ed. Malíři Litoměřicka, sv. 7, Litoměřice (v tisku).
- 87) viz. pozn. č. 31.
- 88) viz. pozn. č. 32.
- 89) Základní životopisná data o J. Grussovi st. více in: P. TOMAN, *Nový slovník...*, díl I. (A - K), Praha 1947, s. 278. O celé malířské rodině Grussů byla též zpracována diplomová práce -Marie KAŠPAROVÁ, *Život a dílo Jana Grusse*, diplomová práce, Katedra dějin umění, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita v Brně, Brno 1998.
- 90) SGVU Litoměřice, Jan (Johann) Gruss st., „*Hlava Krista*“, olej, dřevěná deska, 15 x 16 cm, bez signatury a vročení; na zadní straně text: *Gruss Johann sen. † 1855*; inv. č. 0-1417.
- 91) viz. pozn. č. 33.
- 92) K V. Kandlerovi více in: P. TOMAN, *Nový slovník...*, díl I., s. 460; *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*, ed. A. HOROVÁ, díl I., Praha 1995, s. 336.
- 93) viz. pozn. č. 35.
- 94) viz. pozn. č. 36.
- 95) Ignác Leopold Kober (1825 - 1866) – rodák z Prahy, je znám jako český nakladatel, působící v Praze. Vydával souborná díla Tyla, Čelakovského, Klicpery, Langra, Němcové aj. Z vydaných děl můžeme jmenovat např. Riegerův slovník naučný, Mikovcovy Starožitnosti a památky země české, Zapovu Českomoravskou kroniku aj. Překládal také do německého jazyka. O něm více in: *Masarykův slovník naučný*, díl IV. (Ko – M), Praha 1929, s. 2.
- 96) viz. pozn. č. 37.
- 97) Josef Rybička (1817 – 1872) – je znám spíše jako rytec, žák pražské Akademie v letech 1829 – 33. Později studoval i ve Vídni. Proslul svými ocelorytinami městských vedut, pohledy na hrady a zámky pro různá topografická alba apod., často ve spolupráci s Vilémem Kandlerem, jehož předlohy ryl. K němu více in: P. TOMAN, *Nový slovník...*, II., s. 386.
- 98) Siegfried Kapper (1820 – 1879) – německo-židovský spisovatel, překladatel a lékař, vlastním jménem Izák Šalomon Kapper se narodil 21.3. 1820 v Praze. Zajímal se o českou literaturu, přátelil se s představiteli „Mladé Čechie“ K. Sabinou a V. B. Nebeským, kteří ho dokázali nadchnout pro českou věc. Byl prvním propagátorem Máchova díla – přeložil Máchův Máj do němčiny, který vyšel v almanachu Libussa v r. 1844, vydávaný litoměřickým rodákem a prvním ředitelem ústavu slepců v Praze na Klárově Pavlem Aloysem Klarem. V r. 1846 napsal „České listy“, první sbírka veršů psaná Židem v českém jazyce. Prohlašoval se za Čecha, ale zároveň se odmítal vzdát svého židovství. Jeho nadšení pro českou otázku však mnozí čeští obrozenci v čele s K. H. Borovským odmítali. Zklamán z tohoto postoje odešel r. 1847 do zahraničí, odkud se nakrátko vrátil v době revoluce 1848-49. Cestoval hlavně po jižní Evropě. Usadil se až v r. 1854 jako praktický lékař v Dobříši a pak v Mladé Boleslavi. Věnoval se i nadále psaní, ale pouze v německém jazyce. Zemřel 7.6. 1879 v italské Pise. K heslu S. Kapper více např. in: *Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918*, red. F. HONZÁK, Praha 1996, s. 145.
- 99) Zatím nejrozsáhlejší životopisná data C. W. Arltda uvádí nejnovější encyklopedie výtvarných umělců: K. G. SAUR, *Allgemeines Künstlerlexikon*, Band 5 (Ardos – Avogaro), München – Leipzig 1992, s. 109-110. Velice stručné heslo má in: Felix BECKER - Ulrich THIEME, *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, Band II., Leipzig 1908, s. 111.
- 100) Většinu lokalit uvádí K. KRÁL, *Severočeské veduty*, s. 45.
- 101) O tom více in : J. HANZAL, *Od baroka k romantismu*, s. 81 – 99.
- 102) viz. příloha č. 1.
- 103) ústní sdělení Mgr. Oldřicha Doskočila z OM Litoměřice.

SEZNAM ZKRATEK

aj.	- a jiní	sv.	- svazek
akad. mal. takzvaný	- akademický malíř	tzv.	-
apod.	- a podobně	Zn.	- značení
cm	- centimetr		
Comp.	- <i>Company</i> - Společnost		
č.	- číslo		
č. p.	- číslo popisné		
dep.	- deponováno		
ed.	- edice, editor		
fol.	- <i>folio</i> - list		
Inv. č.	- inventární číslo		
kol.	- kolem		
Litogr.	- litografie		
mm	- milimetr		
např.	- například		
nar.	- narozen		
nestr.	- nestránkováno		
OM	- Oblastní muzeum		
p., pag.	- <i>pagina</i> - stránka		
pozn.	- poznámka		
prof.	- professor		
překl.	- překladatel		
r.	- rok		
red.	- redakce, redactor		

s.	- strana
SD	- Severočeský deník
SGVÚ	- Severočeská galerie výtvarného umění
sign.	- signováno
SOA	- Státní oblastní archiv
srv.	- srovnej
st.	- starší

Použité zkratky na grafických listech:

Pro rozlišení práce kreslíře jako autora předlohy od práce rytce se jejich jména (značení, signatury) začaly vyrývat těsně pod okraj kresby (fasety). Většinou (ne vždy) se vlevo objevovalo jméno autora předlohy – kreslíře či malíře a vpravo jméno rytce s latinskými zkratkami.

del.	- <i>delineavit</i>	- kreslil
sc.	- <i>sculpsit</i>	- vyřezal
fecit		- udělal, vytvořil

Na Medauovských litografických tiscích tato standardní latinská značení nacházíme jen zřídka. Objevují se pouze na tiscích Medauem převzatých z jiných tiskáren a jím znovu vydaných. Tiskárna K. V. Medaua uváděla značení grafických listů v němčině.

Aufgenommen v. předlohy	- <i>Aufgenommen von</i>	- podle obrázku, snímku..., podle
gr., grav., gravirt.	- <i>gravieren</i>	- rýti, ryl

Medauovské tisky nesou různé varianty místa vydání, ať už v Praze či Litoměřicích. Značení „& Co” se velice často objevuje u kamenorytin v Heberově edici.

C. W. Medau & Co; Prag
 C. W. Medau & Co; in Prag
 C. W. Medau in Leitmeritz

U poslední litografie C. W. Arltda se nachází značení:

Gez. u. lith. v. - *gezeichnet und lithographieren von* - kreslil a
litografoval
Gedr. v. - *gedruckt von* - tiskl ¹⁰⁴⁾

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

Prameny:

Oblastní muzeum Litoměřice

- grafická sbírka

Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice

Uměleckoprůmyslové muzeum Praha

- knihovna, oddělení novin a časopisů

Literatura:

BALEKA, J., Výtvarné umění, výkladový slovník, Praha 1997

BECKER, F. - THIEME, U., Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart, Band II., Leipzig 1908

BERÁNKOVÁ, M., Dějiny československé žurnalistiky I., Praha 1981

BLÜML, J., August Sedláček a české dějepisectví, in: August Sedláček a pomocné vědy historické, Mladá Vožice 1995, s. 11 – 28.

BUKAČOVÁ, I. – MILER, J., František Alexander Heber, in: Ročenka klubu Augusta Sedláčka, Plzeň 1985, s. 5 – 24.

CIHLA, L., August Sedláček, Písek 1963

Dějiny českého výtvarného umění, díl I.- II., Praha 1984 – 1989

Dějiny města Litoměřic, ed. O. Kotyza, J. Smetana, J. Tomas, Litoměřice 1997

DOLEJŠ, J., Krajinomalba severních Čech, Ústí nad Labem 1988

DOLEJŠ, J., Vyznání krajině, životu a lidu severních Čech, Most 1987

DOSKOČIL, O., Grafická sbírka litoměřického muzea, rukopis pro edici Malíři Litoměřicka, sv. 9, Litoměřice (v tisku)

DOSKOČIL, O., Hrad Rychmburk v edicích A. G. Meissnera (1753-1807) a F. A. Hebera (1815-1849), in: Chrudimský vlastivědný sborník, Chrudim 2000, s. 3 - 35.

DOSKOČIL, O., Karel Čepelák (1852 – 1893), Robert Klučák (1823 – 1903), ed.

Malíři Litoměřicka, sv. 7, Litoměřice (v tisku)

DOSKOČIL, O., K počátkům systematického zobrazování českých hradů (s důrazem na severní Čechy), Rukopis pro krajský vlastivědný sborník, Ústí nad Labem 2001-06-11

DOSKOČIL, O., Malíři Litoměřicka, sv. 1-5, Litoměřice 1996-2000

Encyklopedie českého výtvarného umění, red. E. Poche, Praha 1975

Encyklopedie světového malířství, ed. S. Šabouk, Praha 1975

HANZAL, J., Od baroka k romantismu, Praha 1987

HEBER, F. A., Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, Band I.-VII., Prag 1844-49

HLAVÁČEK, L., Umění a svět, Praha 1969

Hrady, zámky a tvrze české. August Sedláček, [CD-ROM], Jiří Čížek – ViGo agency, Praha 2000

Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, díl III. – severní Čechy, ed. R. Anděl, Praha 1984

CHUDOBA, F., Klasicismus a romantismus, in: Pod listnatým stromem, Praha 1947

KAISER, V. – ŠKRONĚK, M., Ernst Gustav Doerell, Ústí nad Labem 1986

KAISER, V., Ernst Gustav Doerell, in: Dějiny města Ústí nad Labem, ed. K. Kaiserová, V. Kaiser, Ústí nad Labem 1995, s. 148 – 150.

KAPPER, S., Das Böhmerland, Prag 1865

KAŠPAROVÁ, M., Život a dílo J. Grusse, diplomová práce, Katedra dějin umění, Masarykova Univerzita v Brně, Brno 1998

Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918, red. F. Honzák, Praha 1996

KLÍMA, A., Na prahu nové společnosti, Praha 1979

KOČÍ, J., České národní obrození, Praha 1978

KRÁL, K., Severočeské veduty, Ústí nad Labem 1987

KRÁL, K. – SMETANA, J., Franz Johann Bothe a Litoměřice, in: Vlastivědný sborník Podřipsko, 2/98, Roudnice 1998, s. 83 – 85.

KVĚT, J., Má vlast, česká krajina v díle našich malířů, Praha 1948

LEJSKOVÁ-MATYÁŠOVÁ, M., Máchovy „Hrady spatřené“, Zprávy památkové péče XX., 1960, s. 105 – 111.

Litografie – aneb kamenopis, počátky české litografie 1819 – 1850 k 200. výročí vynálezu litografie Aloisem Senefelderem, ed. R. Vondráček, J. Wittlichová, Praha 1996

- LYNTON, N., Umění 19. a 20. století, Praha 1981
- Malá československá encyklopedie, díl VI. (Š – Ž), red. J. Říman, Praha 1987
- Malby, kresby a grafika 16. – 19. století, katalog výstavy Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, 1969
- MASARYKOVÁ, A., Praha a Josef Bergler, Umění 27, 1979, s. 77 – 81.
- Masarykův slovník naučný, díl IV. (Ko – M), Praha 1929
- MATĚJČEK, A., Mánesové, Praha 1949
- MIKOVEC, F. B. – ZAP, K. V., Starožitnosti a památky země české, díl II., Praha 1865
- MRÁZ, B., Karel Postl a základy české krajinomalby, Praha 1957
- MUSIL, F., Život a dílo Augusta Sedláčka, Zpravodaj Klubu Augusta Sedláčka, Hláska 4, 1993, s. 29 – 31.
- NEJEDLÝ, Z., O Bedřichu Smetanovi, Praha 1980
- Nová encyklopedie českého výtvarného umění, díl I.-II., ed. A. Horová, Praha 1995
- PAVEL, J., Dějiny umění v Československu, Praha 1978
- PEČÍRKA, J., Josef Mánes, Praha 1939
- Týž, Josef Navrátil, Praha 1940
- PEŘINA, J., Přehledné dějiny vztahů české a německo-české literatury v 19. století, díl I. (1780 – 1848), Ústí nad Labem 1996
- POHORSKÝ, M., Český romantismus v evropském kontextu, ČL 26, 1978, s. 1 – 9.
- SAUR, K., G., Allgemeines Künstlerlexikon, Band 5 (Ardos - Avogaro), München – Leipzig 1992
- SEDLÁČEK, A., Encyklopedie českých hradů, zámků a tvrzí, díl I. – XV., Praha 1880 - 1927
- Slovník naučný, ed. F. L. Rieger, J. Malý, díl X., Praha 1873
- Slovník světové kresby a grafiky, Praha 1997
- Slovník světového malířství, Praha 1991
- STRAKOŠ, J., Počátky obrozeneckého historismu v pražských časopisech a M. A. Voigt, Praha 1929
- ŠKVÁRA, J., Severočeský kraj v dílech malířů a grafiků, katalog výstavy k 50. letům KSČ, Ústí nad Labem 1971
- ŠPECINGER, O., Ferdinand Břetislav Mikovec, Českolipsko literární 6, 1984, s. 43 – 62.
- TOMAN, P., Nový slovník československých výtvarných umělců, díl I. (A-K), Praha

1947

TOMAN, P., Nový slovník československých výtvarných umělců, díl II. (L-Ž), Praha 1950

VASARI, G., Životy nejvýznačnějších malířů, sochařů a architektů, díl I. – II., Praha 1976- – 1977

VONDRÁČEK, R., Ke koncepci Medauova časopisu Erinnerungen (příspěvek k dějinám paměti), in: Karel Vilém Medau (1791 – 1866) - Tiskař a litograf v Litoměřicích a v Praze, ed. R. Vondráček, J. Wittlichová, Litoměřice 1998

VLČEK, P., Praha v malbě první poloviny 19. století, Praha 1980

VLK, M., Carl Robert Croll (1800 – 1863), Rudolf Alt (1812 - 1905), Praha 1980

VOLAVKA, V., České malířství a sochařství v 19. století, Praha 1968

VOTOČEK, O., Litoměřice – tisíc let výtvarné kultury II., Litoměřicko XVII. – XX., 1981 - 1984

WALTER, A., Caspar David Friedrich, Berlin 1967

WERNER, W., Krajinomalba v 19. století, Ludwig Richter, in: Dějiny města Ústí nad Labem, ed. K. Kaiserová, V. Kaiser, Ústí nad Labem 1995, s. 145 – 148.

ZHOŘ, I., Proměny soudobého výtvarného umění, Praha 1992

200 let drážďanského malířství, ed. K. Kotalík, Praha 1975

Periodika:

Hyllos, 1821

SEZNAM PŘÍLOH

1.

Franz Johann Bothe (František Jan Both) (1792 – po 1835)

Hrad Kamýk od východu

Vydal Karel Eduard Rainold (1790 – 1835) jako volný list kol. r. 1821. Originál vyšel jako ilustrace k textu v časopise Hyllos v r. 1821.

Legenda: *Kameik im Leitmeritzer Kreis – Kameyk w Litoměřickém kragi*; Zn.: Both del., Glanz sc.

Mědiryt, list 180 x 235 mm, faseta 125 x 170 mm, značeno, bez vročení.

Inv. č. 3668, Oblastní muzeum (OM) Litoměřice

2.

Franz Johann Bothe (František Jan Both) (1792 – po 1835)

Hrad Kamýk od východu

Ilustrace pro časopis Hyllos – 1821 s úvodní stranou ke hradu Kamýk z časopisu Hyllos

Legenda: *Kameik im Leitmeritzer Kreis. – Kameyk w Litoměřickém kragi.*; Zn.: Glanz sc.

Mědiryt, list 180 x 235 mm, faseta 125 x 170 mm, značeno, bez vročení.

Inv. č. 34 486, knihovna Uměleckoprůmyslového muzea Praha

3.

Vincenz Kühnel (1805 – 1873)

Hrad Kamýk od severu - 1836

Ilustrace pro encyklopedii Františka Alexandra Hebera (1818 – 1849) *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser* (České hrady, tvrže a zámky), Vierter Band (IV. díl), Prag 1846 (Praha 1846). Vydal Karel Vilém Medau (1791 – 1866).

Legenda: *Kamaik.*; Zn.: Aufgenommen v. V. Kühnel 1836, P. Röhrich gr., C. W. Medau & C, Prag.

Litografie rytá, list 190 x 240 mm, faseta 125 x 185 mm, značeno, vročení 1836.

Inv. č. 87, Knihovna OM Litoměřice

4.

Anonym (František Karel Wolf) (1764 – 1836)

Hrad Kamýk od jihovýchodu – před r. 1846 (1796)

Ilustrace (poloobraz) pro encyklopedii Františka Alexandra Hebera (1818 – 1849) *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser* (České hrady, tvrže a zámky), Vierter Band (IV. díl), Prag 1846 (Praha 1846). Vydal Karel Vilém Medau (1791 – 1866).

Druhý poloobraz na listu je Hrádek (Tříkřížový vrch).

Legenda: *Hrádek. Kamaik.*; Zn.: A. Roth gravirt., C. W. Medau & Co, in Prag.

Litografie rytá, list 190 x 240 mm, faseta (Hrádek) 125 x 90 mm, (Kamýk) 125 x 90 mm, značeno, bez vročení. Inv. č. 87, Knihovna OM Litoměřice

5.

Robert Klutschak (Klučák) (1823 – 1903)

Hrad Kamýk od jihu – 1842

Legenda: *Kameik.*

Lehce kolorovaná perokresba, 14,5 x 21 cm, sign. vlevo dole RK, vročení 1842.

Inv. č. 3214, OM Litoměřice

6.

Anonym

Hrad Kamýk od severozápadu – kol. 1850

Vydal Karel Vilém Medau (1791 - 1866) v Litoměřicích kolem r. 1850 jako volný list.

Legenda: *Nordwestliche Ansicht von Kamaik.*; Zn.: C. W. Medau in Leitmeritz.

Litografie rytá, list 210 x 290 mm, faseta 175 x 235 mm. Inv. č. 3872, OM Litoměřice

7.

Johann (Jan) Gruss st. (1790 – 1855)

Hrad Kamýk od jihu – 1850

Olej, plátno, 19 x 26,5 cm, bez sign., bez vročení, na kartonu vzadu perem

(kurentem): *Ruine Kamaik bei Leitmeritz gemalt um 1850 von J. Gruss, akad. Mal. in Leitmeritz.*

Inv. č. 0 – 1417, Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice

8.

Vilém Kandler (1816 – 1896)

Hrad Kamýk od jihu – před 1865

Ilustrace k dvoudílné práci Ferdinanda B. Mikovce a Karla V. Zapa *Starožitnosti a památky země české*, II. díl, Praha 1865. Vydal Ignác Leopold Kober.

Legenda: *ZŘÍCENINY KAMÝKA. RUINE KAMAICK. Nakladatel I. L. Kober v Praze. Verlag von I. L. Kober in Prag.; Zn.: Wilh. Kandler fecit., J. Rybička sc.*
Oceloryt, list 200 x 260 mm, faseta 140 x 175 mm, značeno, bez vřočení.
Inv. č. 88, Knihovna OM Litoměřice

9.

Carl Wilhelm Arldt (1809 – 1868)
Hrad Kamýk od jihu – 40. léta 19. století
Litografie zřejmě z grafického alba „*Der Elbstrom, von seinem Ursprunge bis zu seiner Mündung in die Nordsee*“ (Řeka Labe, od pramene až k jejímu ústí do Severního moře), které vzniklo na zakázku C. H. W. Münnicha. Vydal F. Weider.
Legenda: *RUINE KAMAICK.*; Zn.: Gez. u. lith. v. C. W. Arldt., Gedr. v. F. Weider.
Litografie, list 230 x 300 mm, faseta 145 x 220 mm, značeno, bez vřočení.
Inv. č. 3871, OM Litoměřice

10.

Titulní list IV. dílu Heberovy encyklopedie *Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser* (České hrady, tvrže a zámky), s vřočením 1846. Encyklopedii vydával litoměřický kamenotiskař a knihtiskař ve své pražské filiálce v letech 1844 – 1849 (7 dílů). První sešity začaly ovšem vycházet už v r. 1843.

11.

Úvodní strana ke hradu Kamýk z IV. dílu Heberovy encyklopedie z r. 1846.

12.

Titulní list II. dílu Mikovcovy a Zapovy práce *Starožitnosti a památky země české*, jež vyšel v nakladatelství I. L. Kobera v r. 1865 v Praze.

13.

Úvodní strana ke hradu Kamýk z II. dílu Mikovcovy a Zapovy práce z r. 1865.

14.

Titulní list vlastivědného časopisu Siegfrieda Kappera *Das Böhmerland*, díl Northwest, vyšel u I. L. Kobera v Praze 1865.
Ve stejném roce 1865, jako vyšel II. díl Mikovcovy a Zapovy práce „*Starožitnosti a památky země české*“, vychází u téhož nakladatele I. L. Kobera v jazyce německém vlastivědný cestopis židovsko-německého spisovatele a prvního propagátora Máchova díla (přeložil Máchův Máj do němčiny, vyšel v almanachu Libussa v r. 1844, který vydával litoměřický rodák a první ředitel ústavu slepců v Praze na Klárově Pavel Aloys Klar) Siegfrieda Kappera (1820 – 1879) *Das Böhmerland*, díl Northwest (severozápad), s 36 ocelorytinami podle Kandlerových předloh.
Ocelorytiny hradů jsou v této práci totožné s ocelorytinami v Mikovcově a Zapově díle.